

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Συνομοσπονδία δεν παίζει όσο είμαστε στην Ε.Ε.

Η Τριμερής έσπασε το αδιέξοδο που υπήρχε στο Κυπριακό, αναφέρει ο πρώην πρόεδρος της Δημοκρατίας Γιώργος Βασιλείου, σημειώνοντας ότι κατά την περίοδο αδράνειας έγιναν άτυπες έρευνες για άλλη μορφή λύσης. Στις ανησυχίες που εκφράζονται ότι η πολιτική ισότητα μπορεί να οδηγήσει σε διάλυση του ομόσπονδου κράτους σημειώνει πως τα ζητήματα ουσίας είναι ήδη αποφασισμένα από την Ε.Ε. και την ΕΚΤ. **Σελ. 10**

ΜΕΧΜΕΤ ΑΛΙ ΤΑΛΑΤ

Θέλουμε πρόεδρο που θα ιδρύσει τη ΔΔΟ

Η **τ/κ κοινότητα** έχει ανάγκη από έναν «πρόεδρο» που να μπορεί να δημιουργήσει μια ομοσπονδία και όχι απλώς να την οραματίζεται, λέει ο Μεχμέτ Αλί Ταλάτ, σε τόνο σαφώς προεκλογικό, διατυπώνοντας μομφή κατά του Μ. Ακιντζί. Μιλάει, επίσης, και για το Βερολίνο λέγοντας ότι πάγωσε το Κυπριακό μέχρι τον Ιούνιο. **Σελ. 8**

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΤΟΥΡΚΙΑΣ-ΛΙΒΥΗΣ

Θρυαλλίδα εντάσεων στην Ανατ. Μεσόγειο

Οι **απαιτήσεις** της Τουρκίας για οριοθέτηση ΑΟΖ με τη Λιβύη με τρόπο απολύτως συμβατό με τις τουρκικές απαιτήσεις ήταν ένα από τα ανταλλάγματα που ζήτησε η Άγκυρα για να στηρίξει το σημερινό καθεστώς που ελέγχει την Τρίπολη. Ο Πομπόε συνέστησε στον Τσαβούσογλου να μην προχωρήσει σε υπογραφή μνημονίου. **Σελ. 9**

ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Τα σημεία φωτιά του πορίσματος

Καταπέλητς το πόρισμα της Επιτρόπου Διοικήσεως Μαρίας Στυλιανού Λοττίδου για την τραγική κατάληξη του 14χρονου Στυλιανού αναδεικνύει τις διαχρονικές ελλείψεις της Πολιτείας. Η κα Λοττίδου επισημαίνει στο πόρισμά της ότι διαπιστώνεται απουσία διαχείρισης των πληροφοριών που λήφθηκαν και για τον επίμαχο χρόνο της πρώτης απόπειρας αυτοκτονίας υπήρξε παντελής αδιαφορία. **Σελ. 16**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- ✓ **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ** Σελ. 2
Το Βερολίνο
- ✓ **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** Σελ. 13
Στρατηγική ασυμμετρία
- ✓ **ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗΣ** Σελ. 13
«Οραμα» και πραγματικότης

Με ισραηλινά «μάτια» στην Πράσινη Γραμμή

Το ηλεκτρονικό σύστημα επιτήρησης θα τοποθετηθεί το δεύτερο εξάμηνο του 2020

Στη διαδικασία αναζήτησης και αγοράς συστήματος καμερών προς αποτελεσματικότερο έλεγχο της Πράσινης Γραμμής βρίσκεται το Υπουργείο Άμυνας. Σύμφωνα με αξιόπιστες πηγές της «Κ», το ΥΠΑΜ αναζητεί το ηλεκτρονικό σύστημα στο Ισραήλ, έχοντας ενώπιόν του τέσσερις

εταιρείες με ειδίκευση στα προηγμένα ηλεκτρονικά συστήματα ελέγχου περιοχών όπως της Πράσινης Γραμμής. Η αγορά, όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, θα πραγματοποιηθεί με διακρατική σύμβαση και η έλευση και τοποθέτησή του στη γραμμή αντιπαράταξης υπολογίζεται για

το δεύτερο εξάμηνο του επόμενου χρόνου. Οι κάμερες θα τοποθετηθούν κατά μήκος της Πράσινης Γραμμής από το νοτιότερο έως το βορειότερο σημείο της προκειμένου να αυξήσουν τα επίπεδα ελέγχου και αποτροπής παράνομων διελεύσεων από τα κατεχόμενα. **Σελ. 5**

Η ηλεκτροκίνηση είναι το μέλλον των μετακινήσεων

Οι **αυτοκινητοβιομηχανίες** αγκαλιάζουν την ηλεκτροκίνηση, υπό τη δαμόκλειο σπάθη των όλο και αυστηρότερων ορίων ρύπων που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Το «κλειδί» για φθηνότερα ηλεκτρικά αυτοκίνητα είναι στο κόστος των μπαταριών αυτών των οχημάτων και στην τιμή των πρώτων υλών για την κατασκευή τους. Πολλά από τα νέα ηλεκτρικά μοντέλα θα προσεγγίσουν σε κόστος τα βενζινοκίνητα εάν υπολογιστεί η οικονομία στα καύσιμα και στη συντήρηση. **Σελ. 21**

Πάνω από 127 εκατ. ακολουθούν τη Vogue

Η Άννα Γουίντουρ στην «Κ»

«Εάν **μπορώ** να μιλάω ανοιχτά για τα πράγματα για τα οποία νοιάζομαι, θα έλεγα ότι οι πιο συναρπαστικές στιγμές δεν έχουν έρθει ακόμη», λέει για τη διαδρομή της η διευθύντρια της Vogue και Global Content Advisor της Condé Nast, Άννα Γουίντουρ στον Αλέξη Παπαχελά. **Σελ. 20**

Το παρασκήνιο και οι νέοι δήμοι

Τα αγκάθια στις συνενώσεις

Πριν ο υπουργός Εσωτερικών παρουσιάσει τα τελικά σχέδια για την τοπική αυτοδιοίκηση τη Δευτέρα, γίνονται προσπάθειες να μπουν παρασκηνιακά οι τελευταίες πινελιές. Τα σενάρια που έχουν δει το φως της δημοσιότητας έχουν προκαλέσει κομματικές αντιδράσεις. **Σελ. 16**

Παιχνίδια με τη φωτιά στις ΑΟΖ

Κινήσεις αποκλεισμού της Ελλάδας από την Ανατ. Μεσόγειο

Η **προσπάθεια** επέκτασης των στρατηγικών τουρκικών συμφερόντων της Άγκυρας στην Ανατολική Μεσόγειο, με τον ισχυρισμό της ότι η περιοχή από τον 28ο έως και τον 32ο μεσημβρινό είναι απαραίτηστη τουρκική υφαλοκρηπίδα, μέσω αμφιλεγόμενων μνημονίων συνεργασίας με την κυβέρνηση της Τρίπολης εις βάρος της Ελ-

λάδας και της Κυπριακής Δημοκρατίας, δεν ήταν άγνωστη στην Αθήνα. Οι τουρκικές κινήσεις επιχειρούν να δημιουργήσουν τετελεσμένα και περιπλέκουν έτσι περαιτέρω την κατάσταση. Οι εξελίξεις της περασμένης εβδομάδας εκθέτουν σαφώς τα την τουρκική βεντάλια ενεργών πρωτοβουλιών στην Αν. Μεσόγειο. **Σελ. 17**

Σταθερά τα βήματα του τουρισμού

Σάββας Περδίας: Στα ίδια με τα περσινά επίπεδα οι αφίξεις

Παρά τις δυσκολίες και τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν το 2019 στον τουρισμό, η Κύπρος κατάφερε να διατηρήσει τις αφίξεις στα περσινά επίπεδα, επισημαίνει στην «Κ» ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίας. Διατυπώνει, επίσης, την εκτίμηση ότι η ίδια εικόνα αναμένεται και για το 2020. Τονίζει ότι έχουν

επουλωθεί οι πληγές από την κατάρρευση της Thomas Cook και ότι πέντε εταιρείες κάλυψαν το κενό που παρουσιάστηκε. Αναφέρει ακόμα ότι το Υπουργείο στοχεύει στην ανάπτυξη νέων αγορών και έχει βλέψεις και για Αμερική. Εσωτερικά, προετοιμάζεται για τη νέα στρατηγική για τον τουρισμό. **Οικονομική, σελ. 6**

ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Ανασχηματισμός διαρκείας και επιπλοκών

«Ο **ανασχηματισμός** δεν εξαγγέλλεται, ανακοινώνεται», λένε όσοι γνωρίζουν τα υποτυπώδη στην πολιτική επικοινωνία, καθώς η εξαγγελία προκαλεί όχι μόνο εσωστρέφεια αλλά και περαιτέρω πληγές σε μία κυβέρνηση. Στο Προεδρικό, ο ανασχηματισμός συζητείται πέραν των έξι μηνών, με τους υπουργούς να διερωτώνται αν μένουν ή αν φεύγουν. Ο πρόεδρος πήρε τελικά τις αποφάσεις του, με τα ονόματα να ανακοινώνονται από βδομάδας. **Σελ. 4**

ΑΚΕΛ

Ο Άντρος μένει και στήνει στρατηγική

Την **απόφασή** του να παραμείνει στην ηγεσία του ΑΚΕΛ έλαβε ο Άντρος Κυπριανού. Η απόφασή του ανακοινώθηκε στη Γραμματεία του κόμματος, η οποία και την ενέκρινε. Την ίδια στιγμή στήνει στρατηγική συνεργασιών, καθώς έχει ήδη συναντηθεί με τον πρόεδρο του ΔΗΚΟ κ. Παπαδόπουλο. **Σελ. 6**

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Μακρύς ο δρόμος μέχρι την άνοιξη

Οι **εξελίξεις** στο Κυπριακό μπαίνουν στον πάγο μέχρι τις «εκλογές» στα Κατεχόμενα, όμως οι μήνες που μεσολαβούν μέχρι τότε δεν μπορεί να θεωρούνται ακίνδυνοι. Μία σειρά γεγονότων καταδεικνύουν πως μέχρι την Πενταμερή ενδεχομένως δημιουργηθούν νέα δεδομένα και τετελεσμένα. **Σελ. 7**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Το κλειδί

Πίσω και αναμεσά στις λέξεις ανακρινωθέντων των Ηνωμένων Εθνών που διατυπώνονται από τον γενικό γραμματέα και μάλιστα σε πρώτο πρόσωπο είναι σχεδόν σίγουρο ότι θα πάρχει το κλειδί της εξόδου κινδύνου, που αφήνεται από τον ίδιο για τον ίδιο και κυρίως για το κύρος του Οργανισμού που εκπροσωπεί. Έτσι στο κείμενο του Βερολίνου της συνάντησης της 25ης Νοεμβρίου 2019, το κλειδί είναι χωρίς άλλο η πρόταση: «Γίνεται αντιληπτό ότι αυτή τη φορά πρέπει να είναι διαφορετική». Ο κ. Γκουτιέρρες αναφέρεται στην επόμενη άτυπη πενταμερή στην παρουσία των Η.Ε., η οποία θα συκληθεί στο κατάλληλο στάδιο. Όσοι παροικούν την Ιερουσαλήμ του Κυπριακού αντιλαμβάνονται ότι το κλειδί του Βερολίνου ανοίγει τις προοπτικές λύσης από τη μία και το ερμάρι με τους σκελετούς από την άλλη, με την ΟΥΝ-ΦΙΚΥΠ να εκπνέει.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΠΡΟΣΩΠΟ

Ο Ν. Πορτοκαλόγλου μιλάει στην «Κ»

«Μια **προσγείωση** στην πραγματικότητα. Αυτό μου λείπει σήμερα στο τραγούδι και στην τέχνη», λέει στην «Κ» ο τραγουδοποιός Νίκος Πορτοκαλόγλου. Η παράσταση «Jukebox» στην οποία συμμετέχει στο Γυάλινο Μουσικό Θέατρο είναι αφιερωμένη στον Λαυρέντη Μαχαιρίτσα. **Ζωή, σελ. 1**

ΣΙΝΕΜΑ

Η νικήτρια του βραβείου Lux στην «Κ»

Η **σκηνοθέτρια** Teona Mitkova, που βραβεύτηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινόβουλο με το βραβείο κινηματογράφου LUX για την ταινία της «Στο Υπάρχει Θεός», το όνομα της είναι Πετρούνια», μιλάει στην «Κ». Σημειώνει πως η Πετρούνια είχε το θάρρος να αναζητήσει δικαιοσύνη και ισότητα. **Ζωή, σελ. 3**

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Ο πόλεμος στις τηλεοπτικές πλατφόρμες

Το **τοπίο** στην οικιακή ψυχαγωγία αλλάζει ταχύτατα και η «Κ» σκιαγραφεί πώς διαμορφώνεται ο χάρτης της νέας διαδικτυακής τηλεόρασης, ποιοι είναι οι βασικοί παίκτες και πώς θα επηρεαστεί το κοινό. Η αύξηση του ανταγωνισμού θα οδηγήσει και σε καλύτερα αποτελέσματα. **Ζωή, σελ. 4**

Καινούριο αυτοκίνητο; Έχεις **κίνητρο!**

Alpha Καταναλωτικά Δάνεια

ALPHA αυτοκίνητο

ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΕ 24 ΩΡΕΣ

Χαμηλή μηνιαία δόση

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ALPHA BANK

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Το Βερολίνο

Στυλιανέ, πριν από λίγο έμαθα πως έφυγες κι εσύ και σκέφτηκα να σου γράψω μια δημοσιογραφική ιστορία που θα σου άρεσε, συνάδελφος γαρ. Το βράδυ εκείνο στο Βερολίνο η νύχτα κατέβαινε σαν το πνεύμα του Καλού. Ήρεμη μεν φασαριόζικη δε, καλωσόριζε θαρρείς το μισό εκατομμύριο τουριστών που έσμιξε με άλλο μισό εκατομμύριο Γερμανών μπροστά στο κτίριο του Ράιχσταγ, που είχε ντυθεί στα γιορτινά του. Ήταν Τετάρτη, το ημερολόγιο έδειχνε 3 Οκτωβρίου του 1990 και οι δείκτες του μεγάλου ρολογιού κυλούσαν προς τα μεσάνυχτα. Μόλις άγγιξαν τη δωδεκάτη ώρα οι καμπάνες των εκκλησιών έπιασαν να χτυπούν καθώς χαιρετούσαν την επίσημη ενοποίηση των δύο Γερμανιών, μετά από 41 χρόνια εθνικής διαίρεσης, συνεπεία ενός καταστροφικού παγκόσμιου πολέμου που άφησε στη χώρα το μιαρό στίγμα του ναζισμού, στρατόπεδα συγκέντρωσης και εκατομμύρια θύματα «χρωμένα» στο μπτρώο της. Κι ύστερα ήταν εκείνο το ακατανόητο τείχος που μοίρασε οικογένειες, αποξένωσε αδέρφια, χώρισε έρωτες. Το τείχος στα κράσπεδα του οποίου ξεψύχησαν δεκάδες θαρραλέων που επιχείρησαν να το ματαιώσουν. Εκείνα τα μεσάνυχτα είχα την τύχη να είμαι κι εγώ εκεί ως απεσταλμένος του Ράδιο Σούπερ, του πρώτου ιδιωτικού ραδιοσταθμού της Κύπρου. Μόλις χτύπησαν οι καμπάνες έγινε έπαρση στις γερμανικές σημαίες υπό τους ήχους του εθνικού ύμνου και ακολούθησε πανηγυρική συνεδρίαση της νέας Μπούντεσταγκ, με τις 662 έδρες, 122 εκ των οποίων κατέλαβαν οι βουλευτές της μέχρι πριν από μερικά λεπτά Ανατολικής Γερμανίας. Εκείνες τις ιστορικές στιγμές η Γηραιά Ήπειρος αγκάλιασε ένα νέο κράτος 90 εκατ. ανθρώπων ενώπιον των οποίων ένα μεγάλο στοίχιγμα, μόλις εμφανιζόταν. Να μαζέψουν 41 χρόνια κομμάτια, οικογενειών, ερώτων και τελικά ιστορίας και να τα μεταποιήσουν σε ένα μεγάλο μάθημα, που δεν θα άφηνε ποτέ ξανά τη χώρα να ζήσει τόσο μεγάλες τραγωδίες. Άμα κανείς περιπατήσει σήμερα στους δρόμους του Βερολίνου αντιλαμβάνεται ότι το στοίχιγμα κερδίζει. Τώρα πια, 30 χρόνια μετά την πτώση του τείχους (9/11/1989), οι ηγέτες της

δικής μου διαιρεμένης και ημικατεχόμενης χώρας, Νίκος Αναστασιάδης και Μουσταφά Ακιντζί, με οικοδεσπότη τον γ.γ. του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτιέρρες, συναντήθηκαν στο Βερολίνο τη Δευτέρα 25 Νοεμβρίου 2019, απέναντι από την Πύλη του Βρανδεμβούργου, επιχειρώντας να ξαναπάσουν το νήμα για να καταργήσουν -ει δυνατόν- τον παλιό δόλο των θεών, κατά πως λέει ο Σεφέρης. Τι λέει όμως ο Γκουτιέρρες γ' αυτό συνοπτικά και τι εννοεί: «Οι δύο ηγέτες χαιρέτισαν την εμπλοκή μου και επαναβεβαίωσαν την προσήλωσή τους να πετύχουν λύση διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα όπως προνοείται στα ψηφίσματα του Σ.Α. περιλαμβανομένης της παραγράφου 4 του ψηφίσματος 716 του 1991». Εννοεί: Ουδεμία λύση πλην ΔΔΟ και πως η πολιτική ισότητα είναι διασφαλισμένη και δεν αλλάζει. Λέει: «με κίνητρο την αίσθηση του κατεπείγοντος, συμφώνησαν ότι η επίτευξη συνολικής λύσης είναι ύψιστης σημασίας για τη μελλοντική ευημερία των δύο κοινοτήτων και ότι το στάτους κβο είναι μη βιώσιμο». Εννοεί ότι ο χρόνος εκπνέει επικίνδυνα και το στάτους κβο εξελίσσεται σε γάγγραινα. Λέει: «Υπό το φως αυτών των συζητήσεων δεσμεύτηκα να διερευνήσω με τους δύο ηγέτες και με τις εγγυήτριες δυνάμεις, τη δυνατότητα να συγκληθεί μια άτυπη πενταμερής συν τα Η.Ε., συνάντηση στο κατάλληλο στάδιο. Γίνεται αντιληπτό ότι αυτή τη φορά πρέπει να είναι διαφορετική». Εννοεί: Ξεχάστε αυτά που ξέρατε μέχρι τώρα. Αυτή τη φορά θα είναι διαφορετικά. Δεν θα αφεθεί τίποτα στην τύχη. Εξάλλου μην ξεχνάτε ότι εκπνέει και ο χρόνος της ΟΥΝΦΙΚΥΠΙ και χωρίς λύση θα βρεθείτε ενώπιος ενώπιω και οι δύο μαζί ενώπιον της κατοχής. Άραγε, Στυλιανέ, θα χτυπάει και για μας το μεγάλο ρολόι τα μεσάνυχτα της ενοποίησης; Εγώ πάντως θα δανειστώ μια κουφτα στίχους από τον Μάνο Ελευθερίου που τόσο υπέροχα μελοποίησε ο Γιάννης Σπανός, για να σε χαιρέτισω λέγοντας: «Αντίο δρόμοι του Βερολίνου/θα κλάψετε άραγε που σας αφάνω/θα κλάψετε άραγε αν χαθώ στη συννεφιά και στον καπνό;». Αντίο φίλε.

***Είς μνήμη Στέλιου Κρέουζου.**

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Η ανασύνταξη σε Λόφο και Πινδάρου και ο ιπτάμενος Συλλούρης

«Πάρτο και κάψτο!»

Συζητήσεις προκάλεσε η αποκάλυψη ότι ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας Κωνσταντίνος Ηροδότου απέστειλε ξανά, πρόσφατα, επιστολή στον ιπτάμενο πρόεδρο της Βουλής Δημήτρη Συλλούρη για τα κόκκινα δάνεια πολιτικών και βουλευτών. Ο Ηροδότου ενημέρωσε ξανά τον Συλλούρη ότι η Κεντρική είναι υποχρεωμένη εκ του νόμου αλλά και έτοιμη, αν της ζητηθούν στοιχεία από τη Βουλή και τις κοινοβουλευτικές επιτροπές για κόκκινα δάνεια πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων, να τα παραδώσει πάραυτα.

Τον περασμένο Απρίλιο ο Συλλούρης επέστρεψε θεατρικά στον Ηροδότου, μπροστά σε δημοσιογράφους και κάμερες, τη λίστα που του είχε αποστείλει η αλήστου μνήμης διοικήτρια Χρυστάλλα με ονόματα και ποσά κόκκινων δανείων πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων. Ο νεοδιορισθείς Ηροδότου είχε πάει να τον δει σε μια εθιμοτυπική συνάντηση και έζησε την έκπληξη της ζωής του με Συλλούρη να του επιστρέφει τις λίστες της Χρυστάλλας, ζητώντας του να τις ψάξει ξανά και να τις επικαιροποιήσει. Του είπε, μάλιστα, πάντα μπροστά στις κάμερες και τα μικρόφωνα, ότι «πρέπει να ελεγχθούν πρόσωπα από την πολιτική, νομοθετική και δικαστική εξουσία». «Να πάρουμε τις κορυφές και εκεί να εγκύψουμε μάλιστα, όνομα με όνομα, με πρώτο το όνομα του προέδρου της Βουλής» είχε πει κατά λέξη, αφήνοντας σαφή υπόσχεση ότι τα νέα, ορθά στοιχεία θα τα παρουσίαζε στον λαό ή τουλάχιστον στις κοινοβουλευτικές επιτροπές για ευρύτερη διερεύνηση και ενημέρωση του λαού. Διότι το μέγα θέμα συζήτησης και τότε, όπως και τώρα, είναι κατά πόσον βουλευτές που νομοθετούσαν για τα κόκκινα δάνεια είχαν και οι ίδιοι, χωρίς να το δηλώσουν, μη εξυπηρετούμενα δάνεια, άρα άμεσο προσωπικό συμφέρον, όταν λάμβαναν αποφάσεις. Επίσης, άλλο μέγα ζητούμενο, το κατά πόσον οι τράπεζες χάρισαν δάνεια σε πολιτικούς, νομοθέτες, δικαστές,

ίσως και κόμματα. Κάτι που οι επηρεαζόμενοι σίγουρα δεν θα το αποκαλύψουν... Ο λαός, μετά τις «σταράτες» δηλώσεις Συλλούρη ανέμενε από τον πρόεδρο της Βουλής τη συνέχεια. Μια συνέχεια που χάθηκε κάπου μεταξύ Ερεβάν, Λουμπλιάνας και... Σαγκάης.

Από τον περασμένο Απρίλιο ο ιπτάμενος πρόεδρος της Βουλής δεν βρήκε χρόνο να ασχοληθεί ξανά με το θέμα. Ούτε μετά τις επιστολές του νέου διοικητή της Κεντρικής ότι ο άνθρωπος είναι έτοιμος να δώσει τα στοιχεία. Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει ότι ο Συλλούρης έχει ξεχάσει το θέμα και την υπόσχεσή του. Ίσως, όταν με το καλό αποχωρήσει από την προεδρία της Βουλής, να αρχίσει να το ζητάει με πάθος από τον διάδοχό του...

Νέα κόντρα Προεδρικού-ΑΚΕΛ αναμένεται να ξεσπάσει, αυτή τη φορά για την εισαγωγή της τουρκικής γλώσσας ως επίσημης γλώσσας της Ε.Ε. Ο ευρωβουλευτής του ΑΚΕΛ Νιαζί Κιζίλγι-ορρεκ δεν έμεινε ευχαριστημένος από τις απαντήσεις που έλαβε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο της Ευρώπης στην ερώτησή του που βρίσκεται το θέμα εισαγωγής της τουρκικής, επίσημα στην Ε.Ε. Στριζόμενος στην απάντηση του που του έδωσε το Συμβούλιο, ότι το θέμα δεν τέθηκε ποτέ ενώπιόν του, κατηγόρησε ανοιχτά τον Νίκαρο ότι

δεν έχει πολιτική βούληση να προωθήσει την τουρκική ως επίσημη γλώσσα στην Ε.Ε. Και αναφέρεται ασφαλώς στην πρόταση του Νίκαρου το 2016 προς την Ε.Ε. ώστε να αρχίσουν οι προετοιμασίες για εισαγωγή της τουρκικής γλώσσας, ταυτόχρονα με την επίλυση του Κυπριακού.

Όπως μαθαίνω από πηγή μου που ανεβαίνει συχνά προς τον Λόφο, ο Νίκαρος είναι ενοχλημένος με την επιμονή του Νιαζί και του ΑΚΕΛ στο συγκεκριμένο θέμα. Κι αυτό γιατί η πρότασή του για εισαγωγή της τουρκικής έγινε με την προοπτική λύσης του Κυπριακού και μόνον. «Φαίνεται πως ο Νιαζί και το ΑΚΕΛ θεωρούν ότι το Κυπριακό έχει λυθεί και ήρθε η ώρα να προωθηθεί η τουρκική ως επίσημη γλώσσα στην Ε.Ε.» υποστήριξε και διερωτήθηκε: «Θα τοποθετηθεί επιτέλους σοβαρά επί του θέματος ο Άντρος ή κάποιος άλλος αξιωματούχος του ΑΚΕΛ; Ευνοούν όντως αυτή την περίοδο ανακίνηση του συγκεκριμένου θέματος;»

ΚΟΥΙΖ: Ποια βουλευτίνα φέρεται αποφασισμένη «να ρωτά κάθε μέρα» και να ποστάρει την ερώτησή της στα social media, μέχρι ο Νίκαρος να απαντήσει για να δοθεί η έκθεση του Οδυσσέα-Τσακ Νόρις για τα προεδρικά ταξίδια, ειδικά με ένα, συγκεκριμένο τζετ; Έτσι τουλάχιστον φέρεται να «υποσχέθηκε»...

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»
1.XII.1939

ΡΩΣΟΦΙΝΛΑΝΔΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ: Από της πρωίας της σήμεραν το ρωσοφινλανδικόν πρόβλημα έλαβε την αναμενομένην δραματικήν του τροπήν διά της εισβολής σοβιετικών στρατευμάτων εις την Φινλανδίαν. Μετά την ανταλλαγήν των διακινώσεων των δύο χωρών, καθ' ην κατεδείχθη το ασυμβίβαστον των εκατέρωθεν απόψεων, την επακολουθήσαν καταγγελίαν του συμφώνου μη επιθέσεως και την διακοπήν των διπλωματικών σχέσεων, η προσπάθεια των Ηνωμένων

Πολιτειών προς διευθέτησιν του προβλήματος διά μεσολαβήσεως, ήτο επόμενον να αποβή άκαρπος και τα πράγματα να εισέλθουν εις την μοιραίαν οδόν της ενόπλου ρήξεως. Καίτοι οι επίσημοι κύκλοι της Μόσχας μέχρι της μεσημβρίας εδήλουν ότι ουδέν εγνώριζον σχετικώς με την έναρξιν των εχθροπραξιών ανεπίσημοι πληροφοροί εβεβαίωναν ότι τα ρωσικά στρατεύματα εισέβαλλον εις το φινλανδικόν έδαφος και μάχαι συνήπτοντο. **ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ:** Αγγέλλεται εκ Μπουένος Αϊρες ότι η Κυβέρνησις της Αργεντινής προέβη εις παραστάσεις προς τους πρεσβευτάς της Αγγλίας, Γαλλίας και Γερμανίας διά την έντασιν του κατά θάλασσαν πολέμου. Η Κυβέρνησις τονίζει εν τη διαμαρτυρία της ότι η τοποθέτησις ναρκών άνευ προειδοποιήσεως των ναυτιλλομένων και η ασφάλαις των Συμμάχων περί κατασχέσεως των εκ Γερμανίας εξαγωγών αποτελούν παραβιάσιν του γράμματος και του πνεύματος της Δηλώσεως των Παρισίων του 1856 και της Δηλώσεως της Χάγης του 1907. Η Κυβέρνησις της Αργεντινής επιφυλάσσει εις εαυτόν το δικαίωμα να προστατεύση τα συμφέροντα της χώρας αν ταύτα ήθελον θυγῆ.

Με άριστα
το 10

1 Στη συγκυρία. Έσκασε η βόμβα, η «Καπνός» αναλαμβάνει το συμβόλαιο για τις συγκοινωνίες. Μεταφορικά και κυριολεκτικά.

2 Στο τουρ. Τώρα που επέστρεψες πρόεδρε από τα ξένα και επειδή «πιάνουν» τα χέρια σου, δεν κατεβαίνεις στη νέα πλατεία να δώσεις ένα κεράκι να προλάβουμε τις γιορτές; Ναι, θα έχει και instagram.

3 Στο τρενάκι. Το λοιπόν, γράφετε για να μη χαθείτε: Ο Χάρης πάει στο κόμμα, ο Πετρίδης στη θέση του Χάρη, ο Νουρής φεύγει από το κόμμα και πάει στη θέση του ο Χάρης και αυτός στη θέση του Πετρίδη. Κυκλική κομματική οικονομία.

4 Στον πάγκο. Την ίδια ώρα από τη Βουλή φεύγει ο Κασσίνης και μπαίνει η Ξένια, φεύγει η Στέλλα και πηγαίνει η Σάβια, και πάει για υπουργός ο Νουρής και φοράει κοστούμι ο Σοφοκλέους. Κάτι σαν την ανανέωση της Μάντοσεστερ Γουνάιτεντ μου φέρνει, με κόουτς τον Σόλοκιερ - Φούλντ να τα παίζει όλα για όλα για την παραμονή στον πάγκο.

5 Στη Μελάνια. Και επειδή ο Healthy ζήληψε που η Αμερική έχει τη Μελά-

Δεν έχει σημασία αν η γάτα είναι άσπρη ή μαύρη, αρκεί να πιάνει ποντίκια. Ντενγκ Σιάο-Πινγκ.

νιά της και φτιάχνει την εικόνα του τρελο-Τραμπ, φέρνει το πυρηνικό όπλο της Λεμεσού. Την Έμιλη Γιολίτη. Είναι σαν να αγόρασε η κυβέρνηση το Instagram. Κίνηση mat.

6 Στο κοινό σημείο. Αν κάτι ενώνει τις τρεις νέες και όμορφες κυρίες της δεξιάς είναι η αγάπη τους, σε σημείο εμμονής, με τα λευκά ρούχα. Περισσότερες. Όχι κατ' ανάγκη αθώς.

7 Στο σενάριο. Πάνε τα διαβατήρια, πάει το βαν, πάει και ο καπνένος ο

Στυλιανός, πάνε και τα θύματα του Μεταξά. Αυτή δεν είναι διακυβέρνηση, είναι σειρά του netflix που κορυφώνεται η σεζόν με θεαματικό φινάλε. Θα δειξεί αν αυτό έχει happy end, κλωμό το βλέπω.

8 Στον διάδοχο. Ο Άντρος το σκέφθηκε, το ξανασκέφθηκε, ρώτησε, ξαναρώτησε τη βάση, τελικά αποφάσισε να μείνει αντί να φύγει. Να δώσει χρόνο στον Χρίστο να προετοιμαστεί για να αναλάβει απευθείας το μαγαζί. Δεν τους χρειαζομαστε τους μεταβατικούς γ.γ. Σε πέντε χρόνια ο γιος του κόμματος να εί-

ναι έτοιμος. Ε, Μαρινάκι;

9 Στην ανακούφιση. Στο άκουσμα της είδησης πως μένει ο Άντρος, ο Healthy πήρε το IQOS του, τράβηξε μια τζούρα, και ζήτησε ούισκι. Θα το ξανασκεφθεί. Άλλωστε τον πιέζουν κι αυτόν για να παραμείνει. Βολεύει και τον Φούλη.

10 Στο σύστημα. Ο Άντροκ μένει γιατί τον θέλει το Τσέρι, ο Φούλης μένει γιατί δεν τον θέλουν στις Ευρώπες, ο Πρίγκιψ μένει γιατί έτσι θέλει αυτός. Όλα αλλάζουν γύρω μας και όλα μένουν ίδια.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Απολαύστε, ξεχωρίστε, εντυπωσιάστε.

Νέο Tucson N Line.

Εκπομπές CO₂: 159γ/χλμ - Μικτή κατανάλωση 7,4λ/100χλμ.

Τώρα το Tucson και σε έκδοση N Line: ο νέος, σπορ, δυναμικός σχεδιασμός αιχμής με έντονες εξωτερικές γραμμές, οι μαύρες ζάντες αλουμινίου 19" και το εντυπωσιακό σαλόνι σε alcantara, ολοκληρώνουν την ιδιαίτερη προσωπικότητά του.

Μην οδηγείτε απλά ένα αυτοκίνητο.
Οδηγήστε τη διαφορά που ονομάζεται N Line.

CTC**AUTOMOTIVE**LTD

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 22 740 599

ΛΑΡΝΑΚΑ 24 534 700

ΛΕΜΕΣΟΣ 25 332 424

ΠΑΦΟΣ 26 818 315

www.hyundai.com.cy

Νεοφανής μακράς διάρκειας ανασχηματισμός

Ένα φρεσκάρισμα που συζητείται πέραν των έξι μηνών, κουράζοντας και φθείροντας υπουργούς πολιτικά πρόσωπα και κοινή γνώμη

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

«Ο ανασχηματισμός δεν εξαγγέλλεται, ανακοινώνεται», λένε όσοι γνωρίζουν τα υποτυπώδη στην πολιτική επικοινωνία. Και αυτό γιατί η εξαγγελία ανασχηματισμού ανοίγει αυτόματα το κουτί της Πανδώρας. Οι μισοί υπουργοί διερωτούνται αν μένουν ή αν φεύγουν, οι άλλοι φθείρονται και τα υπουργεία τους τελούν υπό καθεστώς μετάβασης και ανυπακοής. Υπάρχουν βεβαίως και τα πρόσωπα που πηγαινοέρχονται, πιέζοντας για διορισμό και αυτοί που δυσαρεστούνται επειδή μένουν εκτός. Το τι συμβαίνει συνεπώς τους τελευταίους μήνες στο Προεδρικό μπορεί εύκολα να αποτελέσει μάθημα στα πανεπιστήμια για το τι πρέπει να αποφύγει ένας πρόεδρος που επιχειρεί ανανέωση. Δεν είναι βεβαίως η πρώτη φορά που παρουσιάζεται το πρόβλημα ενός ανασχηματισμού μακράς διαρκείας και έντονης φημολογίας. Τον Δεκέμβριο του 2010 για παράδειγμα, ο Δημήτρης Χριστόφιας δεχόταν από κάποιους παραινήσεις, από άλλους πιέσεις στο να προχωρήσει σε ανασχηματισμό του Υπουργικού του Συμβουλίου καθώς κάτι τέτοιο θα ανανέωνε και την εικόνα της ήδη κουρασμένης κυβέρνησης και θα βοηθούσε το ΑΚΕΛ στις βουλευτικές εκλογές που θα ακολουθούσαν. Είχε προηγηθεί άλλωστε το ανεύρηγμα του τότε υπουργού Άμυνας Κώστα Παπακώστα και η πολύμηνη νοσηλεία του στο νοσοκομείο που άνοιξαν αναγκαστικά τη φημολογία αλλαγών στο Υπουργικό Συμβούλιο. Όμως, ο τότε πρόεδρος της Δημοκρατίας, παρά τις όποιες αρκτικές σκέψεις περί ανασχηματισμού, αποφάσισε να αναβάλει λίγο ακόμα τις αλλαγές και να κρατήσει όλους τους υπουργούς στη θέση τους. Πέρασαν έξι μήνες, συνέβη το Μαρί, αποχώρησε από το κυβερνητικό σχήμα το ΔΗΚΟ ώστε ο ανασχηματισμός να μην είναι ζήτημα διακριτικής ευχέρειας του προέδρου αλλά αναγκάσιος. Ένας ανασχηματισμός όμως σε μία ήδη φθαρμένη κυβέρνηση πόσο μπορεί να βοηθήσει; Κάπως έτσι και σήμερα. Ένα δεύτερο Μαρί δεν έγινε, όμως η δεύτερη θητεία του Νίκου Αναστασιάδη απέδειξε από νωρίς πως έχει ζητήματα. Έχει πρόβλημα εικόνας, χημείας υπουργών, έμπνευσης αλλά κυρίως πολιτικών χειρισμών και απουσίας στρατηγικής. Αυτό, σε συνδυασμό με ένα ασπόνδυλο σε γενικές γραμμές Υπουργικό Συμβούλιο ανοίξε από νωρίς το κεφάλαιο του ανασχηματισμού, με πρόσωπα να θεωρούνται από το καλοκαίρι ανεπιθύμητα για τον πρόεδρο. Παρέμειναν βεβαίως στη θέση τους, με την εικόνα τους να φθείρεται μέρα με τη μέρα περισσότερο και τα υπουργεία τους να βραχυκυκλώνονται. Αν και το κεφάλαιο ανασχηματισμού κατάντησε λίγο πολύ το βιολί του Γιάλλη, οι αλλαγές θα ανακοινωθούν τη Δευτέρα με τις διαβεβαιώσεις να γίνονται το πιθανότερο την Τρίτη. Ο πρόεδρος έχει ήδη επικοινωνήσει με τους υπουργούς που θα αλλάξουν και αυτούς που θα αναλάβουν. Το ερώτημα είναι κατά πόσο αυτές οι αλλαγές είναι αρκετές για να σώσουν την κατάσταση ή αν η συζήτηση μηνών προκάλεσε ανεπανόρθωτη ζημιά.

Την εβδομάδα που πέρασε, η δημοσκοπηση που διενήργησε η εταιρεία Cypronetwork για το κυβερνητικό έργο, θα έπρεπε να ση-

Ο Κωνσταντίνος Πετρίδης αναλαμβάνει τη θέση του υπουργού Οικονομικών ενώ ο Χάρης Γεωργιάδης επιστρέφει στην Πινδάρου.

Δημοσκοπηση που δημοσιοποιήθηκε την περασμένη βδομάδα κατέδειξε το κύριο πρόβλημα της κυβέρνησης που δεν είναι άλλο από την κακή εικόνα και την έλλειψη αποτελεσματικότητας.

μάνει κόκκινο συναγερμό στον Λόφο. Και λέμε συναγερμό, καθώς ο εδώ και καιρό πρώτος σε δημοτικότητα υπουργός, Νίκος Χριστοδουλίδης, απολάμβανε το 40% της θετικής ψήφου, την ίδια στιγμή που 7 μήνες προηγουμένως, δημοσκοπηση της Symmetron Market Research, τον έδειχνε να λαμβάνει το ισχυρό 67%. Όμως ο Νίκος Χριστοδουλίδης δεν είναι το πρόβλημα στη δημοσκοπηση. Είναι ίσως η θετική εξαίρεση, αν λάβει κανείς υπόψη πως το υπόλοιπο υπουργικό σχήμα δείχνει να καταρρέει και σε θέμα εικόνας και αποτελεσματικότητας.

Τα χαστούκια και η αρχή

Η κακή εικόνα και το θέμα της αναποτελεσματικότητας της δεύτερης θητείας Αναστασιάδη προβληματίζει εδώ και καιρό πολλούς στην κυβέρνηση που νιώθουν να συμπαρασύρονται αλλά προβληματίζει και τον ΔΗΣΥ. Καθόλου τυχαίο ότι οι στενοί συνεργάτες του προέδρου του έχουν διαμηνύσει πως ο ανασχηματισμός θα έπρεπε να γίνει το συντομότερο. Όχι μόνο για να βελτιωθεί η εικόνα της κυβέρνησης, αλλά και για να αλλάξει η ατζέντα, καθώς το τελευταίο διάστημα, η κυβέρνηση δέχεται το ένα χαστούκι μετά το άλλο.

Αυτή η συζήτηση ξεκίνησε τον περασμένο Μάρτιο, όταν ο Χάρης Γεωργιάδης, προανήγγειλε την παραιτήσή του μέχρι το τέλος του χρόνου. Εκείνη ακριβώς η εξαγγελία, ήταν αρκετή για να προκαλέσει συζητήσεις για το ποιος θα τον διαδεχθεί. Άνοιξε παράλληλα συζήτηση για το κατά πόσο είναι καλή ευκαιρία για φρεσκάρισμα του Υπουργικού δεδομένου ότι συγκεκριμένοι υπουργοί όπως ο υπουργός

Ο Παναγιώτης Σεντώνας φαίνεται να ανηφορίζει στον Λόφο αναλαμβάνοντας καθήκοντα στην επικοινωνιακή ομάδα.

Παιδείας Κώστας Χαμπιαούρης, η υπουργός Συγκοινωνιών Βασιλική Αναστασιάδου και ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακκοτύρης δεν απέδιδαν όσο θα ήθελε ο πρόεδρος. Εκτιμούσαν ότι ο ανασχηματισμός θα πραγματοποιηθεί τον Σεπτέμβριο, όταν οι υπουργοί θα ολοκλήρωναν τους 18 μήνες και θα μπορούσαν να λάβουν την υπουργική σύνταξη.

Πέρασε ολόκληρο φθινόπωρο βεβαίως χωρίς να προκύψει οποιαδήποτε αλλαγή. Η ολοκλήρωση της τριμερούς όμως, η δήλωση του Χάρη Γεωργιάδη ότι δεν θα παραιτούσε ο ίδιος τον προϋπολογισμό

στη Βουλή αλλά ο προκάτοχός του, καθώς και η επιστολή παραιτήσεως της Στέλλας Κυριακίδου από την αντιπροεδρία του ΔΗΣΥ και τη Βουλή άναψε το πράσινο φως για αλλαγές. Ο πρόεδρος άρχισε να βλέπει πιθανούς διαδόχους από την Πέμπτη και να ενημερώνει αυτούς που αποχωρούν.

Ο Κωνσταντίνος Πετρίδης θα διαδεχθεί τον Χάρη Γεωργιάδη στο Υπουργείο Οικονομικών, ενώ για το Υπουργείο Εσωτερικών προετοιμάζεται ο βουλευτής Λευκωσίας Νίκος Νουρής, ο οποίος γνωρίζει καλά τα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ο κ. Πετρίδης βεβαίως δεν ήταν η

πρώτη επιλογή για το Υπουργείο Οικονομικών όχι για λόγους έλλειψης ικανοτήτων όπως λένε κυβερνητικές πηγές, αλλά γιατί στο απαιτητικό Υπουργείο Εσωτερικών διαχειρίζεται ήδη τη δύσκολη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης και το μεταναστευτικό. Για το Υπουργείο Οικονομικών είχε ακουστεί το όνομα του διευθύνοντος συμβούλου της PWC Ευγένιου Ευγενίου, ενώ βολιδοσκοπήθηκε και ο μέχρι πρότινος γενικός διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών Χρίστος Πατσαλίδης.

Από το Υπουργείο Παιδείας αποχωρεί ο Κώστας Χαμπιαούρης, έστω κι αν ο ίδιος μέχρι την Πέμπτη διαβεβαίωνε τους συνεργάτες του ότι θα παραμείνει στο πηδάλιο του Παιδείας. Όλο αυτό το διάστημα ακούστηκαν διάφορα ονόματα, ακόμα και το όνομα της Μαίρης Κουτσελίνη, πρόσωπο που θεωρείται σκιώδης υπουργός Παιδείας καθώς βρίσκεται σε όλες τις επιτροπές λήψης αποφάσεων για τα της παιδείας. Όπως όμως και στο παρελθόν, έτσι και σήμερα το εμπόδιο που την κρατά εκτός είναι η συγγένεια που έχει με τη Ζέτα Αιμιλιανίδου. Ακούστηκε βεβαίως πως ο πρόεδρος ψάχνει κάποιον από την ακαδημαϊκή κοινότητα που θα εκπέμψει μετριοπάθεια και θα μπορεί να μπει σε διάλογο με τις εκπαιδευτικές οργανώσεις. Το σενάριο διορισμού του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου του ΔΗΣΥ Νίκου Τορναρίτη έχει αποκλειστεί εδώ και καιρό. Στο πλαίσιο διορισμού Τορναρίτη δεν θεωρείται τυχαία και η αποστολή επιστολής από την ΠΑΔΕΔ Πρωτοπορία, που τον φωτογραφίζει ως τον πιο κατάλληλο από τα ονόματα που ακούγονται για το Υπουργείο Παιδείας.

Κώστας Χαμπιαούρης και Βασιλική Αναστασιάδου φαίνεται να αποχωρούν, ενώ η Κλέλια Βασιλείου μετακινείται σε θέση επιτρόπου.

Έχει μεσολαβήσει ακόμα και ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου, με τον πρόεδρο να είναι ανένδοτος. Πολύ πιθανό θεωρείται η μετακίνηση του Πρόδρομου Προδρόμου στο Παιδείας. Ο ίδιος ήταν πρόεδρος της Επιτροπής Παιδείας και έχει καλή γνώση του τι διαμείβεται, ωστόσο ενδεχομένως να προκαλέσει αντιδράσεις εντός των εκπαιδευτικών οργανώσεων, που τον θεωρούσαν εν μέρει υπεύθυνο για την κρίση που ξέσπασε στην παιδεία το καλοκαίρι του 2018.

Το ερώτημα είναι τι θα γίνει στο Προεδρικό, στο ενδεχόμενο μετακινήσεως του κ. Προδρόμου. Ακούγεται το όνομα του προέδρου του Οργανισμού Νεολαίας Παναγιώτη Σεντώνας ως επικρατέστερο για τη θέση του αναπληρωτή κυβερνητικού εκπροσώπου χωρίς να αποκλείεται και ως κυβερνητικός εκπρόσωπος. Ο κ. Σεντώνας άλλωστε μετά και την καλή παρουσία του στις ευρωεκλογές, θεωρείται πρόσωπο που θα αξιοποιηθεί στην κυβερνώσα παράταξη. Η Κλέλια Βασιλείου προορίζεται είτε ως Επίτροπος Περιβάλλοντος είτε ως Επίτροπος Ορεινών Κοινοτήτων. Από το Υπουργείο Συγκοινωνιών φεύγει και η Βασιλική Αναστασιάδου, παρά το έργο που έχει επιδείξει το τελευταίο διάστημα. Πιθανότερη για τη θέση της θεωρείται η δικηγόρος Έμιλυ Γκολίτη. Ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακκοτύρης δεν αποχωρεί σε αυτό τον ανασχηματισμό, ωστόσο, δηλώσεις του υποδηλώνουν πως τους επόμενους μήνες ενδεχομένως να αντικατασταθεί. Οι σχέσεις του με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας είχαν ανέκαθεν σκαμπαβέσματα, που επιδεινώθηκαν μετά και το κάζο με το χαλλούμι.

Με αέρα ανανέωσης ο ΔΗΣΥ

Οι αλλαγές φαίνεται να προκαλούν σημαντική ανανέωση στον Δημοκρατικό Συναγερμό, καθώς μπαίνει σε θέσεις κλειδιά το νέο αίμα του κόμματος. Ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης παραιτείται και γυρίζει στην Πινδάρου. Με δεδομένη και την παραιτήση της Στέλλας Κυριακίδου από την αντιπροεδρία ο ΔΗΣΥ θα προχωρήσει σε σύγκληση του Ανωτάτου Συμβουλίου ούτως ώστε να πληρώσει τη θέση του αντιπροέδρου. Δεν αποκλείεται να κενωθεί και η θέση του αναπληρωτή προέδρου που κατέχει ο ευρωβουλευτής του ΔΗΣΥ Λεωτέρης Χριστοφόρου. Και αυτό γιατί η ηγεσία του κόμματος έχει στείλει το μήνυμα πως την ώρα που το κόμμα πάει προς αναδιάρθρωση όλα τα κομματικά στελέχη πρέπει να συνδράμουν σε αυτή την αναδιάρθρωση. Τοποθέτηση που φωτογραφίζει τον Λεωτέρη Χριστοφόρου. Σε αυτό το πλαίσιο ο Χάρης Γεωργιάδης αναμένεται να διεκδικήσει είτε την αντιπροεδρία είτε τη θέση του αναπληρωτή προέδρου. Θα διεκδικήσει παράλληλα βουλευτική έδρα στις εκλογές του 2021, καθώς μετά τη μακρά παραμονή του στο Υπουργείο Οικονομικών θέλει να λάβει νομιμοποίηση της πολιτικής του καριέρας μέσω εκλογών. Όμως ο Χάρης Γεωργιάδης δεν θα αποτελέσει τη μόνη αλλαγή. Οι βουλευτές Λευκωσίας του ΔΗΣΥ ανανεώνονται πλήρως. Με την αποχώρηση της Στέλλας Κυριακίδου, την υπουργοποίηση του Νίκου Νουρή και την παραιτήση του Σόλωνα Κασσίνη, ανοίγει ο δρόμος για το νέο αίμα του κόμματος, με τους Σάβια Ορφανίδου, Ξένια Κωνσταντίνου και Μιχάλη Σοφοκλέους να λαμβάνουν βουλευτική έδρα. Με αυτόν τον τρόπο ο ΔΗΣΥ κλειδώνει και το δικό του φρεσκάρισμα, βγάζοντας σε μία δύσκολη περίοδο στο προσκήνιο πρόσωπα που δεν έχουν φθαρεί.

“ΜΙΑ ΔΟΣΗ ΓΙΑ
ΟΛΑ ΜΟΥ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ
ΣΗΜΕΡΑ

ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ.”

Λύση
ΟΝΕ
Μία λύση
δανεισμού,
για όλα!
www.hellenicbank.com/one

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Με ισραηλινά μάτια η πράσινη γραμμή

Στην υλοποίηση της αγοράς συστήματος ηλεκτρονικής επιτήρησης της γραμμής αντιπαράταξης προχωρά το υπουργείο Άμυνας

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί με τις παράνομες διελεύσεις, από τις κατεχόμενες προς τις ελεύθερες περιοχές, πέρα από τις πρόσφατες αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου για τον Κανονισμό της Πράσινης Γραμμής, οδηγεί τη Λευκωσία και σε άλλα ριζοσπαστικά μέτρα τα οποία δεν έχουν ανακοινωθεί. Λαμβάνοντας υπόψη τα στατιστικά στοιχεία που δείχνουν πως τα 2/3 των συνολικών διελεύσεων, πραγματοποιούνται από μη νόμιμα σημεία ελέγχου, η κυβέρνηση σπεύδει να θωρακίσει τη γραμμή αντιπαράταξης, κλείνοντας τα τυφλά σημεία διέλευσης αλλά και για αποτελεσματικότερη επιτήρησή της. Σύμφωνα με αξιόπιστες πηγές της «Κ», ένα από τα μέτρα τα οποία έχουν αποφασισθεί και βρίσκονται στο στάδιο της υλοποίησης είναι και η ηλεκτρονική επιτήρηση της πράσινης γραμμής, με σύγχρονο σύστημα καμερών. Μία ιδέα, η οποία είχε πέσει στο τραπέζι, πολύ πριν από το 2010 αλλά ουδέποτε πήρε σάρκα και οστά. Την περίοδο εκείνη η προμήθεια καμερών από την Εθνική Φρουρά είχε προκύψει ως ανάγκη, κυρίως στις περιοχές εκείνες της νεκρής ζώνης, όπου τα φυλάκια της Εθνικής Φρουράς και κατοικιών δυνάμεων είναι σε κοντινή απόσταση και είχαν προκληθεί επεισόδια, όπου εθνοφρουροί έχασαν τη ζωή τους. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν πως το Υπουργείο Άμυνας είναι διατεθειμένο να καλύψει με ηλεκτρονικά μάτια το σύνολο της πράσινης γραμμής, μήκους 300 χιλιομέτρων.

Από το Ισραήλ

Η σκέψη για αγορά ηλεκτρονικού συστήματος επιτήρησης τέ-

Οι κάμερες που θα τοποθετηθούν στην πράσινη γραμμή αναμένεται να ενισχύσουν τους ελέγχους και να κλείσουν τα τυφλά σημεία απ’ όπου πετυχαίνουν είσοδο, σε εδάφη που ελέγχει η Δημοκρατία πρόσωπα που περνούν παράνομα από τα Κατεχόμενα.

θκε στο τραπέζι όταν τα στατιστικά στοιχεία έδειχναν διόγκωση του προβλήματος των παράνομων διελεύσεων, από τα Κατεχόμενα. Ο υπουργός Άμυνας Σάββας Αγγελίδης, έχοντας ενώπιόν του τις επίσημες εκτιμήσεις της στρατιωτικής ηγεσίας πως ο παραδοσιακός τρόπος επιτήρησης δεν θα πατάξει το πρόβλημα των παράνομων διελεύσεων, προχώρησε στο εναλλακτικό σενάριο τοποθέτησης καμερών. Σύμφωνα με τις πληροφορίες μας, το ΥΠΙΑΜ έχει ήδη ξεκινήσει τις διαδικασίες αγοράς του ηλεκτρονικού συστήματος, στρεφόμενο προς την πλευρά του Ισραήλ το οποίο, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις εμπειρογνομώνων, διαθέτει εμπειρία και τεχνογνωσία. Στην παρούσα φάση, η διαδικασία αγοράς βρίσκεται στο στάδιο εντοπισμού του κατάλληλου συστήματος για την πράσινη γραμμή. Οι πληροφορίες μας αναφέρουν πως ενώπιον των τεχνοκρατών του ΥΠΙΑΜ βρίσκονται τέσσερις ισραηλινές εταιρείες και αναμένεται, μέχρι τον επόμενο Ιανουάριο, να έχουν καταλήξει

Το σύστημα ηλεκτρονικής επιτήρησης θα είναι ισραηλινής κατασκευής και προέλευσης, η αγορά του θα γίνει με διακρατική συμφωνία, η δε τοποθέτησή του υπολογίζεται στο δεύτερο εξάμηνο του 2020.

στον προμηθευτή. Το ηλεκτρονικό σύστημα σύμφωνα με τις αισιόδοξες εκτιμήσεις, θα έλθει στην Κύπρο και θα τοποθετηθεί το δεύτερο εξάμηνο του 2020.

Οι κάμερες

Τα ηλεκτρονικά μάτια θα ελέγχονται από κεντρική μονάδα από την οποία θα επιτηρείται, σε 24ωρη βάση, η πράσινη γραμμή από το νοτιότερο έως το βορειότερο σημείο της. Πέρα από τα τυφλά σημεία, εντός κατοικημένων περιοχών, οι κάμερες θα επιτηρούν δύσβατες περιοχές που σήμερα είναι αφύλακτες, προς τον Πύργο Τυλληρίας αλλά και τη Δερύνεια. Η τοποθέτηση καμερών εκ των πραγμάτων θα προκαλέσει και αλλαγές στη δια-

χείριση του ανθρώπινου δυναμικού της Εθνικής Φρουράς, στην πράσινη γραμμή. Όπως πληροφορούμαστε η αγορά του ηλεκτρονικού συστήματος θα γίνει με διακρατική συμφωνία με το Ισραήλ, όπως έγινε και στην περίπτωση αγοράς του πλοίου ανοικτής θαλάσσης «Αρχιπλοίαρχος Α. Ιωαννίδης».

Η βάση στο Μαρί

Παράλληλα με τις κάμερες επί της πράσινης γραμμής, η Κύπρος επεκτείνει το δίκτυο των αμυντικών συνεργασιών και προς δυσμάς προχωρώντας με γοργά βήματα στην υλοποίηση σημαντικών έργων υποδομής, όπως αυτό της αναβάθμισης της ναυτικής βάσης στο Μαρί. Αναβάθμιση, η οποία θα μετατρέψει

την περιοχή σε ένα από τα κομβικά σημεία της Ανατολικής Μεσογείου, ενισχύοντας σημαντικά το κομμάτι ασφάλειας της περιοχής. Η πρόθεση και της Γαλλίας να χρησιμοποιεί την Κύπρο για τα πολεμικά ναυτικά της μέσα που κινούνται στην περιοχή δεν έχει μείνει στα χαρτιά. Μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα από τις επαφές που έγιναν σε πολιτικό επίπεδο αλλά και τις επισκέψεις Γάλλων στρατιωτικών εμπειρογνομώνων στην Κύπρο, όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ» οι προεργασίες επέκτασης της ναυτικής βάσης στο Μαρί προχωρούν με γοργούς ρυθμούς. Σύμφωνα με αξιόπιστες πηγές μας, οι Γάλλοι ειδικοί εμπειρογνώμονες ετοίμασαν και παρέδωσαν τα σχέδια για τα

έργα επέκτασης της ναυτικής βάσης στο Μαρί, η οποία στη νέα της μορφή θα αυξήσει κατακόρυφα τις επιχειρησιακές δυνατότητες τόσο των πολεμικών μέσων της Εθνικής Φρουράς όσο και πολεμικών μέσων χωρών με τις οποίες η Κύπρος συνεργάζεται. Οι ίδιες πηγές μας ανέφεραν πως η εργασία που πραγματοποιείται στην παρούσα φάση είναι η κοστολόγηση των έργων.

Οι προδιαγραφές

Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, στη νέα ναυτική βάση θα είναι σε θέση να αγκυροβολήσουν πολεμικά πλοία έως και 200 μέτρα μήκος. Όπως μας υποδείχθηκε χαρακτηριστικά εντός των νέων εγκαταστάσεων που θα δημιουργηθούν θα μπορούν να δέσουν και πλοία όπως το αιγυπτιακό ελικοπτεροφόρο τύπου «Μιστράλ» που συμμετέχει κάθε χρόνο στην πολυεθνική άσκηση Ελλάδα-Αιγύπτου- Κύπρου «Μέδουσα». Η νέα βάση θα είναι 2.000 τετραγωνικών μέτρων σχεδόν τριπλάσιας έκτασης από την υφιστάμενη και θα είναι επέκταση του σημερινού αγκυροβόλιου. Στους λιμενοβραχίονες που θα κατασκευαστούν θα υπάρχουν υποδομές διακίνησης οχημάτων υποστήριξης καθώς και υπηρεσιών για τα πλοία που θα δένουν. Με βάση των σχεδιασμούς που έχουν γίνει ο περιμετρικός κορμός θα επεκταθεί νότια και η κατασκευή του θα γίνει ενιαία. Σε φάσεις θα δημιουργηθούν οι υπηρεσίες πάνω στους βραχίονες. Στα σχέδια των Γάλλων προβλέπεται και η δημιουργία ναυπηγείου δυτικά της βάσης προς την πλευρά της Ακτής του Κυβερνήτη το οποίο θα στηρίζει επισκευαστικές εργασίες των πολεμικών πλοίων.

Εμπορικό Κτήριο - Λεωφόρος Στροβόλου - PR11702

ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ.

€1.775.000

1.369 τ.μ.

- Προνομιακή θέση επί της Λεωφόρου Στροβόλου, σε μία από τις πιο πολυσύχναστες και βασικές οδικές αρτηρίες της Λευκωσίας, με καλές προσβάσεις από και προς το κέντρο και την ευρύτερη δυτική περιφέρεια της πόλης.
- Το ισόγειο και μεσοπάτωμα χρησιμοποιείται από γνωστή αλυσίδα καταστημάτων, ενώ οι δύο όροφοι αποτελούν γραφειακούς χώρους. Το υπόγειο περιλαμβάνει χώρους στάθμευσης και αποθηκευτικούς χώρους.
- Το εμβαδόν του καταστήματος ανέρχεται στα 475 τ.μ. με μεσοπάτωμα περί τα 237 τ.μ., ενώ ο κάθε όροφος είναι περί τα 447 τ.μ.
- Μέρος του κτηρίου ενοικιάζεται, ενώ το ακίνητο έχει προοπτικές για απόδοση πέραν του 6.5%.

Παραμένει στην ηγεσία του ΑΚΕΛ ο Αντρος

Το ενέκρινε ομόφωνα η Γραμματεία και αναμένεται να ανακοινωθεί και στην Κ.Ε.

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Την απόφασή του να παραμείνει στην ηγεσία του ΑΚΕΛ έλαβε ο Άντρος Κυπριανού. Η απόφασή του ανακοινώθηκε στη Γραμματεία του κόμματος, η οποία και το ενέκρινε ομόφωνα. Στην Εζέκια Παπαϊωάννου έχουν αποφασίσει να μην ανακοινωθεί η απόφασή του επίσημα, αλλά να αφήσει το όλο θέμα λίγο πολύ να διαχυθεί. Καθόλου τυχαίο και το γεγονός ότι το τελευταίο διάστημα όταν ερωτάται για το αν θα παραμείνει στην ηγεσία του ΑΚΕΛ, αναφέρει πως αυτό θα το αποφασίσει το συνέδριο του κόμματος. Κατά πόσο δηλαδή θα εγκρίνει δηλαδή την παραμονή του ή αν θα εκλέξει άλλο μέλος της Κεντρικής Επιτροπής εφόσον βεβαίως υπάρξει ανθυποψήφιος.

Όπως ανέφερε από τις αρχές του μήνα η «Κ», ο Άντρος Κυπριανού ήγειρε το θέμα του εσωκομματικού συνεδρίου στην Κεντρική Γραμματεία, ζητώντας την άποψη των μελών για το κατά πόσο θα έπρεπε να παραμείνει ή να φύγει. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης ο γ.γ. της ΠΕΟ Πάμπης Κυρίτσης ήταν ιδιαίτερα ένθερμος υπέρ της παραμονής του, ενώ και άλλα στελέχη υπογράμμισαν πως υπάρχουν και θετικά αλλά και αρνητικά από την παραμονή του. Κανείς βεβαίως εντός της Κεντρικής Γραμματείας δεν εκφράστηκε τουλάχιστον επίσημα αρνητικά σε ένα σενάριο παραμονής του. Του ζητήθηκε, ωστόσο, να λάβει ο ίδιος τις απο-

φάσεις του και να τους ενημερώσει. Απόφαση που λήφθηκε και ανακοινώθηκε το περασμένο δεκαήμερο. Το όλο θέμα δεν έχει συζητηθεί στο Πολιτικό Γραφείο και ούτε φαίνεται πως θα συζητηθεί. Θα ανακοινωθεί, όπως όλα δείχνουν στην Κεντρική Επιτροπή του ΑΚΕΛ, ενώ δικαίωμα εκλογής θα έχει οποιοδήποτε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής το επιθυμεί. Προφανώς, τόσο ο Στέφανος Στεφάνου όσο και ο Γιώργος Λουκαΐδης, τα δύο πρόσωπα των οποίων το όνομα ακούστηκε για τη διαδοχή δεν προτίθενται να αμφισβητήσουν τον κ. Κυπριανού και να διεκδικήσουν. Ωστόσο, δεν αποκλείεται να υπάρξουν εκπλήξεις από άλλα στελέχη.

Οι αιτίες

Οι εξελίξεις στο Κυπριακό φαίνεται να είναι ο κύριος λόγος της απόφασής του κ. Κυπριανού να παραμείνει, καθώς πολλοί και από το ΑΚΕΛ αλλά και από την ευρύτερη Αριστερά τον πίεσαν να μείνει ενόψει των εξελίξεων αλλά και της ψιθυρολογίας ότι ο πρόεδρος φλερτάρει με άλλες μορφές λύσης. Υπάρχουν βεβαίως στελέχη του ΑΚΕΛ που επισημαίνουν ότι το κόμμα έχει μπει ήδη σε διαδικασία ανάκαμψης με τον Άντρο Κυπριανού στο τιμόνι και τυχόν αλλαγή αυτή την περίοδο θα προκαλέσει αστάθεια. Οι ίδιοι κύκλοι θεωρούν πως κακώς ο κ. Κυπριανού έσπευσε να προαναγγείλει αποχώρησή του σε συνέντευξή του στην «Κ», καθώς

Ο Άντρος Κυπριανού συναντήθηκε με τον Νικόλα Παπαδόπουλο και επανέλαβαν τη θέλησή τους για συντονισμό και συνεργασία τόσο εντός Βουλής όσο και εκτός.

Οι Στέφανος Στεφάνου και Γιώργος Λουκαΐδης ενέκριναν την απόφαση του Αντρου Κυπριανού, στέλλοντας το μήνυμα πως δεν θα τον αμφισβητήσουν, διεκδικώντας υποψηφιότητα στο εκλογικό συνέδριο.

για ένα μεγάλο διάστημα υπήρξε ψιθυρολογία για την επόμενη μέρα στο κόμμα, που προκάλεσε αναστάτωση στο κόμμα. Συζήτηση, όπως λένε, αχρείαστη σε μία κρίσιμη καμπή για το κόμμα. Στην εξίσωση της παραμονής του ρόλο έπαιξε και το μικρό διάστημα που

μεσολαβεί μέχρι και τις βουλευτικές εκλογές. Όπως λένε στελέχη της Αριστεράς, η διάδοχη κατάσταση θα είχε να προσαρμοστεί και να προετοιμαστεί σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα για τις βουλευτικές εκλογές που είναι το μεγάλο στοίχημα για το κατά πόσο το κόμμα θα ανακάμψει.

Το ερώτημα που μένει αναπάντητο είναι κατά πόσο ο κ. Κυπριανού θα μείνει μέχρι και τις βουλευτικές εκλογές του 2021 και στη συνέχεια να παραιτηθεί, τηρώντας το καταστατικό του κόμματος, που λέει πως τα στελέχη αφυπηρετούν στα 65 τους.

Τετ α τετ με Νικόλα

Το σίγουρο είναι πως ο Άντρος Κυπριανού έχει ήδη αρχίσει και επαφές και κινήσεις με ορίζοντα και τις βουλευτικές εκλογές του

2021 και τις προεδρικές εκλογές του 2023. Πραγματοποιήθηκε την προηγούμενη εβδομάδα ακόμη μία συνάντηση με τον πρόεδρο του ΔΗΚΟ Νικόλα Παπαδόπουλο, στην οποία επανέλαβαν τη θέλησή τους να προχωρήσουν και σε συντονισμό, τόσο εντός της Βουλής όσο και εκτός. Ανοικτό είναι αν θα δούμε πλέον σταύρωμα νομοσχεδίων με την ψήφο ΔΗΚΟ – ΑΚΕΛ, ενώ ερωτήματα εγείρονται για το πού μπορεί να τα βρουν τα δύο κόμματα σε πολιτικές εκτός Κοινοβουλίου. Υπενθυμίζεται πως ο κ. Κυπριανού είχε αναφέρει τον περασμένο Μάιο πως τα δύο κόμματα στο Κυπριακό τα χωρίζει χάος. Το τι άλλαξε είναι ένα ζήτημα σχετικό. Σύμφωνα με πολιτικούς κύκλους, η ψιθυρολογία ότι ο πρόεδρος Αναστασιάδης εξακολουθεί να σκέφτεται άλλες μορφές λύσης και δη

συνομοσπονδία έφερε κοντά τους δύο πολιτικούς αρχηγούς.

Το κατά πόσο η εν λόγω συνάντηση προαναγγέλλει την απαραίτητη συνεργασία των δύο κομμάτων με γνώμονα το 2023 είναι λίγο πρόωρο να συζητηθεί. Σημειώνεται, ωστόσο, πως ο Νικόλας Παπαδόπουλος έχει αμβλύνει κατά πολύ τη ρητορική του απέναντι στο ΑΚΕΛ, υπενθυμίζοντας συχνά την καλή συνεργασία που είχαν τα δύο κόμματα στο παρελθόν. Ο γ.γ. του ΑΚΕΛ έχει ήδη διαμνηύσει σε συνέντευξή του στην «Κ» πως το ΑΚΕΛ δεν πρόκειται να στηρίξει υποψήφιο για την προεδρία είτε τον Νικόλα Παπαδόπουλο είτε άλλο δικοϊκό στέλεχος. Υπάρχουν, ωστόσο, και στελέχη που υπογραμμίζουν πως το ΑΚΕΛ δεν έχει πλέον την ευχέρεια να χάσει σε ακόμη μία εκλογική μάχη.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΑΚΗ Α. ΟΜΗΡΟΥ**

Εποικισμός, δύο μέτρα και δύο σταθμά

Η σύμβαση της Γενεύης του 1949 καθόρισε ως έγκλημα πολέμου τη μεταφορά πληθυσμού σε στρατιωτικά κατεχόμενα εδάφη από την κατέχουσα δύναμη. Καμιά, λοιπόν, παραμόρφωση της αλήθειας, καμιά διαστροφή της πραγματικότητας, καμιά στρεψόδικος συμπεριφορά της κατοικικής Τουρκίας δεν είναι δυνατό να συσκοτίσουν την αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα, που κραυγάζει ότι η μεταφορά Τούρκων από την Τουρκία και η εγκατάστασή τους στην κατεχόμενη περιοχή της Κύπρου εντάσσεται στο πλαίσιο της πολιτικής της Άγκυρας για αλλοίωση της εθνολογικής σύστασης του πληθυσμού της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ο Τούρκος καθηγητής Νιχάτ Ερίμ σε έκθεσή του για την Κύπρο προς την τουρκική κυβέρνηση με ημερομηνία 24 Νοεμβρίου 1956 αναφέρει: «Επειδή σε μια δεδομένη στιγμή μέσα στη ροή της Ιστορίας ένας πληθυσμός σε σύγκριση με τον άλλο πληθυσμό έχει υπερτε-

ρήσει κατά εκατό ή διακόσιες χιλιάδες, δεν είναι επαρκής λόγος να καθορίσει την αιώνια τύχη μιας μεγαλονήσου όπως είναι η Κύπρος. Δεν μπορεί να την καθορίσει. Και μάλιστα αν λάβει κανείς υπόψη του ότι ένα τέτοιο νησί μπορεί να αποτελέσει ένα τρομακτικό κίνδυνο για την ασφάλεια μιας χώρας 25 – σ.σ. ήταν τότε – εκατομμυρίων όπως είναι η Τουρκία. Για την ασφάλεια της Τουρκίας η Κύπρος είναι ένα γεωγραφικό δεδομένο το οποίο δεν είναι δυνατό να παραγνωριστεί». Εισηγούμενος, λοιπόν, την πρόωπιση της λύσης της προσάρτησης της Κύπρου στην Τουρκία, ο Νιχάτ Ερίμ αναφέρει: «σαν προπαρασκευαστικό στάδιο θα πρέπει να συλλεγούν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η πλειοψηφία της ιδιοκτησίας της γης στην Κύπρο ανήκει στους Τούρκους, ότι θα πρέπει να συνταχθεί δημογραφικός χάρτης που να καθορίζει τον αριθμό των Τούρκων του νησιού σε κάθε πόλη και χωριό και ακόμα πως θα πρέπει να συλλεγούν οι καλύτερες

δυνατές πληροφορίες για τους Κυπρίους της Τουρκίας και γενικά όσους βρίσκονται εκτός Κύπρου για την περίπτωση του εποικισμού». Μετά το πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή δεν υπήρχε βέβαια ανάγκη για προσοχήματα με επιστροφή δήθεν Τουρκοκυπρίων. Ο εποικισμός μετά το 1974 πήρε τη μορφή ενός καλά οργανωμένου σχεδίου που αποβλέπει σταθερά στη δημογραφική αλλοίωση των πληθυσμιακών δεδομένων με τελικό στόχο την ανατροπή τους. Ο «Economist» στις 4.9.1976 έγραφε: «Ο προφανής στόχος της Τουρκίας είναι να μετατρέψει τη Βόρεια Κύπρο σε μια επαρχία της Τουρκίας. Ο δημογραφικός εκτουρκισμός του Βορρά σύντομα θα είναι πλήρης. Πόλεις και χωριά, όπως η Κερύνεια και η Λάπηθος, που παρέμεναν κανά μέχρι πρόσφατα, είναι τώρα γεμάτα από εποίκους από την Τουρκία».

Ο Φαζίλ Κιουτσούκ πρώτος αντιπρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, έγραψε γράφει στη «Χαλ-

κίν Σεσί» το 1978 και τα εξής: «Αυτοί οι έποικοι που δεν σεβάστηκαν τον νόμο στα αρχικά τους χωριά έκαναν τους για 400 χρόνια κατοίκους αυτού του νησιού να ξερνούν αίμα. Όλοι αυτοί έχουν συγκεντρωθεί μαζί και πολλά ανατολίτικα σουλτανάτα δημιουργήθηκαν σε πολλά από τα χωριά μας. Καλούμε την κυβέρνηση να μη μετατρέψει αυτό το νησί σε τάφο».

Από τότε έχουν περάσει 41 ολόκληρα χρόνια. Ο εποικισμός εντάθηκε και μετεξελίχθηκε σε μια οργανωμένη επιχείρηση πλήρους ανατροπής των πληθυσμιακών δεδομένων της Κύπρου. Είναι κατάδηλο ότι η Τουρκία παραβιάζει κατά συρροή και κατ' εξακολούθηση τη Σύμβαση της Γενεύης του 1949 που προβλέπει ρητά στο άρθρο 49 (6) ότι : «Η κατέχουσα δύναμις δεν δύναται να εξορίσει ή να μεταφέρει μέρος του δικού της άμαχου πληθυσμού εις το κατεχόμενο υπ' αυτής έδαφος». Και είναι φανερό από τα όσα έχουν αναφερθεί ότι ο εποικισμός αποτελεί στην

Κύπρο κραυγαλέα διεθνή παρανομία της Τουρκίας. Η άρνηση των Τούρκων να αποδεχθούν τη σύσταση Ομάδας Εργασίας για τον εποικισμό στο πλαίσιο των απευθείας διαπραγματεύσεων αποτέλεσε αδιαμφισβήτητη απόδειξη των τουρκικών σχεδιασμών.

Παρόμοια πολιτική εποικισμού, με αυτή της Τουρκίας, ακολουθεί και το Ισραήλ. Πρόσφατα, ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Μάικ Πομπέο προέβη σε επίσημη δήλωση με την οποία διαφοροποίησε τη μέχρι τώρα αμερικανική πολιτική στο θέμα του εποικισμού του Ισραήλ, με τη δημιουργία οικισμών στη δυτική όχθη του Ιορδάνη. Στους οικισμούς αυτούς έχουν εγκατασταθεί 600.000 Εβραίοι έποικοι. Σε κατάφωρη περιφρόνηση του διεθνούς δικαίου και ψηφισμάτων του ΟΗΕ, οι ΗΠΑ θεωρούν πλέον τον εποικισμό του Ισραήλ ως νόμιμο. Ωστόσο, η κυβέρνηση της Κύπρου, η οποία πλύττεται από τον εποικισμό της Τουρκίας, δεν θεώρησε αναγκαίο να καταδικάσει

την εξόφθαλμα παράνομη αυτή ενέργεια της αμερικανικής κυβέρνησης. Τήρησε αδήμονα σιωπή. Την πολιτική, συχνά καταδικάζουμε όταν άλλοι την υιοθετούν, αυτή «των δύο μέτρων και δύο σταθμών», την ακολουθήσαμε και εμείς. Έχει αντιληφθεί η κυπριακή κυβέρνηση ότι, όταν θα διαμαρτυρόμαστε διεθνώς, για την εγκληματική πολιτική του εποικισμού της Τουρκίας σε βάρος της Κύπρου, θα μας δίνεται η αποστοματική απάντηση ότι στην περίπτωση του εποικισμού του Ισραήλ διά της σιωπής μας συναινούμε και ότι ως εκ τούτου δεν δικαιούμαστε να τον καταγγέλλουμε στην περίπτωση της Τουρκίας;

Σημ.: Η δήλωση του γ.γ. του ΟΗΕ μετά την τριμερή συνάντηση του Βερολίνου επιβεβαίωσε τις χαμηλές προσδοκίες. Βέβαια διατήρησε ζωντανή την προοπτική. Το σίγουρο είναι ότι προς το παρόν όλα μπαίνουν σε «χειμερία νάρκη».

Ο κ. Γιαννάκης Α. Ομήρου είναι τέως πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων.

MC MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

Μακρύς και απρόβλεπτος ο δρόμος μέχρι την άνοιξη

Οι κύριοι σταθμοί ως την άτυπη πενταμερή δείχνουν πως τίποτα δεν είναι δεδομένο

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν την περασμένη Κυριακή ο πρόεδρος αναχωρούσε για το Βερολίνο, οι προσδοκίες ήταν ήδη πολύ χαμηλές για το τι θα έβγαине από το δείπνο. Φρόντισαν να ρίξουν τους τόνους τα ίδια τα Ηνωμένα Έθνη, όταν η Τζέιν Χολ Λουτ πραγματοποιούσε τηλεδιάσκεψη με τους

Η Πενταμερής μεταφέρεται μετά τις «εκλογές», ωστόσο, οι μήνες που μεσολαβούν μέχρι τότε δεν θεωρούνται στάσιμοι γεγονότων και ειδήσεων.

δύο διαπραγματευτές μέρες πριν από το δείπνο, αλλά και με την απόφαση να απαγορεύσουν την είσοδο φωτογράφων και κινηματογραφιστών στην αίθουσα του δείπνου. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης κυβερνητικές πηγές διέρεσαν, μάλιστα, πως δεν θα κλείδωνε πενταμερής διάσκεψη, αλλά θα καταγραφόταν μία σχετική πρόοδος

μεταξύ των δύο πλευρών, στη δήλωση του γενικού γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών. Πρόοδος θεωρήθηκε βεβαίως το ότι κλείδωσε η διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία, η οποία βρίσκεται εδώ και καιρό σε γκρίζα ζώνη και εν αμφιβόλω, ενώ η Πενταμερής μετατίθεται μάλλον μετά τον Απρίλη του 2020, όταν δηλαδή θα πραγματοποιηθούν οι «εκλογές» στα Κατεχόμενα. Το ερώτημα που εγείρεται είναι κατά πόσο αυτοί οι μήνες που μεσολαβούν μέχρι τις «εκλογές» είναι ακίνδυνοι ή αν μέχρι την Πενταμερή θα δημιουργηθούν νέα δεδομένα και τετελεσμένα. Όπως όλα δείχνουν ο δρόμος μέχρι και την Πενταμερή δεν είναι στρωμένος με ροδοπέταλα, καθώς μία σειρά σταθμών ενδεχομένως να προκαλέσουν ανατροπές.

ΑΟΖ με νέα δεδομένα

Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας επανέλαβε τη θέση του μετά το δείπνο πως οι διαπραγματεύσεις θα επαναρχίσουν εφόσον η Τουρκία σταματήσει τις προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Χρειάστηκε να περάσουν λίγα εικοσιτετράωρα μετά την Τριμερή για να δημοσιοποιηθεί

Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει διαμηνύσει πως οι διαπραγματεύσεις θα επαναρχίσουν εφόσον τερματιστούν οι τουρκικές προκλήσεις, ωστόσο, το μνημόνιο συναντίληψης Τουρκίας-Λιβύης προκαλεί νέες εντάσεις.

το μνημόνιο συναντίληψης μεταξύ Λιβύης - Τουρκίας, όπου στην ουσία οι δύο χώρες αναγνωρίζουν τις Αποκλειστικές Οικονομικές Ζώνες στον θαλάσσιο χώρο. Μνημόνιο που καταδεικνύει πως η Τουρκία υλοποιεί σιγά-σιγά τη στρατηγική της «Γαλάζιας Πατρίδας» και που καταδεικνύει πως οι εντάσεις όχι μόνο δεν θα κοπάσουν, αλλά μάλλον θα ενταθούν το επόμενο διάστημα. Κάτι τέτοιο προκαλεί νέα δεδομένα καθώς στην περίπτωση υλοποίησης του αγωγού Eastmed ή καλωδίου, η Τουρκία θα ισχυρίζεται πως αυτό περνά από τη δική της ΑΟΖ. Αυτό μπορεί να μην έχει την οποία νομιμότητα

αλλά θα χρησιμοποιείται ως επιχείρημα από την Τουρκία σε μία προσπάθεια να γίνει μέρος των ενεργειακών σχεδιασμών. Αναμένεται να υπάρξει σοβαρή αντίδραση από την Ελλάδα καθώς παραβιάζει τα κυριαρχικά δικαιώματά της στην περιοχή και προκαλεί προστριβές μεταξύ των δύο χωρών, ενώ αντίδραση αναμένεται και από την Κύπρο. Σε αυτό το περιβάλλον εντάσεων ερωτήματα εγείρονται για το κατά πόσο θα μπορέσουν να επαναρχίσουν οι διαπραγματεύσεις και σε ποιο κλίμα.

Με δυσκολίες οι κυρώσεις

Η απάντηση είναι η επιβολή κυ-

ρώσεων, λένε διπλωματικές πηγές, όμως πόσο εύκολο εγχείρημα είναι κάτι τέτοιο;

Οι υπουργοί Εξωτερικών της Ε.Ε. μπορεί να αποφάσισαν την επιβολή οικονομικών κυρώσεων κατά της Τουρκίας για τις παράνομες ενέργειές της στην κυπριακή ΑΟΖ, ωστόσο, το όλο εγχείρημα επιβολής κυρώσεων θεωρείται ιδιαίτερα δύσκολο, καθώς τα μέτρα δεν έχουν τεθεί σε ισχύ. Και δεν έχουν ενεργοποιηθεί, καθώς πολλές είναι οι χώρες που αντιδρούν στην επιβολή κυρώσεων στην Τουρκία. Κάποιες επειδή τα πρόστιμα αφορούν εταιρείες δικής τους προέλευσης και άλλες επειδή δεν θέλουν

Οι «εκλογές» δεν είναι περίπατος για τον Ακιντζί

Ο **Τ/κ ηγέτης** ανέφερε πως με την Τριμερή στο Βερολίνο, το τρένο μπήκε ξανά στις ράγες και πως έγινε ένα θετικό βήμα μπροστά. Αν και τα «κόμματα» της αντιπολίτευσης θεώρησαν το Βερολίνο το προεκλογικό δώρο των Ηνωμένων Εθνών στον Ακιντζί, προκαλεί ερωτήματα για το κατά πόσο τα όσα διαμείφθηκαν στο δείπνο είναι αρκετά ώστε να «επανεκλέξουν» τον Τ/κ ηγέτη. Η Τουρκία έχει διαμηνύσει πως δεν επιθυμεί την ανάδειξη του κ. Ακιντζί. Ερωτήματα εγείρονται για το πώς θα κινηθεί ούτως ώστε να αποτρέψει κάτι τέτοιο. Αν και ο κ. Ακιντζί εξακολουθεί να προηγείται των ανθυποψηφίων του, δεν περνά απαρατήρητο ότι η ψαλίδα από τον δεύτερο μειώνεται. Η παραμονή του κ. Ακιντζί στο ηπδάλιο της τ/κ πλευράς, όπως εκτιμούν κυβερνητικές πηγές, διασφαλίζει και την πρόοδο αλλά και ότι η μορφή λύσης δεν θα αλλάξει. Κάτι το οποίο δεν θεωρείται δεδομένο στο ενδεχόμενο ανάδειξης άλλου Τ/κ ηγέτη.

να έρθουν σε μετωπική αντιπαράθεση με την Τουρκία.

Δεν είναι, όμως, μόνο οι ενέργειες στην ΑΟΖ. Την δική του σημασία έχει το τι θα καταγράψει στην έκθεση του ο γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών, αλλά και τη στάση που θα τηρήσει απέναντι στην Τουρκία. Σε ό,τι αφορά την παραμονή της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, θεωρείται πως δεν θα υπάρξουν εκπλήξεις, ωστόσο το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στο κατά πόσο ο Αντόνιο Γκουτιέρρες θα αναφερθεί στις εντάσεις της ΑΟΖ στις προκλήσεις στην Πράσινη Γραμμή και στην περιόχιστη περιοχή της Αμμοχώστου.

Halki Villas – Protaras

Ακόμη πιο κοντά στο όνειρο.

Για όσους η εμπειρία των παραμυθένιων διακοπών δίπλα σε μερικές από τις πιο όμορφες και δημοφιλείς παραλίες της Μεσογείου δεν αποτελεί επιθυμία μίας και μοναδικής φοράς, αλλά ένα όνειρο για το υπόλοιπο της ζωής τους, η KARMA DEVELOPERS έχει την ιδανική πρόταση. Το νέο συγκρότημα Halki προσφέρει τον ιδανικό συνδυασμό άνεσης, πολυτέλειας, απλότητας και προνομιακής τοποθεσίας, σε τέτοιο βαθμό που θα μπορούσε άνετα να γίνει ακόμα και η πρώτη τους κατοικία.

Το συγκρότημα Χάλκη, που πήρε εύστοχα το όνομά του από το γραφικό νησί των Δωδεκανήσων, αποτελείται από 9 πολυτελείς «έξυπνες» υπόγειες και βρίσκεται σε μια περιοχή ειδυλλιακής φυσικής ομορφιάς απενίζοντας τη θάλασσα του Πρωταρά. Χτισμένες πάνω στον λόφο του κοσμοπολίτικου θέρετρου, οι διώροφες κατοικίες 3 και 4 υπνοδωματίων δεν απέχουν περισσότερο από 500 μέτρα από τις ομορφότερες παραλίες του νησιού αλλά και από τις απαραίτητες διευκολύνσεις που κάνουν την παραμονή εκεί μια άνετη και ευχάριστη εμπειρία.

Ο ΜΕΧΜΕΤ ΑΛΙ ΤΑΛΑΤ ΣΤΗΝ «Κ»

Χρειαζόμαστε πρόεδρο που θα ιδρύσει τη ΔΔΟ όχι απλώς να την οραματίζεται

Προετοιμασία και διευθέτηση όλων των ανοικτών ζητημάτων και μετά τον Ιούνιο Πενταμερή μονάχα για τις εγγυήσεις

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Η τ/κ κοινότητα έχει ανάγκη από έναν «πρόεδρο» που να μπορεί να δημιουργήσει μια ομοσπονδία και όχι απλώς να την οραματίζεται, λέει ο Μεχμέτ Αλί Ταλάτ, σε τόνο σαφώς προεκλογικό στη συνέντευξή του στην «Κ». Ο πρώην ηγέτης της τ/κ κοινότητας και του κεντροαριστερού Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος (ΡΤΚ) μιλάει επίσης για το αποτέλεσμα της Τριμερούς του Βερολίνου, η οποία εκτιμά ότι έγινε για να διορθωθεί η στάση Αναστασιάδη ώστε να μπει ξανά στις ράγες η ΔΔΟ και να επαναβεβαιώσει το ψήφισμα 716 περί πολιτικής ισότητας και αποτελεσματικής συμμετοχής. Ο κ. Ταλάτ λέει τέλος ότι στο Βερολίνο η διαδικασία λύσης μπήκε στον πάγο μέχρι τον Ιούνιο, με τον ρόλο Γκουτιέρρες να αναβαθμίζεται ως προς την προετοιμασία της τελικής διάσκεψης.

—Πώς ερμηνεύετε το αποτέλεσμα της άτυπης τριμερούς στο Βερολίνο;

—Δεν υπήρχαν πολλές ελπίδες στη διάσκεψη του Βερολίνου. Συνέβη το αναμενόμενο. Προσωπικά εστιάζω σε δύο σημεία. Πρώτον, ο κ. Ακιντζι αναφέρθηκε στο τρένο που μπήκε εκ νέου στις ράγες του, το οποίο ερμηνεύω ότι με τη συμβολή του γ.γ. του ΟΗΕ, απορρίφθηκαν οι προτάσεις που έφερε κατά διαστήματα ο κ. Αναστασιάδης στο προσκήνιο, περί δοκιμής διάφορων λύσεων και λύσης δύο κρατών. Δεν πιστεύω ότι η αναφορά στην διζωνική, δικονομική ομοσπονδία (ΔΔΟ) έρχεται να διορθώσει τη στάση της Τουρκίας ή της τ/κ κυβέρνησης. Διότι η διάσκεψη δεν είχε μια τέτοιου είδους εξουσιοδότηση. Η διάσκεψη έγινε για να διορθωθεί η στάση του κ. Αναστασιάδη, έτσι ώστε το τρένο να μπει εκ νέου στις ράγες. Δεύτερον, η αναφορά στο Ψήφισμα 716 του Σ.Α., στο οποίο

περιλαμβάνονται η πολιτική ισότητα και η αποτελεσματική συμμετοχή. Πρόκειται για ζητήματα επανειλημμένα είχαν έρθει στο προσκήνιο στα παρελθόν και συμφωνήθηκαν στο 716.

—Το ζήτημα της πολιτικής ισότητας το γνωρίζετε πολύ καλά, καθώς το διαπραγματευτήκατε και εσείς, δεν είναι;

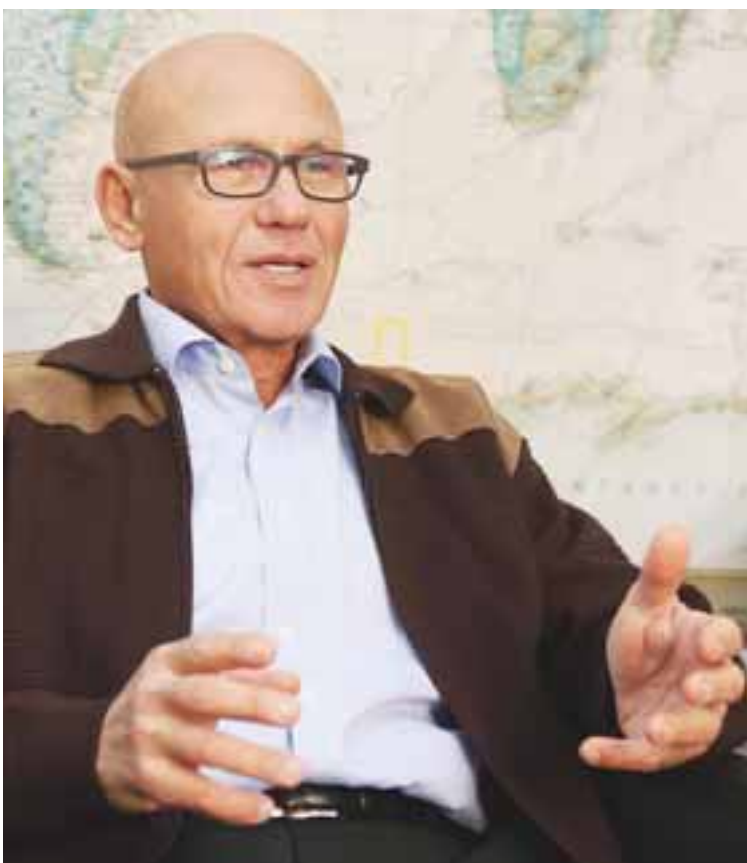
—Το όλο ζήτημα είναι μέρος των συνομιλιών που είχαμε επί Τάσσου Παπαδόπουλου και Δημήτρη Χριστόφια. Γι' αυτό τον λόγο, αν μου θέσετε το ερώτημα «έφερε κάτι νέο η διάσκεψη» θα σας απαντήσω, «όχι, δεν έφερε». Ωστόσο, ήλθε κάτι στην επιφάνεια: πριν από τον Ιούνιο δεν πρόκειται να συμβεί τίποτα.

“

Το μόνο νέο που έφερε στην επιφάνεια η διάσκεψη του Βερολίνου είναι ότι πριν από τον Ιούνιο δεν πρόκειται να συμβεί στιδιάποτε.

Δηλαδή, η διάσκεψη του Βερολίνου σταμάτησε στην πραγματικότητα ολόκληρη τη διαδικασία μέχρι το τέλος της άνοιξης. Στο μεσοδιάστημα, ο γ.γ. του ΟΗΕ θα αναλάβει κάποιες πρωτοβουλίες. Επειδή στο τέλος της διάσκεψης δεν προέκυψε κάτι αρνητικό αυτή η εξέλιξη ερμηνεύτηκε ως θετικό αποτέλεσμα. Σέβομαι αυτή την άποψη. Ωστόσο, προσωπικά για να μπορέσω να αναφερθώ σε μια θετική εξέλιξη θα πρέπει να δω φως στο τέλος του τούνελ.

—Την εμπλοκή του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ δεν τη θεωρείτε μια θετική εξέλιξη;

«**Η Αγκυρα** είτε θα τοποθετηθεί για το Βερολίνο μετά από μια πιο αναλυτική μελέτη, είτε θα το αποφύγει. Προσωπικά δεν αναμένω αλλαγή στη γραμμή της», επισημαίνει ο Μεχμέτ Αλί Ταλάτ.

—Ο γ.γ. του ΟΗΕ έδωσε κάποιες υποσχέσεις. Θα συμβάλει στην προετοιμασία για την πενταμερή διάσκεψη. Ωστόσο και σε αυτό το κομμάτι έχω ένα προβληματισμό, καθώς εάν δεν υπάρξει καλή προετοιμασία, τότε θα προκύψουν ρίσκα. Αυτό το βιώσαμε παλαιότερα. Ζήσαμε το Μον Πελεράν και το Κραν Μοντάνα. Επειδή δεν υπήρχε καλή προετοιμασία η διαδικασία δεν προχώρησε. Και από τότε μέχρι σήμερα, δεν αναβίωσε.

—Με τον όρο «καλή προετοιμασία» υποθέτω ότι αναφέρεστε στη διευθέτηση όλων των πτυχών του

Κυπριακού όπως λ.χ. αυτή της πολιτικής ισότητας, με εξαίρεση τις εγγυήσεις;

—Σωστά. Εάν γίνει προηγουμένως μια καλή προετοιμασία και κλείσουν όλα τα ζητήματα και παραμείνει μόνο η συζήτηση για την ασφάλεια στην Πενταμερή, τότε μια τέτοια διάσκεψη θα έφερνε αποτέλεσμα. Την ίδια στιγμή, παρά το γεγονός ότι δεν είμαι απολύτως σίγουρος, θα ήθελα να επισημάνω το εξής: Έχω την εντύπωση ότι η Τουρκία δεν θέλησε να μονοπωλήσουν τη διάσκεψη τα ζητήματα της ασφάλειας. Και αυτό διότι φοβήθηκε ότι

θα μπορούσε να δεχθεί πέσεις. Έτσι, επέλεξε να μεταφέρει και τα άλλα ζητήματα στη διάσκεψη. Γι' αυτόν άλλωστε τον λόγο, η διάσκεψη (Κραν Μοντάνα) δεν απέτυχε αποκλειστικά εξαιτίας του ζητήματος της ασφάλειας. Προσωπικά πιστεύω ότι αυτή ήταν μια λανθασμένη επιλογή. Στη νέα περίοδο, αν επαναληφθεί το ίδιο λάθος τότε πολύ φοβάμαι ότι δεν θα είμαστε πλέον σε θέση να το διορθώσουμε.

—Στο Βερολίνο, μετά την ξεκάθαρη αναφορά στη ΔΔΟ, πιστεύετε ότι θα έχει συνέχεια η αναφορά της Άγκυρας και κάποιων κύκλων της κοινότητάς σας σε εναλλακτικές φόρμουλες;

—Ήδη έχουν γίνει αναφορές (μετά το τέλος της τριμερούς). Τοποθετήθηκε για λογαριασμό της κυβέρνησης ο υπουργός Εξωτερικών (Όζερσαϊ) και έκανε λόγο για ένα πτώμα. Και το Κόμμα Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ) τοποθετήθηκε. Με λίγα λόγια στη δική μας πλευρά δεν άλλαξε τίποτα. Η δε Τουρκία, μέχρι στιγμής, τηρεί στάση σιωπής. Φυσικά, η Τουρκία είναι μια χώρα με διεθνείς υποχρεώσεις και σχέσεις και με συνεργασία με τον ΟΗΕ και την παγκόσμια κοινότητα. Είτε θα τοποθετηθεί μετά από μια πιο αναλυτική μελέτη, είτε θα το αποφύγει. Προσωπικά δεν αναμένω καμία αλλαγή στη γραμμή της Τουρκίας.

—Τι σας οδηγεί σε αυτό το συμπέρασμα;

—Ο βασικότερος λόγος είναι ο εξής: Η Τουρκία αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα. Έχει προβλήματα στις σχέσεις της με τις ΗΠΑ και την Ε.Ε. τα οποία προκαλούν εντάσεις. Την ίδια στιγμή, ο δικός μας διάλογος με την Τουρκία παραμένει προβληματικός. Καθώς συμβαίνουν όλα αυτά γίνεται όλο και πιο δύσκολο να επιστρέψει η Τουρκία στην ευθεία της λύσης.

—Αναφέρεστε στα προβλήματα που προκύπτουν το τελευταίο

διάστημα στην επικοινωνία και το διάλογο της τ/κ ηγεσίας με την Τουρκία, έτσι δεν είναι;

—Φυσικά, πρόκειται για ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα. Οι σχέσεις με την τουρκική κυβέρνηση έχουν διακοπεί. Μπορεί αύριο να μας έρθει ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών, ο οποίος ενδεχομένως θα προβεί σε κάποιες δηλώσεις. Κάποτε αυτές περιέχουν και αντιθέσεις. Αυτό όμως δεν είναι διάλογος. Με τον όρο «διάλογος» αναφέρομαι στη συνεχή επικοινωνία. Χωρίς αυτή δεν είναι εύκολο να οδηγηθεί η πολιτική της Τουρκίας για την Κύπρο στο σημείο που θα επιθυμούσε η τ/κ πλευρά. Για κάτι τέτοιο θα χρειαστεί μεγάλη προσπάθεια και χρόνος.

—Δηλαδή λέτε ότι «για να κρατήσω την Τουρκία στη βάση της ΔΔΟ πρέπει να καταβάλω προσπάθεια»;

—Χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια. Πρόκειται για ένα πολυδιάστατο εγχείρημα. Δεν θα καταβάλλει μονάχα ένα άτομο αυτήν την προσπάθεια. Θα πρέπει να συνεργαστούν τα δικά μας επιτελεία με αυτά της Τουρκίας. Θα πρέπει το ένα να επιχειρήσει να πείσει το άλλο. Ο πρόεδρος θα πρέπει να αφήσει στην άκρη το αξίωμά του, τις πολιτικές του βλέψεις και να εργαστεί σαν ένας τεχνίτης που αναλαμβάνει ένα έργο. Δηλαδή, ο Τ/κ ηγέτης θα καθίσει στο τραπέζι και θα εξηγήσει στον υπουργό Εξωτερικών και τους διπλωμάτες της Τουρκίας τις θέσεις του. Αυτές, στη συνέχεια, θα τις μεταβιβάσει στον πρόεδρο της Τουρκίας. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι σήμερα αυτοί οι άνθρωποι δεν σκέφτονται σαν εμάς. Στο τουρκικό διπλωματικό σώμα υπάρχουν πολλοί αξιωματικοί που έχουν διπλωματιστεί με το μικρόβιο του εθνικισμού. Άνθρωποι που δεν θα έπρεπε να έχουν τέτοιου είδους κοσμοθεωρία και οι οποίοι βρίσκονται σήμερα σε τέτοιου είδους αξιώματα.

Αποκλείω αλλαγή τουρκικής στάσης στην ΑΟΖ

—Και μετά το Βερολίνο ο Νίκος Αναστασιάδης ζήτησε από την Τουρκία να τερματίσει τις ενέργειές της στην ΑΟΖ, πιστεύετε ότι η Άγκυρα θα ανταποκριθεί;

—Εάν άνοιγε ο δρόμος της λύσης δεν θα υπήρχε λόγος για τέτοιου είδους απειλές και προϋποθέσεις. Σε μια τέτοια περίπτωση η Τουρκία και οι ξένες εταιρίες θα έκαναν πιο προσεκτικά και αργά βήματα, πράγμα που σήμερα δεν συμβαίνει. Την ίδια ώρα, οι συνομιλίες αναβλήθηκαν για έξι μήνες. Εν τω μεταξύ, θα συνεχίσουν να τριγυρνούν την Ανατολική Μεσόγειο τα γεωτρώπανα και τα πολεμικά πλοία. Υπό αυτές τις συνθήκες ο γ.γ. του ΟΗΕ καλείται να πραγματοποιήσει προετοιμασίες για Πενταμερή. Προσωπικά πιστεύω ότι η Τουρκία δεν πρόκειται να σταματήσει εξαιτίας δηλώσεων τύπου, «η Άγκυρα πρέπει να τερματίσει τις παράνομες δραστηριότητές της». Ποιο νομίζετε

ότι αυτή τη στιγμή είναι το όφελος της Τουρκίας από την Ε.Ε. έτσι ώστε να λάβει υπόψη της τις κυρώσεις και να τερματίσει τις ενέργειές της ή να δείξει ευελιξία; Δεν υπάρχει καμία πιθανότητα για κάτι τέτοιο. Η Ε.Ε. έχει χάσει προ πολλού τη δυνατότητα άσκησης πίεσης στην Τουρκία. Προσωπικά, θεωρώ ότι για αυτό φέρει ευθύνη η ε/κ πλευρά. Τους είχα προειδοποιήσει. Προειδοποίησα τον Χριστόφια και τους άλλους Ε/κ ηγέτες. Τους έλεγα «να κρατάτε στο χέρι ένα μέσο επηρεασμού της Τουρκίας». Και αυτό διότι και εγώ επιθυμώ να μπορεί η Ε.Ε. να επηρεάσει την Τουρκία. Η Ε.Ε. έχει κάποιες αξίες και νόρμες. Το να ισχύουν αυτές οι νόρμες στην Τουρκία εξυπηρετεί τα συμφέροντα όλων των πλευρών. Αντιθέτως, επιλέχθηκε να προκληθεί νέα ένταση με κυρώσεις που δεν πρόκειται να φέρουν κανένα αποτέλεσμα. Εν ολίγοις, τη στιγμή

που η Ε.Ε. δεν μπορεί να επηρεάσει την Τουρκία, δεν πρέπει να αναμένουμε ότι οι όροι Αναστασιάδη θα φέρουν κάποιο αποτέλεσμα. Αντιθέτως, δεν αποκλείεται να ακολουθήσουν πιο αυστηρά τουρκικά αντίποινα στη λογική ότι «τα βήματά μας πλάνησαν την ε/κ πλευρά».

—Αν υποθέσουμε ότι οι εξελίξεις στην ΑΟΖ δεν θα εκτροχιαστούν και ότι ο γ.γ. του ΟΗΕ θα πετύχει την έναρξη της διαδικασίας τον Ιούνιο, θεωρείτε εφικτή μια συμφωνία για την πολιτική ισότητα και την ασφάλεια μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα;

—Θεωρώ ότι δεν είναι μια περίπλοκη διαδικασία. Έχουμε ήδη τις συγκλίσεις του παρελθόντος. Με βάση αυτές και τις αποφάσεις του Σ.Α., ο ΟΗΕ μπορεί να δημιουργήσει κοινές συνιστάμενες.

—Για ποιο λόγο ο ΟΗΕ δεν το έπραξε μέχρι σήμερα;

—Ειλικρινά δεν το γνωρίζω. Μήπως ήταν απρόθυμος να εμπλακεί; Από την άλλη, έχουμε τους όρους αναφοράς, τους οποίους προσωπικά ακόμη δεν έχω κατανοήσει. Δηλαδή αυτοί οι όροι θα ξεπερνούσαν τα όρια των προηγουμένων συγκλίσεων; Προσωπικά βλέπω το τρένο, στο οποίο αναφέρεται ο κ. Ακιντζι, να παραμένει στάσιμο πάνω στις ράγες. Κάποιοι το ταρακουνούν και οι επιβάτες έχουν την ψευδαίσθηση ότι κινείται. Παρόλα αυτά εξακολουθώ να πιστεύω στην επιτυχία. Ωστόσο, χρειαζόμαστε την εμπλοκή της Τουρκίας.

—Όμως όσο και αν ο ΟΗΕ επιμένει στη ΔΔΟ, από την στιγμή που η Τουρκία δεν συμφωνεί αυτονόητα δεν θα υπάρξει αποτέλεσμα. Έτσι;

—Ακριβώς. Εφόσον δεν το κατορθώνει η τ/κ ηγεσία, τότε ο γ.γ. του ΟΗΕ πρέπει να κρατήσει τη σωστή γραμμή, αυτήν της ΔΔΟ.

Οι «προεδρικές εκλογές» και ο αποτυχημένος Ακιντζι

—Πιστεύετε ότι έχει ξεκινήσει η «προεκλογική» περίοδος παρά το ότι ακόμη δεν έχουν ανακοινωθεί οι υποψηφιότητες;

—Η διάσκεψη του Βερολίνου έδωσε εκκίνηση στην προεκλογική. Πλέον μπορούμε να υποθέσουμε ότι ο κ. Ακιντζι είναι υποψήφιος. Τα πολιτικά κόμματα ακόμη συζητούν τις υποψηφιότητες. Το Ρεπουμπλικανικό μάλλον θα κατέλθει με δικό του υποψήφιο. Ο Ερσίν Τατάρ δεν επιθυμεί να θέσει υποψηφιότητα. Παλαιότερα η τ/κ Δεξιά συζητούσε την κοινή υποψηφιότητα του Κουντρέτ Όζερσαϊ. Ωστόσο, το γόντρό του έχει δεχθεί πλήγμα και έτσι δεν αποκλείεται να υπάρχουν δεύτερες σκέψεις. Μπορεί να μην ανακοινώθηκαν οι υποψηφιότητες αλλά το προεκλογικό τοπίο έχει αρχίσει να ξεκαθαρίζει. **—Ακιντζι, Έρχιουρμαν και ένας**

δύο υποψήφιοι από την τ/κ Δεξιά... Ποιο θα είναι το αποτέλεσμα αυτής της αναμέτρησης; Η υποψηφιότητα του κ. Έρχιουρμαν δεν θα έπληττε το στρατόπεδο της λύσης;

—Με τα σημερινά δεδομένα, θεωρώ ότι το ΡΤΚ θα περάσει στον δεύτερο γύρο. Την ίδια στιγμή θέλω να επισημάνω ότι προσωπικά δεν με ενδιαφέρει η προσπάθεια να παραμείνει ζωντανό το όραμα της ΔΔΟ. Αυτό που με ενδιαφέρει (στις εκλογές) είναι η επιτυχία της ΔΔΟ. Θα πρέπει να εκλέξουμε πρόεδρο, ο οποίος θα ιδρύσει τη ΔΔΟ. Τα τελευταία πέντε χρόνια είδαμε ότι αυτό δεν ήταν εφικτό. Εδώ και δέκα χρόνια η φωνή μας δεν ακούγεται στο εξωτερικό, ούτε και στις σχέσεις μας με την Τουρκία τα τελευταία πέντε χρόνια. Τι να την κάνω μια τέτοιου είδους ομοσπονδία;

Θες το καλύτερο; Ψάξε το... Σε περιμένουμε!

Καινοτόμες Υπηρεσίες, σε τιμή που σου αξίζει

Προετοιμάσου κατά παντός κινδύνου, για ό,τι μπορεί να επιφυλάσσει το μέλλον με το **BusinessShield**.

Θρυαλλίδα το μνημόνιο Τουρκίας-Λιβύης

Νέος κύκλος εντάσεων στην περιοχή ενόψει, με εμπλοκή της Ελλάδας, της Αιγύπτου, της Κύπρου και των ΗΠΑ

Νέα Υόρκη - Ανάλυση του
ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ

Το μνημόνιο κατανόησης για την οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών το οποίο υπέγραψαν την Πέμπτη Τουρκία και Λιβύη και συνδέει τα όρια των δύο χωρών στα ανοιχτά της Κρήτης αναμένεται να αποτελέσει τη θρυαλλίδα για νέο κύκλο εντάσεων στην περιοχή, με εμπλοκή της Ελλάδας, της Αιγύπτου, της Κύπρου και των ΗΠΑ. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», τουλάχιστον από τον Σεπτέμβριο υπάρχουν διαβουλεύσεις στο παρασκήνιο, ενώ είναι ενδιαφέρον πώς θα αντιδράσει η Ουάσιγκτον, καθώς το θέμα συζητήσαν στις 13 Νοεμβρίου Πομπέο και Τσαβούσογλου, με τον πρώτο να συστήνει στην Άγκυρα να μην προχωρήσει σε υπογραφή μνημονίου.

Ενδιαφέρον έχει και αν η Ελλάδα θα μπορούσε να προσφύγει για το θέμα αυτό στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, ζητώντας από τη Λιβύη να πράξει το ίδιο, τη στιγμή που δεν έχει ανακηρύξει ΑΟΖ. Η Λιβύη είναι μία από τις χώρες που έχουν υπογράψει τη Συμφωνία για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS), χωρίς να την έχουν κυρώσει. Μάλιστα, το 1985 συμφώνησαν με τη Μάλτα να προσφύγουν στο Διεθνές Δικαστήριο για την οριοθέτηση των ΑΟΖ τους. Η απόφαση του δικαστηρίου μπορεί να μην έδωσε στη Μάλτα τη μέση γραμμή που ζητούσε, ωστόσο, επιβεβαίωσε το άρθρο 121 της UNCLOS ότι τα νησιά έχουν ΑΟΖ. Το «μνημόνιο κατανόησης» αποτελεί την τελευταία πράξη της πολιτικής που άσκησε η Άγκυρα την τελευταία εξαετία, να υπονομεύσει τις ενεργειακές συμφωνίες Ελλάδας – Κύπρου – Ισραήλ μέσω πιέσεων προς

Οι απαιτήσεις της Τουρκίας για οριοθέτηση ΑΟΖ με τη Λιβύη με τρόπο απολύτως συμβατό με τις τουρκικές απαιτήσεις ήταν ένα από τα ανταλλάγματα που ζήτησε η Άγκυρα για να στηρίξει το σημερινό καθεστώς που ελέγχει την Τρίπολη.

μουσουλμανικές χώρες της περιοχής. Το 2013 – λόγω χάρη – μέσω της στήριξης που παρείχε στην κυβέρνηση των αδελφών Μουσουλμάνων, είχε πείσει τον τότε πρόεδρο Μόρσι να μην προχωρήσει στην επικύρωση από την αιγυπτιακή Βουλή της συμφωνίας Αιγύπτου – Κύπρου, για οριοθέτηση ΑΟΖ. Κάτι που έγινε με την ανάληψη της εξουσίας από τον πρόεδρο Αλ Σίσι. Ανάλογες πιέσεις άσκησε η Άγκυρα και στον Λίβανο και μέχρι σήμερα δεν έχει κυρώσει τη συμφωνία που υπεγράφη με την Κύπρο, για λόγους, όμως, άσχετους με τις τουρκικές πιέσεις.

Οι απαιτήσεις της Τουρκίας για οριοθέτηση ΑΟΖ με τη Λιβύη με τρόπο απολύτως συμβατό με τις τουρκικές απαιτήσεις ήταν ένα από τα ανταλλάγματα που ζήτησε η Άγκυρα για να στηρίξει το σημερινό καθεστώς που ελέγχει την Τρίπολη. Μάλιστα, στις επαφές που είχε τον Σεπτέμβριο στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, ο Λίβυος υπουργός Εξωτερικών είχε πει στους ομολόγους του της Ελλάδας και της Κύπρου, Νίκο Δένδια και Νίκο Χριστοδουλίδη, ότι η Τουρκία δίνει

Το θέμα συζητήσαν στις 13 Νοεμβρίου Πομπέο και Τσαβούσογλου, με τον πρώτο να συστήνει στην Άγκυρα να μην προχωρήσει σε υπογραφή μνημονίου.

οπλισμό στη χώρα του και τους ζητάει ως αντάλλαγμα τα θαλάσσια σύνορα. Τότε, η αντίδραση του Λίβυου αξιωματούχου ήταν πως «δεν υπάρχουν θεσμοί στη χώρα του για να υπογράψουν τέτοια συμφωνία». Είχε, επίσης, ισχυριστεί πως δεν θα μπορούσε να υπογράψει τέτοια συμφωνία με την Τουρκία, πριν υπάρξει συμφωνία με την Αίγυπτο, για οριοθέτηση των θαλασσίων ζωνών τους. «Και με την Αίγυπτο δεν μιλούμε», ήταν η απάντησή του.

Η συμφωνία «καίει» ΗΠΑ
Στις συνομιλίες που είχαν στην Ουάσιγκτον οι υπουργοί Εξωτερικών των ΗΠΑ και της Τουρκίας, Μάικ Πομπέο και Μεβλούτ Τσαβούσογλου –στο περιθώριο της επίσκεψης Ερν-

τογάν– στις 13 Νοεμβρίου, ετέθη από αμερικανικής πλευράς το ζήτημα των συμφωνιών που προωθούν η Άγκυρα για οριοθέτηση ΑΟΖ με τη Λιβύη. Η συμφωνία αυτή στόχο έχει να αποκόψει την Ελλάδα από το ενεργειακό παιχνίδι στην Ανατολική Μεσόγειο, αλλά εκείνο που «καίει» τους Αμερικανούς είναι αφενός το γεγονός ότι επηρεάζει τα τεμάχια που έχει δώσει η Ελλάδα στην αμερικανική εταιρεία EXXON-MOBIL νότια της Κρήτης, αλλά και η αμερικανική παρουσία στην Κρήτη μέσω της βάσης στη Σούδα.

Η κατάσταση στη Λιβύη και η πιθανότητα να υπογράψει συμφωνία με την Τουρκία είχε αποτελέσει αντικείμενο συζήτησης του υπουργού Εξωτερικών Νίκου Χριστοδουλίδη,

με τον υφυπουργό Εξωτερικών Φίλιπ Ρίκερ, στις 18 Νοεμβρίου, στην Ουάσιγκτον, όπου ο αξιωματούχος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ είχε ενημερώσει τον Κύπριο υπουργό για τις συνομιλίες Πομπέο - Τσαβούσογλου.

Ο πρέσβης ε.τ. Ανδρέας Ιακωβίδης, ειδικός για θέματα Δικαίου της Θάλασσας, επισήμανε στην «Κ» ότι είναι η πρώτη φορά που η Τουρκία, η οποία ανακήρυξε ΑΟΖ στη Μαύρη Θάλασσα, μιλάει για ΑΟΖ στην Ανατολική Μεσόγειο, ενώ στις αντιπαραθέσεις της με την Ελλάδα και την Κύπρο μιλούσε για υφαλοκρηπίδα. Όπως προκύπτει από τις δηλώσεις Τσαβούσογλου, την Πέμπτη, η Τουρκία στη διαδικασία που θα ακολουθήσει από δω και πέρα μπορεί να το κάνει αυτό και με όλες τις χώρες γύρω από τη Μεσόγειο. «Αυτή τη στιγμή με κάποιες χώρες εξαιτίας λόγων που είναι γνωστοί μπορεί να μη φαίνεται δυνατόν να γίνει αλλά στο μέλλον μπορεί να είναι δυνατόν. Εμείς είμαστε υπέρ του δικαίου διαμοιρασμού του πλούτου εδώ, είτε είναι στην Ανατολική Μεσόγειο, είτε είναι στο Αιγαίο, πάντοτε προστατεύοντας τα δικαιώματά μας που πηγάζουν από το διεθνές δίκαιο. Αυτό ισχύει και για τα αποθέματα γύρω από την Κύπρο. Υποστηρίζουμε πάντοτε ότι πρέπει να τεθεί υπό εγγύηση ο δίκαιος διαμοιρασμός του πλούτου εδώ μεταξύ της ε/κ και της τ/κ πλευράς στην Κύπρο και στα πεδία πέραν της δική μας υφαλοκρηπίδας. Η δική μας θέση είναι υπέρ του δικαίου διαμοιρασμού συνεργαζόμενοι με όλους σχετικά με την οριοθέτηση αυτών των θαλάσσιων ζωνών στην Ανατολική Μεσόγειο. Οι χώρες που δεν προσεγγίζουν σε αυτό είναι δική τους υπόθεση. Από εδώ και πέρα θα συνεχίσουμε να κάνουμε αυτού του εί-

δους τις συνομιλίες και με άλλες χώρες ενόσω υπάρχει κατάλληλο έδαφος».

Η Αίγυπτος, που στον εμφύλιο πόλεμο της Λιβύης στηρίζει τον Εθνικό Στρατό του Χαφτάρ και βρίσκεται σε έντονη αντιπαράθεση με την Τουρκία, κατήγγειλε τη συμφωνία σαν παράνομη, που δεν δεσμεύει ούτε τα δικαιώματα, ούτε τα συμφέροντα τρίτων χωρών. Από τα δημοσιεύματα του τουρκικού τύπου είναι προφανές ότι η συμφωνία στρέφεται σαφώς εναντίον της Ελλάδας, με το ελληνικό ΥΠΕΞ να χαρακτηρίζει τη συμφωνία ως κατάφωρη παραβίαση του Δικαίου της Θάλασσας. «Η υπογραφή μεταξύ της Τουρκίας και της Λιβύης μνημονίου κατανόησης δεν μπορεί να παραβιάζει τα κυριαρχικά δικαιώματα τρίτων χωρών. Μια τέτοια ενέργεια θα παραβίαζε κατάφωρα το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας και δεν θα παρήγε έννομα αποτελέσματα», σημειώνει σε ανακοίνωσή του ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας, Αλέξανδρος Γεννηματάς. «Επιπλέον μία τέτοια ενέργεια δεν θα συμβάδιζε με την αρχή της καλής γειτονίας που θα πρέπει να διέπει τις σχέσεις μεταξύ γειτονικών χωρών». Επίσης, το απόγευμα της περασμένης Παρασκευής ο υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας, Νίκος Δένδιας, έστειλε αυστηρό τηλεσίγγραφο στον πρέσβη της Λιβύης με την έντονη ενόχληση της Ελλάδας και του έδωσε προθεσμία μέχρι την ερχόμενη Πέμπτη να δώσει στην Αθήνα το περιεχόμενο του μνημονίου κατανόησης που υπέγραψαν Τουρκία και Λιβύη. Σε διαφορετική περίπτωση, ο πρέσβης θα αντιμετωπιστεί από τις ελληνικές Αρχές ως ανεπιθύμητος στη χώρα.

CITRINE ESTATES

INVEST IN LUXURY.
LIVE IN NATURE.

Επενδύστε στην κορυφαία πολυτελή οικιστική ανάπτυξη της Κύπρου. Το έργο Citrine Estates συνδυάζει στοιχεία της φύσης με μοντέρνο σχεδιασμό, προσφέροντας μια απaráμιλλη ολιστική εμπειρία στην καρδιά της κοσμοπολίτικης Λεμεσού. Φέροντας την υπογραφή του Ομίλου CNS, το έργο διαθέτει υπερπολυτελείς επαύλεις, κατοικίες και διαμερίσματα με εξατομικευμένες σχεδιαστικές λύσεις.

Για περισσότερες πληροφορίες, στείλτε e-mail στο info@citrineestates.com ή επισκεφθείτε το citrineestates.com

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΤΗΝ «Κ»

Συνομοσπονδία δεν παίζει όσο είμαστε στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Δεν τίθεται διάλυση του ομόσπονδου κράτους διά της πολιτικής ισότητας καθώς τα ζητήματα ουσίας αποφασίζονται στις Βρυξέλλες

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Η Τριμερής έσπασε το αδιέξοδο που υπήρχε στο Κυπριακό μετά το ναυάγιο του Κραν Μοντάνα και τα δυόμισι χρόνια αδράνειας, αναφέρει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο πρώην πρόεδρος της Δημοκρατίας Γιώργος Βασιλείου, σημειώνοντας ότι κατά την περίοδο αδράνειας έγιναν άτυπες έρευνες για άλλη μορφή λύσης και διαπίστωσαν ότι δεν έγιναν προσπάθειες μελέτης άλλων μορφών λύσης. Κληθείς να σχολιάσει τη φημολογία συνομοσπονδίας, ξεκαθαρίζει πως «για να κάνεις συνομοσπονδία θα πρέπει να έχεις δύο αναγνωρισμένα κράτη. Στην περίπτωση μας, το μόνο αναγνωρισμένο κράτος, είναι η Κυπριακή Δημοκρατία». Ξεκαθαρίζει πως αν θέλουμε να κάνουμε συνομοσπονδία θα πρέπει να βγούμε εκτός Ε.Ε. Στις ανησυχίες που εκφράζονται ότι η πολιτική ισότητα μπορεί να οδηγήσει σε παράλυση

“

Μπορεί να μην αναγνωρίζουμε την «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου», αλλά σήμερα έχει όλα τα χαρακτηριστικά ενός κράτους. Έχει Βουλή και εκλογές που συζητούμε συνέχεια και δεν τις αμφισβητούμε.

ή διάλυση του ομόσπονδου κράτους σημειώνει πως τα ζητήματα ουσίας είναι ήδη αποφασισμένα από την Ε.Ε. και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και δεν πρόκειται να προκαλέσουν τριβές ή συγκρούσεις που ενδεχομένως να οδηγήσουν και στη διάλυση της ομοσπονδίας.

–Μπορούμε να είμαστε ικανοποιημένοι από το αποτέλεσμα της Τριμερούς στο Βερολίνο;

–Σίγουρα ναι, γιατί ο γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών υπογράμμισε στην ανακοίνωσή του πως οι συζητήσεις στο δείπνο ήταν στοχευμένες και ειλικρινείς και οδήγησαν σε αποφάσεις. Λυπούμαστε βεβαίως από το γεγονός ότι δεν συνομολογήθηκαν οι όροι αναφοράς. Ωστόσο, είναι πολύ θετικό το γεγονός ότι ο Αντόνιο Γκουτιέρρες δεσμεύτηκε να συμβάλει στο να συνομολογηθούν. Μην ξεχνάτε ότι η Τριμερής έσπασε το αδιέξοδο που υπήρχε στο Κυπριακό

«**Αν τα Ηνωμένα** Έθνη αποφασίσουν πως δεν γίνεται τίποτα και εμείς αποδεχτούμε να μην υπάρξει πρόοδος, τότε μας εγκαταλείπουν», αναφέρει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Γιώργος Βασιλείου, σημειώνοντας πως πλέον υπάρχει ημερομηνία λήξης για τη λύση.

μετά το ναυάγιο του Κραν Μοντάνα και τα δυόμισι χρόνια αδράνειας.

–Πάνω σε ποια βάση στηρίζεται η εκτίμησή σας για πρόοδο;

–Στο γεγονός ότι οι δύο ηγέτες αποδέχθηκαν το κοινό ανακοινωθέν του 2014, αποδέχθηκαν όλες τις συγκλίσεις μέχρι το Κραν Μοντάνα, τα έξι σημεία του πλαισίου Γκουτιέρρες της 30ής Ιουνίου. Η ανακοίνωση του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών υπογραμμίζει παράλληλα επισήμως ότι η ε/κ και η τ/κ πλευρά δέχονται διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία και πολιτική ισότητα. Αυτό έχει τεράστια σημασία, γιατί –όπως ξέρετε– δεν είχαμε πει ξεκάθαρα τι υποστηρίζαμε. Αφίναμε να εννοηθεί η στήριξή μας σε διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία με γενικολογίες.

–Δηλαδή;

–Η διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία δεν ήταν δεδομένη. Είχε αρχίσει να αμφισβητείται τα τελευταία χρόνια, ενώ

τώρα οι δύο ηγέτες συμφωνούν με τα όσα ανέφερα προηγουμένως. Μην ξεχνάτε πως ο γ.γ. απαιτεί να εξηγήσουν οι δύο πλευρές τι σημαίνει ομοσπονδία για να πάψει ο κόσμος να φοβάται αυτή τη λέξη. Η κυβέρνηση μας πλέον είναι δεσμευμένη και δεν μπορεί να διαφωνήσει κανείς με τη διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία. Ως κράτος την έχουμε δεχθεί ξεκάθαρα και συνεπώς δεν δικαιούμαστε να αρχίσουμε συζητήσεις και να θέτουμε υπό αμφισβήτηση αυτό που δεχθήκαμε. Υπό αυτή την έννοια, δεν μπορεί να μείνει και ατιμώρητη η ενδεχόμενη απόφαση απομάκρυνσης από τη ΔΔΟ. Μπορεί σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο, να επέμβουν τα Ηνωμένα Έθνη και να σε πιέσουν με το να σου πουν ότι εμείς δεν μπορούμε να μείνουμε εδώ να διασφαλίζουμε αυτό που εσείς δεν θέλετε. **–Το τελευταίο διάστημα ακούμε τη φημολογία για λύση συνομοσπονδίας. Πώς σχολιάζετε ένα τέτοιο σενάριο;**

–Εξαρτάται πού συζητείται η συνομοσπονδία. Αν συζητείται στα καφενεία δεν είναι κάτι που μπορούμε να αποτρέψουμε. Αν θέλουμε να δούμε όμως αντικειμενικά τι σημαίνει τότε η απάντηση είναι πολύ απλή. Για να κάνεις συνομοσπονδία θα πρέπει να έχεις δύο αναγνωρισμένα κράτη. Στην περίπτωση μας, το μόνο αναγνωρισμένο κράτος είναι η Κυπριακή Δημοκρατία. **–Ο οδικός χάρτης της Τουρκίας, όμως, θέτει άλλες μορφές λύσης στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων...**

–Κατά την άποψή μου, η Τουρκία δεν απαιτεί άλλες μορφές λύσης. Είπε ότι είναι έτοιμοι να συζητήσουν στιδήποτε, αλλά στην ουσία ξέρουν ότι δεν γίνεται να μπουν άλλες μορφές λύσης στο τραπέζι πλην της διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας και πολιτικής ισότητας. **–Δεν θεωρείτε δηλαδή πως υπάρχει κίνδυνος κατάληξης σε λύση συνομο-**

“

Τα ζητήματα ουσίας στο ενδεχόμενο λύσης είναι ήδη αποφασισμένα από την Ε.Ε. και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και δεν πρόκειται να προκαλέσουν τριβές ή συγκρούσεις που ενδεχομένως να οδηγήσουν και στη διάλυση της ομοσπονδίας.

σπονδίας ή λύσης δύο κρατών;

–Είναι ζήτημα πραγματικότητας και όχι το τι θεωρώ εγώ. Δεν μπορεί για παράδειγμα να αναγνωριστεί ποτέ ανεξάρτητο τουρκοκυπριακό κράτος. Δεν μπορεί να αναγνωρίσει η Ευρώπη, η Κύπρος να είναι δύο κράτη μέλη της Ε.Ε.

–Συνεπώς η Ε.Ε. δεν θα δεχτεί λύση δύο κρατών;

–Όχι, δεν θα δεχτεί. Αλλά από εκεί και πέρα υπάρχει ένας τρόπος να γίνουν δύο κράτη. Να φύγουμε από την Ε.Ε. που τόσο αγωνιστήκαμε να μπούμε, με δική μας πρωτοβουλία. Αν τα καταφέρουμε να φύγουμε δηλαδή. Διότι όπως ξέρετε το να βγεις από την Ε.Ε. είναι δύσκολο. Δεν βγάζεις μία ανακοίνωση και τίθεται αυτομάτως εκτός Ε.Ε. Όμως αν υποθέσουμε ότι το ζητούμε και το κάνουμε. Αν είμαστε δηλαδή μία χώρα εκτός της Ε.Ε., τότε δεν μπορεί κανείς να σου πει στιδήποτε. Μπορείς αν θέλεις, να γίνεις και 14 κράτη.

Οσο περνά ο καιρός είναι εις βάρος μας

–Θεωρείτε πως ο Νίκος Αναστασιάδης έχει επιστρέψει στον ρεαλισμό μετά από την περιπλάνηση;

–Δεν είναι ζήτημα τι θεωρώ εγώ. Πήγε στο Βερολίνο και έβγαλαν αυτή την ανακοίνωση και έκαναν αυτή τη συμφωνία. Υποχρέωση του πλέον είναι να εξηγήσει στον κόσμο το τι είναι η διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία. Από τη στιγμή που δέχτηκε όσα αναφέρονται στην ανακοίνωση, τότε οφείλει να τα προωθήσει χωρίς να κάνει βήματα πίσω.

–Πώς δικαιολογείτε ότι πέρασαν δυόμισι χρόνια αδράνειας;

–Δεν υπάρχει δικαιολογία για την αδράνεια. Ασχέτως αυτού, μπορεί ταυτόχρονα να γίνονταν και άτυπες έρευνες για άλλη μορφή λύσης και να διαπίστωσαν ότι δεν υπάρχουν. Χάнуμε άδικα χρόνο και όσο περνά ο καιρός είναι εις βάρος μας. Υπάρχει μία δεσμευση των δύο πλευρών και είμαι βέβαιος πως η θέση των Ηνωμένων Εθνών είναι αποδεκτή και από την Τουρκία. Εξάλλου μην ξεχνάμε ότι στο Κραν Μοντάνα είχαμε διασαφίσει όσα αναφέρονται σήμερα.

–Η ανακοίνωση Γκουτιέρρες διασφαλίζει την κατάργηση των εγγυήσεων;

–Εξ όσων αντιλαμβάνομαι, στα έξι σημεία του πλαισίου Γκουτιέρρες τίθεται θέμα κατάργησης των εγγυήσεων. Όμως αυτό είναι κάτι που πρέπει να καταλήξουν οριστικώς κατά τη διάρκεια της Πενταμερούς. Εκεί που δεν υπάρχει ξεκάθαρη συμφωνία για το αν θα αποχωρήσουν ή όχι, είναι για τα στρατεύματα της ΕΛΔΥΚ, ΤΟΥΡΔΥΚ συν τα κατοχικά στρατεύματα. Θέλω να ελπίζω ότι οι διαφορές μεταξύ των δύο πλευρών σε αυτό το θέμα δεν θα αποτελέσουν την αιτία αποτυχίας των διαπραγματεύσεων. Προσωπικά θεωρώ ότι δεν χρειάζεται ούτε ένας στρατιώτης. Εξάλλου η εμπειρία μας δείχνει ότι αν πράγματι η Τουρκία ήθελε να επέμβει στρατιωτικά θα το έκανε είτε είχε εγγύηση είτε όχι. Θεωρώ ότι στην Τουρκία συμφέρει η λύση του Κυπριακού γιατί έτσι διασφαλίζει αυτό που η ίδια θεωρεί πιο σημαντικό από όλα. Το να είναι μέρος της εκμετάλλευσης του φυσικού πλούτου της Ανατολικής Μεσογείου.

–Μπορούν, όμως, να επαναρχίσουν οι διαπραγματεύσεις δεδομένων των τουρκικών προκλήσεων στην ΑΟΖ;

–Σίγουρα οι τουρκικές προκλήσεις είναι καταδικαστέες, αλλά από εκεί και πέρα δεν πρέπει να δώσουμε το κλειδί των διαπραγματεύσεων στην Τουρκία.

Η διχοτόμηση υπάρχει από τη μέρα της τουρκικής εισβολής

–Για πολλούς η παραμονή του στάτους κβο δημιουργεί τετελεσμένα που οδηγούν στη διχοτόμηση. Συμφωνείτε;

–Η διχοτόμηση υπάρχει από τη μέρα της τουρκικής εισβολής και της κατάληψης του 37% του κυπριακού εδάφους. Αν δεν υπάρξει συμφωνημένη λύση, τότε στην πράξη η τουρκική πλευρά θα έχει πετύχει αυτό που πάντα ζητούσε. Στην πράξη, υπάρχει διχοτόμηση και ο χρόνος που περνά λειτουργεί εναντίον μας. Σκεφτείτε πως ήταν η κατάσταση το 1975, μετά την εισβολή, όταν δεν υπήρχε τίποτα από την άλλη μεριά. Μπορεί να μην αναγνωρίζουμε την «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου», αλλά σήμερα έχει όλα τα χαρακτηριστικά ενός κράτους. Έχει δικαστήρια, Βουλή και εκλογές που συζητούμε συνέχεια και δεν τις αμφισβητούμε. Αν το 1975, 1976, 1977 προχωρούσαμε σε λύση, τίποτα από όλα αυτά δεν θα τα βρίσκαμε μπροστά μας. Η κατάσταση ως είχε το 1975 δεν είναι η ίδια με την κατάσταση όπως είχε το 1985 και ούτε το 1985 με σήμερα. Εξελίσσεται πάντα και είναι εις βάρος μας. Δυστυχώς, δεν έχουμε συνειδητοποιήσει τη διαφορά με-

ταξύ του ευκαταίου και του εφικτού. **–Ο γ.γ. έχει αναφέρει ότι τα πράγματα θα είναι πολύ διαφορετικά. Πώς το ερμηνεύετε;**

–Το λέει με την έννοια ότι δεν θα δεχτούν επ' άπειρον να μένει η ΟΥΝΦΙΚΥΠ στην Κύπρο δίχως λύση ή δίχως την υποθέτηση των όσων έχουν συμφωνηθεί και στα οποία έχουμε αναφερθεί πιο πάνω. Τα πράγματα δηλαδή δεν θα μείνουν ως έχουν. Τα Ηνωμένα Έθνη δεν θα επιτρέψουν να συνεχιστεί αυτή η κατάσταση της μη λύσης και με αυτή την έννοια θα πρέπει να το ερμηνεύσει η κάθε πλευρά.

–Θα υπάρχει ημερομηνία λήξης στο ζήτημα των συνομιλιών;

–Θα υπάρξει ξεκάθαρα και μέσα σε αυτά τα συγκεκριμένα πλαίσια που θα συμφωνηθούν, πρέπει να λειτουργήσουμε.

–Μιλάμε και για αποχώρηση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ;

–Αν τα Ηνωμένα Έθνη αποφασίσουν πως δεν γίνεται τίποτα και εμείς αποδεχτούμε να μην υπάρξει πρόοδος, τότε μας εγκαταλείπουν. Αν μας εγκαταλείψουν, όμως, τι υπονοεί η λέξη εγκατάλειψη; Σημαίνει ότι η πρόσβλη γραμμή, το 3,5% του εδάφους παύει να προ-

“

Το ευρωπαϊκό κεκτημένο διασφαλίζει την ελεύθερη διακίνηση, το δικαίωμα περιουσίας και επενδύσεων και δικαίωμα διαμονής όπου επιθυμείς.

στατεύεται από τα Ηνωμένα Έθνη και ανοίγει ο δρόμος ώστε ο ισχυρότερος να επιβάλει τη θέλησή του στον πιο αδύναμο. Και σε αυτή την περίπτωση ο αδύναμος είμαστε εμείς. Εκτός αυτού είναι και το θέμα των ανακοινώσεων της Ε.Ε. για τις παράνομες γεωτρήσεις. Περπατηνέουμε για παράδειγμα για τις ανακοινώσεις της Ε.Ε. εναντίον των παράνομων γεωτρήσεων. Αν μας εγκαταλείψουν, ούτε αυτές τις ανακοινώσεις δεν θα έχουμε. **–Επειδή το τελευταίο διάστημα υπήρξε αντιπαράθεση των δύο πλευρών ως προς την ερμηνεία**

της πολιτικής ισότητας. Η αναφορά στο ψήφισμα 716 από πλευράς του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών τι σημαίνει;

–Σημαίνει ότι από τη στιγμή που επιδιώκεις ομοσπονδία, οι αποφάσεις σε ουσιώδη ζητήματα θα πρέπει να είναι από κοινού. Μιλούμε για ισότητα που δεν υπονοεί αριθμητική ισότητα. Δηλαδή δεν έχει σημασία αν είναι μία η ψήφος ή πέντε, αλλά να υπάρχει συμφωνία και των δύο πλευρών.

–Πολλοί ανησυχούν πως η διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία με πολιτική ισότητα θα οδηγήσει σε παράλυση και στη συνέχεια στη διάλυση της ομοσπονδίας δημοκρατίας.

–Η λύση σημαίνει αποδοχή του ευρωπαϊκού κεκτημένου και αυτό είναι υπεραρκτό. Το ευρωπαϊκό κεκτημένο διασφαλίζει δηλαδή την ελεύθερη διακίνηση, το δικαίωμα περιουσίας, το δικαίωμα επενδύσεων και δικαίωμα διαμονής όπου επιθυμείς. Όσον αφορά το νόμισμα δεν πρέπει να ξεχνούμε πως είμαστε μέλος της Ευρωζώνης και όλες οι αποφάσεις λαμβάνονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Εσύ είσαι υποχρεωμένος να εφαρμόζεις

τις αποφάσεις αυτές. Πέρα από αυτά, υπάρχουν δεκάδες άλλα θέματα για τα οποία τις αποφάσεις λαμβάνει η Ε.Ε. και εσύ καλείσαι να εφαρμόσεις. Όπως για παράδειγμα τα περιβαλλοντικά ζητήματα. Τα ζητήματα ουσίας συνεπώς στο ενδεχόμενο λύσης είναι ήδη αποφασισμένα από την Ε.Ε. και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και δεν πρόκειται να προκαλέσουν τριβές ή συγκρούσεις που ενδεχομένως να οδηγήσουν και στη διάλυση της ομοσπονδίας.

–Δεν μας ανησυχεί η πάροδος του χρόνου μέχρι και τις «εκλογές» στα Κατεχόμενα;

–Σίγουρα δεν είναι κάτι που επιθυμούμε γιατί τα τετελεσμένα θα γίνονται συνέχεια. Ένα τετελεσμένο θα είναι η ενίσχυση της «ΤΑΒΚ». Οι θεσμοί τους θα καθιερώνονται. **–Δεν θα ήταν προτιμότερο συνεπώς να συμφωνηθεί η Πενταμερής προηγουμένως;**

–Το προτιμότερο θα ήταν να κλείσει θετικά το Κραν Μοντάνα. Το λάθος μας είναι ότι αφήσαμε να περάσουν δυόμισι χρόνια χωρίς να κάνουμε τίποτα. Εμείς βεβαίως, δεν κάναμε τίποτα αλλά τα πράγματα εξελίσσονταν αρνητικά. Είδατε τις

παράνομες γεωτρήσεις που άρχισαν ξαφνικά, τον κίνδυνο στην αλλαγή πολιτικής στην Αμμόχωστο και ποιος ξέρει τι άλλο θα κάνουν αύριο. Σίγουρα το στάτους κβο δεν μας συμφέρει και γι' αυτό ακριβώς και ρετώ των ανακοινώσεων του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών, διότι δείχνει τον δρόμο και υπάρχει ξεκάθαρη τοποθέτηση ότι θα γίνει Πενταμερής. Χάσαμε τόσα χρόνια άλλωστε. Δεν είναι θέμα αν καθυστερήσει λίγους μήνες τώρα λόγω των «εκλογών».

–Δεν θα είναι θέμα αν αλλάξει η ηγεσία των Τ/κ;

–Θα είναι σίγουρα αρνητικό, αν αναλάβει ένα πρόσωπο που δεν συμφωνεί με όλα αυτά. Αλλά ως ελπίσουμε πως κάτι τέτοιο δεν θα συμβεί. Βεβαίως, όταν ως οντότητα η τ/κ πλευρά δέχτηκε την ανακοίνωση των Ηνωμένων Εθνών, όπως το ίδιο και η Τουρκία, το θεωρώ πολύ δύσκολο να κάνουν πίσω.

–Η Πολιτεία υπονόμωσε τη διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία όλα αυτά τα χρόνια;

–Η μη λύση είναι που υπονόμωσε τη διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία και από εκεί και πέρα το ποιος φταίει γι' αυτό είναι θέμα των πολιτών να το κρίνουν.

Η απροπαράσκειν Σκεύη και το σαρωτικό βαν

Το πόρισμα την πείραξε

Απροπαράσκειν εμφανίστηκε η βουλευτής του ΑΚΕΛ Σκεύη Κουκουμά στο ζήτημα του πορίσματος της Επιτρόπου Διοικήσεως για τον αυτόχειρα έφηβο Στυλιανό. Και λέω απροπαράσκειν διότι προφανώς πριν το διαβάσει εξαπέλυσε επίθεση στην Επίτροπο κατηγορώντας την για σύμπραξη με την υπουργό Εργασίας Ζέτα Αιμιλιανίδου, δηλαδή σύμπραξη προς συγκάλυψη. Και λέω πριν διαβάσει το πόρισμα, διότι αν το διάβαζε θα αντιλαμβανόταν προφανώς ότι πρόκειται ίσως για το μόνο από καταβολής της Κυπριακής Δημοκρατίας που παραδόθηκε εντός του προκαθορισμένου χρονοδιαγράμματος, δεν ήταν έκθεση ιδεών ούτε ευκολόγιο, είχε καταληκτικά συμπεράσματα βασισμένα σε όγκο μαρτυρικού υλικού και έδειχνε συγκεκριμένους ύποπτους, με ονόματα και διευθύνσεις.

• • • • •

Κακεντρέχεια

Είστε στη Βουλή πολλά χρόνια κυρία Κουκουμά, είδατε ξανά προηγουμένως τέτοιο πόρισμα; Και αν ναι πότε; Αυτό που κάνετε δεν λογίζεται αντιπολίτευση φιλάτη κυρία Κουκουμά, λογίζεται κακεντρέχεια. Κι εξηγούμαι: Αν το πόρισμα δεν έδειχνε συγκεκριμένα πρόσωπα, θα επικρίνατε την Επίτροπο για ποντιοπλατισμό, τώρα που έδειξε, την κατηγορείτε για σύμπραξη με την πολιτική προϊσταμένη των Υπηρεσιών, τις οποίες η έκθεση δείχνει σαφώς ότι ευθύνονται. Δηλαδή κατηγορείτε την Επίτροπο για προσπάθεια συγκάλυψης της υπόθεσης (Εγώ στη θέση της θα σας πήγαينا στο δικαστήριο και όσα επιδίκαζε θα τα δώνα στα αδελφάκια του Στυλιανού). Συνεχίζω: αν η υπουργός φέρει ευθύνη, δεν πρέπει να πυροβολείτε -πόσω μάλλον να κατηγορείτε- την Επίτροπο. Απευθυνθείτε στον πρόεδρο της Δημοκρατίας ή τουλάχιστον βρείτε κάτι λογικό να πείτε. Η εμπάθεια ποτέ δεν υπήρξε καλή σύμβουλος, ενώ κάνει και τη γλώσσα κακεντρεχή.

• • • • •

Πολιτικές ευθύνες

Εγώ ο Ιανός, με χρόνια στο κουρμπέτι, λέω πως δικαίως κυρία Κουκουμά μου αναζητείτε πολιτικές ευθύνες. Προσέξτε, όμως, διότι ενδεχομένως να πρέπει να επιμνησθείτε κι εσείς μέρος τους. Κι εξηγούμαι: Πόσα χρόνια τώρα γνωρίζετε ότι οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ) αντιμετωπίζουν μύρια όσα προβλήματα; Δέκα; Είκοσι; Γιατί μένετε στα εφτά τελευταία; Αντιλαμβάνομαι ότι τα εφτά τελευταία μετρούν 4 θύματα. Τα

Πληροφορίες του Ιανού αναφέρουν ότι τη λίστα του ανασχηματισμού της κυβέρνησης είχε προ πολλού έτοιμη ο πρόεδρος και την πήγε στο Βατικανό, όπου την ευλόγησε κι ο ποντίφικας και εξ αυτού και η αναμνηστική φωτογραφία.

προηγούμενα 15, πόσα θύματα μετρούν; Τουλάχιστον πριν από τη διακυβέρνηση Αναστασιάδη οι υπουργοί Εργασίας ήταν της συγκυβέρνησης ΑΚΕΛ. Γιατί, λοιπόν, δεν φροντίσατε να στελεχωθούν σωστά οι σχετικές Υπηρεσίες; Γιατί αφήσατε να συνεχίζεται το σαθρό παίγνιο της πρόσληψης κομματικών ημετέρων; Και γιατί ως Βουλή, που έχουν περάσει από τα χέρια σας δεκάδες περιπτώσεις μαύρων τρυπών στις ΥΚΕ, όχι μόνο δεν φροντίσατε να λυθούν τα προβλήματα αλλά όπως φαίνεται και από την περίπτωση του τραγικού Στυλιανού, της Φραντζή και του μικρού αδελφοκτόνου, από τη Λάρνακα σφυρίζατε αδιάφορα. Ίσως να έχετε δίκαιο τελικά κ. Κουκουμα. Η Επίτροπος αστόχησε στο πόρισμά της να αναδείξει το σαθρό κομματικό παιχνίδι και να δείξει και τους πραγματικούς αυτοοργούς...

• • • • •

Η αμεροληψία

Όταν ξεκίνησε το στόρι με το βαν, ο γενικός εισαγγελέας είχε δηλώσει ότι δεν είχε πρόθεση ο ίδιος να διορίσει ποινικό ανακριτή ή ανακριτική επιτροπή γιατί δεν υπήρχε θέμα

αμεροληψίας της Αστυνομίας η οποία είχε αναλάβει τις έρευνες. Την περασμένη Πέμπτη ο κ. Κώστα Κληρίδης ανακοίνωσε το διορισμό ανεξάρτητου ποινικού ανακριτή, το δικηγόρο Ηλία Στεφάνου, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα της διερευνώμενης υπόθεσης, τις νομικές πτυχές που αυτή συνεχώς παρουσιάζει και σταθμίζοντας κάθε σχετικό παράγοντα. Δηλαδή στην πορεία των πραγμάτων ετέθη ζήτημα μεροληψίας της Αστυνομίας; Και είστε σίγουρος, κ. γενικό εισαγγελέα, ότι ο κ. Στεφάνου δεν έχει σχέση με την Αστυνομία; Αυτός ο κόσμος ο μικρός, ο μέγας...

• • • • •

Μας σάρωσε όλους

Πάντως εγώ που δεν κοιμάμαι με αστυνομικό όργανο, αλλά έχω κολλητό χάκερ, έχω μάθει ότι το περιλάλητο βαν με τον πανάκριβο εξοπλισμό, στο διάστημα που βρίσκεται στην Κύπρο, είχε τη δυνατότητα να σαρώσει τους πάντες και τα πάντα. Ιδιαίτερα κυβερνητικά κτίρια, ξένες διπλωματικές αποστολές, τράπεζες και επιχειρήσεις είχε τη δυνατότητα να τις κάνει φύλλο και φτερό.

Όπως γνωρίζετε, φίλοι μου, τη σήμερα ημέρα η πληροφορία είναι ακριβό εμπόρευμα και σε κάποιες περιπτώσεις πολύ πιο ακριβό και από τα διαμάντια. Έτσι υποψιάζομαι ότι αν ο ποινικός μας ανακριτής ανακαλύψει τι σόι πληροφορίες σάρωνε το βαν του συγχωριανού μας Εβραίου, θα ξέρουμε και σε ποιες τιμές πουλήθηκε το αλιευθέν εμπόρευμα. Αλληλούια!

• • • • •

Η Στέλλα και η ασφάλεια

Μετά την εκλογή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από την Ολομέλεια του Ευρωκοινοβουλίου η νέα Επίτροπος Υγείας στην Ε.Ε. Στέλλα Κυριακίδου, βγαίνοντας από την αίθουσα της Ολομέλειας, μαζί με τον Σλοβένο Επίτροπο, χάθηκαν. Τι κι αν ήταν Επίτροποι, οι υπεύθυνοι ασφαλείας, σε κάποιο σημείο ελέγχου, τους απαγόρευσαν την είσοδο. Μετά από σύντομη συζήτηση με την ασφάλεια, η κ. Κυριακίδου θυμήθηκε ότι έχει μαζί της την κάρτα εισόδου στο κτήριο και πέρασε τον έλεγχο. Μάλιστα, πιστοποίησε ότι και ο άντρας δίπλα της ήταν επίσης Επίτροπος, και τότε τους επετράπη να συνεχίσουν

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Μαρία Στυλιανού Λοττίδη

Η Επίτροπος Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Μαρία Στυλιανού Λοττίδη, για το πόρισμα που εξέδωσε σχετικά με τον τραγικό θάνατο του έφηβου Στυλιανού.

τον δρόμο τους και να βρουν τους συνεργάτες τους.

• • • • •

Αυτόπτης μάρτυρας

Ο Ανδρέας Μανώλης είναι ίσως ο πιο συνεπής «αυτόπτης μάρτυρας» της ζωής της Κύπρου. Ο φωτορεπόρτερ που κουβαλά με τη φωτογραφική του μηχανή για μισό αιώνα την ιστορία του λαού μας από τις πιο τραγικές μέχρι και τις πλέον εορταστικές στιγμές, βάζει μερικές από τις πλέον σημαντικές φωτογραφίες του σε ένα λεύκωμα που θα παρουσιαστεί στην ΕΣΚ την προσεχή Πέμπτη στις 5 μ.μ.

• • • • •

26 χρόνια στο ΥΠΑΜ

Το Υπουργείο Άμυνας και το γραφείο του υπουργού Σάββα Αγγελίδη θα στερηθεί των υπηρεσιών μιας εκ των παλαιότερων υπαλλήλων, της Φρόσως Στυλιανού η οποία αφυπηρετεί. Η κ. Στυλιανού από το 1993 υπηρέτησε στο πλευρό 17 υπουργών Άμυνας ως ιδιαίτερα γραμματέας. Ένα πρόσωπο ιδιαίτερα αγαπητό από τους συναδέλφους της αλλά και τους πολιτικούς προϊσταμένους της. Η αφυπηρετήσή της στερεί από το ΥΠΑΜ ένα ικανότατο στέλεχος, που έχουν όλοι να λένε ότι μόνο νοοτροπία δημόσιου υπάλληλου δεν είχε. Αυτό φάνηκε και από την εμπιστοσύνη που απολάμβανε από τους υπουργούς Άμυνας, οι οποίοι τη διατήρησαν στη θέση της.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

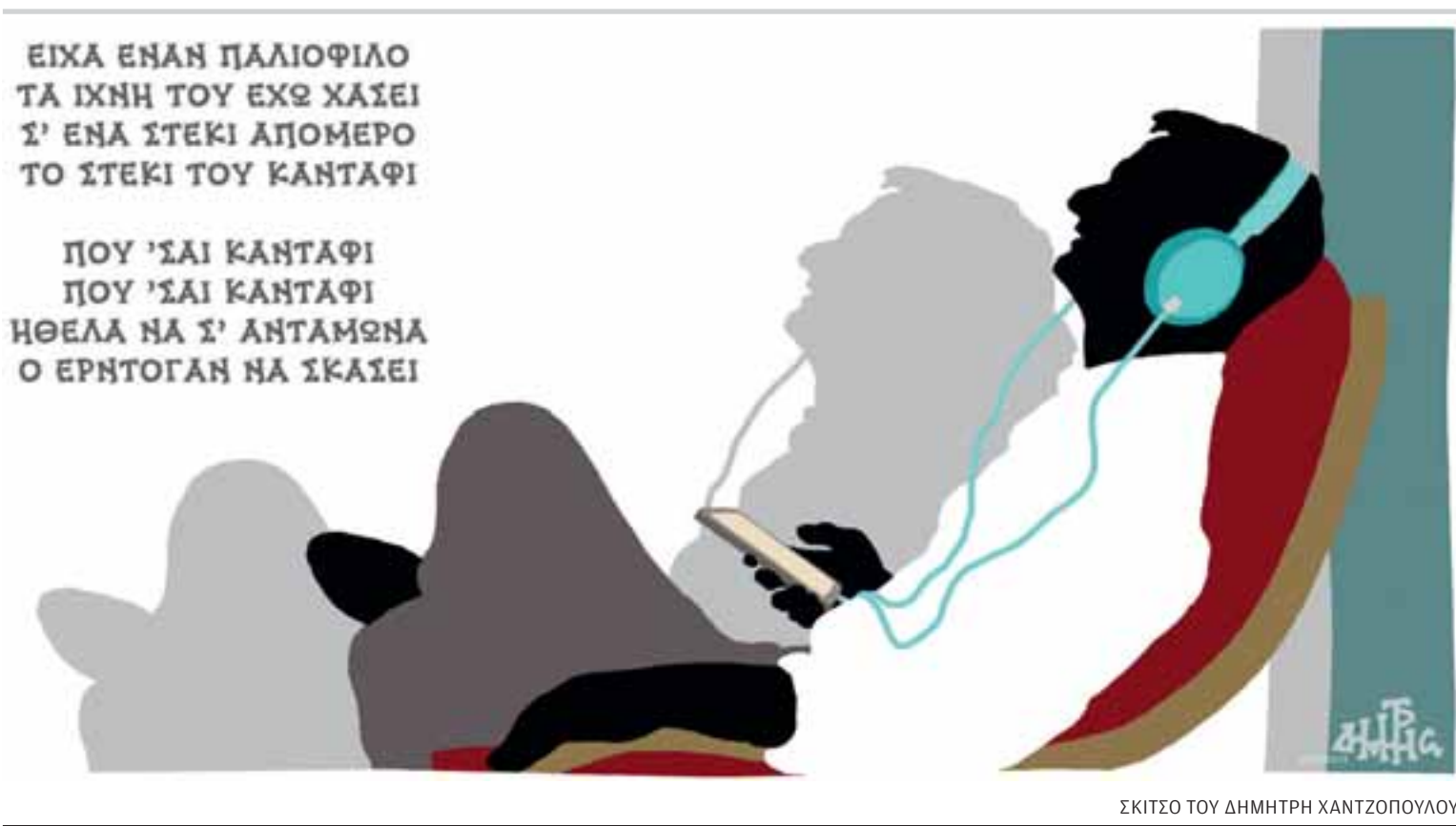
Μια χαμένη ευκαιρία για την Κεντροδεξιά

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ**

Εχω παρατηρήσει ότι κάθε φορά που πιάνεις μια συζήτηση με ένα στέλεχος της κυβέρνησης και του ζητάς τη γενική εκτίμησή του για τα πράγματα, η ανάλυσή του ξεκινά πάντα από τον ΣΥΡΙΖΑ και την κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει μετά την ήττα: πως οι ακραίες θέσεις τους οδηγούν στη συρρίκνωση, πως τα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ διαπραττούν τη μία γκάφα πάνω στην άλλη, πως ο Τσίπρας παρουσιάζει ξανά τα σημάδια της καταθλιπτικής κρίσης -με τη γλώσσα του σώματος, αλλά και με την πνευματική σύγχυση που επιδεικνύει κάθε φορά στη Βουλή- κ.ο.κ.

Το φυσικότερο σε μια τέτοια συζήτηση θα ήταν, νομίζω, ο συνομιλητής σου να δίνει την προτεραιότητα στα σπουδαία που κάνει ο ίδιος και η κυβέρνηση στην οποία μετέχει, όχι σε εκείνα που δεν κάνουν οι άλλοι ή τα κάνουν στραβά. Δεν παρεξηγώ την εμμονή με τον ΣΥΡΙΖΑ. (Πώς να την παρεξηγήσω στους άλλους, αφού την έχω και εγώ;) Πέντε χρόνια ΣΥΡΙΖΑ ήταν τραυματική εμπειρία. Δεν ξεπερνιέται με την απομάκρυνσή τους από την εξουσία. Σε μεγάλο βαθμό, λοιπόν, η εμμονή αυτή είναι κάτι ανάλογο με εκείνο το οποίο, στην ορολογία των πιλότων στις Μάχη της Αγγλίας, έλεγαν «σύνδρομο του Μέσερσιμτ». Η νεύρωση, δηλαδή, των πιλότων να στρέφουν κάθε τόσο το κεφάλι τους πίσω (σχεδόν όσο και το κοριτσάκι του «Εξορκιστή») για τον φόβο του γερμανικού καταδιωκτικού, που μπορεί να εμφανιστεί πίσω τους ανά πάσα στιγμή.

Αν είναι η εκδήλωση ενός φόβου βαθιά ριζωμένου, το καταλαβαίνω και συμπονώ. Σε ορισμένες περι-

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

πτώσεις, όμως, υποψιάζομαι ότι η έμφαση στη δεινή κατάσταση του αντιπάλου γεννάει ένα επικίνδυνο αίσθημα ασφάλειας, που αργά ή γρήγορα φέρνει τη χαλαρότητα. Οποιος παρασύρεται από την τρεχάλα του ΣΥΡΙΖΑ προς τις ρίζες του ή από την εμφανώς ντεφορμέ κατάσταση του αρχηγού του και, με αυτά τα δεδομένα, σπεύδει να ξεγράψει από τώρα τον ΣΥΡΙΖΑ, κάνει μέγα λάθος. Πέντε χρόνια στην κυβέρνηση είναι εμπειρία με μεγάλη συγκολλητική δύναμη για εκείνους που την έζησαν· ο δε Τσίπρας δεν είναι

τυχαίος. Είναι αποδεδειγμένα ικανός στο παιχνίδι, είναι σκληρός -να το πω σαιζηπρικά για τον Γιούκλιντ, είναι «dog of war»- και, επίσης, είναι κακός και μοχθηρός. Θα επανέλθει. Οχι ante portas, ελπίζω, αλλά στο παιχνίδι θα επανέλθει.

Ολα αυτά είναι πλήρως αντιληπτά στην κυβέρνηση, τουλάχιστον στον στενότερο κύκλο περί τον πρωθυπουργό, γι' αυτό και η στρατηγική προτεραιότητα είναι η επέκταση προς το Κέντρο. Τώρα, αυτό δεν είναι όσο εύκολο ακούγεται, επειδή η

έννοια του πολιτικού κέντρου μπορεί να σημαίνει σχεδόν οτιδήποτε. Για τη λαϊκή Δεξιά, κατά τη νεοκαρμανλική φάση της, λ.χ., Κέντρο ήταν το «πάρε, κόψε», οι διορισμοί και η προσπάθεια να προσεγγίσουν την Αριστερά αντιγράφοντας την. Ακόμη και η φουκαριάρα η Κατερίνα Παπακώστα κεντροδεξιά έλεγε ότι ήταν, ενώ την ίδια ώρα υπηρέτούσε στην κυβέρνηση Τσίπρα ως υφυπουργός της Ολγας Γεροβασίλη. Εν ολίγοις, η επέκταση προς το Κέντρο δεν σημαίνει για όλους στην κυβέρνηση το ίδιο πράγμα. Το πα-

ρατηρούμε, άλλωστε, στη διάσταση μεταξύ εκείνων που θεωρούν ότι η επέκταση γίνεται με επιδόματα και κοινωνικά μερίσματα και των άλλων, που βλέπουν την επέκταση μέσω των μεταρρυθμίσεων.

Την ανάγκη να αποδείξει η Ν.Δ. με την πολιτική της ότι δεν είναι το «nasty party», κατά το στερεότυπο των Εργατικών για τους Συντηρητικούς στη Βρετανία, την επιβάλλουν οι βέβαιες προκλήσεις, που περιμένουν την κυβέρνηση στην πορεία προς τους στόχους της. Η απομά-

κρυνση των εστίων ανομίας και εγκληματικότητας από τα πανεπιστήμια, λ.χ., θα είναι ένας μακρύς πόλεμος, ο οποίος δεν θα κερδηθεί από την πλευρά του κοινού συμφέροντος χωρίς τη νόμιμη βία του κράτους. Αυταπατώνται όσοι νομίζουν ότι η ασυδοσία δεκαετιών ξεριζώνεται με νόμους, κανονισμούς και ευγενείς προθέσεις. Στο μεταναστευτικό, επίσης, αν τα πράγματα εξελιχθούν με το απλώς κακό σενάριο, όχι με το χειρότερο, είναι βέβαιο ότι η κυβέρνηση θα υποχρεωθεί να πάρει σκληρά μέτρα για να προσπίσει την κοινωνική συνοχή. Επομένως, είναι απαραίτητο να έχει κερδίσει την έξωθεν καλή μαρτυρία για τον κεντρώο χαρακτήρα της των πολιτικών της και των διαθέσεών της.

Υπό το πρίσμα αυτό, στον κατάλογο των χαμένων ευκαιριών εξ αφορομής της αναθεώρησης του Συντάγματος, θα πρέπει να προστεθεί, νομίζω, το ότι η κυβέρνηση δεν υιοθέτησε την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για συνταγματική απαγόρευση των διακρίσεων βάσει του φύλου και του σεξουαλικού προσανατολισμού. Προτίμησε, αντιθέτως, να υιοθετήσει μια άλλη πρότασή τους, με την οποία ο λαϊκισμός αποκτά μιας μορφής συνταγματική κατοχύρωση: τη λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία με συλλογή 500.000 υπογραφών. Προφανώς, το πρώτο θα είχε πολιτικό κόστος στο εσωτερικό της κυβέρνησης, της Κ.Ο. και του κόμματος, ενώ το δεύτερο ήταν εύκολο και ήταν τζάμπα. Φοβάμαι ότι το τζάμπα η κυβέρνηση στο τέλος θα το πληρώσει ακριβότερα.

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Πλήρης αδράνεια και αδιαφορία

Υπήρξε πλήρης αδιαφορία. Πλήρης αδράνεια. Καμία παρέμβαση που να αναχαιτίζει το θάνατο του 15χρονου παιδιού. Σ' αυτό καταλήγει το πόρισμα της Επιτροπής Διοικήσεως για το θανάτου του Στυλιανού. Και σ' αυτό ακριβώς το συμπέρασμα συμπυκνώνεται η εγκληματική ανικανότητα του κράτους να λειτουργήσει ως κράτος πρόνοιας. Ούτε οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας ανταποκρίθηκαν ως όφειλαν, ούτε και η Αστυνομία η οποία θεώρησε πως οι 22 αναφορές που έγιναν για τη συγκεκριμένη οικογένεια δεν ήταν αρκετές ώστε να τεθεί η υπόθεση στα κατεπείγοντα.

Με αποτέλεσμα ένα παιδί να έχει πεθάνει. Και εμείς να περιμένουμε τις εκ των υστέρων έρευνες για να καταλήξουμε στις αιτίες θανάτου του. Με πορίσματα καταπέλτες και δηλώσεις αρμοδίων υπουργών περί διαθεσιμότητας. Με συγκλονισμούς (διαδικτυακούς και μη) και με πολιτικούς καβγάδες από τηλεοράσεως για το ποιον βαραίνει η ευθύνη. Με ένα δηλαδή εκ των υστέρων μπλα-μπλα που δεν αναιρεί ούτε τον θάνατο του Στυλιανού, αλλά ούτε και τη νοοτροπία πάνω στην οποία έχουμε χτίσει το λεγόμενο κράτος πρόνοιας.

Διότι, όταν διαβάσει κανείς το πόρισμα της Επιτροπής και ανικνεύσει τι κρύβεται κάτω από τις παραγράφους του, τότε θα συνειδητοποιήσει για ακόμη μία φορά πως το πρόβλημα είναι πολύ πιο βαθύ και ουσιαστικό από τον καταμερισμό ευθυνών ή από τη λήψη πειθαρχικών ή άλλων μέτρων. Και ο λόγος που είναι πιο βαθύ είναι γιατί η δημιουργία ενός κράτους πρόνοιας δεν υπήρξε ποτέ προτεραιότητα των εκάστοτε κυβερνήσεων, δεν επένδυσε κανείς σ' αυτό και δεν έδωσε ποτέ κανείς τη δέουσα σημασία. Αν ήταν προτεραιότητα τότε δεν ερχόμαστε κάθε φορά στο εκ των υστέρων με έρευνες και πορίσματα και με αναζήτηση ευθυνών.

Άρα αν πραγματικά μας ενδιαφέρει να εστιάσουμε στο τι φταίει και όχι στο ποιοι φταίνε, τότε επιβάλλεται να παραδεχτούμε πως δεν είμαστε ένα κράτος πρόνοιας αλλά ένας κράτος στο οποίο η πρόνοια αντιμετωπίζεται με την ίδια νοοτροπία που αντιμετωπίζεται κάθε τι το οποίο προϋποθέτει μια ευρύτερη αντίληψη και παιδεία. Δηλαδή με τσαπατσουλιά, προχειρότητα και αδιαφορία. Και ο λόγος είναι γιατί αυτές οι ομάδες πολιτών οι οποίες χρειάζονται στήριξη δεν είναι «εξαργυρώσιμες» σε ψήφους, δεν λογαριάζονται σαν ομάδες ισχύος, δεν έχουν τη δύναμη να ασκήσουν πιέσεις κάτω από το τραπέζι, δεν έχουν κάποιο συνδικαλιστή να περιφέρει τα δικαιώματά τους προς ανταλλαγή ποσοστών, δεν έχουν καν δυνατότητα να ακουστεί η φωνή τους. Με πιο απλά λόγια αντιμετωπίζονται σαν ομάδες «δευτέρας κατηγορίας» κι αυτό όσο αφοριστικό κι αν ακούγεται άλλο τόσο είναι πραγματικό γιατί με αυτή τη νοοτροπία πορεύονται οι εκάστοτε πολιτικοί μας, οι οποίοι εστιάζουν μόνο στις ομάδες πολιτών που εξυπηρετούν τα δικά τους μικροκομματικά συμφέροντα. Γι' αυτό δεν υπάρχει κράτος πρόνοιας και γι' αυτό ερχόμαστε πάντα εκ των υστέρων να συγκλονιστούμε πάνω από πτώματα παιδιών είτε αυτά είναι θύματα ενδοοικογενειακής βίας είτε παιδιά αλλοδαπών που είχαν την κακή τύχη να βρεθούν εδώ. Αυτοί οι πολίτες «δευτέρας κατηγορίας» προσπαθούν να βρουν διέξοδο είτε μέσω της Αστυνομίας είτε μέσω της Κοινωνικής Ευημερίας, με τους πρώτους να μην είναι καν σε θέση να διαγνώσουν τον κίνδυνο και τους δεύτερους να εστιάζουν στην υποστέλεχσή τους, αντί στο καθήκον που καλούνται να επιτελέσουν.

Και είναι τουλάχιστον τραγικό να προβαίνουν σε στάση εργασίας οι κοινωνικοί λειτουργοί για να υποστηρίξουν τους συναδέλφους τους που «θυματοποιήθηκαν» από το πόρισμα. Διότι τα μόνα θύματα αυτές τις ιστορίες είναι ο Στυλιανός και όλα τα παιδιά που βιώνουν παρόμοιες καταστάσεις. Κι αν οι ίδιοι θεωρούν πως δεν μπορούν να κάνουν τη δουλειά τους γιατί δεν τους παρέχονται τα μέσα, θα έπρεπε εδώ και χρόνια να είχαν κατεβεί στους δρόμους και να διεκδικήσουν ό,τι χρειάζεται να διεκδικηθεί. Γιατί δεν το έκαναν; Άρα αν θέλουμε να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα στη ρίζα του τότε οφείλουμε να αρχίσουμε με την πιο ουσιαστική παραδοχή: Πως ως κράτος πρόνοιας είμαστε εγκληματικά ανεπαρκείς.

elenixenou11@gmail.com

Επισκέπτης περιεργάζεται έκθεμα της έκθεσης αφιερωμένης στην πολιτιστική κληρονομιά της Ινδίας, που βρίσκεται σε εξέλιξη στο Επαρχιακό Μουσείο της Γουαδαλαχάρας στο Μεξικό.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΡΙΣΤΟΥ ΔΑΜΙΑΝΟΥ**

Στον απόηχο της συνάντησης στο Βερολίνο

Είναι **-εν πολλοίς-** αναμενόμενο, διαφορετικές πολιτικές δυνάμεις, με διαφορετική προσέγγιση στο Κυπριακό, να καταλήγουν σε διαφορετικά συμπεράσματα και εκτιμήσεις για τη συνάντηση των ηγετών των δύο κοινοτήτων με τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ στο Βερολίνο. Για παράδειγμα, γιατί να εκφράσουν ικανοποίηση για την επαναβεβαίωση της βόσας λύσης τα κόμματα εκείνα που διαφωνούν με τη λύση δικονομικής διζωνικής ομοσπονδίας; Και γιατί να χαίρονται με την εκ νέου υιοθέτηση του Πλαισίου Γκουτέρεζ δύναμεις οι οποίες ουδέποτε αποδέχτηκαν ως βάση διαπραγματεύσεως αυτό ή οποιοδήποτε Πλαίσιο, Ιδέες, Δείκτες ή Σχέδιο λύσης προερχόμενο από τον ΟΗΕ;

Στο οριακό σημείο που βρίσκεται το Κυπριακό, πρέπει να μιλήσουμε με τη γλώσσα της αλήθειας. Είτε παραμένουμε στοχοπροσηλωμένοι στη διεκδίκηση απελευθέρωσης και επανένωσης στα πλαίσια δικονομικής διζωνικής ομοσπονδίας είτε θα μάς μείνει η διχοτόμηση. Διότι το διχοτομικό στάτους κβο δεν είναι στατικό. Παγιώνεται και μεταβάλλεται διεκδικώντας στοιχεία νομιμοποιήσης.

Προτάσσεται το επιχείρημα ότι με την Τουρκία του Ερντογάν είναι αδύνατο να βρεθεί λύση. Αλλά την ίδια ώρα γίνεται παραδοχή ότι η Τουρκία ενισχύει τον γεωπολιτικό της ρόλο αποκτώντας αυξημένα ερείσματα στην ευρύτερη περιοχή. Άρα τι προτείνουν οι δυνάμεις που προτάσσουν το ανέφικτο της λύσης; Να κάτσουμε στον καναπέ και να αναμένουμε να καταρρεύσει η Τουρκία για να μετατραπούμε εμείς στον «γεωπολιτικό άρχοντα» της περιοχής όπως αφελάς λέχθηκε;

Το ΑΚΕΛ γνωρίζει πολύ καλά ότι ακόμα και μετά το Βερολίνο δεν έχουν υπερπηδηθεί τα εμπόδια για να οδηγηθούμε σε επανέναρξη ουσιαστικού διαλόγου. Ανέκαθεν το κλειδί της λύσης βρισκόταν στην Άγκυρα. Είναι η Τουρκία που καλείται να αποσύρει στρατεύματα κατοχής, να επιστρέψει περιουσίες στους πρόσφυγες, να εγκαταλείψει αμφιβόλου νομιμότητας μονομερή επεμβατικά δικαιώματα και να λειτουργήσει σε συνθήκες καλής γειτονίας ομαλοποιώντας τις σχέσεις της με την Κυπριακή Δημοκρατία. Αλλά για να γίνουν όλα αυτά πρέπει να διεκδικήσουμε. Και για να διεκδικήσουμε πρέπει να συνομιλήσουμε. Πάντα αναγνωρίζοντας το δύσκολο του εγχειρήματος ελέω

Τουρκίας. Δυστυχώς, με πειραματισμούς, παλινδρομήσεις και σκοπιμότητες του κ. Αναστασιάδη χάσαμε δύομισι χρόνια μετά το ναυάγιο στο Κραν Μοντανά. Στα δύομισι αυτά χρόνια η Τουρκία σκληρύνει τη στάσης της προβαίνοντας σε παράνομες ενέργειες στις θαλάσσιες ζώνες και στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας και απειλώντας με εμποισμό των Βαρωσίων, χωρίς να καταβάλλει ανάλογο κόστος όπως θα έπρεπε.

Φαίνεται ότι δεν θα έχουμε ουσιαστικές εξελίξεις πριν από την ψηφοφορία στα κατεχόμενα. Ωστόσο, η περίοδος που μεσολαβεί δεν πρέπει να διαρρέυσει άγονη. Δεν πρέπει και αυτή τη φορά να αφεθούμε ως κοινωνία σε παθητική ενατένιση των εξελίξεων. Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης όπως και ο κ. Ακιντζί οφείλουν να παραμείνουν σταθεροί σε όσα καταγράφκαν στο Βερολίνο χωρίς να προτάσσουν όρους πέραν του Πλαισίου της 30ης Ιουνίου. Στο δε θέμα της πολιτικής ισότητας και της αποτελεσματικής συμμετοχής, η τουρκοκυπριακή πλευρά πρέπει να εγκαταλείψει τη θέση για μια θετική ψήφο παντού και εμείς, ως ελληνοκύπριοι, θα πρέπει να αποδεχτούμε ότι δεν γίνεται να έχουμε δικονοτισμό αλλά να αποφασίζουμε για τα σημαντικά ζητήματα του τόπου από μόνοι μας, ερήμην των τουρκοκυπρίων. Η σκεδόν σύγκλιση που είχε επιτευχθεί θα πρέπει να συμπληρωθεί, υπογραμμίζοντας ταυτόχρονα ότι επί προεδρίας Δημήτρη Χριστόφια είχαν επιπλέον συμφωνηθεί κατ' αρχήν μηχανισμοί επίλυσης αδιεξόδων, βελτιώνοντας τη λειτουργικότητα του κράτους. Εκλείπουν δε τα σκληρά βέτο που με βάση το Συντάγματα του 1960 διαθέτουν σε τρεις τεράστιες ενότητες οι τουρκοκυπριοί στις εξωτερικές υποθέσεις, άμυνα και ασφάλεια.

Αναμένοντας την επίσημη ενημέρωση στο Εθνικό Συμβούλιο, το ΑΚΕΛ εκτιμά ότι στο Βερολίνο έγινε ένα βήμα. Απέχουμε -ασφαλώς- από την επανέναρξη ουσιαστικού διαλόγου αλλά και από την προοπτική λύσης. Ωστόσο απορρίπτουμε αναφανδόν τη ρητορική που θέλει την Κύπρο καταδικασμένη σε μονιμοποίηση της διχοτόμησης και διεκδικούμε με ρεαλισμό άρση της κατοχής, απελευθέρωση του τόπου και επανένωση του λαού μας.

Ο κ. Αριστες Δαμιανού είναι βουλευτής, μέλος του Πολιτικού Γραφείου της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ.

ΒΟΛΕΣ / Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΙΣ**

Η άδεια ανακοίνωση του Βερολίνου

«Πάλα επερίπαιζαν μας τούτοι οι αμπάλατοι», ήταν η πρώτη φράση ενός πρόσφυγα τρίτης ηλικίας, μόλις έμαθε για τα αποτελέσματα της τριμερούς, του δείπνου στο Βερολίνο, μεταξύ Αντόνιο Γκουτιέρρες, Νίκου Αναστασιάδη και Μουσταφά Ακιντζί. Ο πονεμένος άνθρωπος, ο οποίος απολάμβανε τον καφέ του, στον φθινοπωρινό ήλιο, συνέχισε με ακατανόμαστες φράσεις «γι' αυτούς που μας τα κάνουν και γι' αυτούς που μας έφεραν τους Τούρκους». Ο γραμματιζούμενος της παρέας του καφενέ, πονεμένος πρόσφυγας και αυτός, άρχισε να μιλά για τον παντοδύναμο Ταγίπ Ερντογάν, τον πρόεδρο της Τουρκίας, ο οποίος κατάφερε να «παίζει στα δάκτυλά του» τους Αμερικανούς, τους Ρώσους και τους Ευρωπαίους. Και διερωτήθηκε τι μπορεί να απαιτήσει ο Ερντογάν, για να συναινέσει στη λύση του Κυπριακού.

Μέσα σε όλα αυτά, ο Νίκaros συνάντησε τον Μουσταφά, παρέα με τον Αντόνιο, στο πολυτελέστατο ξενοδοχείο του Βερολίνου, το οποίο έχει φόντο την πύλη του Βρανδεμβούργου. Έφαγαν, ήπιαν, τα είπαν, χωρίς να «σπάσει μύτη» και χωρίς να καταλάβει κανείς, γιατί έγινε τόσος ντόρος, για μια «άδεια» ανακοίνωση. Ήταν ένα απλό ευχολόγιο, χωρίς ουσία και χωρίς ούτε μια απόφαση, ούτε για ήσσονος σημασίας θέματα. Η μεγάλη πλάκα ήταν στις έκτακτες και όχι μόνο, εκπομπές των καναλιών, οι οποίες παρουσιάζαν το μεγάλο γεγονός, δηλαδή μια άδεια ανακοίνωση, η οποία προαναγγέλθηκε εδώ και πολλές βδομάδες. Πάντως, αυτός ο οποίος σκέφτηκε να απαγορεύσει τα τηλεοπτικά πλάνα της συνάντησης και έβαλε τους τρεις συνδαιτυμόνες να φωτογραφηθούν, καθήμενοι στον καναπέ και πίσω τους να ακνοφαινεται η Πύλη του Βρανδεμβούργου, η οποία κάποτε χόριζε μια πόλη και δύο κόσμους, ήταν σπουδαίος και πολύ έξυπνος επικοινωνιολόγος. Περιέγραψε με τον καλύτερο τρόπο, την ιστορία του Κυπριακού. Όλοι «αραχτοί και λάιτ» στο κάδρο και από πίσω να ακνοφαινεται το απατηλό όνειρο της λύσης του Κυπριακού. Για 45 χρόνια, όλοι οι ταγοί του τόπου και από τις δύο πλευρές του οδοφράγματος, λένε ότι το Κυπριακό είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα στην Κύπρο, αλλά επί της ουσίας, όλοι προτιμούν τον καναπέ της καλοπέρασης.

Το 1974, λίγους μήνες μετά την καταστροφή της Κύπρου, ο ταπεινωμένος Μακάριος, πριν επιστρέψει στην Κύπρο, μετέβη στην Αθήνα, για να συναντήσει τον πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Καραμανλή. Τότε λέγεται, αποφασίστηκε η προώθηση της ομοσπονδίας, κάτι που ήθελαν και οι Τούρκοι. Ακολούθησε η ανταλλαγή πληθυσμών και ο διασκορπισμός των προσφύγων σε διάφορους συνοικισμούς, ώστε να διαλυθούν οι κοινωνικοί δεσμοί και τα πάθη μεταξύ Μακαριακών και Γριβικών. Σε αυτή την καθοριστική συνάντηση λέγεται ότι αποφασίστηκε η απομάκρυνση του Κυπριακού από τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων, ώστε να προχωρήσει ο διάλογος με τους Τούρκους. Ο Καραμανλής συναντήθηκε με τους διευθυντές των εφημερίδων, κάτι που φαίνεται ότι δεν έγινε ποτέ στην Κύπρο. Ακολούθησαν οι συμφωνίες κορυφής, ακολούθησε η περίφημη πρωτοβουλία του Αμερικανού Κλαρκ Κλίφορντ, η εξαπάτηση και η επίδοση του χάρτη, μόνο από ελληνοκυπριακής πλευράς και ο θάνατος του Μακαρίου.

Από τότε το Κυπριακό πέρασε σε μια κατάσταση παρατεταμένου τέλματος και κινείται κυρίως σε επικοινωνιακό επίπεδο και ολιγότερο σε επίπεδο ουσίας. Δημιουργήθηκαν οι πολιτικές του Κυπριακού, οι διπλωμάτες του Κυπριακού, οι δημοσιογράφοι του Κυπριακού, τα κανάλια και οι εφημερίδες του Κυπριακού και γενικά επαγγελματίες του Κυπριακού, οι οποίοι συνήθως κάλυπταν τη διαφθορά και τις οικονομικές απάτες, υπό πέπλο του εθνικού ζητήματος. Τα χρόνια πέρασαν, η πλειοψηφία των προσφύγων, οι οποίοι γεννήθηκαν στα Κατεχόμενα πέθαναν και μοιραία οι νέοι πολιτικοί και οι νέες γενιές, απελευθερωμένοι από τα πάθη του παρελθόντος, σκέφτονται με την λογική της «πούγκας», όπως κάθε «κανονικός» άνθρωπος. Οι νέοι δημοσιογράφοι σκέφτονται με τη λογική των «φύλλων» της τηλεθέας και των «κλικ» στο διαδικτυο και διαπιστώνουν ότι το πάθος του Κυπριακού, πλέον δεν πούλα. Τώρα, αν θα οδηγηθούμε σε νέες χαμένες πατρίδες ή σε μια λύση του Κυπριακού, στη βάση των οικονομικών συμφερόντων του φυσικού αερίου, είναι κάτι το οποίο θα δείξει ο χρόνος. Πάντως, το μόνο σίγουρο είναι ότι πλέον οι πολίτες σκέφτονται πολύ διαφορετικά από τους πολιτικούς. Και σίγουρα δεν νοιάζονται για άδειες ανακοινώσεις.

kaparispan@yahoo.gr

ΑΡΘΡΟ / Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Στο Βερολίνο βολεύτηκαν όλοι αλλά η Τουρκία περισσότερο

Η δήλωση του γ.γ. του ΟΗΕ στο Βερολίνο άφησε λίγο πολύ ευχαριστημένες όλες τις πλευρές, και τις παρούσες και τις απούσες. Ο κ. Ακιντζί πήρε τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων που θα έχουν ως στόχο την ΔΔΟ με πολιτική ισότητα. Αυτό ήθελε για να μπορέσει να πετύχει τον Απρίλιο την επανεκλογή του στη θέση του ηγέτη των Τ/κ. Μάλιστα η αίσθηση ότι το πέτυχε, παρά τις διαφοροποιήσεις της Τουρκίας στο είδος της λύσης, ενισχύει όπως φάνηκε και από τις δημοσκοπήσεις τη δημοτικότητα του. Δεν είναι τυχαίο που και ο Οζερόσι επέλεξε μόλις πριν λίγες μέρες να το παίξει υπερασπιστής των κοσμικών αξιών των Τ/κ σε αντιπαράβολή με τις θρησκευτικές προσεγγίσεις της ισλαμικής Τουρκίας του Ερντογάν. Ο πρόεδρος Αναστασιάδης επέλεξε να εγκαταλείψει

τις παλινδρομήσεις των τελευταίων ετών ώστε να εξασφαλίσει τη δήλωση του γ.γ. που τον βοηθάει να μειώσει την ανηλεή κριτική του ΑΚΕΛ στα του Κυπριακού. Επίσης του επιτρέπει να διαχειριστεί εκείνη όλων των άλλων κομμάτων στα της εσωτερικής διακυβέρνησης και των συνεχών σκανδάλων. Πέραν αυτού ο πρόεδρος Αναστασιάδης είναι δυνατόν να τρέφει ελπίδες ή καλύτερα ψευδαισθήσεις πως μετά την εξέλιξη αυτή μπορεί η Τουρκία να μειώσει ή και αναστείλει τις γεωτρνητικές δραστηριότητες της στην κυπριακή ΑΟΖ. Ευχαριστημένη θα είναι και η Ελλάδα που δεν ήθελε άμεσο ορισμό πενταμερούς.

Η Τουρκία πήρε το μερίδιο του λέοντος με το μη ορισμό της πενταμερούς, τη μη συνομολόγηση των όρων αναφοράς επί των οποίων θέλει να διατηρήσει τον κυ-

ρίαρχο ρόλο καθώς επίσης και τον εξοστρακισμό της Ε.Ε. από την διαδικασία. Οι δηλώσεις του Ιμπραήμ Καλίν που ακολούθησαν δείχνουν μία Τουρκία ξεκάθαρα αποφασισμένη και έτοιμη να επιβάλει μία συνομοσπονδιακή λύση στο Κυπριακό με τους δικούς της όρους και προδιαγραφές. Σε διαφορετική περίπτωση δηλώνει έτοιμη να συνεχίσει να μας πιέζει ποικιλότροπα σε ξηρά και θάλασσα. Μπορεί κάποιοι να ελπίζουν ότι έτσι η Τουρκία θα φορτωθεί τις ευθύνες ενός οριστικού ναυαγίου. Ενδεχομένως να τρέφουν ελπίδες και για ένα Τατάρ στη θέση του ηγέτη των Τ/κ στη θέση του Ακιντζί. Όμως η γεωπολιτική συγκυρία δεν επιτρέπει να συμβεί κάτι τέτοιο. Όπως το ζήσαμε και στην περίπτωση της Συρίας οι μεγάλοι γεωπολιτικοί παίκτες είναι έτοιμοι ακόμα μία φορά να δείξουν

ανοχή και να ικανοποιήσουν μέρος των τουρκικών ανησυχιών/απαιτήσεων και στην Ανατολική Μεσόγειο. Η φιλόδοξη και ισχυρή Τουρκία θα συνεχίσει να υλοποιεί το στρατηγικό της σχεδιασμό για τη δημιουργία της Γαλάζιας Πατρίδας στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο. Τμήμα αυτού του σχεδιασμού αποτελεί ο κερσαίος χώρος της Κύπρου και οι θάλασσές της. Εκτιμώ πως οι γεωτρήσεις στις θαλάσσιες ζώνες που η Τουρκία θεωρεί δική της υφαλοκρηπίδα και εμπίπτουν ταυτόχρονα σε τμήμα της μη οριοθετημένης κυπριακής ΑΟΖ θα συνεχίσουν παρά την εξέλιξη του Βερολίνου. Οι σχετικές αναφορές της επιστολής Σινιρλίογλου ενισχύουν αυτή μου την εκτίμηση. Εδώ θα κριθεί και η κοινοτική αλληλεγγύη. Όχι τυχαία η Τουρκία συνδιαλέγεται με τους μεγάλους της ΕΕ και

όχι με τους θεσμούς της Ε.Ε. Οι προσεχείς συναντήσεις στα περιθώρια του ΝΑΤΟ μιλούν από μόνες τους. Οι επόμενοι μήνες θα είναι πολύ δύσκολοι τόσο για την Κ.Δ. όσο και για την Ελλάδα. Η Τουρκία ετοιμάζεται να αξιοποιήσει την ευνοϊκή για εκείνη γεωπολιτική συγκυρία. Εμείς παραμένουμε ανέτοιμοι σε όλα σχεδόν τα επίπεδα να αντιδράσουμε στις τουρκικές επιθετικές πρωτοβουλίες. Παρακολουθούμε καθημερινά μία παραπαύουσα από τα σκάνδαλα και τη διαφορά κυβερνήσεων. Δυστυχώς δεν βλέπω να υπάρχει μία εναλλακτική πρόταση διακυβέρνησης που θα μας οδηγήσει σε καλύτερες μέρες.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος. Διετέλεσε γραμματέας του Γεωστρατηγικού Συμβουλίου της Κ.Δ. την περίοδο 2014-2018.

Στρατηγική ασυμμετρία

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Εχουμε μπει σε μια δύσκολη φάση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Η Ιστορία έχει αποδείξει, πρώτα το 1974 και κατόπιν το 1987, πως η προοπτική ανακάλυψης υδρογονανθράκων οδηγεί σε ένταση με την Τουρκία. Η Αγκυρα έχει παραθέσει τις δικές της διεκδικήσεις και βρίσκει πάντοτε την κατάλληλη στιγμή να πετύχει τους στόχους της, όπως συνέβη με το πρακτικό της Βέρνης

Οι πολιτικές μας ηγέσιες ξέχασαν ίσως ότι η Ελλάδα είναι κράτος ναυτικό που πρέπει να έχει ισχυρή παρουσία στην ευρύτερη περιοχή.

(1976) και κατόπιν με τη συμφωνία Παπανδρέου - Οζάλ. Η ανακάλυψη κοιτασμάτων στην Κύπρο πυροδότησε το τελευταίο ντόμινο που βρίσκεται σε εξέλιξη, με άγνωστη τελική έκβαση. Η Τουρκία αμφισβητεί τώρα εμπράκτως τόσο την κυριαρχία της Κύπρου όσο και την ελληνική θέση για την υφαλοκρηπίδα που ανήκει στο Κατελλόριζο. Θέση την οποία Τούρκοι διπλωμάτες συχνά αποκαλούν την «παγίδα θανάτου» για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις.

Ο Ερντογάν νιώθει, εν τω μεταξύ, πανίσχυρος και αυτό είναι ένα μεγάλο πρόβλημα. Μετά τη συνάντησή του με τον Τραμπ στον

Λευκό Οίκο δείχνει αχαλίνωτος στις κινήσεις του. Σημαντικοί Ευρωπαίοι ηγέτες εκτιμούν ότι ο Τούρκος πρόεδρος «κόβει πλέον τα σχοινιά» με τη Δύση. Η προοπτική όμως τους τρομάζει, γιατί ξέρουν ότι η στρόφιγγα των προσφυγικών ροών μπορεί να τους γίνει πολιτικός εφιάλτης.

Το σημαντικότερο, ωστόσο, ζήτημα είναι η στρατηγική ασυμμετρία μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, και ειδικά στη θάλασσα. Ο καθηγητής Δερτιλής έχει δείξει τι σημαίνει αυτό ιστορικά. Οι πολιτικές μας ηγέσιες ξέχασαν ίσως ότι η Ελλάδα είναι κράτος ναυτικό που πρέπει να έχει ισχυρή παρουσία στην ευρύτερη περιοχή. Καμία στρατηγική συνεργασία με άλλη χώρα δεν μπορεί να αναπληρώσει τα δικά μας κενά.

Στην εξίσωση αυτή πρέπει να προσθέσουμε την απρόβλεπτη Ουάσιγκτον του Τραμπ. Οι Αμερικανοί μάς συνιστούν να μη στρατιωτικοποιήσουμε εμείς μια κρίση με την Τουρκία πρώτοι και εν πάση περιπτώσει να τους ειδοποιήσουμε πριν. Πέραν τούτου όμως, η Αθήνα δεν έχει καμία βεβαιότητα για το πώς θα χειριστούν οι ΗΠΑ μια ελληνοτουρκική ένταση.

Οι χειριστές των ελληνοτουρκικών σχέσεων εκτιμούν πως η Ελλάδα πρέπει να αποφύγει την κλιμάκωση μιας κρίσης ή την «ΑΟ-Ζοποίηση» της εξωτερικής μας πολιτικής. Ασχέτα από το αν έχουν δίκιο ή όχι, καλό είναι οι ιθύνοντες να επεξεργάζονται και διαφορετικά σενάρια, γιατί τα γεγονότα σπασιώς ακολουθούν τον σχεδιασμό...

Αποδεχόμενος την τιμητική πρόσκληση του καθηγητή Κέβιν Φέδερστοουν σε μια δημόσια συζήτηση στο London School of Economics με θέμα εάν η Ελλάδα μπορεί να εφαρμόσει μεταρρυθμίσεις, η πρώτη μου σκέψη ήταν ότι η σύντομη απάντηση είναι «όχι». Εχουμε δει επανειλημμένως ότι η αντίσταση στις μεταρρυθμίσεις στη δημόσια διοίκηση, στην εκπαίδευση και στην κοινωνία είναι τόσο μεγάλη, που και όταν το 80% της Βουλής συναινεί σε κάτι (όπως στη μεταρρύθμιση των ΑΕΙ), οι δυνάμεις της αντίστασης, της αδράνειας υπερεισχύουν. Ούτε η κρίση μπόρεσε να αλλάξει αυτήν τη νοοτροπία: Παρά τις μεταρρυθμίσεις που νομοθετήθηκαν, ελάχιστες εφαρμόστηκαν και ακόμη λιγότερες είχαν θετικό, από αποτέλεσμα. Όμως, όσο εξετάζω το θέμα σε βάθος χρόνου, κατάλαβα ότι εάν μετέθετα το πλαίσιο της συζήτησης από το σήμερα σε έναν ευρύτερο χρονικό ορίζοντα, μου επιτρεπόταν κάποια αισιοδοξία: μπορεί η Ελλάδα να φαίνεται ότι μονίμως αντιτίθεται στις αλλαγές, αλλά η

αλήθεια είναι ότι βρίσκεται σε μια αέναη διαδικασία μεταρρύθμισης. Παρά την απώλεια του δανεικού πλούτου περασμένων δεκαετιών, η Ελλάδα σήμερα δεν είναι η Ελλάδα του 1974 ούτε του 1981. Μπορεί να κάνουμε δύο βήματα πίσω για κάθε ένα μπρος, αλλά όλο και κάτι μένει, κάτι που θα είναι χρήσιμο αύριο αν όχι σήμερα.

Η μεγάλη ελπίδα είναι οι νέοι. Οχι μόνον επειδή διαθέτουν γνώσεις και φρέσκα μυαλά, αλλά επειδή δεν γνώρισαν τις υπερβολές του εύκολου πλούτου, ούτε είχαν την πολυτέλεια να σπαταλούν την ενέργειά τους σε στερείες ιδεολογίες: αντιμετωπίζουν την κοινωνία, την οικονομία και την πολιτική όπως είναι, όχι όπως ήταν, ούτε όπως θα ήθελαν να είναι. Και για όσους αναγκάζονται να αναζητήσουν το μέλλον τους αλλού, όπως και για όσους παραμένουν στην Ελλάδα και εργάζονται για αμοιβές που δεν τους επιτρέπουν να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους, οι νέοι έχουν ανάγκη από λύσεις, όχι παραμύθια.

Η πολιτική είναι υποχρεωμένη να εστιάσει σε αυτό, όχι σε δικαστικά διλήμματα, κιτρινισμό και δήμεν

ιδεολογικές αψιμαχίες. Ετσι, εκτός από νέα μέτρα και θεσμούς, αδρανή μέτρα και θεσμοί που υπολειπόμενοι θα κληθούν να συμβάλουν στον εκσυγχρονισμό της χώρας. Συμβολικό παράδειγμα είναι ο αντικαπιταλιστικός νόμος. Ενώ υπήρχε δεν εφαρμόζταν, τώρα αρκετοί πολίτες απαιτούν την επιβολή του ώστε η κυβέρνηση να τολμάει την εφαρμογή του. Το ίδιο πρέπει να ισχύσει και σε κορυφαία ζητήματα, όπως ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης, η λειτουργία της Δικαιοσύνης, ο πόλεμος κατά της διαφθοράς, η εξασφάλιση της ισότητας και της αξιοκρατίας, η προστασία της δημόσιας ασφάλειας. Σε συνδυασμό με πιο δίκαιο και αποτελεσματικό φορολογικό και ασφαλιστικό σύστημα, αυτές οι αλλαγές θα αποτελέσουν επανάσταση. Μια επανάσταση που είναι ορατή και εφικτή, εφόσον οι πολίτες τη θέλουν. Και ολόενα περισσότεροι τη θέλουν.

Παρά τις δυσκολίες που εμφανίζονται όσον αφορά την Τουρκία, τη διεθνή οικονομία, τη μετανάστευση, την ανταπλότητα μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων και την κλιματική αλλαγή, η εσωτερική συγκυρία είναι

θετική (τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα). Ο ΣΥΡΙΖΑ κληροδότησε στη Νέα Δημοκρατία αλλαγές που η ίδια δεν θα μπορούσε να πετύχει (όπως η συμφωνία των Πρεσπών), αλλά, με την ανοχή στην ανομία, με την κακή διαχείριση σε πολλούς τομείς, με την απογοήτευση για καθεστωτικές συμπεριφορές, προκάλεσε και αγανάκτηση με τα κακώς κείμενα. Αυτό βοηθάει τη σημερινή κυβέρνηση να κινείται αποφασιστικά για να εφαρμόσει μεταρρυθμίσεις: την ίδια ώρα, δεν έχει αποφύγει λάθη, υπερβολές και πρακτικές που υπονομεύουν αυτή την εικόνα. Εδώ φάνηκε η δύναμη της συμμετοχής των πολιτών στην πολιτική που την ανάγκασαν να κάνει πίσω. Η κριτική στα κοινωνικά δίκτυα –και από φωνές φιλικές προς την κυβέρνηση– μπορεί να ελέγξει την εξουσία.

Αυτή είναι μεγάλη και απρόσμενη μεταρρύθμιση, που εφαρμόζεται είτε οι πολιτικοί τη θέλουν είτε όχι. Αποδεικνύει ότι η Ελλάδα μεταρρυθμίζεται συνεχώς – όταν η ανάγκη για αλλαγές και η ανοχή των πολιτών συνδυάζονται με νέες ιδέες, νέες τεχνολογίες και πολιτική αποφασιστικότητα.

«Οραμα» και πραγματικότητας

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΑΝΙΑΝΗ**

Η αναντιστοιχία των προθέσεων ενός ηγέτη με το ανθρώπινο υλικό που έχει στη διάθεσή του για να περάσει από το «όραμα» στην εφαρμογή, δημιουργώντας νέα πραγματικότητα, είναι ένα πρόβλημα που ουδέποτε θα επιλυθεί. Διότι τα μεν «οράματα» διαμορφώνονται στον χώρο του ιδεατού και του ονειρίου, αλλά στο επίπεδο της καθημερινότητας – αυτό που αποκαλείται γενικώς «πολιτική»– περιλαμβάνονται τα πάντα αδιακρίτως, από το ευγενέστερο έως το πλέον ποταπό.

Από την άποψη αυτή, το σκάνδαλο που ξέσπασε με την τοποθέτηση ενός υπερήλικα γυρολόγου της πολιτικής στη θέση του διοι-

επρόκειτο επί της ουσίας περί αυταρχικότατου πολιτικού συστήματος. Το πρόβλημα, ωστόσο, δεν ήταν μόνον αυτό, αλλά ότι όταν επικριρήθηκε η εφαρμογή του, η αποτυχία υπήρξε τραγική.

Κάποιοι υπέρμαχοι των αλλαγών, ένθερμοι υποστηρικτές του κ. Μπτισοτάκη, προτείνουν την εξάρθρωση του πελατειακού κομματικού μηχανισμού, τον πλήρη παραγκωνισμό του «παλαιού» συστήματος, την τοποθέτηση σε όλο το φάσμα του κυβερνητικού μηχανισμού νέων προσοντούχων ατόμων. Αναζητείται εν ολίγοις «Φύρερ» και όχι κοινοβουλευτικός πρωθυπουργός. Αλλά πολιτική «υπερβάση» αυτής της φύσεως είναι ανέφικτη επίσης.

Η κυριαρχία επικοινωνιολόγων στην πολιτική διαδικασία οδήγησε στη δημιουργία εικόνας εξωπραγματικού πολιτικού ηγέτη, αμέμπτου, αποφασιστικού και ικανοτατού – συνέβη λ.χ. στην περίπτωση του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν. Το αποτέλεσμα είναι πως οι ηγέτες κάνουν την ανθρωπινή διάστασή τους. Μετατρέπονται σε ιδεατή εικόνα που αμαυρώνεται ταχέως από συμβάντα δηλωτικά των αδυναμιών του ανθρώπου.

Όταν ο σημερινός ηγέτης των Συντηρητικών της Βρετανίας Μπόρις Τζόνσον επισκέφθηκε τα ανάκτορα του Μπάκιγχαμ για να λάβει εντολή για τον σχηματισμό κυβέρνησης, η βασίλισσα Ελισάβετ Β', με το θανατηφόρο χιούμορ της, έθεσε ένα κρίσιμο ερώτημα. «Αναρωτιέμαι ποιος θα ήθελε να αναλάβει τη δουλειά», δηλαδή του πρωθυπουργού. Ορθότητα, διότι απλώς είναι αναξιοπρεπές να ασχολείται κανείς με την πολιτική. Αλλά ευτυχώς υπάρχουν κάποιοι πρόθυμοι να «σύρουν το κάρο». Διότι αλλιώς, το χάος.

Ορθώς κάποιοι αντέδρασαν ή αισθάνθηκαν αμηχανία με την τοποθέτηση του εν λόγω διοικητού στο νοσοκομείο της Καρδίτσας. Καλώς φιλοδοξεί ο κ. Μπτισοτάκης να αλλάξει τη φυσιογνωμία της Ελλάδος. Το ουσιώδες όμως είναι να πραγματοποιήσει έστω και ένα 15% από το φιλόδοξο «όραμά» του. Και θα το επιτύχει. Διότι απλούστατα έτσι πορεύεται η Ελλάς από ιδρύσεώς της. Τα υπόλοιπα ανήκουν στον χώρο της εικονικής πραγματικότητας.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Η ασχετοσύνη σε πανήγυρι

Εγκαιρα κατατέθηκε από την κυβέρνηση Κυριάκου Μπτισοτάκη η πρόταση: Να γιορτάσουμε, στο μεθεπόμενο έτος, οι θεσμοί και οι πολίτες, τα διακόσια χρόνια από την Επανάσταση του 1821.

Η πρόταση δεν διευκρινίζει τι ακριβώς θα γιορτάσουμε: Την επιτυχία των στόχων της Επανάστασης ή απλώς τον ρομαντισμό του ξεσκαμού; Θα είναι μια εθιμοτυπική φέεστα ο εορτασμός ή θα αφορά τη ζωή μας των Ελλήνων, σήμερα και στο μέλλον; Θυσίασαν τη ζωή τους χιλιάδες συμπατριώτες μας για την «εθνεγερσία», ήταν, όλοι όσοι πήραν τα όπλα, αποφασισμένοι να πεθάνουν για κάτι, που χωρίς αυτό η ζωή δεν έχει νόημα. Το πέτυχε αυτό το «κάτι» η Επανάσταση του 1821;

Ξέρουμε με βεβαιότητα ότι οι λέξεις, στην ίδια την «καθολιούμενη» ελληνική μας γλώσσα, είχαν τότε άλλο νόημα και έχουν άλλο σήμερα. Παράδειγμα η λέξη «ελευθερία» ή η λέξη «πατρίδα». Σήμερα λέμε «ελευθερία» και εννοούμε θωράκιση ατομικών δικαιωμάτων, νομοθετημένο «άσυλο» που αμνηστεύει ακόμα και «κατά συρροήν», κάθε βράδυ, απόπειρες δολοφονιών εκ προθέσεως. Λέμε «πατρίδα» (αν τολμήσει κανείς τη λέξη) και εννοούμε το αντίπαλο του πολίτη, μιστό «κράτος». Η «ελευθερία» παραπέμπει στην αυτονόητη αντίσταση σε εξουσίες, εκλεγμένες μεν, αλλά ιδιοτελέστατες, και η «πατρίδα» σε κράτος συνώνυμο με τη φαυλότητα, τη διαπλοκή χυδαίων συμφερόντων.

Να γιορτάσουμε λοιπόν την Επανάσταση του 1821, χωρίς να καταλαβαίνουμε, ούτε καν λεκτικά, τους

Είμαστε πια άλλος λαός. Καμιά σχέση με το 1821.

στόχους της; Πραγματικά, εγγίζει τα όρια του εμπαιγμού. Θα έχουμε κληθεί με τον «εορτασμό» σε γιορτή ή σε ξόδι, να γιορτάσουμε ή να θρηνώσουμε; Θα μιλάμε για αγώνα, τότε, ανεξαρτησίας, ζώντας σήμερα την πιο ολοκληρωτική και ατιμωτική εξάρτηση στην οποία μπορεί να εξαναγκαστεί ένας λαός. Είναι σκέτη παράνοια. Θα τιμάμε, με γιορτές και πανηγύρεις, εκείνους που τότε αρνήθηκαν υποταγή και υποτέλεια στους Τούρκους, ποιοι; Εμείς σήμερα, οι πδονικά υπόδουλοι στους εξευτελιστικούς όρους δανεισμού από το ΔΝΤ και στη βάνουση σκαιότητα του όποιου κ. Σόιμπλε;

Είμαστε πια άλλος λαός, καμιά σχέση με τους επαναστάτες του 1821. Εκείνοι, σίγουρα, είχαν ελαττώματα, πάθη, μίση, στενοκεφαλίες, ήταν αγράμματοι. Αλλά είχαν ταυτότητα, την αυτοσυνειδησία μιας καταγωγικής αρχοντίας. Εμείς σήμερα είμαστε μέντο εκπολιτισμένα του μιμητισμού, ένας πρόσωπος καταναλωτικός πολτός, καρικατούρα δόθεν Ευρωπαίων, δόθεν διεθνιστών ή δόθεν εθνικιστών – ένας λαός που δεν ενοχλείται όταν τον φτύνει προκλητικά ο Ερντογάν, όταν τον εμπαίζει συγκαταβατικά ο Ζάεφ, όταν τον ταπεινώνουν απροσημάτιστα ακόμα και η Αφρική.

Μας έχουν φέρσει, τα αφεντικά μας, τη συνειδηση του «μικρού» και «αδύναμου». Αντίθετα, οι επαναστατημένοι του '21 έσωζαν τη

συνειδηση του κοσμοπολίτη, «ανάσαιν» ο Έλληνας τον αέρα μιας περίπου αυτοκρατορίας». Οργωνε τη Μεσόγειο карабокуρns, κυριαρχούσε έμπορος στις αγορές της Ευρώπης, διακριτός και σεβαστός στα μεγάλα αστικά κέντρα της εποχής. Και, για να συνεχίσω τον Ελύτη: «οι δυνατότητες του Έλληνα να κινηθεί, χωρίς διαβατήριο γλώσσας, καλύπτανε μεγάλα μέρη της Ιταλίας και της Αυστρίας, ολόκληρη την Αίγυπτο, τη νότια Βουλγαρία, τη Ρουμανία, τη Ρωσία του Καυκάσου και, φυσικά, την Κωνσταντινούπολη με την ενδοχώρα της, ως κάτω, κατά μήκος του Αιγαίου, τη λεγόμενη στις μέρες μας νοτιοδυτική Τουρκία».

Ο ίδιος αυτός κοσμοπολίτης Έλληνας, άρχοντας στο φρόνημα και ο πιο φτωχός, με την κρατικοποίηση του Ελληνισμού μεταμορφώθηκε σε βαλκάνιο επαρχιώτη, λούμπεν στοιχείο του δυτικού «παραδείγματος». Να πλένει πιάτα στα εστιατόρια της Αμερικής, να γδέρνει ψάρια στα μικροφαγάδικα της Αυστραλίας, ευτελισμένος «γκάι-σταρμπίτερ» αργότερα στη Γερμανία. Αλλά και στην έσχατη κατάρτιση, μετά την κρατικοποίηση, καυμός και νοσταλγία του Έλληνα ήταν η πατρίδα: Καί «πατρίδα» σήμαινε τη γλώσσα του, το χωριό του, τη ζωντανή πνύκα του καφεΐνου, την εκκλησιά, ομφαλό του «ερού» στη ζωή του, τη Γιορτή, το σταυροκόπημα. Ψάξε αν υπάρχει χωριό στην Ελλάδα, που να μην χρωστάει την πλατεία του, το σχολείο του, την εκκλησιά του, την ύδρευση του σε απόδημους ντόπιους «δωρητές» και «ευεργέ-

τες». Τους ίδιους που έχτισαν και στην Αθήνα ό,τι κομψότερο και ελληνικό σε αρχιτεκτονική.

Το πρόσωπο που επελέγη από την κυβέρνηση Κυριάκου Μπτισοτάκη για να προεδρεύσει στην οργάνωση του εορτασμού για τα διακόσια χρόνια από την Επανάσταση, είναι μια κατεχόμενη εύστοχη επιλογή. Δεν θα μπορούσε να υπάρξει ευστοχότερη. Συμβολική φιγούρα: σαρκώνει αποκαλυπτικά όλους τους λόγους που διαφοροποιούν και απομακρύνουν τελεσίδικα την ελλαδική κοινωνία από το θαύμα του 1821. Συλλογισθείτε το, είναι η συνεπέστερη έκφραση του «προοδευτικού» μηδενισμού, του διπολικού (μαρξιστικού και καπιταλιστικού) Ιστορικού Υλισμού, που κυβερνάει πια, μόνιμα και σταθερά, τη χώρα.

Με τον μαρξιστικό ιστορικο-υλιστικό μηδενισμό, οι προθέσεις είναι ξεκάθαρες: Θέλουν την Ελλάδα κράτος διεθνικό, επιθετικά άθρησκο, τον λαό άγλωσσο για να 'ναι και άσκεπτος, μόνο οπαδός, όχι πολίτης, χειραγωγούμενος λούμπεν συρφετός. Τα ίδια, για τους δικούς του στόχους, θέλει και ο μηδενισμός, ως ιδεολογία και πρακτική της διεθνικής αсуδοσίας των «Αγορών». Αυτός δουλεύει ακόμα πιο ύπουλα, υποκαθιστά την εμπειρία με τις εντυπώσεις, το πραγματικό με το φανταστικό. Η ιδεοληψία γίνεται «πεποίθηση», το χρήμα μέτρο κάθε «επιτυχίας», η ευτυχία μόνο ηδονική ανατριχίλα.

Τουλάχιστον, στις 25 Μαρτίου του 2021, κάποιος, οποιοσδήποτε, as οργανώσει ένα μικρό, αθόρυβο μνημόσυνο, για όσους θέλουν να θρηνώσουν την Ελλάδα που χάθηκε.

Το αποτέλεσμα στο Βερολίνο

Του **ΒΙΚΤΩΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Μετά από μια μακρά περίοδο απραξίας στο Κυπριακό, για την οποία μόνο η ελληνοκυπριακή κοινότητα και ο πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν ευθύνονται, η διαδικασία για την εξεύρεση λύσης υπό την αιγίδα του ΟΗΕ και στη βάση των καλών υπηρεσιών του γ.γ. του διεθνούς οργανισμού κινήθηκε κατά ένα θετικό βήμα προς τα εμπρός.

Το δείπνο που παρέθεσε ο Αντόνιο Γκουτιέρρες στους ηγέτες των δύο κοινοτήτων στο Βερολίνο είχε έναν και μοναδικό στόχο. Να καταγράψει και επίσημα και να δημοσιοποιήσει εκείνο που πρόεδρος Αναστασιάδης και Μουσταφά Ακιντζί συμφώνησαν ως όρους αναφοράς στη συνάντησή τους στις 9 Αυγούστου ώστε να καταστεί δυνατή η επανάληψη των συνομιλιών, σύμφωνα με όσα ζήτησε ο γ.γ. του ΟΗΕ, αλλά η Τουρκία ανέτρεψε, απαιτώντας να εξασφαλίσει εκ των προτέρων αυτά που απαιτεί στο τραπέζι των συνομιλιών.

Η συμφωνημένη δήλωση του γενικού γραμματέα περιέχει ξανά τη συναντίληψη και θέληση των δύο ηγετών αναφορικά με την επιδιωκόμενη μορφή λύσης, παρά την αντίθετη επιδίωξη της Άγκυρας. Περιέχει, επίσης, την παράγραφο 4 του ψηφίσματος 716 του 1991 όπου σαφώς καταγράφεται ο ορισμός της πολιτικής ισότητας και η ερμηνεία αυτής, καθώς και η βάση επί της οποίας θα διεξαχθούν οι συνομιλίες, όταν και εφόσον συγκληθεί νέα διάσκεψη για την επίλυση του Κυπριακού. Δηλαδή την κοινή δήλωση της 11ης Φεβρουαρίου 2014, τις επιτευχθείσες μέχρι το Κραν Μοντάνα συγκλίσεις και το πλαίσιο Έξι σημείων του γ.γ. του ΟΗΕ.

Με τη δήλωσή του ο γ.γ. διαβεβαιώνει, επίσης, ότι θα συνεχίσει την προσπάθεια με τις εγγυήτριες δυνάμεις για την επίτευξη συμφωνίας για τους όρους αναφοράς, καθώς και για τη σύγκληση άτυπης διάσκεψης για τον ίδιο λόγο. Από τα πιο πάνω στοιχεία που ζητάει ο Αντόνιο Γκουτιέρρες για να ανοίξει ο δρόμος επανάληψη των συνομιλιών για επίλυση του Κυπριακού, είναι στο γήπεδο της Τουρκίας.

Ως εκ τούτου, τόσο ο γ.γ. του ΟΗΕ όσο και η διεθνής κοινότητα (Ε.Ε. και άλλοι) θα πρέπει να στραφούν προς την Άγκυρα ώστε να καμφθεί η αδιαλλαξία της και να αποδεχθεί τη σύγκληση άτυπης διάσκεψης για την Κύπρο, καθώς και να συναινέσει στους όρους αναφοράς που οι ηγέτες των δύο κοινοτήτων επικύρωσαν ενώπιον του Αντόνιο Γκουτιέρρες ώστε να ανοίξει ο δρόμος για νέα διάσκεψη τύπου Κραν Μοντάνα.

Επιπροσθέτως, η Τουρκία θα πρέπει να σταματήσει όλες τις έντονες ενέργειές της εις βάρος της Κύπρου, τόσο στην ΑΟΖ της όσο και επί του εδάφους στην πράσινη γραμμή και την Αμμόχωστο.

Ο κ. Βίκτωρ Παπαδόπουλος είναι διευθυντής του Γραφείου Τύπου του προέδρου της Δημοκρατίας.

Ακτιβιστές της ομάδας Extinction Rebellion διαμαρτύρονται για την κλιματική κρίση έξω από το Χρηματιστήριο του Γιοχάνεσμπουργκ στο πλαίσιο της δράσης «Μαύρη Παρασκευή».

Στρατηγική συμφωνία; Εάν και εφόσον...

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Τι έγινε στο Βερολίνο στις 25 Νοεμβρίου; Η απάντηση που θα δίνεται, εξαρτάται από την οπτική γωνία που βλέπει κανείς τα πράγματα. Στο ορθολογικό σενάριο, η δήλωση Γκουτιέρρες συνιστά την επιβεβαίωση ότι το Κυπριακό κάνει κύκλους γύρω από τον εαυτό του, γιατί ο Ε/κ ηγέτης επιθυμεί να εξαντλήσει τη δεύτερη πενταετία του χωρίς «πονοκεφάλους». Στην κυνική όψη των πραγμάτων, κάποιος θα ισχυριστεί ότι εκεί που όλα ήταν ένα διαρκές αλαλούμ αντιφατικών δηλώσεων, ο γ.γ. του ΟΗΕ ταξινόμησε το πλαίσιο αναζήτησης λύσης και ζήτησε καθαρές προσεγγίσεις από τους δύο ηγέτες. Ειδικότερα σχόλια, επί σημείων της δηλώσεως:

1. «Οι δύο ηγέτες επαναβεβαίωσαν στον γ.γ. τη δέσμευσή τους και την αποφασιστικότητα τους να επιτύχουν μια λύση στη βάση διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας, με πολιτική ισότητα όπως προβλέπεται στα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, περιλαμβανομένης της παραγράφου 4 του ψηφίσματος 716 του 1991». Η παράγραφος αυτή αφορά πλήρως τον Ν. Αναστασιάδη. Ο γ.γ. άδειασε τις επί δυόμισι έτη μανούβρες Αναστασιάδη, καθώς δεν είχε το σθένος να πει στον γ.γ. τι είπε στον Τσαβούσογλου, ή τι είπε στον Τσίπρα και σε διάφορους συνομιλητές του στη Λευκωσία. Έτσι, κατά κανόνα, συμβαίνει με τους μικρούς πολιτικούς: μέσα παίζουν τους «ισχυρούς», και έξω, μπροστά το ενδεχόμενο να καταγραφούν ως οι έχοντες την ευθύνη ενός γενικευμένου αδιεξόδου, μέσα σε 20 λεπτά, αλλάζουν τακτική. Σήμερα με περισσή ευκολία αποδέχεται τη «βάση»

Ο γ.γ. άδειασε τις επί δυόμισι έτη μανούβρες Αναστασιάδη, καθώς δεν είχε το σθένος να πει στον γ.γ. τι είπε στον Τσαβούσογλου, ή τι είπε στον Τσίπρα και σε διάφορους συνομιλητές του στη Λευκωσία.

Γκουτιέρρες που λέει ακριβώς τα αντίθετα από εκείνα που έπραττε με μακρόν!

2. «Ο Τ/κ ηγέτης και ο Ε/κ ηγέτης, παρακινούμενοι από μια αίσθηση του κατεπείγοντος, συμφώνησαν ότι η επίτευξη μιας συνολικής και διαρκούς λύσης του Κυπριακού σε ένα προβλεπτό χρονικό ορίζοντα είναι ύψιστης σημασίας για τη ευημερία και των δύο κοινοτήτων στο μέλλον και ότι το στάτους κβο δεν είναι βιώσιμο». Σημαντική παράμετρος στις προσπάθειες για αναζήτηση λύσης είναι ο παράγοντας «χρόνος». Το στάτους κβο δεν είναι βιώσιμο. Αίσθηση του κατεπείγοντος. Σε ένα προβλεπτό χρονικό ορίζοντα. Τι κρίμα που δεν τα λέει αυτά, κάθε μέρα, ένας Ε/κ ηγέτης! Τι κρίμα που τα ακούμε από τον γ.γ. του ΟΗΕ, και όχι από τον ηγέτη της κοινότητας που υφίσταται την κατοχή για 45 χρόνια!

3. «Οι δύο ηγέτες επιβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους στην Κοινή Διακήρυξη της 11ης Φεβρουαρίου 2014, τις προηγούμενες συγκλίσεις και στο πλαίσιο έξι σημείων που παρουσίασε ο γ.γ. του ΟΗΕ στις 30 Ιουνίου 2017 με στόχο την επίτευξη στρατηγικής συμφωνίας που θα ανοίξει τον

δρόμο για μια συνολική διευθέτηση». Κρίνω την παράγραφο αυτή ως την πιο σημαντική: το υλικό αυτό (Διακήρυξη 11ης Φεβρουαρίου, προηγούμενες συγκλίσεις, Πλαίσιο Γκουτιέρρες) να τύχει επεξεργασίας, ώστε να καταστεί «στρατηγική συμφωνία», και αυτή η συμφωνία, «να ανοίξει το δρόμο για τη συνολική επίλυση». Με λίγα λόγια ο γ.γ. ζήτησε από τους δύο ηγέτες να εργαστούν με ταχύτητα πάνω στο υλικό αυτό για να συγκροτήσουν «στρατηγική συμφωνία».

4. «Ενόψει αυτών των συζητήσεων, δεσμεύτηκα να επεκτείνω τις προσπάθειές μου για την επίτευξη των όρων αναφοράς που θα χρησιμεύσουν ως σημείο εκκίνησης συναντήσεις για σταδιακές, ουσιαστικές και προσανατολισμένες στην επίτευξη αποτελεσμάτων διαπραγματεύσεις, το συντομότερο δυνατόν». Προφανώς ο γ.γ., γνωρίζοντας ότι έχει να κάνει με ένα εξαιρετικό μεγάλο έλλειμμα εμπιστοσύνης μεταξύ Αναστασιάδη – Ακιντζί, «δεσμεύτηκε να επεκτείνει τις προσπάθειές του», για «προσανατολισμένες στην επίτευξη αποτελεσμάτων διαπραγματεύσεις, το συντομότερο δυνατόν». Πέρασε ήδη μια εβδομάδα από τη συνάντηση. Τι τους εμπόδιζε να συναντηθούν στη Λευκωσία και να αξιολογήσουν τα επόμενα βήματα υπό το φως της Δήλωσης Γκουτιέρρες και των δεσμεύσεων που έχουν αναλάβει; Άλλωστε, ο γ.γ. σημείωσε ότι «αναγνωρίζεται ότι αυτή τη φορά πρέπει να είναι διαφορετικά»...

5. «Από αυτή την άποψη, δεσμεύτηκα να διερευνήσω μαζί με τον Τουρκοκύπριο ηγέτη και τον Ελληνοκύπριο ηγέτη και με τις εγγυήτριες δυνάμεις τη δυνατότητα

να συγκαλέσω μια άτυπη συνάντηση με τη συμμετοχή των πέντε μερών συν τα Ηνωμένα Έθνη σε κατάλληλη στιγμή». Τα στοιχεία δείχνουν παραπομπή του θέματος, ίσως μετά την ολοκλήρωση της ψηφοφορίας για την ανάδειξη ηγέτη της τ/κ κοινότητας, Απρίλης, 2020.

Θυμίζω ότι ο ειδικός απεσταλμένος του Α. Γκουτιέρρες για το Κυπριακό, Εσπεν Μπαρθ Αϊντε, δήλωσε ότι «χάθηκε μια ιστορική ευκαιρία» καθώς, φτάσαμε στο παρά ένα της επίλυσης το 2017. Μετά από δυόμισι χρόνια περιπλάνησης στον κόσμο των παραισθήσεων, η δήλωση Γκουτιέρρες δείχνει πλαίσιο κινήσεων για το 2020. Δηλαδή γυρίσαμε εκεί που ήμασταν το 2017, και πιο πίσω ακόμα! Όσα σενάρια προώθησε ο Ν. Αναστασιάδης κατέρρευσαν πλήρως. Βολιδοσκοπήσε για δύο κράτη, αλλά αποδοκιμάστηκε από το Σ.Α. του ΟΗΕ. Ανοίξε χορό με «τριμερείς», αλλά ο πολυπράγμων Νετανιάχου ετοιμάζεται για δική με κατηγορίες για διαφθορά. Ζήτησε «ομπρέλα προστασίας» πάνω από την «ΑΟΖ μας» και αυτή έγινε κομμάτι και θρύψαλα.

Οι συνεχείς αλλαγές στις πολιτικές συνθήκες γύρω από την Κύπρο (όπως το εξαιρετικά δύσκολο και πειστικό μεταναστευτικό), οδηγούν σε δέκα ημέρες την νέα πρόεδρο της Επιτροπής Ούρσουλα Φον Ντερ Λάιεν στην Άγκυρα, ενώ λίγες μέρες ενωρίτερα θα πάει στην ίδια πόλη ο Αντιπρόεδρος Μ. Σχοινάς. Οι μετατοπίσεις του ενδιαφέροντος σε άλλα πεδία, είναι μια συνήθης περιπλοκή στην περιοχή μας...

www.larkoslarkou.org.cy

Το τρένο της Κύπρου

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Η άτυπη τριμερής του Βερολίνου πέρασε στην ιστορία ως ακόμη μία προσπάθεια του ΟΗΕ για να βρεθεί μια διέξοδος που να οδηγεί σε μια συνολική διευθέτηση του Κυπριακού. Προστέθηκε στην λίστα των εκατοντάδων προπαθειών του διεθνούς παράγοντα για να βρεθεί επιτέλους η χρυσή τομή που να ανοίγει μια προοπτική επίλυσης του μακροβιότερου ίσως προβλήματος με το οποίο ασχολείται ο ΟΗΕ στο υψηλότερο μάλιστα επίπεδο. Κάνοντας, λοιπόν, «ταμείο», καλό θα ήταν μια ψυχραιμία και αντικειμενική αξιολόγηση των θετικών και αρνητικών του Βερολίνου. Το ανακινωθέν συναντίληψης και δέσμευσης των δύο ηγετών σίγουρα περιέχει θετικά αλλά και αρνητικά στοιχεία. Με μια δεύτερη ανάγνωση του συμπεράσματος που εξάγεται είναι ότι τα αρνητικά πολύ συγκεκριμένα, ενώ τα θετικά είναι αόριστα και εν πολλοίς ήταν δεδομένα πριν από τη συνάντηση.

Πρωτίστως ο συγκεκριμένος οδικού χάρτη με συγκεκριμένες ημερομηνίες αποτελεί την πλέον αρνητική εξέλιξη που ίσως να αναρεί τα οποία θετικά στοιχεία. Μπορεί η εξάμνην παράταση του αδιεξόδου να μην είναι μεγάλο χρονικό διάστημα μπροστά στον μισό αιώνα ζωής του Κυπριακού αλλά δυστυχώς πρόκειται για την πιο κρίσιμη περίοδο. Τα σημεινικά δεδομένα μπορεί μέσα σε έξι μήνες να ανατραπούν εντελώς. Από τη μία οι εκλογές στα Κατεχόμενα και από την άλλη οι εξελίξεις στα ενεργειακά ίσως να καταστήσουν οποιαδήποτε μελλοντική προσπάθεια ανέφικτη.

Σίγουρα στα γενικά θετικά περιλαμβάνεται η προσωπική εμπλοκή του γ.γ. και η αποφασιστικότητα που δείχνει για συνέχιση της διαδικασίας. Όμως, αυτή του η στάση θα πρέπει να αξιολογηθεί σε συνάρτηση με τη σαφέστατη προειδοποίηση ότι «αυτήν τη φορά τα πράγματα θα είναι διαφορετικά».

Όσον αφορά τη δική μας πλευρά, θετική θα πρέπει να θεωρηθεί η στάση που τήρησε ο ΠτΔ. Η επιστροφή του στις διαχρονικές θέσεις Νίκου Αναστασιάδη, όσον αφορά τη μορφή λύσης, είναι κάτι για το οποίο θα πρέπει να πιστωθεί θετικά. Ακόμα τα εύσημα θα πρέπει να αποδοθούν και στον Αβέρωφ Νεοφύτου, που, αν και πολλές φορές βρέθηκε σε δύσκολη θέση, βρήκε τον τρόπο να συντηρήσει τη σωστή ρητορική, όσον αφορά τις αρχές και αξίες του κόμματος στο Κυπριακό, κάτι που σίγουρα συνέτεινε στην εποικοδομητική στάση που τήρησε ο ΠτΔ στο Βερολίνο.

Ίσως είναι η πρώτη φορά, μετά το Μοντ Πελεράν 1, που οι θέσεις του ΠτΔ είναι ευθυγραμμισμένες με αυτές του κυβερνώντος κόμματος όσον αφορά το εθνικό θέμα. Όμως, η θετική μας στάση στο Βερολίνο δεν είναι μόνο για εύσημα αλλά δημιουργεί παράλληλα και ευθύνες για την περαιτέρω πορεία.

Το Βερολίνο αποτελεί μόνο την αρχή. Χρειάζεται η απαραίτητη διαχείριση και συνέπεια για να πειστεί πλέον η διεθνής κοινότητα ότι είμαστε η πλευρά που, ουσιαστικά και όχι λεκτικά, θέλει λύση και επανένωση.

Προς τον σκοπό αυτό θα πρέπει όλοι να συνδράμουν. Ο ΠτΔ θα πρέπει να σταματήσει τη ρητορική περί προβληματισμών για άλλους δρόμους, σχέδια Β΄ και Γ΄, για πλειοψηφίες - μειοψηφίες, για πολιτικές ανισότητες και δημοκρατικές παραδοξότητες. Ειδικότερα στο θέμα της πολιτικής ισότητας η σαφέστατη αναφορά στο ψηφίσμα 716 και η επαναβεβαίωση των υφιστάμενων συγκλίσεων, ξεκαθαρίζει αυτό το μεγάλο θέμα. Είτε μας αρέσει είτε όχι, για να υπάρξει λύση θα πρέπει η μία θετική ψήφος στο Υπουργικό Συμβούλιο και στα όργανα υψηλής πολιτικής να θεωρείται δεδομένη.

Η αλλαγή της ρητορικής του

ΠτΔ είναι απαραίτητη όχι γιατί το ζητούν οι επικριτές του αλλά γιατί το ζητάει σαφέστατα ο ίδιος ο γ.γ. με την τελευταία του έκθεση προς το Συμβούλιο Ασφαλείας.

Στην αντίπερα όχθη οι επικριτές του, εάν και εφόσον δεν υπάρξει υπαναχώρηση από τις θέσεις που κατέθεσε στο Βερολίνο, θα πρέπει να στηρίξουν την όλη προσπάθεια. Ειδικότερα το ΑΚΕΛ, ανεξάρτητα αν έχει δίκαιο ή άδικο για την κριτική που ασκεί προς τον ΠτΔ, θα πρέπει όλα αυτά, τα περί Μοντ Πελεράν και Κραν Μοντάνα, να τα αφήσει πίσω. Άλλωστε, η ιστορία τα έχει καταγράψει και θα αποδώσει «Τα του Καίσαρος τω Καίσαρι». Ας μην ξεχνάμε ότι ο γ.γ. του κόμματος της αξιωματικής και παλαιότερα είχε στηρίξει την προσπάθεια, αποσιώπώντας μάλιστα από τον ίδιο τον ΠτΔ τον τιμητικό τίτλο της πατριωτικής δύναμης.

«Το τρένο μπήκε και πάλι στις ράγες». Σωστή η διαπίστωση του

Τ/κ ηγέτη. Όμως, αυτό από μόνο του δεν σημαίνει τίποτα. Το τρένο θα πρέπει πρώτιστα να εκκινήσει με προορισμό τον σταθμό της επανένωσης. Για να λειτουργήσει, όμως, και πάλι χρειάζεται η απαραίτητη συντήρηση. Ένα τρένο παραμελημένο και λεηλατημένο που για δύο και πλέον χρόνια ήταν έρμαιο στις ορέξεις του κάθε πολιτικάντη, ένθεν και ένθεν των οδοφραγμάτων, δεν μπορεί να επανεκκινήσει χωρίς τις απαραίτητες επισκευές.

Σίγουρα δεν εξαρτάται μόνο από εμάς. Η αδιαλλαξία της Τουρκίας είναι δεδομένη. Τουλάχιστον, όμως, ας κάνουμε αυτό που μας αναλογεί χωρίς παλινδρομήσεις, μεταλλάξεις και υπαναχωρήσεις. Διαφορετικά θα κατηγορηθούμε ως συνένοχοι για την πλήρη και μόνιμη ακινητοποίηση του τρένου της Κύπρου.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρ. υπολογιστών.

TOTAL EYE CARE

— sun & glasses —

- Γυαλιά ηλίου
- Σκελετοί οράσεως
- Φακοί επαφής
ΗΜΕΡΗΣΙΟΙ ΚΑΙ ΜΗΝΙΑΙΟΙ
- Υγρό φακών επαφής

- Sunglasses
- Prescription glasses
- Contact lenses
DAILY AND MONTHLY
- Contact lens solution

www.ojosunglasses.com

Τα σημεία φωτιά του πορίσματος

Τα σημάδια που φανέρωναν την ανάγκη στήριξης και οι εγκληματικές αμέλειες

Τον **ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ**

Η ιστορία ενός παιδιού που «πέθαινε» από τη μέρα γέννησής του θα μπορούσε να αποτελέσει σενάριο χολιγουντιανής ταινίας ή ακόμη αποκύημα της πιο νοσηρής φαντασίας. Στην προκειμένη περίπτωση παρόλα αυτά δεν πρόκειται για κάποιο από τα ανωτέρω, αλλά μια ιστορία γραμμένη με τα μελανότερα χρώματα μιας βαριά νοσούσας Πολιτείας. Το πόρισμα της Επιτρόπου Διοικήσεως Μαρίας Στυλιανού Λοττίδου για την τραγική κατάληξη του 14χρονου Στυλιανού μοιάζει με χρονογράφημα, ακολουθώντας τον από τα πρώτα του βήματα, από την προδημοτική εκπαίδευση μέχρι τη διάπραξη του απενενοπμένου διαβήματος. Μια ζωή γεμάτη εγκατάλειψη, σωματική και ψυχολογική βία, εγκληματική αμέλεια αυτών που ο Στυλιανός χρειαζόταν όσο τίποτα άλλο. Τον Σεπτέμβριο δεν πέθανε ο Στυλιανός, αλλά η Πολιτεία.

Ήδη από την ηλικία των δύο χρονών ο Στυλιανός «φώναζε» για βοήθεια, όπως εντοπίζει στο πόρισμά της η κα Λοττίδου. «Από την αρχή είχαν εντοπιστεί θέματα με τη συμπεριφορά του, όπως πολλές εκρήξεις θυμού και βία, ορισμένες φορές προς τα άλλα παιδιά που φοιτούσαν στον Σταθμό. Για τον λόγο αυτό, κάθε φορά που ο Στ. ήταν σε ένταση, η διευθύντρια του Ιδρυματίου κ. ΧΧΧ, τον έπαιρνε στο γραφείο της με το πρόσχημα ότι θα τη βοηθούσε, προκειμένου ο Στ. να ηρεμώσει».

Ο ίδιος δεν σιωπούσε, αντιθέτως ενημέρωνε πως το οικογενειακό του περιβάλλον νοσούσε βαριά. «Ο Στ. ανέφερε συχνά πως ο πατέρας

του κτυπούσε τη μητέρα του και γι' αυτό δεν τον αγαπούσε, ότι όταν μεγαλώσει θα τον σκοτώσει, καθώς και ότι δεν τον ήθελε, ενώ οι δασκάλες του τον αγαπούσαν», σημειώνει στο πόρισμά της η κα Λοττίδου, η οποία μάλιστα εντοπίζει πως «η μητέρα του Στ. επισκεπτόταν συχνά το σχολείο και πολλές φορές έκλαιγε και κατηγορούσε τον πατέρα». Ο Στυλιανός μέσα από τα παιδικά του βιώματα έκρουε τον κώδωνα του κινδύνου και το σχολείο ήταν η μόνη του παρηγοριά. Η δασκάλα του, μάλιστα, αναφέρει πως «συχνά δε, έβγαине εκτός ελέγχου, πολλές φορές γινόταν επιθετικός και κτυπούσε τους συμμαθητές του και έκρυβε μέσα του θυμό». Τα σημάδια ήταν εκεί, ο Στυλιανός «φώναζε» για βοήθεια. Η Πολιτεία όφειλε να λάβει τα μηνύματα και να προστατεύσει ένα παιδί που ήταν ουσιαστικά εγκαταλελειμμένο.

Ο Στυλιανός προειδοποίησε
«Το Σάββατο, 11 Μαΐου 2019, η ΧΧΧ ενημέρωσε τηλεφωνικά την κ. ΧΧΧ ότι ο Στ. αποπειράθηκε να κάνει κακό στον εαυτό του και τη Δευτέρα, 13 Μαΐου 2019 το πρωί η κ. ΧΧΧ ενημέρωσε την κ. ΧΧΧ» σημειώνει στο Πόρισμα της η Επίτροπος, φανερώνοντας με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο πως ο Στυλιανός προσέγγιζε το σημείο μηδέν. Βρισκόταν αίσίως στη Γ' τάξη του Γυμνασίου, και όπως επισημαίνεται στο πόρισμα, εκείνη τη χρονιά «ο Στ. ήθελε να συνεχίσει τη φοίτηση του στην Τεχνική Σχολή, χρειαζόταν νοσχία στο σπίτι για να συγκεντρωθεί, προσπαθούσε, αλλά χρειαζόταν στήριξη και διευκολύνσεις». Η απόπειρα αυτοκτονίας του

Τα σημάδια ήταν εκεί, ο Στυλιανός «φώναζε» για βοήθεια. Η Πολιτεία όφειλε να λάβει τα μηνύματα και να προστατεύσει ένα παιδί που ήταν ουσιαστικά εγκαταλελειμμένο.

Η απόπειρα να κάνει κακό στον εαυτό του τον Μάιο του 2019 θα μπορούσε, αν τύχχανε συστηματικής επιμέλειας και φροντίδας, να αποτρέψει το τραγικό συμβάν τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους.

Στυλιανού θα μπορούσε να αποτραπεί αν τύχχανε της δέουσας προσοχής και να αλλάξει ολόκληρο τον ρου της ιστορίας. Διότι αν λαμβάνονταν όλα τα ενδεικνύμενα μέτρα στήριξης, τότε ενδεχομένως το αποτέλεσμα να ήταν διαφορετικό. Όπως επισημαίνει η κα Λοττίδου στο πόρισμά της «διαπιστώνεται απουσία διαχείρισης των πληροφοριών που λήφθηκαν για απόπειρα αυτοκτονίας από τις ΥΚΕ και ΚΑΜΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΔΥΝΟΥ ούτε από την ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ ΧΧΧ ούτε τη ΛΚΥ ΧΧΧ».

«Υπάρχει παραδοχή ότι η οικογένεια δεν υποβλήθηκε σε αξιολό-

γηση ούτε με βάση τα νέα εργαλεία αξιολόγησης των περιπτώσεων (μαρτυρία της προϊσταμένης ΓΚΥ Λατσιών ΧΧΧ) αλλά ούτε και υποβλήθηκε και σε ΚΑΜΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ» αναφέρει σε άλλο σημείο του πορίσματος της η Επίτροπος, αναδεικνύοντας με τον πλέον σαφή τρόπο την εγκληματική απουσία των υπευθύνων λειτουργών των ΥΚΕ. «Υπάρχει πλήρης ΑΠΟΥΣΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ και καθόλου ενασχόληση με το τόσο σοβαρό θέμα που αφορούσε το ΣΤΥΛΙΑΝΟ τόσο από την Συντονίστρια όσο και από την ΛΚΥ» τονίζει επιπρόσθετα η κα Λοττίδου.

Στα συμπεράσματα της η Επίτροπος επισημαίνει αυτολεξεί πως «για τον επίμαχο χρόνο της απόπειρας αυτοκτονίας υπάρχει παντελής αδιαφορία και ΚΑΜΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΠΙΟΙΟΥΔΗΠΟΤΕ ΚΙΝΔΥΝΟΥ με αποτέλεσμα καμία πράξη, καμία αξιολόγηση, καμία εξειδικευμένη στήριξη και κανένα ενδιαφέρον να μην υπάρξει για το ζήτημα του Στυλιανού».

Δεν ήταν, όμως, μόνο οι ΥΚΕ που φέρεται να γύρισαν την πλάτη στον Στυλιανό, καθώς ευθύνες κα-

ταλογίζονται στο πόρισμα και εναντίον μελών της Αστυνομίας. Με βάση τις καταγραφές του πορίσματος, «η Αστυνομία όφειλε, όπως και οι ΥΚΕ, να διερευνήσει κατά πόσο τα παιδιά ήταν παρόντα ή όχι στα περιστατικά βίας, ώστε να είναι δυνατή η παραπομπή της υπόθεσης στις ΥΚΕ προς το σκοπό λήψης των μέτρων για την προστασία των συμπερόντων των ανήλικων τέκνων, ακόμα και χωρίς τη συγκατάθεση των γονέων».

Συνολικά 20 αναφορές εναντίον του πατέρα είχε ενώπιον της η Αστυνομία, γεγονός που «από μόνο του καταδεικνύει πιθανή ένδειξη για τη σοβαρότητα της κατάστασης, και ότι απαιτείτο η άμεση αξιολόγηση της επικινδυνότητας του δράστη» σημειώνει ενδεικτικά η κα Λοττίδου.

«Η παράλειψη εκτέλεσης των καθηκόντων από μέρους των μελών του Αστ. Σταθμού ΧΧΧ...στέρσαν από αυτές την αφύπνιση στη συγκεκριμένη περίπτωση για περαιτέρω διερεύνηση και αξιολόγηση κινδύνου», επισημαίνεται χαρακτηριστικά εντός τους πορίσματος.

Ο πατέρας το κλειδί στην υπόθεση

Σε όλα τα στάδια της ζωής του Στυλιανού ρόλο-κλειδί διαδραμάτιζε η φιγούρα του πατέρα. Ο τελευταίος, μέσα από την καταγραφή των συμπερασμάτων της Επιτρόπου, φέρεται να καθόρισε την όλη εξελικτική πορεία του Στυλιανού μέχρι την τραγική κατάληξη. Για ύπαρξη ενός επαναλαμβανόμενου μοτίβου βίαιης συμπεριφοράς από τον πατέρα προς τη μητέρα κάνει λόγο το πόρισμα της Επιτρόπου, η οποία αναφέρει πως σε περίπτωση κατά την οποία δεν ανεστέλλετο η καταγγελία και η δυνατότητα ποινικής δίωξης του πατέρα, η οποία αν γινόταν με τον συντονισμό των ΥΚΕ και της Αστυνομίας θα είχε τη δυνατότητα να αποτρέψει το τραγικό συμβάν. «Κανείς δεν μπορεί να γνωρίζει το αποτέλεσμα μιας εξατομικευμένης παρέμβασης μετά από εκτίμηση κινδύνου, παροχή ψυχολογικής στήριξης, απομάκρυνση του πατέρα από το σπίτι ή την απομάκρυνση του από τον πατέρα» εντοπίζεται παράλληλα στο πόρισμα, προκαλώντας την αιώρηση ενός τεράστιου και πλέον αναπάντητου ερωτήματος. Γιατί χάθηκε τόσο άδικα ένα νέο παιδί, το οποίο εκλιπαρούσε για βοήθεια, εις ώτα μη ακουόντων. Όπως τονίζει μάλιστα νόημα η Επίτροπος Διοικήσεως, κανείς δεν γνωρίζει με βεβαιότητα ποιο θα ήταν το αποτέλεσμα αν υπήρχε έγκαιρη και εξαστομικευμένη παρέμβαση, γνωρίζουμε, όμως, ποιο είναι το τραγικό αποτέλεσμα από την απουσία της.

Κομματικές πιέσεις για τον νέο χάρτη των Δήμων

Αγκάθια στο παρά πέντε για τις συνενώσεις και πριν ο υπουργός Εσωτερικών παρουσιάσει τα τελικά σχήματα αυτοδιοίκησης

Τον **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Τη Δευτέρα 2 Δεκεμβρίου, εκτός συγκλονιστικού απροόπτου, ο υπουργός Εσωτερικών Κωνσταντίνος Πετρίδης θα παρουσιάσει την τελική μορφή της κυβερνητικής νομοθετικής πρότασης για τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Μια πρόταση που στο σύνολό της είναι γνωστή και αποδεκτή, πλην του χάρτη με τα νέα διοικητικά σχήματα που θα δημιουργηθούν και θα συγκρύνουν τον αριθμό, δήμων και κοινοτήτων. Στο παρά πέντε ολοκλήρωσης, μακροχρόνιων διεργασιών σε πολιτικό, τοπικό και τεχνοκρατικό επίπεδο, όλα δείχνουν πως γίνεται προσπάθεια οι τελευταίες πιεσιές να μπουν στο παρασκήνιο. Η αναμενόμενη, αυριανή παρουσίαση του νέου χάρτη της τοπικής αυτοδιοίκησης, έχει σημαίνει συναγερμό σε τοπικές κοινωνίες που διαφωνούν με τις προτάσεις του ΥΠΕΣ, στο κομμάτι των συνενώσεων και ασκούν αφόρητες πιέσεις στις κοιματικές τους στέγες για αποτροπή τους. Ένα δεύτερο στοιχείο που φαίνεται να ενισχύει τον παράγοντα παρασκηνίου έχει να κάνει με τις ισορροπίες, σε τοπικό επίπεδο, και το ενδεχόμενο μέσω των συνενώσεων κάποια κόμματα να αποκομίσουν πολιτικούς πόντους και ερείσματα. Η προσοχή στρέφεται κυρίως προς κάποιες περιπτώσεις συνενώσεων με ειδικό ενδιαφέρον, όπως η Λευκωσία, η Αμμόχωστος, η Λάρνακα αλλά και η Πάφος. Πιο βαθιά παρουσιάζεται η Λεμεσός όπου τα νέα σχήματα αυτοδιοίκησης έχουν κλειδώσει, με τις όποιες διαφορές να μην επηρεάζουν το κλίμα συναίνεσης. Οι πιέσεις που φαίνεται

Ο Κωνσταντίνος Πετρίδης, ο οποίος αύριο Δευτέρα αναμένεται να παρουσιάσει και τον χάρτη με τις συνενώσεις, εμφανίζεται έντονα προβληματισμένος από τις προσπάθειες που καταβάλλονται για κομματικοποίηση της μεταρρύθμισης.

Εντονες είναι οι πληροφορίες για ενδιαφέρον από πλευράς ΔΗΣΥ για κάποιες περιπτώσεις συνενώσεων, όπως ο Στρόβολος, η Λακατάμεια, η ελεύθερη Αμμόχωστος και τα Λειβάδια.

να ασκούνται στο παρασκήνιο προκαλούν δυσφορία στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Όπως σφάφς προκύπτει από μελέτη του υπουργείου Εσωτερικών, στη βάση της οποίας πραγματοποιήθηκαν οι διαβουλεύσεις με κόμματα

και τοπικούς φορείς, η νέα τοπική αυτοδιοίκηση θα διαμορφωθεί σε 13 νέα συμπλέγματα, δήμων και κοινοτήτων, στο ένα σενάριο και 14 στο άλλο. Σενάρια που έχουν δει το φως της δημοσιότητας και έχουν προκαλέσει επιμέρους αντιδράσεις. Οι μεγαλύτερες έχουν εκδηλωθεί πρώτα στην ελεύθερη Αμμόχωστο και μετά στην Πάφο. Ωστόσο, μικρότερες αντιδράσεις καταγράφονται και σε άλλες περιοχές που δεν επιπράζουν όμως το εγχείρημα. Το τελευταίο διάστημα κινητικότητα καταγράφεται και σε κομματικό επίπεδο, αναφέρουν πληροφορίες της «Κ» από το χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης, επιδεικνύοντας ενδιαφέρον για κάποιες συγκεκριμένες περιοχές και συνενώσεις. Μια τέτοια περίπτωση παρουσιάζεται ο Στρό-

βολος. Όπως αναφέρουν οι πληροφορίες μας, στο χώρο του Δημοκρατικού Συναγερμού βρίσκεται ένθερμος υποστηρικτής η προοπτική συνένωσης του μεγαλύτερου δήμου της Λευκωσίας με τη Λακατάμεια προκειμένου το κόμμα να έχει έντονη παρουσία στο νέο σχήμα. Θέση που έρχεται σε αντίθεση με τα όσα έχει υποστηρίξει δημόσια ο δήμαρχος Ανδρέας Παπαχαράλαμπος, για συνένωση του Στροβόλου με τη Λευκωσία. Πρόταση που φαίνεται να αντικρίζεται με καλό μάτι και από τον Κωνσταντίνο Πετρίδη.

Η Αμμόχωστος

Από την αρχή που ξεκίνησαν οι διεργασίες για καθορισμό των νέων σχημάτων, η ελεύθερη Αμμόχωστος αποτελούσε το αγκάθι των προπα-

θειών που καταβάλλονταν για συναινετικές διεργασίες. Οι έντονες τοπικιστικές διαφορές έχουν βάλει στο χορό και τα κόμματα, με το κυβερνών κόμμα να δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις τοπικές ισορροπίες. Ένα ζήτημα που φαίνεται να υπάρχει είναι με την Δερύνεια, όπου εκδηλώνεται έντονο ενδιαφέρον για συνένωση με κάποιον από τους μεγάλους δήμους της περιοχής, προκειμένου ο Συναγερμός να μη χάσει την πρωτοκαθεδρία αλλά και να τη διευρύνει. Πέρα από την Δερύνεια, κομματική χροιά έχει δοθεί και στην κόντρα Αγίας Νάπας και Παραλιμνίου όπου οι δημόσιες αντιδράσεις υπήρχαν μέχρι και την προηγούμενη εβδομάδα.

Λειβάδια-Γεροσκήπου

Για την Επαρχία Λάρνακας, τα Λειβάδια εμφανίζονται να είναι η ίδια περίπτωση με αυτή της Δερύνειας. Στην Πινδάρου δεν φαίνεται να ευνοούν συνένωση του δήμου Λάρνακας με τα Λειβάδια, προκειμένου να μην διαφοροποιηθεί το ισοζύγιο των κοιματικών δυνάμεων, προς το ΑΚΕΛ. Πληροφορίες αναφέρουν πως καταβαλλόταν προσπάθεια, προκειμένου τα Λειβάδια να συνενωθούν με την Αραδίππου για την δημιουργία ενός κεντροδεξιού δήμου. Στην Πάφο επικεντρώ των παρασκηνιακών ζυμώσεων ήταν η Γεροσκήπου, όπου εδώ έντονο ενδιαφέρον για αυτονομία του δήμου επιδεικνύεται από πλευράς του Δημοκρατικού Κόμματος. Πηγές του ΔΗΚΟ έλεγαν στην «Κ» πως η στάση της τοπικής αρχής για μη συνένωση με την Πάφο είναι ορθή, υπό το πρίσμα πως ο Δήμος Γεροσκήπου είναι οικονομικά βιώσιμος

και πως μια συνένωση με την Πάφο θα δημιουργούσε προβλήματα. Η Λεμεσός παρουσιάζεται να είναι η επαρχία όπου σε γενικές γραμμές ο χάρτης που την αφορά έχει συμφωνηθεί και οι όποιες αντιδράσεις φαίνονται να είναι διαχειρίσιμες.

Τα κόμματα

Η θέση του υπουργού Εσωτερικών στην προσπάθεια κομματικοποίησης είναι ξεκάθαρα αρνητική. Κάτι που προκύπτει και από τις διαβουλεύσεις που προηγήθηκαν με τα κόμματα. Για ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ η προτεινόμενη μεταρρύθμιση στη συντριπτική πλειοψηφία της είναι αποδεκτή. Αυτό που απομένει είναι οι χάρτες που θα παρουσιαστούν τη Δευτέρα. Αλλά και εδώ τα δύο κόμματα φαίνεται να μην έχουν ενστάσεις, λαμβάνοντας υπόψη τα σενάρια που τους παρουσιάστηκαν. Το ΑΚΕΛ σε γενικές γραμμές τοποθετείται θετικά απέναντι στη μεταρρύθμιση και η μοναδική περίπτωση να αλλάξει στάση το κόμμα είναι να εντοπισθεί προσπάθεια συνενώσεων με σκοπό τη διατήρηση των σημερινών ισορροπιών. Όπως μας έλεγαν πηγές από την Έζεκια Παπαϊωάννου, το κόμμα έχει διαφωνίες και στη Λευκωσία αλλά και στην ελεύθερη Αμμόχωστο. Και στις δύο περιπτώσεις, όπως τονίζεται, υπάρχουν κόκκινες γραμμές, οι οποίες αν θα ξεπεραστούν το κόμμα θα επανεξετάσει τη στάση του στη Βουλή. Με μικρές διαφοροποιήσεις θετικά τοποθετείται και το ΔΗΚΟ, το οποίο επικεντρώνεται κυρίως σε θέματα των σχολικών εφορειών, τις αντιδημαρχίες, τις χρεώσεις αλλά και τις υπηρεσίες των νέων δήμων.

Νέα κέντρα ελεγχόμενης διαμονής στην ενδοχώρα

Για να αποφορτιστούν τα νησιά

Της **ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Στη δημιουργία περισσότερων κέντρων ελεγχόμενης διαμονής στην ενδοχώρα προσανατολίζεται η κυβέρνηση, καθώς το πρόγραμμα για τη φιλοξενία αιτούντων άσυλο στα ξενοδοχεία δείχνει να έχει φτάσει στα όριά του. Η κατάσταση στα νησιά βρίσκεται στο χειρότερο σημείο μετά την κρίση του 2015, εφόσον στα πέντε ΚΥΤ (κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης ή hotspots) σε Λέσβο, Σάμο, Χίο, Κω, και Λέρο παραμένουν 35.687 αιτούντες άσυλο, ενώ την ίδια στιγμή στους 29 καταυλισμούς που βρίσκονται στην ενδοχώρα διαμένουν περίπου 22.200 άτομα.

Με τα έως τώρα δεδομένα πρόκειται να δημιουργηθούν περίπου 15 νέοι χώροι ελεγχόμενης φιλοξενίας σε Λιβαδειά, Λαμία –το υπάρχον κέντρο στις Θερμοπύλες σχεδιάζεται να κλείσει– Ιωάννινα, Άρτα, Φωκίδα, Πύργο, Σπάρτη. Στην Κρήτη επίσης σχεδιάζεται να δημιουργηθούν δύο ή και τρία νέα κέντρα, ενώ έως και τέσσερα επιπλέον κέντρα αναμένεται να γίνουν στη Βόρεια Ελλάδα. Νέοι χώροι αναζητούνται από τις υπηρεσίες των υπουργείων Προστασίας του Πολίτη και του υπουργείου Αμυνας, δεδομένου ότι οι ανάγκες αυξάνονται διαρκώς όσο συνεχίζονται οι αφίξεις στα νησιά.

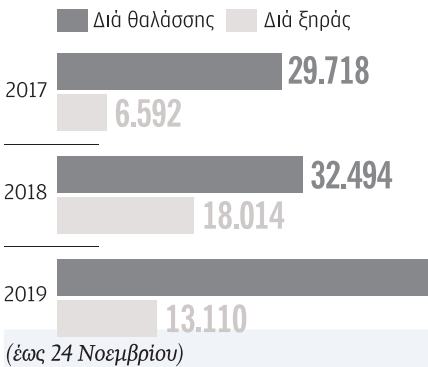
Παράλληλα, χρειάζονται επι-

πλέον θέσεις ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες τον επόμενο Μάρτιο, οπότε και αναμένεται να ολοκληρωθεί το πρόγραμμα που αφορά τα ξενοδοχεία όπου αυτή τη στιγμή διαμένουν σχεδόν 8.500 αιτούντες άσυλο.

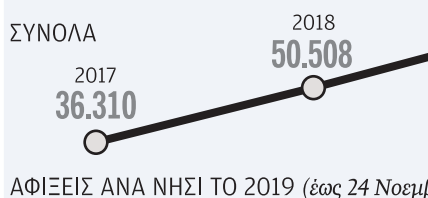
Σε Λέσβο, Σάμο, Χίο, Κω και Λέρο παραμένουν περίπου 40.000 αιτούντες άσυλο, ενώ στους 29 καταυλισμούς που βρίσκονται στην υπόλοιπη Ελλάδα 22.200.

«Αυτή τη στιγμή στα νησιά βρίσκονται συνολικά 39.325 (σ.σ. σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της προηγούμενης Παρασκευής, εφόσον υπάρχουν και άνθρωποι που διαμένουν στα νησιά εκτός hotspots), στην ενδοχώρα υπολογίζεται ότι είναι 50.000 αιτούντες άσυλο, καταλαμβάνουμε πόσο άνιση είναι η αναλογία αλλά και πόσες νέες θέσεις πρέπει να δημιουργήσουμε στην ηπειρωτική Ελλάδα για να αποσυμφορήσουμε τα νησιά», αναφέρει στέλεχος του υπουργείου Προστασίας του Πολίτη. Στην ενδοχώρα, περίπου 22.200 άτομα διαμένουν σε καταυλισμούς, 21.000 σε διαμερίσματα και περίπου 8.500 υπολογίζονται όσοι διαμένουν σε ξενοδοχεία.

Οι αφίξεις προσφύγων και μεταναστών

(έως 24 Νοεμβρίου)

ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΝΑ ΝΗΣΙ ΤΟ 2019 (έως 24 Νοεμβρίου)

Λέσβος	Σάμος	Χίος	Λέρος	Κως	Κάλυμνος	Σύνμ
23.170	9.614	7.225	3.786	5.585	492	2.268

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η εικόνα στα νησιά

ΕΩΣ 27 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2019

(Σε παρένθεση η χωρητικότητα των Κέντρων Υποδοχής και ταυτοποίησης)

ΤΟΥΡΚΙΑ

Λέρος

Κως

Καστελλόριζο

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΦΙΞΕΩΝ	2018	2019
Σεπτέμβριος	5.662	12.530
Οκτώβριος	6.048	10.983
Νοέμβριος	3.203	8.736

«Εσύ Χριστό και εγώ Αλλάχ» μέσα στην ίδια βάρκα

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΙΑ**

«**Μέσα** στο πυκνό σκοτάδι, η βάρκα ταλαντευόταν συνεχώς στα άγρια κύματα. Κανείς μας δεν γνώριζε πόσο θα διαρκέσει αυτή η εφιαλτική νύχτα, μπορεί να κρατούσε για πάντα. Κρατούσα σφιχτά στο στήθος μου τη Βίβλο και προσευκόμουν». Υπό το βλέμμα του επί ξύλου κρεμμένου Ιησού και πλύθους πιστών, χριστιανών ορθόδοξων και ευαγγελικών, η Λαλίσα αφηγήθηκε τις δραματικές ώρες που έζησε στα ανοικτά της Λιβύης μέχρι να βγει, σαν από θαύμα, ζωντανή σε κάποια ακτή της Ιταλίας.

Ο Φιλήμων περιέγραψε τη δραματική πορεία του στην έρμη και στο κολαστήριο της Λιβύης. «Εβλεπες παντού ανθρώπινους σκελετούς, πέθαιναν από την πείνα και τη δίψα. Εμείνα άφωνος βλέποντας όλα αυτά, άρχισα να κάνω την ελπίδα. (...) Οι Λίβυοι περιέλουσαν με βενζίνη το στρατόπεδο που μας είχαν κλείσει οι δουλέμποροι και έβαλαν φωτιά. Κάπκαν ζωντανοί πολλοί άνθρωποι».

Το σκηνικό στο εσωτερικό του ευαγγελικού ναού Εκκλησία του Λυτρωτή, στο Μόναχο, είχε σπείθει με ελληνορθόδοξο διάκοσμο. Στο κέντρο του είχε τοποθετηθεί ο Εσταυρωμένος που βρίσκεται μονίμως στην Αγία Τράπεζα της ορθόδοξης εκκλησίας των Αγίων Πάντων, καθώς και μια μικρή λέμβος και σωσίβια. Στο χέρι του ο Εσταυρωμένος «κρατούσε» ένα σωσίβιο, «δείγμα» από το δράμα των προσφύγων στη Μεσόγειο Θάλασσα. Οι προσερχόμενοι άναβαν κεριά υπέρ της αναπαύσεως της ψυχής των πνιγμένων στο Αιγαίο και στη Μεσόγειο και για την προστασία όσων με κίνδυνο της ζωής τους προσπαθούν να σώσουν τους ναυαγούς πρόσφυγες.

Στην προσκλήση της ελληνορθόδοξης ενορίας του Μονάχου προς τους πιστούς να συμμετάσχουν στην ημέρα μνήμης που οργάνω-

σε από κοινού με την Ευαγγελική Εκκλησία της πόλης, αναγραφόταν: «Ο θάνατος δεινοπαθούντων ανθρώπων μπροστά στην ευρωπαϊκή μας πόρτα δεν μας αφήνει αδιάφορους. Συγκλονισμένοι βλέπουμε ότι το πλέον επικίνδυνο σύνορο του κόσμου, η Μεσόγειος Θάλασσα, είναι από πολύ καιρό ένας ομαδικός τάφος. Με την εκδήλωσή μας θέλουμε να εκφράσουμε τη βαθύτατη λύπη και θλίψη μας για το γεγονός αυτό, όπως επίσης και την αλληλεγγύη μας προς όλους τους πρόσφυγες προς αυτούς που τους βοηθούν».

Οι αναφορές των ομιλητών στο δράμα που εκτυλίσσεται ήταν συγκινητικές, με τον εκπρόσωπο της Ορθόδοξης Εκκλησίας πρωτοπρεσβύτερο Απόστολο Μαλαμούση να περιγράφει τη δύσκολη κατάσταση στο Αιγαίο αλλά και στα κέντρα

Οι συγκλονιστικές μαρτυρίες για το επικίνδυνο ταξίδι των προσφύγων, χριστιανών και μουσουλμάνων, από την Αφρική προς την Ευρώπη.

υποδοχής. Ομως ήταν οι μαρτυρίες προσφύγων, που έφτασαν από την Αφρική μέσω ερήμου και ακτών της Λιβύης, που συγκλόνισαν τους παρισταμένους. «Ήταν μεσάνυχτα και θεοσκότεινα όταν ο σύζυγός μου και εγώ επιβιβαστήκαμε στην ακτή της Λιβύης σε μια γεμάτη με ανθρώπους βάρκα», είπε η Λαλίσα, από την Αιθιοπία. «Ήμασταν πάνω από 90 πρόσφυγες από διάφορες χώρες που θέλαμε αυτή τη νύχτα μέσω της Μεσογείου να φθάσουμε στην Ευρώπη. Ήταν τόσο ασφυκτικά γεμάτη που έπρεπε να ταξιδεύουμε όρθιοι. Κάθε φορά που η

Το εσωτερικό του ευαγγελικού ναού Εκκλησία του Λυτρωτή στο Μόναχο. Στο κέντρο είχε τοποθετηθεί ο Εσταυρωμένος, που βρίσκεται μονίμως στην Αγία Τράπεζα της ορθόδοξης εκκλησίας των Αγίων Πάντων, ένα ομοίωμα βάρκας και σωσίβια. Δεξιά, ο πρωτοπρεσβύτερος Απόστολος Μαλαμούσης.

βάρκα έπαιρνε επικίνδυνη κλίση, ένα μέρος των επιβατών φώναζε δυνατά τη φράση “ο Αλλάχ είναι μεγάλος“, ενώ οι άλλοι επικαλούνταν το όνομα του Ιησού Χριστού. Στη σκοτεινή αυτή νύχτα δεν γνώριζαν θα ήμουν ζωντανή το πρωί. (...) Περίπου πέντε χρόνια ήμουν στον δρόμο της προσφυγιάς και έζησα πολλές τρομερές εμπειρίες, μέχρις ότου φθάσω στην ακτή της Λιβύης. Όταν υποχρεώθηκα να εγκαταλείψω την πατρίδα μου Αιθιοπία, διέφυγα πρώτα στο Σουδάν, όπου εκεί έμεινα τέσσερα χρόνια. Κατόπιν έκανα 25 ημέρες ένα δύσκολο και

επικίνδυνο ταξίδι μέσα στην έρμη, προς τη Λιβύη. Αυτήν όμως τη νύχτα στην ακτή της Λιβύης είχα τον φόβο του θανάτου. Ακούμπησα με το χέρι μου μια μικρή Βίβλο που είχα κρύψει κάτω από τα ρούχα μου στο στήθος μου. Δεν επιτρεπόταν να πάρουμε οτιδήποτε μαζί με την βάρκα. Προσευχήθηκα στον Θεό και του είπα: Θεέ μου, σε σένα εμπιστεύομαι τη ζωή μου. Αυτή (η Βίβλος) είναι ένα κομμάτι πατρίδας για μένα. Με βοήθησε να μην παραιτηθώ και να μείνω σταθερή στον σκοπό μου για μια ζωή με ασφάλεια. Από φόβο μήπως

οι μουσουλμάνοι στη Λιβύη –και ιδιαίτερα τα μέλη του λεγόμενου Ισλαμικού Κράτους– μου πάρουν τη Βίβλο και την κάψουν, είπα ψέματα πολλές φορές. Είπα ότι αυτό που διαβάζω είναι ένα γλωσσικό λεξικό. (...) Όταν ανέτειλε ο ήλιος, σαν από θαύμα είμαστε ακόμη μέσα στη βάρκα. Μερικές ώρες αργότερα, μας βρήκε και μας έσωσε μια ανθρωπιστική οργάνωση. Για ακόμη μία φορά ακούμπησα τη Βίβλο στο στήθος μου και δόξασα τον Θεό για το γεγονός ότι ήταν μαζί μου όλο τον καιρό και δεν με εγκατέλειψε ποτέ».

Η κόλαση της Ερυθραίας

Ο Φιλήμων αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την πατρίδα του, την Ερυθραία, γιατί ήθελε να ζήσει ελεύθερος. Ήθελε να γίνει δημοσιογράφος, αλλά... «Η Ερυθραία είναι η κόλαση της Αφρικής, μια μεγάλη φυλακή για τους νέους ανθρώπους. Η χώρα καταδυναστεύεται από έναν δικτάτορα που κάνει ό,τι θέλει και καταπιέζει τον λαό του. Εκεί έκανα εκπαίδευση για κάμεραμαν (οπερατέρ) και ήθελα να γίνω δημοσιογράφος. Ήθελα να δείχνω στους ανθρώπους την αλήθεια. Ομως με αυτή τη δικτατορία δεν υπήρχε ελπίδα για μένα να εργαστώ ως δημοσιογράφος. Αυτό θα σήμαινε φυλάκιση και ακόμα και τον θάνατό μου. Ο δρόμος της προσφυγιάς ήταν μέσω Αιθιοπίας, Σουδάν και της κόλασης της ερήμου. Στην έρμη πεθαίνουν πολλοί άνθρωποι. Δεν τους θάβουν, τα πτώματά τους παραμένουν πάνω στην άμμο. Στη διαδρομή παντού υπάρχουν ανθρώπινοι σκελετοί. Η άφιξη μου στη Λιβύη σημαίνει για μένα ότι πουλάω το σώμα μου. Οι Λίβυοι μας πωλούν όπως τα λαχανικά. Με μετέφεραν σε διάφορα στρατόπεδα προσφύγων. Αυτό που έζησα εκεί ήταν η κόλαση για μένα. Πολλούς ανθρώπους τους χτυπούσαν και τους πυροβολούσαν χω-

ρίς αιτία. Σε αυτό το στρατόπεδο ήμασταν 4.000 άνθρωποι. Πολλοί λιποθυμούσαν από πείνα και δίψα και αρκετοί πέθαιναν. Μην έχοντας άλλη επιλογή, παραβιάσαμε τις πύλες του στρατοπέδου, αλλά όταν μας αντιλήφθηκαν οι Λίβυοι, περιέκυσαν με βενζίνη το στρατόπεδο και έβαλαν φωτιά. (...) Υστερα από πολύ καιρό έφθασα στην ακτή. Σημερώματα ήρθαν οι διακινητές. Δεν είχα ποτέ μου πάει σε θάλασσα και δεν γνωρίζω κολύμπι. Μας μετέφεραν από ένα φουσκωτό σκάφος σε ξύλινη βάρκα, όλο και περισσότερους, ώστε να γεμίσει τελείως. Είμαι ακόμη νέος για να πεθάνω, σκέφτηκα. Οι διακινητές με υποχρέωσαν να μετακινηθώ στο εσωτερικό της βάρκας. Εκεί μέσα ήταν η κόλαση για μένα. Δεν μπορούσαμε να αναπνεύσουμε. Πλήρωσα πολλά λεφτά στους διακινητές. Γιατί έπρεπε να πεθάνω τώρα στο εσωτερικό της βάρκας; Η θάλασσα ήταν τρικυμιώδης και τα μεγάλα κύματα μας χτυπούσαν ανελέητα τη βάρκα. Τα κατάφερα».

Η Λαλίσα και ο Φιλήμων αφηγήθηκαν την περιπέτειά τους λίγες ημέρες προτού η Νορβηγική Ακαδημία απονεμίσει το φετινό Νομπελ Ειρήνης στον πρωθυπουργό της Αιθιοπίας Αμπι Αχμέντ Αλί για τη συμβολή του στην ειρήνευση με τη γειτονική Ερυθραία, με την οποία βρισκόταν σε μακροχρόνιο πόλεμο, με χιλιάδες νεκρούς και εκατομμύρια πρόσφυγες. Πολλοί, όπως είπε ο Φιλήμων, άφησαν τα κόκαλά τους στην έρμη στην προσπάθειά τους να ζήσουν ελεύθεροι.

Η Μπτρόπολη Γερμανίας, με εγκύκλιο του επικεφαλής της κ. Αυγουστίνου προς όλες τις ενορίες της, συμμετείχε και φέτος στις διαπολιτισμικές εκδηλώσεις που οργανώνονται σε όλη τη χώρα, συμπεριλαμβανομένων και της Ημέρας του Πρόσφυγα, υπό το σύνθημα «Μαζί να ζούμε και μαζί να μεγαλώνουμε».

Με κανόνες και barcode

Τα νέα κέντρα που θα δημιουργηθούν στην ενδοχώρα αλλά και όσα ήδη λειτουργούν, σταδιακά θα μετατραπούν σε κέντρα ελεγχόμενης διαμονής, σύμφωνα με την κυβέρνηση. Ο τρόπος με τον οποίο θα ελέγχονται οι διαμένοντες σε αυτά, έτσι ώστε να υπάρχει έλεγχος και να μπορούν να εντοπιστούν άμεσα εφόσον προκύψει ανάγκη εξετάζεται από την κυβέρνηση. Σύμφωνα με πληροφορίες, το πιθανότερο είναι ότι πάνω στα χαρτιά ταυτοποίησης θα τοποθετείται αυτοκόλλητο με barcode, που θα αποτελεί το «διαβατήριο» εισόδου και εξόδου στον καταυλισμό. Παράλληλα, στους καταυλισμούς θα ισχύουν συγκεκριμένοι κανόνες οι οποίοι θα πρέπει να τηρούνται από τους διαμένοντες με ποινή την «περικοπή υλικών συνθηκών υποδοχής» από την οποία –περικοπή– αποκλείεται η σίτιση. Σε όσους αιτούντες άσυλο δεν τηρούν τους κανόνες λειτουργίας των καταυλισμών θα μπορεί για παράδειγμα να επιβάλλεται ποσοστιαία περικοπή των χρημάτων που λαμβάνουν ως βοήθημα. Από την άλλη, εντός των καταυλισμών θα υπάρχουν συγκεκριμένες παροχές έτσι ώστε οι αιτούντες να μπορούν να εξυπηρετηθούν άμεσα. Ακόμη περισσότερο, κάποιες παροχές θα υπάρχουν εντός των κλειστών κέντρων τα οποία σχεδιάζεται να δημιουργηθούν στα πέντε νησιά όπως για παράδειγμα κυλικείο ή και σουπερ μάρκετ έτσι ώστε να καλύπτονται οι πρώτες ανάγκες των διαμενόντων κυρίως όσον αφορά τη διατροφή.

Οι διεκδικήσεις της Αγκυρας και οι χειρισμοί της Αθήνας

Κρίσιμη η μορφή που έχει το μνημόνιο μεταξύ Τουρκίας και Λιβύης για την ΑΟΖ

Του **Κ.Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Τη στρατηγική της, μετά τις διαδοχικές κινήσεις αμφισβήτησης της εθνικής κυριαρχίας από την Αγκυρα, χαράσσει η Αθήνα, που κινείται έτσι ώστε να ισορροπήσει μεταξύ της αποφυγής της περαιτέρω κλιμάκωσης και της διασφάλισης των συμφερόντων της χώρας.

Η τουρκική βεντάλια των διεκδικήσεων ξεδιπλώθηκε σε δύο φάσεις, την περασμένη Τετάρτη και Πέμπτη: Η Αγκυρα, αρχικά μέσω επιστολής που κατέθεσε ο μόνιμος αντιπρόσωπος της Τουρκίας στον ΟΗΕ, ηγείρε αξιώσεις για επέκταση της υφαλοκρηπίδας της και δυτικά της Ρόδου. Στη συνέχεια, γνωστοποίησε την υπογραφή μνημονίου κατανόησης με τη Λιβύη για την οριοθέτηση ΑΟΖ, «εξαφανίζοντας» την επίρεια της Κρήτης.

Κατά την Αθήνα, «κλειδί» για τις περαιτέρω εξελίξεις και τους συνακόλουθους χειρισμούς της αποτελεί το εάν το μνημόνιο αποτελεί στην πραγματικότητα συμφωνία, οπότε συνιστά επιθετική κίνηση από πλευράς Αγκυρας, ή εάν πρόκειται για προσύμφωνο, που απλά θέτει τις βάσεις για μια μελλοντική διευθέτηση μεταξύ Τουρκίας και Λιβύης. Στη δεύτερη περίπτωση,

ση, εκτιμάται πως πρόκειται για μία ακόμη ψηφίδα στη σταθερή προσπάθεια της Αγκυρας για εφ' όλης της ύλης διάλογο, αλλά και αντίδραση στις τριμερείς συνεργασίες που έχουν αναπτύξει Αθήνα και Λευκωσία με το Ισραήλ και την Αίγυπτο.

Δυσφορία ΗΠΑ - Ε.Ε.

Η ελληνική πλευρά δεν έχει λάβει γνώση του ακριβούς περιεχομένου του μνημονίου Τουρκίας - Λιβύης, ενώ, σύμφωνα με πληροφορίες, ενήμερη δεν είναι ούτε η Ουάσιγκτον. Πάντως, κατά τις ίδιες πηγές, τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση επικρατεί δυσφορία για την κίνηση της Αγκυρας. Στις ΗΠΑ, διότι θεωρείται βέβαιο ότι το μνημόνιο συνοδεύεται από στρατιωτική ενίσχυση της Τουρκίας προς τον επικεφαλής της κυβέρνησης εθνικής ενότητας στην Τρίπολη, Αλ Σαράζ. Και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, επειδή πρόκειται για μία ακόμη παραβίαση του διεθνούς δικαίου από την Αγκυρα.

Θα πρέπει να επισημανθεί πως η κυβέρνηση παρακολουθούσε στενά το μέτωπο των σχέσεων Τουρκίας - Λιβύης και θεωρούσε πιθανό το σενάριο της υπογραφής του μνημονίου ήδη από τον περασμένο Ιού-

Μέγαρο Μαξίμου και υπ. Εξωτερικών βρίσκονται σε εγρήγορση. Τις προηγούμενες ημέρες, ο Νίκος Δένδιας κάλεσε τον Τούρκο πρέσβη να δώσει εξηγήσεις, ενώ, μέχρι και την Παρασκευή, Αθήνα και Αγκυρα βρίσκονταν σε συζητήσεις για πιθανή συνάντηση Μπτσότακη - Ερντογάν.

Το επικρατέστερο σενάριο είναι πως ο Ερντογάν αντιδρά στις τριμερείς συνεργασίες Ελλάδας, Κύπρου με Ισραήλ και Αίγυπτο και πιέζει για διάλογο.

λιο. Είναι ενδεκτικό ότι ο υπουργός Εξωτερικών, Νίκος Δένδιας, είχε συζητήσει το θέμα με τον Γάλλο υπουργό Ευρώπης και Εξωτερικών Υποθέσεων, Ζαν Ιβ Λε Ντριάν, καθώς και με τον Ιταλό ομόλογό του. Επίσης, το συγκεκριμένο θέμα απασχόλησε την πρόσφατη συνάντηση του Κυριάκου Μητσοτάκη με τον Τζουζέπε Κόντε, καθώς η Ρώμη έχει ισχυρό δίαυλο επικοινωνίας με τη Λιβύη, αλλά και την προχθεσινή τηλεφωνική επικοινωνία του πρωθυ-

πουργού με τον Εμανουέλ Μακρόν.

Σε κάθε περίπτωση, η ασάφεια που υπάρχει για το περιεχόμενο του μνημονίου έχει οδηγήσει το Μέγαρο Μαξίμου και το υπουργείο Εξωτερικών σε ιδιαίτερα προσεκτικούς χειρισμούς, καθώς υπήρχε ο κίνδυνος υπεραντιδράσης. Συγκεκριμένα, ο Τούρκος πρέσβης στην Αθήνα κλήθηκε από τον κ. Δένδια προκειμένου να δώσει εξηγήσεις. Επίσης, ο υπουργός Εξωτερικών –που έκανε λόγο για προσπάθεια της Τουρκίας στα όρια της φαιδρότητας– επικοινώνησε με τους ομολόγους του της Κυπριακής Δημοκρατίας, Νίκο Χριστοδουλίδη, και της Αιγύπτου, Σαμέχ Ελ Σούκρι, ενώ ενημερώθηκε και η Ε.Ε. Έτσι, τόσο το Κάιρο όσο και η Λευκωσία απέρριψαν με ανακοινώσεις τους τη νομική ισχύ του μνημονίου.

Μάλιστα, κατά πληροφορίες, οι έως τώρα χειρισμοί της κυβέρνησης βρίσκουν σύμφωνο και το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Όπως λέγεται χαρακτηριστικά, η

Τουρκία, παρά τις παράνομες έρευνες που διεξάγει εντός της κυπριακής αποκλειστικής οικονομικής ζώνης, έχει αποφύγει την παρουσία της σε περιοχές ελληνικού ενδιαφέροντος. Επίσης, η ελληνική πλευρά είναι νομικά κατοχυρωμένη με τον νόμο 4001/2011 για «αναζήτηση, έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων και άλλες διατάξεις» που έχει κοινοποιηθεί στον ΟΗΕ και δεν έχει λόγο στην παρούσα φάση να προβεί σε άλλες ενέργειες.

Πάντως, οι νέες τουρκικές προκλήσεις επιβαρύνουν περαιτέρω το κλίμα στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, που κινούνται στην αρνητική σκιά του προσφυγικού. Η Αθήνα εκτιμά πως η Τουρκία, πέραν της πίεσης που επιχειρεί να ασκήσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση με μοχλό το προσφυγικό, επιδιώκει παράλληλα να «διμεροποιήσει» το πρόβλημα: έτσι μόνο μπορεί να εξηγηθεί ότι το τελευταίο διάστημα οι τουρκικές αρχές δεν δραστηριοποιούνται ακόμη και όταν έχουν ενημέ-

ρωση από την ελληνική πλευρά για κινήσεις από τα τουρκικά παράλια προς τα ελληνικά νησιά.

Συνάντηση

Υπό αυτό το πρίσμα, αποκτά πρόσθετο ενδιαφέρον πιθανή συνάντηση του πρωθυπουργού με τον πρόεδρο της Τουρκίας, Ταγίπ Ερντογάν, στο περιθώριο της συνόδου κορυφής του ΝΑΤΟ στο Λονδίνο. Η συνάντηση δεν είχε «κλειδώσει» μέχρι την Παρασκευή το απόγευμα, καθώς στις δύο πρωτεύουσες υπήρχε διαφορετική προσέγγιση για το πλαίσιο εντός του οποίου θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί. Πάντως, στο Λονδίνο ο πρωθυπουργός θα είναι από τους λίγους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων που θα παρακαθήσει στο γεύμα που οργανώνει ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ προς τιμήν των χωρών της Συμμαχίας που ξεδεύουν πάνω από το 2% του ΑΕΠ τους σε αμυντικές δαπάνες εντός της Συμμαχίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
παρουσιάζει

ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ

ΕΡΧΕΤΑΙ
15/11/2019 – 12/01/2020

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ

Η Ελλάδα μπορεί να γίνει παράδειγμα για άλλες χώρες

Η Άννα Γουίντουρ μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη **ΣΤΟΝ ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Μια συζήτηση με την Άννα Γουίντουρ είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα. Ομολόγησα από την πρώτη στιγμή ότι δεν γνωρίζω σχεδόν τίποτα... για τα θέματα μόδας. Με πολύ απλό τρόπο μου απάντησε ότι ελπίζει πως δεν θα μιλήσουμε «μόνο για τη μόδα». Είχα απέναντί μου για μισή ώρα στα καμαρίνια του Μεγάλου Μουσικής μια πραγματικά «παγκόσμια προσωπικότητα», με την οποία μπορεί κανείς να συζητήσει τα πάντα: την κλιματική αλλαγή, τις προεδρικές εκλογές στις ΗΠΑ και το μέλλον του «χαρτιού» για τις εφημερίδες και τα περιοδικά. Προφανώς, δεν είναι τυχαίο ότι βρίσκεται στη θέση της τα τελευταία 30 χρόνια, πως έχει δημιουργήσει ένα δικό της brand ή ότι πρώτη φορά δεχθήκαμε τόσα τηλεφωνήματα στην «Κ» για να βρούμε εισιτήρια που μας ζητούσαν για την εκδήλωση της ελληνικής Vogue με εκείνη ως βασική ομιλήτρια.

– **Η αμερικανική έκδοση της Vogue έχει γίνει πολύ πιο πολιτικοποιημένη. Είναι κάτι πρόσφατο αυτό, πώς το δικαιολογείτε;**

– Πιστεύω ακράδαντα ότι σε μια εποχή κατά την οποία επικρατεί μεγάλη αβεβαιότητα και που τα πράγματα στα οποία πιστεύουν οι άνθρωποι βρίσκονται σε κίνδυνο, δεν μπορείς να ηγηθείς με το να βρίσκεσαι κάπου στη μέση, πρέπει να εκφράσεις την άποψή σου και προφανώς όλοι εμείς που εργαζόμαστε στην Condé Nast υποστηρίζουμε σταθερά τη διαφορετικότητα, την ενσωμάτωση, υποστηρίζουμε ό,τι μπορούμε να κάνουμε σε σχέση με τη βιωσιμότητα, υποστηρίζουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα δικαιώματα των γκέι, τα δικαιώματα των γυναικών. Πριν από μερικά χρόνια, ήμασταν συντηρημένοι όταν ανακαλύψαμε πράγματα που συνέβησαν με ανθρώπους με τους οποίους συνεργάζασταν σε σταθερή βάση, πράγματα εντελώς απαράδεκτα. Επρεπε να πάρουμε σκληρές αποφάσεις και να σταματήσουμε τη συνεργασία μας με τους συγκεκριμένους ανθρώπους ως το προσεχές μέλλον. Εκείνο που παρατηρώ σήμερα, ειδικά στη νέα γενιά, είναι ότι θέλουν να συνδεθούν με

μια εταιρεία, έναν τίτλο, με τη δημοσιογραφία που υποστηρίζει κάτι. Πιστεύω, επίσης, ότι όταν βρίσκεσαι κάπου στη μέση ή προσπαθείς να καλύψεις τα πάντα, εν τέλει δεν υποστηρίζεις τίποτα.

– **Μπορεί η μόδα να έχει πολιτική χροιά; Είναι φυσιολογικό αυτό;**

– Σίγουρα η μόδα έχει πολιτικοποιηθεί το τελευταίο διάστημα λόγω όλων αυτών των λόγων που μόλις σας ανέφερα και νομίζω ότι όλο αυτό απασχολεί έντονα πάρα πολλούς οίκους και σχεδιαστές. Γνωρίζω από συζητήσεις που κάνω με νέους σχεδιαστές στις Ηνωμένες Πολιτείες ότι είναι υπέρ του να δραστηριοποιηθούν στις προεδρικές εκλογές του 2020 και πως θα υποστηρίξουν οποιονδήποτε από τους Δημοκρατικούς υποψηφίους, μόνο και μόνο για να αλλάξουν τα πράγματα στον Λευκό Οίκο. Έχουν, επίσης, αίσθηση της ευθύνης τους σε σχέση με την εκπροσώπηση πάνω στην πασαρέλα, στις καμπάνιες τους, στους χώρους εργασίας, όπως και εμείς, ότι χρειάζεται σωστή εκπροσώπηση και ενσωμάτωση. Και σίγουρα πιστεύω πως έχουμε μείνει πίσω, είμαστε μια βιομηχανία που είναι πίσω, είμαστε ένοχοι για πολλά πράγματα σε σχέση με τις πρακτικές μας, όμως δεν είμαστε σε άρνηση.

– **Γνωρίζετε αν ο πρόεδρος Τραμπ και η Μελάνια διαβάζουν Vogue και τι πιστεύουν για το περιοδικό;**

– Τους γνωρίζω και τους δύο και δεν σας κρύβω ότι όταν η Μελάνια ήταν αρραβωνιασμένη με τον Ντόναλντ, η αμερικανική Vogue τη βοήθησε για το νυφικό της και τη βάλαμε τότε στο εξώφυλλο. Έχουμε φιλοξενήσει την Ιβάνκα στις σελίδες του περιοδικού, σε σχέση με το πού βρίσκονται τα πράγματα σήμερα. Παλαιότερα, ο Τραμπ και η Μελάνια ήταν πολύ συνδεδεμένοι με τη ζωή της Νέας Υόρκης, οπότε φαντάζομαι ότι γνώριζαν τη Vogue και φαντάζομαι ότι το ίδιο ισχύει και σήμερα. Μπορεί να μη συμφωνούν με όλα αυτά που γράφουμε και λέμε, αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τη γνωρίζουν.

– **Όταν κοιτάτε τον κόσμο γύρω σας, βλέπετε κάποια πρότυπα γυναικών; Κάποιες ηγετικές γυναι-**

«Εάν μπορώ να μιλάω ανοιχτά και δυνατά για τα πράγματα για τα οποία νοιάζομαι, θα έλεγα ότι οι πιο συναρπαστικές στιγμές δεν έχουν έρθει ακόμη», λέει για τη διαδρομή της η διευθύντρια της αμερικανικής Vogue και Global Content Advisor της Condé Nast, Άννα Γουίντουρ.

κειές φυσιогνωμίες από διαφορετικούς χώρους;

– Πιστεύω ότι σήμερα οι νέοι είναι άφοβοι, εκείνοι που παλεύουν, που εκφράζουν την άποψή τους, που διαδηλώνουν, που κατεβαίνουν στον δρόμο για όλα αυτά που συζητάμε και για εμένα είναι εκείνοι στους οποίους πρέπει να στραφούμε για να οδηγηθούμε στην αλλαγή. Αυτό που πραγματικά εύχομαι για τις αμερικανικές εκλογές του 2020 είναι ότι όλοι εκείνοι οι σπουδαστές που δεν μπόρεσαν να ψηφίσουν το 2016, που για οποιονδήποτε λόγο δεν ασχολήθηκαν, ίσως επειδή ήμασταν όλοι επαναπαυμένοι και πεπεισμένοι πως το αποτέλεσμα θα ήταν διαφορετικό, και δεν αισθάνθηκαν ότι χρειάζονταν να ψηφίσουν ή δεν είχαν όρεξη να ψηφίσουν, πιστεύω πραγματικά ότι θα ψηφίσουν τον Νοέμβριο του 2020 και πως αυτό θα κάνει τη διαφορά.

– **Θεωρείτε πως η Γκρέτα Τούνμπεργκ είναι πρότυπο;**

– Νομίζω ότι είναι πρότυπο για όλο τον κόσμο. Είναι εντυπωσιακό να βλέπεις τι έχει καταφέρει σε ένα τόσο μικρό χρονικό διάστημα και πιστεύω πως αποτελεί έμπνευση παγκοσμίως, όχι σε κάποια συγκεκριμένη περιοχή ή για κάποια συγκεκριμένα άτομα. Θεωρώ ότι μας έχει εμπνεύσει όλους, σε παγκόσμιο επίπεδο.

– **Ξεχωρίζετε κάποια γυναίκα πολιτικό, από τη Νέα Ζηλανδία μέχρι τη Γερμανία;**

– Σίγουρα την πρωθυπουργό της Νέας Ζηλανδίας, Τζασίντα Άρντερν, όταν έγινε η φρικτή εκείνη δολοφονική επίθεση. Ο τρόπος με

“
Δεν μπορείς να ηγηθείς με το να βρίσκεσαι κάπου στη μέση, πρέπει να εκφράσεις την άποψή σου.

τον οποίο αμέσως δραστηριοποιήθηκε ήταν τόσο ορατός, αντιλήφθηκε τον πόνο που ένιωθε η χώρα, αλλά συγχρόνως ήταν τόσο ενωτική, δεν έκανε διακρίσεις, αισθάνθηκα ότι ήταν ένας καταπληκτικός τρόπος για να χειριστείς μια χώρα που υπέφερε και ήταν σε κρίση. Την ίδια στιγμή, θα ήθελα τόσο πολύ να πιστέψω ότι στις ΗΠΑ βρισκόμαστε κοντά σε κάποιου τύπου έλεγχο της οπλοκατοχής, γιατί όπως σίγουρα θα γνωρίζετε, αντιμετωπίζουμε συνέχεια δραματικά περιστατικά σε δημόσιους χώρους. Και αν δείτε τα στατιστικά στοιχεία, υπάρχουν νέοι άνθρωποι, αλλά και όλων των ηλικιών, που κάνουν κάθε μέρα τη ζωή τους από αυτοτραυματισμούς. Το γεγονός ότι δεν έχουμε σκληρότερους ελέγχους σε σχέση με την οπλοκατοχή είναι για εμένα ασυνείδητο και αδιανόητο.

– **Τι συμβουλή θα δίνετε σε νέους σχεδιαστές μόδας σε όλο τον κόσμο οι οποίοι θέλουν να πετύχουν στην παγκόσμια σκηνή; Πού πιστεύετε ότι θα πρέπει να εστιάσουν;**

– Θεωρώ ότι πρέπει να εστιά-

σεις στο μήνυμα, στο ταλέντο σου και σε αυτό που προσπαθείς να πεις. Ποιο είναι το όραμά σου, είτε κάνεις φορέματα, παπούτσια ή όμορφα κολιέ – όποιο και να είναι αυτό, πρέπει να μείνεις κοντά σε αυτό. Και πιστεύω πως υπάρχουν υπέροχα πλεονεκτήματα στον κόσμο στον οποίο ζούμε σήμερα, όπου μπορείς εύκολα να γίνεις γνωστός από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπως θεωρώ επίσης ότι το ίδιο αποτελεί και μειονέκτημα γιατί είναι παραπλανητικό. Επειδή έχεις έναν αριθμό ακόλουθων στο Instagram δεν σημαίνει ότι το PNL σου βρίσκεται στο σωστό σημείο.

Οπότε, η συμβουλή μου προς εκείνους που ξεκινούν στη μόδα σήμερα –και πιστεύω ότι η μόδα είναι τώρα παγκόσμια και η εργώτσή σας είναι επίκαιρη, γιατί είναι δύσκολο να πετύχεις σε μια μόνο περιοχή– είναι να εργαστούν σε μια εταιρεία που εκτιμούν, της οποίας η αισθητική είναι κοντά στη δική τους, να μάθουν από άλλους σχεδιαστές, να ταξιδέψουν ανά τον κόσμο και να δουλέψουν σε διαφορετικές χώρες. Μπορείς να πετύχεις στα 30, δεν είναι υποχρεωτικό να πετύχεις στα 21 μόλις έχεις πάρει το πτυχίο σου. Βλέπω τόσο συχνά νέους σχεδιαστές με πολύ ταλέντο και πολλές ιδέες που ξεχάστηκαν γιατί προσπάθησαν πολύ, πολύ γρήγορα.

– **Γίνεται πολύς λόγος για τη βιωσιμότητα στη βιομηχανία της μόδας. Είναι λίγο τέχνασμα του μάρκετινγκ ή κρίνετε ότι είναι μια πραγματική τάση που έχει αλλάξει τη βιομηχανία;**

– Δεν το βλέπω ως μια τάση, αλλά ως μια παγκόσμια αγωνία για να

Είμαι τυχερή

– **Ποια θα λέγατε ότι ήταν μια χαρακτηριστική στιγμή στη δική σας καριέρα; Κάτι που ξεχωρίζει;**
– Νομίζω ότι πάντα έχει να κάνει με την ευκαιρία που σου δίνεται για να αλλάξεις κάτι και πιστεύω ότι έχω σταθεί απίστευτα τυχερή στην καριέρα μου, έχοντας αυτήν την καταπληκτική πλατφόρμα που μου δίνει η Vogue για να δημιουργήσω αλλαγές και ευκαιρίες σε τομείς που με ενδιαφέρουν πάρα πολύ, είτε αυτό είναι η διαφορετικότητα και η ενσωμάτωση ή το έργο που κάνω στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, ή ακόμα να μπορώ να βοηθώ νέους σχεδιαστές και σε ένα πιο προσωπικό επίπεδο η δουλειά που κάνω με μικρά παιδιά που πάσχουν από άγχος ή κατάθλιψη και στη χειρότερη των περιπτώσεων, από τάσεις αυτοκτονίας. Εάν μπορώ να μιλάω ανοιχτά και δυνατά για τα πράγματα για τα οποία νοιάζομαι, θα έλεγα ότι η απάντηση στην εργώτσή σας είναι ότι οι πιο συναρπαστικές στιγμές δεν έχουν έρθει ακόμη.

αλλάζουμε τις πρακτικές μας, να τις διορθώσουμε, να είμαστε υπεύθυνοι πολίτες, να καταλάβουμε πόσο κοντά βρισκόμαστε σε μια κατάσταση που δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε και στην οποία κατευθυνόμαστε. Αμέσως μετά την 11η Σεπτεμβρίου ξεκινήσαμε μια πρωτοβουλία στις ΗΠΑ, η οποία ήταν να βοηθήσει τους νέους σχεδιαστές που χρειάζονται υποστήριξη και καθοδήγηση. Βρισκόμασταν σε τέτοια κρίση εκείνη την περίοδο, το λιανικό εμπόριο ήταν σε τόσο κακή κατάσταση και η ιδέα μας ήταν να ενισχύσουμε νέους δημιουργούς μέσα από ένα πλαίσιο mentoring και χρηματικών δωρεών. Εκεί πολύ ενδιαφέρον να δει κανείς τους σχεδιαστές που αναδείχθηκαν μέσα από το πρόγραμμα αυτό τα τελευταία 16-17 χρόνια και πόσοι από αυτούς είναι σήμερα πολύ γνωστά ονόματα στις ΗΠΑ, όπως ο Αλεξάντερ Γουάνγκ και οι Proenza Schouler.

Κάθε χρόνο επιλέγουμε δέκα φιναλίστ και θα έλεγα ότι τα τελευταία 5 χρόνια σχεδόν όλοι οι νεαροί φιναλίστ μας έχουν μιλήσει για βιώσιμες πρακτικές και για το πώς επιθυμούν να αναπτύξουν μια βιώσιμη επιχείρηση. Κάτι ανάλογο δεν θα είχε συμβεί το 2003, όταν το ξεκινήσαμε. Γι' αυτό και πάλι αισθάνομαι ότι μας οδηγεί το νέο ταλέντο, η νεαρή σκέψη. Από τη σκοπιά της βιομηχανίας μας, είναι μια παγκόσμια ευθύνη και πιστεύω ότι ελάχιστοι από εμάς που είμαστε στη βιομηχανία δεν παραδέχονται ότι αργήσαμε, ότι θα έπρεπε να έχουμε ακούσει πρωτόπορους όπως η Στέλλα Μακάρτνεϊ και πως σήμερα έχουμε δεμευθεί να αλλάξουμε.

Το χαρτί είναι η πασαρέλα μας, η υπογραφή και η δύναμή μας

– **Πώς καταφέρντε να διαχειρίζεστε ένα διεθνές brand το οποίο μπορεί και γίνεται πολύ τοπικό όταν εκδίδεται σε διαφορετικές χώρες; Ποιο είναι το μυστικό σε αυτή την περίπτωση;**

– Πιστεύω ότι είναι ένα τεράστιο πλεονέκτημα και μια καταπληκτική ευκαιρία. Με ρωτούν συχνά για τους YouTube influencers και η απάντησή μου είναι πάντα ότι η Vogue είναι η μεγαλύτερη influencer του κόσμου. Έχουμε πάνω από 127 εκατ. που μας ακολουθούν σε διεθνές επίπεδο, μέσα από όλα τα κοινωνικά μας δίκτυα, όμως μαζί με αυτό φέρνουμε την εγκυρότητα, την πρόσβαση, τη δική μας έννοια του τι είναι η μόδα. Και αν βλέπουμε όπως είμαστε τώρα τη Vogue, από μια διεθνή σκοπιά, έχουμε την ευκαιρία να δουλέψουμε μαζί πάνω σε πρωτοβουλίες, είτε αυτές έχουν να κάνουν με βιωσιμότητα, διαφορετικότητα ή ενσωμάτωση, είτε σε επίπεδο εκδηλώσεων, είτε να μιλήσουμε για κάποια συγκεκριμένα θέματα με μια φωνή και να μπορούμε να έχουμε μια δυνατότερη

Η Vogue είναι η μεγαλύτερη influencer του κόσμου. Έχουμε πάνω από 127 εκατ. που μας ακολουθούν σε διεθνές επίπεδο.

παρουσία λόγω αυτού. Όμως, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι όλοι εμείς στην εταιρεία πιστεύουμε πολύ στη σημασία του τοπικού περιεχομένου και του πόσο διαφορετικές είναι οι κουλτούρες, όπως και του ότι κάτι που μπορεί να ενδιαφέρει και να έχει ειδησεογραφική αξία για κάποιον στις ΗΠΑ, δεν είναι το ίδιο για κάποιον που ζει στη Ρωσία, στην Ινδία, στην Ευρώπη ή στην Κίνα.

– **Και τι γίνεται με το χαρτί; Πιστεύετε ότι τα περιοδικά και οι εφημερίδες έχουν μέλλον;**

– Νομίζω ότι έχουμε τίτλους στην εταιρεία μας που χρησιμοποιούνται καλύτερα ως ψηφιακές

«Η Ελλάδα επιβίωσε της πτώσης με τεράστια υπερηφάνεια. Έχετε τόσο μεγάλη ιστορία και πολιτισμό, κάτι για το οποίο θα πρέπει να είστε εξαιρετικά περήφανοι», λέει η Άννα Γουίντουρ στον Αλέξη Παπαχέλα.

ιδιοκτησίες και θα σας δόνα το παράδειγμα του Self στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ξεκίνησε ως έντυπο, καλύπτοντας θέματα υγείας και ευεξίας, σίγουρα μια θεματολογία που ειδικά τα τελευταία 10 χρόνια

έχει εκτοξευθεί παγκοσμίως από απόψεις ενδιαφέροντος. Η έκδοση έγινε αποκλειστικά ψηφιακή πριν από 2,5 χρόνια και είχαμε τους επικριτές μας, γιατί πάντα υπάρχουν πολλοί που θα πουν,

«ω, δεν υπάρχει περίπτωση κάτι τέτοιο να πετύχει, θα αποτύχει». Τελικά, είναι ένας από τους πιο επιτυχημένους τίτλους μας ως ψηφιακή ιδιοκτησία.

Συγχρόνως, όμως, στο πορτοφόλι μας έχουμε τίτλους που αντιπροσωπεύουν την ποιότητα και την πολυτέλεια, όπως το Condé Nast Traveller, το Vanity Fair, το GQ, τη Vogue φυσικά, και πιστεύω ότι η ουσία αυτού που κάνουμε στο χαρτί, και μιλώντας ειδικά από την πλευρά της Vogue, όπως λέω πάντα όταν μου κάνουν αυτήν την ερώτηση, είναι ότι το χαρτί είναι η πασαρέλα μας. Από εκεί στέλλουμε το μήνυμά μας στον κόσμο και από εκεί παίρνουν τη σκυτάλη το ψηφιακό βίντεο, οι εκδηλώσεις και όλα τα άλλα. Όμως, παραμένει το σήμα κατατεθέν και η καρδιά μας και το χρειαζόμαστε. Είμαστε η ποιότητα, η καλύτερη δημοσιογραφία, τα καλύτερα μυαλά στη δουλειά που κάνουμε και αν γίνουμε κάτι το πολύ στιγμιαίο, το οποίο όλοι παρακολουθούν για ένα λεπτό πριν εξαφανιστεί, τότε δεν είμαστε αυτό που εμείς στην Condé Nast

πιστεύουμε ότι είμαστε, το οποίο έχει να κάνει με πολύ εξαιρετική δημοσιογραφία και ποιότητα.

– **Και ποια είναι η άποψή σας για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης; Υπάρχει ένας χαοτικός κόσμος εκεί έξω...**

– Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι ένα καταπληκτικό εργαλείο, όμως συγχρόνως υπάρχει πολύ ουσία αυτού που κάνουμε στο χαρτί, και μιλώντας ειδικά από την πλευρά της Vogue, όπως λέω πάντα όταν μου κάνουν αυτήν την ερώτηση, είναι ότι το χαρτί είναι η πασαρέλα μας. Από εκεί στέλλουμε το μήνυμά μας στον κόσμο και από εκεί παίρνουν τη σκυτάλη το ψηφιακό βίντεο, οι εκδηλώσεις και όλα τα άλλα. Όμως, παραμένει το σήμα κατατεθέν και η καρδιά μας και το χρειαζόμαστε. Είμαστε η ποιότητα, η καλύτερη δημοσιογραφία, τα καλύτερα μυαλά στη δουλειά που κάνουμε και αν γίνουμε κάτι το πολύ στιγμιαίο, το οποίο όλοι παρακολουθούν για ένα λεπτό πριν εξαφανιστεί, τότε δεν είμαστε αυτό που εμείς στην Condé Nast

– **Πώς βλέπετε την Ελλάδα;**
– Η Ελλάδα επιβίωσε της πτώσης με τεράστια υπερηφάνεια. Έχετε τόσο μεγάλη ιστορία και πολιτισμό, κάτι για το οποίο θα πρέπει να είστε εξαιρετικά περήφανοι. Την ίδια στιγμή, αισθάνομαι ότι η Ελλάδα προχωράει μπροστά με έναν τρόπο που θα μπορούσε ίσως να αποτελέσει μάθημα για άλλες χώρες.

Απαιτείται επειγόντως να μπει τάξη στο Διαδίκτυο

Η ευθύνη κυβερνήσεων, επιχειρήσεων

Του **TIM BERNERS - LEE***
THE NEW YORK TIMES

Οι **γονείς** μου ήταν μαθηματικοί. Η μητέρα μου συνέβαλε στη δημιουργία του πρώτου υπολογιστή ενταμιευμένου προγράμματος, του Manchester Mark 1. Μου διδάζαν ότι ο μοναδικός περιορισμός που έχεις όταν προγραμματίζεις έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή είναι η φαντασία σου. Ο ενθουσιασμός μου για τον πειραματισμό και την αλλαγή με βοήθησε να οικοδομήσω τον Παγκόσμιο Ιστό (World Wide Web).

Ηλίπζα ότι τριάντα χρόνια μετά τη γέννηση του Διαδικτύου, θα το χρησιμοποιούσαμε για να υπερτεήσουμε την ανθρωπότητα. Ηλίπζα ότι προγράμματα, όπως η Wikipedia, το OpenStreet Map, και ο κόσμος του λογισμικού ανοιχτής πηγής, θα ήταν τα δημιουργικά εργαλεία που θα κατέκλυζαν το Ιντερνεντ.

Η πραγματικότητα, ωστόσο, είναι εξαιρετικά πολυπλοκότερη. Κοινότητες σπαράσσονται από το μίσος, την προκατάληψη και την παραπληροφόρηση που αφθονούν στο Διαδίκτυο. Κακοποιά στοιχεία χρησιμοποιούν τον παγκόσμιο ιστό για να υποκλέψουν ταυτότητες, αθέατοι διώκτες τον χρησιμοποιούν για να παρενοχλήσουν και να κατατρομοκρατήσουν τα θύματά τους, ενώ κακόβουλοι παίκτες, εφαρμόζοντας έξυπνες ψηφιακές τακτικές, υπονομεύουν τη δημοκρατία.

Βρισκόμαστε σε ένα σημείο καμπής. Η αντίδρασή μας σε αυτήν την κακοποίηση, θα καθορίσει κατά πόσον το Διαδίκτυο θα αποτε-

λέσει μία παγκόσμια δύναμη υπέρ του Καλού ή θα μας οδηγήσει σε μία ψηφιακή δυστοπία.

Σίγουρα, ο παγκόσμιος ιστός έχει ανάγκη άμεσας παρέμβασης από όλους εκείνους που κρατούν το μέλλον του στα χέρια τους: τις κυβερνήσεις, που νομοθετούν και ρυθμίζουν, τις επιχειρήσεις που σχεδιάζουν προϊόντα, τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τους ακτιβιστές, που κάνουν τους ισχυρούς να λογοδοτούν, ακόμα και τους απλούς χρήστες του Διαδικτύου, που αλληλεπιδρούν με άλλους, διαδικτυακά.

Είναι επιτακτικό να υπερκεράσουμε το αδιέξοδο στο οποίο περιήλθαν οι προηγούμενες προσπάθειες επίλυσης των προβλημάτων του Διαδικτύου. Οι κυβερνήσεις οφείλουν να σταματήσουν να επιρρίπτουν τις ευθύνες για αδράνεια στις πλατφόρμες, και οι επιχειρήσεις πρέπει να γίνουν πιο δημιουργικές στη διαμόρφωση των μελλοντικών νομοθετικών ρυθμίσεων, και όχι απλώς να τις απορρίπτουν. Τώρα θα εισάγω μία νέα προσέγγιση για να υπερκεράσουμε το αδιέξοδο: Το Συμβόλαιο για το Διαδίκτυο.

Παγκόσμιο σχέδιο

Πρόκειται για ένα παγκόσμιο σχέδιο όπου περιγράφονται κάποια βήματα για την αποτροπή της εκούσιας κακής χρήσης του Ιντερνεντ και των πληροφοριών μας. Παραδείγματος χάριν, το Συμβόλαιο καλεί τις κυβερνήσεις να δημοσιοποιούν τα αρχεία δεδομένων που συγκεντρώνουν, έτσι ώστε να μην μπορούν να αποκρύψουν από τους πολίτες τους με ποιο τρόπο χρησιμοποιούνται

Ο Βρετανός επιστήμων της πληροφορικής και εφευρέτης του παγκόσμιου ιστού (www) Τιμ Μπέρνερς-Λι κρούει τον κώδωνα του κινδύνου.

Κακοποιά στοιχεία το χρησιμοποιούν για να υποκλέψουν ταυτότητες, διώκτες για να τρομοκρατήσουν τα θύματά τους, ενώ κακόβουλοι παίκτες, εφαρμόζοντας έξυπνες ψηφιακές τακτικές, υπονομεύουν τη δημοκρατία.

τα στοιχεία τους. Έχουμε δικαίωμα να γνωρίζουμε και να αναλάβουμε δράση, αν τα στοιχεία αυτά τα μοιράζονται με εταιρείες.

Το Συμβόλαιο, επίσης, προτείνει μία σειρά από τρόπους για τη βελτίωση του σχεδιασμού των διαφορετικών ιστοσελίδων έτσι ώστε να εξουδετερωθούν τα κίνητρα που επιβραβεύουν την αλίευση «κλικ» ή τη διάδοση της παραπληροφόρησης. Οι στοχευμένες πολιτικές διαφημίσεις επιτρέπουν στα πολιτικά κόμματα να υπονομεύσουν τον διάλογο. Χρειαζόμαστε πλατφόρμες που θα ανοίξουν τα «μαύρα κουτιά τους» και θα εξηγήσουν με σαφήνεια πώς ελαχιστοποιούν ή εξουδετερώνουν τους κινδύνους

που εγκυμονούν τα προϊόντα τους για την κοινωνία. Πιστεύω ότι οι κυβερνήσεις οφείλουν να επιβάλουν άμεση απαγόρευση των στοχευμένων πολιτικών διαφημίσεων προκειμένου να ανακτήσουμε την εμπιστοσύνη μας στον δημόσιο διάλογο.

Για να κάνουμε το Ιντερνεντ έναν κόσμο στον οποίο αξίζει κανείς να ανήκει, πρέπει όλοι να εφαρμόσουμε το Συμβόλαιο. Ετσι θα δώσουμε τη μάχη μας για το Διαδίκτυο που θέλουμε.

Οι κυβερνήσεις οφείλουν να στηρίζουν τους πολίτες τους στο Διαδίκτυο, διασφαλίζοντας ότι τα δικαιώματά τους προστατεύονται. Οι εταιρείες οφείλουν να δουν πέρα από τα οικονομικά τους αποτελέσματα και να κατανοήσουν ότι η μακροχρόνια επιτυχία προϋποθέτει τη δημιουργία προϊόντων που είναι ωφέλιμα για το κοινωνικό σύνολο, προϊόντα που μπορούν να εμπιστευθούν οι χρήστες.

Η αρχή έγινε

Ηδη, οι κυβερνήσεις κάποιων κρατών (Γαλλία, Γερμανία και Γκάνα) συνυπέγραψαν τις αρχές του Συμβολαίου. Τεχνολογικοί κολοσσοί όπως οι: Google, Facebook, Microsoft και Reddit δεσμεύθηκαν να δραστηριοποιηθούν. Επικυρώνο-

ντας το Συμβόλαιο, κυβερνήσεις και τεχνολογικοί κολοσσοί δεσμεύονται να αναλάβουν δράση σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων. Σίγουρα κάποιες αλλαγές μπορεί να χρειαστούν πολύ χρόνο μέχρι να υλοποιηθούν. Δεν πρέπει κανείς να προσδοκά ότι οι μεγάλες αλλαγές θα συμβούν εν μια νυκτί. Ωστόσο, όλοι μας μπορούμε να παρακολουθούμε την πρόοδο αυτών των προσπαθειών και, στην περίπτωση που αποτύχουν να καταγράψουν πρόοδο, τότε θα πρέπει αυτοί οι φορείς να αφαιρεθούν από τη λίστα των υποστηρικτών του Συμβολαίου.

Ωστόσο, το Συμβόλαιο από μόνο του δεν αρκεί. Το Ίδρυμα Παγκόσμιου Ιστού (World Wide Web Foundation) και οι παγκόσμιοι εταίροι του, συνεργάζονται για να κινητοποιήσουν τους πολίτες όλου του κόσμου. Καθώς η εκλογική αναμέτρηση στις ΗΠΑ πλησιάζει, θα πρέπει όλοι μας να θέσουμε αυτά τα θέματα σε πολιτικούς εκπροσώπους και υποψηφίους.

Αλλωστε, ο καλύτερος τρόπος για να μεταβληθούν οι προτεραιότητες και οι πράξεις των ισχυρών, είναι να ορθώσουν οι πολίτες τη φωνή τους.

* Ο Tim Berners-Lee είναι συνιδρυτής του World Wide Web Foundation.

Ο κίνδυνος

Την απόλυτη αναγκαιότητα ρύθμισης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, έτσι ώστε να μη μετατραπούν σε όπλα, είχε τονίσει πρόσφατα ο εφευρέτης του παγκόσμιου ιστού, Τιμ Μπέρνερς-Λι. Σε συνέντευξη που παραχώρησε στη γερμανική εφημερίδα Handelsblatt, ο Βρετανός επιστήμονας της πληροφορικής είχε τονίσει ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κινδυνεύουν να μετατραπούν σε όπλα και μοναδική πιθανότητα για να αποτραπεί το ενδεχόμενο είναι η αυστηρή ρύθμισή τους από τους αρμόδιους φορείς. «Το γεγονός ότι η δύναμη έχει συγκεντρωθεί στα χέρια τόσο λίγων εταιρειών έχει καταστήσει πιθανή τη μετατροπή του Ιντερνεντ σε όπλο», είχε πει. Ο ίδιος εξέφρασε αμφιβολία για το κατά πόσον οι εταιρείες μόνες τους θα καταφέρουν να «αυτορρυθμιστούν».

Το «κλειδί» για φθηνότερα ηλεκτρικά αυτοκίνητα

Το μυστικό βρίσκεται στο κόστος των μπαταριών αυτών των οχημάτων και στην τιμή των πρώτων υλών για την κατασκευή τους

Οι **αυτοκινητοβιομηχανίες** αγκαλιάζουν την ηλεκτροκίνηση, υπό τη διαμόκληση σπάθης των όλο και αυστηρότερων ορίων ρύπων που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά το ερώτημα για πολλούς καταναλωτές είναι πότε τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα θα κοστίζουν όσο τα συμβατικά. Για τους οδηγούς που συνυπολογίζουν το γεγονός ότι δεν θα χρειαστεί ποτέ πια να επισκεφθούν βενζινάδικο και εκτιμούν το κόστος των ηλεκτρικών οχημάτων σε όλη τη διάρκεια χρήσης τους, τα νέα είναι καλά.

Πολλά από τα νέα ηλεκτρικά μοντέλα θα προσεγγίσουν σε κόστος τα βενζινοκίνητα εάν υπολογιστεί η οικονομία στα καύσιμα και στη συντήρηση (το σέρβις των ηλεκτρικών οχημάτων κοστίζει λιγότερο από των συμβατικών, γιατί δεν έχουν πολύπλοκους κινητήρες εσωτερικής καύσης). Σημαντική παράμετρος είναι η ύπαρξη ή όχι επιδότησης για την αγορά ηλεκτρικών οχημάτων, η οποία σε χώρες όπως η Γερμανία ανέρχεται σε 6.000 ευρώ. Επίσης, οι υπολογισμοί αλλάζουν όσο αυξάνεται το κόστος των συμβατικών καυσίμων, κάτι που μπορεί να συμβεί στην περίπτωση του πετρελαίου κίνησης, το οποίο δεν είναι σαφές για πόσο καιρό ακόμη θα παραμένει φθηνότερο από τη βενζίνη.

Το κόστος της μπαταρίας ευθύνεται για το ένα τρίτο της τιμής ενός ηλεκτρικού αυτοκινήτου, ενώ από τις προβλέψεις για το μελλοντικό κόστος της μπαταρίας εξαρτώνται οι προβλέψεις για το συνολικό κόστος των οχημάτων.

Το κόστος των μπαταριών λιθίου μειώνεται κάθε χρόνο όλο και περισσότερο, αλλά το ερώτημα είναι για πόσο καιρό θα συνεχιστεί αυτή η πτωτική τάση.

Σύμφωνα με την Πρωτοβουλία για την Ενέργεια του Πανεπιστημίου MIT, η πτώση των τιμών θα «φρενάρει» εξαιτίας του κόστους των πρώτων υλών. «Κάποιες προβλέψεις καταλήγουν να δείχνουν ότι στο μέλλον οι μπαταρίες θα κοστίζουν λιγότερο από ό,τι τα υλικά κατασκευής τους» σημείωσε ο διευθυντής της ομάδας Κινητικότητας του MIT, Ράνταλ Φιλντ.

Αυτή τη στιγμή, οι μπαταρίες λιθίου κοστίζουν από 175 έως 300 δολάρια ανά κιλοβατώρα, ενώ σε ένα τυπικό ηλεκτροκίνητο όχημα μεσαίας κατηγορίας οι μπαταρίες αποδίδουν 60 κιλοβατώρας. Κάποιες έρευνες από εταιρείες και πανεπιστήμια προβλέπουν ότι το κόστος της κιλοβατώρας θα πέσει στα 100 δολάρια, το οποίο θεωρείται το «μαγικό νούμερο», που θα επιτρέψει στα ηλεκτροκίνητα οχήματα να έχουν την ίδια τιμή αγοράς με τα συμβατικά χωρίς

Στη Γερμανία «τρέχει» πρόγραμμα 300 εκατ. ευρώ για την τοποθέτηση 15.000 σταθμών φόρτισης σε όλη τη χώρα.

επιδοτήσεις – άρα, να είναι οικονομικότερα από τα συμβατικά σε βάθος χρόνου.

Η έρευνα «Insights into future mobility» του MIT προβλέπει ότι η πτώση της τιμής θα σταματήσει στα 124 δολάρια ανά κιλοβατώρα, καθώς η επίτευξη του στόχου των 100 δολαρίων θα απαιτούσε να μείνουν στάσιμες οι τιμές των πρώτων υλών, πράγμα δύσκολο δεδομένης της προβλεπόμενης μεγάλης ανόδου της ζήτησης.

Μια άλλη παράμετρος που μπορεί να επηρεάσει το κόστος είναι το πόσο βελτιώνεται ο σχεδιασμός των μπαταριών ώστε να

μην απαιτείται η χρήση κοβαλτίου, που έχει υψηλό κόστος, και πώς μπορεί να βελτιωθεί η παραγωγή όταν μεγαλώσει η κλίμακα των εγκαταστάσεων.

Προϋπόθεση

Αυτό που θα μπορούσε, ωστόσο, να ανατρέψει τα δεδομένα θα ήταν η μετάβαση σε μια νέα τεχνολογία μπαταριών, πέρα από τα ιόντα λιθίου, παραδείγματος χάριν σε τεχνολογίες μετάλλου-λιθίου, στερεών μπαταριών και μπαταριών λιθίου-θείου. Κάθε μία από τις τεχνολογίες αυτές βρίσκεται σε πολύ πιο πρώιμο στάδιο από

την τεχνολογία των ιόντων λιθίου, ως εκ τούτου, αν δεν γίνουν σημαντικά τεχνολογικά άλματα, δεν θα μπορέσουν να εκτοπίσουν τις μπαταρίες ιόντων λιθίου έως το 2030.

Πολλά εξαρτώνται ακόμη από το πόσα χρήματα θα δοθούν για την έρευνα και από το πόσο μεγάλη θα είναι η ζήτηση για ηλεκτροκίνητα οχήματα, η οποία θα λειτουργήσει ως κίνητρο για τις αυτοκινητοβιομηχανίες. Στη Γερμανία, η Volkswagen έχει ανακοινώσει ότι το 25% των πωλήσεών της το 2025 θα είναι ηλεκτρικά οχήματα και το ποσοστό θα ανέβει

στο 40% το 2030, ενώ παρόμοιοι, αν και κάπως λιγότερο φιλόδοξοι, είναι οι στόχοι άλλων γερμανικών αυτοκινητοβιομηχανιών. Το βήμα αυτό δεν είναι χωρίς κινδύνους, καθώς αν δεν ολοκληρωθεί με ικανή ταχύτητα η κατασκευή δικτύου φορτιστών και αν οι καταναλωτές δεν δείξουν την προτίμησή τους στα ηλεκτρικά οχήματα, οι αυτοκινητοβιομηχανίες μπορεί να καταλήξουν να χάνουν χρήματα.

Η αναδιάρθρωση στους κόλπους της αυτοκινητοβιομηχανίας είναι αναπόφευκτη, αφού το μέλλον βρίσκεται στην ηλεκτροκίνηση, αλλά ένα από τα ερωτήματα είναι τι θα σημάνει για τις θέσεις εργασίας. Ποντάροντας στο λάθος άλογο, δηλαδή στην τεχνολογία της πετρελαιοκίνησης, η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία έμεινε πίσω σε σχέση με ανταγωνιστές όπως η αμερικανική Tesla, ενώ τώρα καλπάζει προκειμένου να καλύψει το χαμένο έδαφος. Όμως οι επενδύσεις στην ηλεκτροκίνηση απαιτούν κεφάλαια, τα οποία η εταιρεία Audi αποφάσισε να εξοικονομήσει απολύοντας 8.000 εργαζομένους.

Το 2010, η γερμανική κυβέρνηση είχε δεσμευθεί ότι έως το 2020 θα κυκλοφορούν ένα εκατομμύριο ηλεκτρικά ή υβριδικά οχήματα στους δρόμους της χώρας. Η επίτευξη του στόχου αυτού μετατοπίστηκε για το 2022, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη το πρόγραμμα κόστους 300 εκατ. ευρώ για τοποθέτηση 15.000 σταθμών φόρτισης σε όλη τη γερμανική επικράτεια.

Δύο μεγιστάνες για τον Λευκό Οίκο

Ο 17 φορές πλουσιότερος από τον Ντόναλντ Τραμπ, Μάικλ Μπλούμπεργκ, θα διεκδικήσει το χρίσμα των Δημοκρατικών

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Οικελογές του 2020 στις ΗΠΑ μπορεί να αποτελέσουν εσωτερική υπόθεση δύο μεγιστάνων, σε περίπτωση που ο Μάικλ Μπλούμπεργκ κερδίσει το χρίσμα των Δημοκρατικών. Αν και μπήκε αργά στην κούρσα, ο Μπλούμπεργκ κατέρριψε ήδη κάθε ρεκόρ προεκλογικής δαπάνης, ξεδύοντας 31 εκατομμύρια δολάρια σε διαφημίσεις για την επόμενη εβδομάδα έναντι 25 εκατ. που είχε επενδύσει ο Μπαράκ Ομπάμα την τελευταία εβδομάδα της εκστρατείας του το 2012. Ο Μπλούμπεργκ μαζί με τον σημερινό πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ έχουν συνολικά προεκλογικά έξοδα που ανέρχονται στα δύο τρίτα της συνολικής δαπάνης των υποψηφίων.

Η παρουσία ενός ακόμη δισεκατομμυριούχου εννοεί τα μάλα τους αντιπάλους του Μπλούμπεργκ και δη εκείνους της αριστερής πτέρυγας, που θεωρούν ότι η «εξαγορά» του ανώτατου αξιώματος στη χώρα υπονομεύει τις ίδιες τις αρχές του κόμματος. Ο Μπέρνι Σάντερς δήλωσε απδιασμένος και η Ελίζαμπεθ Ουόρεν τον καλωσόρισε στην κούρσα για την ανάδειξη του Δημοκρατικού αντιπάλου του Τραμπ ως εξής: «Αν ψάχνετε για πολιτικά σχέδια που θα μπορούσαν να κάνουν τη διαφορά για τους εργαζόμενους ανθρώπους και είναι δημοφιλή, μπορείτε να ξεκινήσετε από εδώ» και τον παρέπεμψε στον υπολογιστή φόρων για πλούσιους, που έχει εκπονήσει το επιτελείο της. Με βάση το συγκεκριμένο εργαλείο, ο Μπλούμπεργκ θα καλέιτο να καταβάλει του χρόνου 3,079 δισ. δολάρια σε φορολογία εισοδήματος.

«Καλά νέα – θα συνεχίσετε να είστε υπερβολικά πλούσιος», είναι το συμπέρασμα της ευρηματικής αριθμομηχανής της Ουόρεν, με δεδομένο τον πλούτο ύψους 52 δισ. δολαρίων του ιδρυτή του ομώνυμου πρακτορείου και πρώην δημάρχου της Νέας Υόρκης. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο πλούτος του είναι 17 φορές μεγαλύτερος από αυτόν του Τραμπ.

Αναλυτές θεωρούν, πάντως, ότι από την είσοδο του Μπλούμπεργκ στην εσωκομματική αναμέτρηση πλύνεται κυρίως ο Τζο Μπάιντεν, το φαβορί για το χρίσμα, αφού διασπάται η κεντρών μετριοπαθής ψήφος, με αποτέλεσμα να ενισχυ-

Ο Μάικλ Μπλούμπεργκ έχει εντυπωσιακό βιογραφικό. Από τραπέζιτης εξελίχθηκε σε μεγιστάνα με μια εκδοτική αυτοκρατορία. Παράλληλα, εξελέγη για τρεις συνεχόμενες θητείες δήμαρχος της Νέας Υόρκης, από το 2001 έως το 2013. Θεωρεί, δε, πως μπορεί να επικρατήσει του Τραμπ στις προεδρικές εκλογές.

Η απόφασή του προκάλεσε την αντίδραση των συνυποψηφίων του, Ελίζαμπεθ Ουόρεν και Μπέρνι Σάντερς.

εται η Ουόρεν ως εκπρόσωπος της αριστερής πτέρυγας. Παρ' όλο που οι περισσότεροι σχολιαστές συμφωνούν ότι ο Μπλούμπεργκ δεν έχει πολλές πιθανότητες να κατακτήσει το χρίσμα, θεωρούν ότι μπορεί να προκαλέσει μεγάλη ζημιά στους Δημοκρατικούς, κατακερματίζοντας περαιτέρω το ήδη διασπασμένο εσωκομματικό πεδίο και δημιουργώντας την αίσθηση μιας συνωμοσίας των πλουσίων που ανησυχούν ότι ενδεχόμενη επικρά-

τηση της Ουόρεν ή του Σάντερς θα έβλαπτε σοβαρά τις φορολογικές τους δηλώσεις.

Δεν είναι η πρώτη φορά που ένας μεγιστάνας επενδύει τον προσωπικό του πλούτο στην αμερικανική προεκλογική εκστρατεία. Από τον Ρος Περό (1992, 1996) και τον Στιβ Φορμς (1996, 2000) μέχρι τον Μιτ Ρόμνεϊ (2012), υπάρχει μακρά παράδοση αντιμετώπισης του χρήματος ως ειστηρίου για τον Λευκό Οίκο.

Πολιτική δυστοπία

Ακόμη, όμως, και σε σύγκριση με τον Τραμπ, η περίπτωση του Μπλούμπεργκ ξεπερνάει κάθε προηγούμενο και όπως υπογραμμίζουν Αμερικανοί σχολιογράφοι γεννάει μια πολιτική δυστοπία, στην οποία μόνο οι δισεκατομμυριούχοι έχουν πλέον πιθανότητες εκλογικής νίκης. Πολλοί ανα-

Η αλήθεια είναι ότι ο κυριότερος αντίπαλος του Αμερικανού προέδρου είναι ο ίδιος του ο εαυτός και το ενδεχόμενο παραπομπής του στη Δικαιοσύνη. Η διαδίκασση στις επιτροπές της Βουλής των Αντιπροσώπων συνεχίζεται και ο Τραμπ έχει διορία μέχρι σήμερα να αποφασίσει αν θα καταθέσει. Ο ίδιος διακήρυξε σε δημοσιογράφους του Fox and Friends ότι θέλει να πάει σε δική με την κατηγορία ότι εκβίασε το Κίεβο με αναστολή της στρατιωτικής βοήθειας προς την Ουκρανία, με αντάλλαγμα τη διενέργεια έρευνας εις βάρος του κυριότερου αντιπάλου του, Τζο Μπάιντεν και του γιου του Χάντερ. «Ο πρόεδρος έχει την επιλογή: μπορεί να αδράξει την ευκαιρία και να εκπροσωπηθεί στις ακροάσεις ή να σταματήσει να διαμαρτύρεται για τη διαδικασία», ανέφερε χαρακτηριστικά ο Δημοκρατικός Τζέρολντ Νάντλερ, επικεφαλής της επιτροπής Δικαιοσύνης της Βουλής. Η αμερικανική κοινή γνώμη παραμένει δικασμένη για το ζήτημα, με 47% να τάσσεται υπέρ της παραπομπής του Τραμπ και το 40% να υιοθετεί την αντίθετη άποψη.

Ο ίδιος δικαιολόγησε την επιλογή του, λέγοντας ότι είναι ο μόνος που μπορεί να αποτρέψει την επανεκλογή του νυν προέδρου.

μικρή εμπειρία σε εθνικό επίπεδο. Ο Μπλούμπεργκ έχει ένα εντυπωσιακό βιογραφικό στον χώρο των επιχειρήσεων, αφού από τραπέζιτης εξελίχθηκε σε μεγιστάνα με μια εκδοτική αυτοκρατορία. Παράλληλα, εξελέγη για τρεις συνεχόμενες θητείες δήμαρχος της Νέας Υόρκης, από το 2001 ως το 2013. Φιλάνθρωπος, με αδρές δωρεές σε ποικίλες οργανώσεις και σκοπούς, ο Μπλούμπεργκ ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του στην πολιτική ως Δη-

Το αβέβαιο μέλλον του κατηγορούμενου Νετανιάχου

Η μάχη να παραμείνει πρωθυπουργός

Αβέβαιο είναι το μέλλον του Μπέντζαμιν Νετανιάχου, γνωστού και ως «Μπίμπι», ο οποίος παρότι έγινε ο μακροβιότερος πρωθυπουργός στην ιστορία του Ισραήλ, απέτυχε να εξασφαλίσει κοινοβουλευτική στήριξη και απειλείται από τρεις διώξεις για δωροδοκία, απάτη και κατάχρηση εξουσίας. Είναι γνωστό σε όλους, όμως, ότι ο Νετανιάχου θα κάνει τα πάντα για να διατηρηθεί στην πρωθυπουργία, όπως επισημαίνει ο αρθρογράφος της εφημερίδας The Guardian, Σάιμον Τίζνταλ. Η επιλογή του Νετανιάχου να χρησιμοποιήσει ανοικτά ρατσιστική, δίκαστική γλώσσα και να επιβάλει στο Λικούντ ακροδεξιά γραμμή έχει ήδη καταφέρει αποφασιστικό πλήγμα στην ισραηλινή δημοκρατία.

Την ίδια ώρα, η προσωπική του συμμαχία με τον Ντόναλντ Τραμπ απέκλεισε κάθε ενδεχόμενο ειρηνεύσης με τους Παλαιστίνιους, ενώ η πολεμοχαρής τακτική και ρητορική του μεταμόρφωσε το Ισραήλ σε περιφερειακό Γολιάθ και πηγή αναταραχής στη Μέση Ανατολή. Το κατηγορητήριο που τον βαρύνει επέτρεψε στον πρωθυπουργό να μιλήσει για «απόπειρα πραξικοπήματος». Παρά τις προσπάθειές του, όμως, ο Νετανιάχου δεν μοιά-

ζει να συγκίνησε τη βάση και τους μηχανισμούς του Λικούντ, με τη διαδήλωση οπαδών του την Τρίτη να είναι πολύ μικρότερη από ό,τι ο ίδιος θα ήθελε.

Το σημαντικότερο πλεονέκτημα του «Μπίμπι» είναι ότι παρά το δικαστικό του λόγο και την εμπλοκή του με τη Δικαιοσύνη, παραμένει ο μόνος υποψήφιος με σαφή πολιτική πλατφόρμα, κάτι που δεν ισχύει για τους αντιπάλους του. Η φήμη της περασμένης εβδομάδας ότι ο ηγέτης της αντιπολίτευσης, Μπένι Γκαντζ και το άχρωμο κόμμα του, «Μπλε και Ασπρο», βρίσκονταν σε συζήτηση με στόχο σύναψη συμμαχίας με την Κοινή Λίστα Αραβικών Κομμάτων, προκάλεσε εκδηλώσεις μίσους από την εθνικιστική μερίδα της ισραηλινής κοινής γνώμης και από τον ίδιο τον πρωθυπουργό. Ο Νετανιάχου αποκάλυψε τότε την Κοινή Λίστα «πέμπτη φάλαγγα που στηρίζει την τρομοκρατία», χαρακτηρίζοντας κάθε συμμαχία με τα αραβικά κόμματα «προδοσία».

Η αγανάκτηση του Γκαντζ στην άρνηση του Νετανιάχου να σχηματίσει κυβέρνηση με το κόμμα του θα ήταν πιο αλθοφανής και θα συγκινούσε τους ψηφοφόρους εάν ο απόστρατος στρατηγός δεν υιοθε-

Η διαδήλωση οπαδών του Νετανιάχου στο Τελ Αβίβ την Τρίτη ήταν πολύ μικρότερη από ό,τι ο ίδιος θα ήθελε.

Παρά τον δικαστικό του λόγο και την εμπλοκή του με τη Δικαιοσύνη, παραμένει ο μόνος υποψήφιος με σαφή πολιτική πλατφόρμα.

τούσε μεγάλο μέρος των πολιτικών πρωτοβουλιών του Λικούντ. Όπως και ο Νετανιάχου, ο Γκαντζ προωθεί σκληρή γραμμή για τη Γάζα και τα Κατεχόμενα, ενώ επαινέσε τις ΗΠΑ για την αναγνώριση της νομιμότητας των εβραϊκών εποικισμών. Η παγαγώδης αποτυχία της ισραηλινής Αριστεράς να εκπληρώσει σαφή, ξεχωριστή προοδευτική προοπτική ευνόησε τον Νετανιάχου και τα ακραία εθνικιστικά κόμμα-

τα της Κνέσετ. Από τη μεριά του, ο Γκαντζ έχει συνεργαστεί στενά με τον «Μπίμπι» σε πολλές πρωτοβουλίες μεγάλης συμβολικής αξίας, όπως την αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραήλ από τις ΗΠΑ και την αποδοχή της προσάρτησης των Υψωμάτων του Γκολάν.

Οι αρνητικές συνέπειες του άξονα Τραμπ - Νετανιάχου και της σκληροπυρηνικής τους πολιτικής επηρεάζουν ολοένα και περισσότερες περιοχές της Μέσης Ανατολής. Οι εγκεκριμένες από τις ΗΠΑ ισραηλινές στρατιωτικές επιχειρήσεις με στόχο ιρανικές ή υποστηριζόμενες από το Ιράν σιτικές πολιτοφυλακές σε Συρία, Λίβανο και Ιράκ έχουν καταστεί ρουτίνα. Ο Νετανιάχου μετέτρεψε έτσι το Ισραήλ σε υπεργολάβο των πολέμων, που ο Τραμπ αρνείται να διε-

ξάγει μόνος, σπρώχνοντας το Ισραήλ πιο κοντά σε καθεστώς, όπως το Σαουδική Αραβία, την Αίγυπτο και τα Εμιράτα.

Τίποτα δεν είναι πιο ασφαλές εξαιτίας της μέχρις εσχάτων προσπάθειας του «Μπίμπι» να επιβιώσει πολιτικά. Η κυβερνητική κρίση παραμένει άλυτη, οι εσωκομματικοί του αντίπαλοι αρχίζουν να οργανώνονται και το Λικούντ βρίσκεται στα πρόθυρα της εξέγερσης. Υπό μία έννοια, όμως, η θητεία του Νετανιάχου έχει ήδη λήξει, επισημαίνει ο Σάιμον Τίζνταλ, καθώς το κύριο πρόβλημα δεν είναι πια ο Νετανιάχου, αλλά ο τρόπος με τον οποίο το Ισραήλ θα μπορέσει να ξεπεράσει το βαθύ ιδεολογικό και κοινωνικό ρήγμα που αποτελεί την κληρονομιά του απερχόμενου πρωθυπουργού.

REUTERS

Οι διώξεις

Ο Νετανιάχου γίνεται ο πρώτος εν ενεργεία πρωθυπουργός που αντιμετωπίζει διώξεις για διαφθορά. Η πρώτη υπόθεση αφορά δώρα αξίας 300.000 δολαρίων που εξασφάλισε ο πρωθυπουργός έναντι πολιτικών εξυπηρέτησεων. Μεταξύ των δώρων ξεχωρίζουν κοσμήματα και κιβώτια σαμπάνιας από τον μεγιστάνα του Χόλιγουντ Αρνον Μίλχαν και τον Αυστραλό επιχειρηματία Τζέιμς Πάκερ. Η δεύτερη υπόθεση αφορά συμμετοχές του Μπίμπι με τον ιδιοκτήτη ημερήσιας εφημερίδας για «βελτιωμένη» κάλυψη του Λικούντ. Ο πρωθυπουργός υποσχέθηκε σε αντάλλαγμα να νομοθετήσει έτσι ώστε να καθυστερήσει την επέκταση ανταγωνιστικού φύλλου. Η τρίτη δικαστική προσφυγή αφορά κατηγορίες δωροδοκίας και παράβαση καθήκοντος. Σύμφωνα με την εισαγγελία, ο Νετανιάχου συνεννοήθηκε με τον μεγαλομέτοχο της τηλεοπτικής εταιρείας Bezeq για να εξασφαλίσει προνομιακή μεταχείριση από δημοφιλή ειδησεογραφική ιστοσελίδα ιδιοκτησίας της Bezeq. Σε αντάλλαγμα, ο πρωθυπουργός υποσχέθηκε ότι η εταιρεία τηλεοπτικών μηνιαίων θα εξασφαλίσει ρυθμιστικές «ευκολίες» αξίας 500 εκατ. δολαρίων.

Κίνδυνος για εγκύους οι διατροφικές διαταραχές

Μια ανεπαρκής διατροφή, με τις συνεπακόλουθες ελλείψεις θρεπτικών συστατικών, εμποδίζει την εμβρυϊκή ανάπτυξη

Οι έγκυοι με διατροφικές διαταραχές πρέπει να κάνουν περισσότερες εξετάσεις κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, δεδομένου ότι παρουσιάζουν αυξημένο κίνδυνο επιπλοκών, σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε το σουηδικό Ινστιτούτο Karolinska. Τα ευρήματα της μελέτης, που δημοσιεύθηκαν στην επιστημονική επιθεώρηση JAMA Psychiatry, αποκαλύπτουν ότι τα παιδιά μπτέρων με διατροφικές διαταραχές διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο να γεννηθούν πρόωρα και με μειωμένη περίμετρο κεφαλής.

Οι διατροφικές διαταραχές πλήττουν εκατομμύρια άτομα παγκοσμίως και ιδιαίτερα γυναίκες σε ηλικία τεκνοποίησης. Οι μελετητές επιχείρησαν να διερευνήσουν το σύνολο του 1,2 εκατ. γυναικών που

γέννησαν στη Σουηδία μεταξύ 2003 και 2014, από τις οποίες περίπου 2.800 είχαν ανορεξία, 1.400 βουλιμία και 3.400 κάποια μη προσδιοριζόμενη αλλιώς (ΜΠΑ) διατροφική διαταραχή. Επίσης, έλαβαν υπόψη τους αν η διατροφική διαταραχή ήταν παρελθούσα ή ενεργή. Διαπιστώθηκε ότι όλα τα είδη διατροφικών διαταραχών αύξαναν τον κίνδυνο πρόωρου τοκετού, μικροκεφαλίας και υπερέμεψς (ένας σοβαρός τύπος ναυτίας και εμετού που προσβάλλει τις μπτέρες). Παράλληλα, ο κίνδυνος αναιμίας ήταν δύο φορές υψηλότερος για τις γυναίκες με ανορεξία ή ΜΠΑ διατροφική διαταραχή, συγκριτικά με τις μπτέρες που δεν έπασχαν από διατροφικές διαταραχές. Η ενεργή ανορεξία σχετίστηκε επίσης με αυξημένο κίνδυνο προγεν-

Οι μέλλουσες μπτέρες που πάσχουν από κάθε τύπου διατροφικές διαταραχές πρέπει να υποβάλλονται σε περισσότερες εξετάσεις.

νητικής αιμορραγίας. Ο κίνδυνος αυξανόταν όταν η ασθένεια ήταν ενεργή, ωστόσο οι γυναίκες που δεν «θεραπεύθηκαν» από μια διατροφική διαταραχή που είχε εμφανιστεί περισσότερο από έναν χρόνο πριν από τη σύλληψη, διέτρεχαν επίσης αυξημένο κίνδυνο επιπλοκών, συγκριτικά με εκείνες που δεν είχαν διαγνωστεί ποτέ με τέτοιου τύπου διαταραχή.

Οι έγκυοι με διατροφικές διαταραχές ανήκουν στις ομάδες υψηλού κινδύνου όσον αφορά τις επιπλοκές. «Από κλινικής απόψεως, αυτό σημαίνει ότι χρειάζονται περισσότερες και πιο συχνές εξετάσεις», εξηγεί η Αγκελα Μάντελ, ερευνήτρια στο τμήμα Ιατρικής του Ινστιτούτου Karolinska, επικεφαλής ιατρός Μαιευτικής και Γυναικολογίας, και μία

εκ των συντακτών της μελέτης. Σύμφωνα με τους ερευνητές, υπάρχουν πολλές πιθανές εξηγήσεις. Μια ανεπαρκής διατροφή, με τις συνεπακόλουθες ελλείψεις θρεπτικών συστατικών, εμποδίζει την εμβρυϊκή ανάπτυξη. Η κορτιζόλη (ορμόνη του στρες) βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα σε γυναίκες με ανορεξία και βουλιμία και έχει προηγουμένως συσχετιστεί με μικροκεφαλία. Τόσο το άγχος όσο και ορισμένες διατροφικές ελλείψεις έχουν συσχετιστεί με πρόωρες γέννες. Οι ανεπάρκειες των βιταμινών και των μετάλλων έχουν επίσης συσχετιστεί με αποκόλλση του πλακούντα, γεγονός που θα μπορούσε να εξηγήσει τον αυξημένο κίνδυνο αιμορραγίας κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης.

A.P.

Κατά την τρίτη ηλικία υπάρχει άμεση σύνδεση της περιφέρειας της κοιλιάς και της εμφάνισης της νόσου.

Κοιλιακό λίπος και εμφάνιση άνοιας

Η μεγάλη κοιλιά, κατά την τρίτη ηλικία, δεν είναι μόνο ακαλαίσθητη αλλά πιθανώς να υποδεικνύει αυξημένη προδιάθεση για την εμφάνιση γεροντικής άνοιας. Μία νέα κορεατική μελέτη, η πρώτη που εξετάζει την πιθανή σχέση μεταξύ περιφέρειας της μέσης των ηλικιωμένων και της άνοιας, υποδεικνύει ότι η περιφέρεια της μέσης «αποκαλύπτει» ακριβέστερα τα επίπεδα λίπους του οργανισμού συγκριτικά με τον Δείκτη Μάζας Σώματος (ΔΜΣ), ιδιαίτερα μεταξύ των ηλικιωμένων. Η έρευνα δημοσιεύθηκε στην επιστημονική επιθεώρηση «Obesity». «Για όλους τους επιστήμονες που ασχολούνται με τη γηριατρική, την παχυσαρκία και την άνοια, η έρευνα αυτή δίνει έμφαση στην περιφέρεια της μέσης ως παράγοντα κινδύνου για την εμφάνιση άνοιας που σχετίζεται με την παχυσαρκία», είπε ο Χάι Τζιν Γιου, συντάκτης της μελέτης και αναπληρωτής καθηγητής στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Γκούρο της Κορέας. Η νέα έρευνα συνέλεξε στοιχεία για 872.082 ηλικίας 65 ετών και άνω που συμμετείχαν σε διαγνωστικές εξετάσεις για άνοια το 2009. Οι επιστήμονες πραγματοποίησαν συνεντεύξεις με τους συμμετέχοντες που φανέρωσαν την ηλικία τους και τις καθημερινές τους συνήθειες (το κάπνισμα, την κατανάλωση αλκοόλ, τα επίπεδα σωματικής άσκησης αλλά και την οικονομική τους κατάσταση).

Μετρήθηκαν επίσης ο ΔΜΣ, το βάρος σε κιλά και η περίμετρος της μέσης στο στενότερό της σημείο κατά την ελάχιστη αναπνοή. Επειδή ο ΔΜΣ στην ύστερη ενήλικη ζωή μπορεί να επηρεάζεται από άλλες παθήσεις, οι ερευνητές ταξινόμησαν τους συμμετέχοντες χρησιμοποιώντας τον Δείκτη Συννοσηρότητας Charlson σε δύο ομάδες, ανάλογα με το αν δεν είχαν καμία συννοσηρότητα ή αν είχαν από μια και πάνω συννοσηρότητες, αν δηλαδή, νοσούσαν και από άλλες ασθένειες.

Διαπιστώθηκε ότι οι συμμετέχοντες των οποίων η περίμετρος της μέσης τους ήταν πάνω από 90 εκ. για τους άνδρες και πάνω από 85 για τις γυναίκες παρουσίαζαν αυξημένο κίνδυνο άνοιας ανεξαρτήτως των άλλων παραγόντων (ΔΜΣ, αρτηριακή πίεση, χοληστερόλη, λειτουργία του ήπατος και παράγοντες που σχετίζονται με τον τρόπο ζωής). Παράλληλα φάνηκε ότι αυτοί που ήταν λιποβαρείς διέτρεχαν αυξημένο κίνδυνο άνοιας συγκριτικά με εκείνους που είχαν φυσιολογικό βάρος.

Πονοκέφαλος;

Όσοι υποφέρετε, ξέρετε.

Δεν υπάρχει άνθρωπος που να μην έχει υποφέρει έστω και μία φορά.

Συνήθεις αιτίες; Το έντονο στρες, η κούραση, η ιγμορίτιδα, η κακή στάση του σώματος και η αφυδάτωση.

Σε κάποιες περιπτώσεις μπορείτε να δώσετε λύση μόνοι σας με ξεκούραση, χαλάρωση και αρκετό νερό.

Αν όμως το σύμπτωμα είναι έντονο, πιθανόν να χρειαστείτε φαρμακευτική αγωγή, επομένως συμβουλευτείτε τον γιατρό ή το φαρμακοποιό σας.

Είναι η υγεία σου.
Δεν είναι παιχνίδι!

Κατ' οίκον εξέταση για καρκίνο τραχήλου της μήτρας

Μια απλή εξέταση ούρων ή κοιλιακού υγρού, που μπορεί να συλλεχθεί στο σπίτι, πιθανώς να επιτρέψει στις γυναίκες να διαπιστώσουν κατά πόσον κινδυνεύουν από καρκίνο του τραχήλου της μήτρας. Θεωρητικά η νέα μέθοδος θα μπορέσει να συμπληρώσει, αλλά όχι να υποκαταστήσει, το συμβατικό τεστ Παπανικολάου. Οι γυναίκες, μάλιστα, που υποβάλλονται στην πρωτοποριακή εξέταση δεν θα χρειάζεται να εγκαταλείψουν την άνεση του σπιτιού τους και να επισκεφθούν κάποιον ιατρό.

Επιστήμονες του πανεπιστημίου Κουίν Μαίρη του Λονδίνου ζήτησαν από γυναίκες να τους δώσουν δείγματα βιολογικού υγρού που συνέλεξαν οι ίδιες, προκειμένου να τα εξετάσουν. Αν και είναι αναγκαία η πραγματοποίηση ευρύτερων ερευνών στο αντικείμενο, πολλές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στην πρόληψη και ενημέρωση του γυναικείου καρκίνου χαρακτηρίζουν την εργασία των επιστημόνων «ενθαρρυντική» και με δυνατότητες μεταβολής «των κανόνων του παιχνιδιού».

Τα συμπεράσματα της έρευνας παρουσιάστηκαν στο συνέδριο του Βρετανικού Εθνικού Ερευνητικού Αντικαρκινικού Ινστιτούτου που πραγματοποιήθηκε στη Γλασκώβη και υποδεικνύουν ότι η πρωτοποριακή μέθοδος είναι εφικτή, αλλά και πολύ δημοφιλής. Παρ' όλα αυτά, το βρετανικό Εθνικό Σύστημα Υγείας (NHS) δεν πρόκειται να πάρει την καινοτόμο μέθοδο στις γυναίκες

Μια νέα εξέταση, που θα μπορεί να κάνει η γυναίκα μόνη της στο σπίτι, θα ανιχνεύει προκαρκινικές αλλοιώσεις στον τράχηλο της μήτρας. Οι ειδικοί επισημαίνουν ότι το νέο τεστ είναι συμπληρωματικό του τεστ Παπανικολάου.

πριν από την ολοκλήρωση ευρύτερων ερευνών. Ακόμη και όταν συμβεί αυτό, όμως, η νέα μέθοδος δεν θα είναι παρά μια εναλλακτική λύση για τις γυναίκες, καθώς οι Βρετανοί ερευνητές πιστεύουν ότι το τεστ Παπανικολάου θα εξακολουθήσει να κατέχει πρωταρχική θέση στην πρόληψη του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας με τη σημερινή του μορφή. Μελλοντικά, επισημαίνουν οι ερευνητές, κάποιες γυναίκες θα μπορούν να αγοράζουν το διαγνωστικό τεστ από το

Διαδίκτυο, να το χρησιμοποιούν στο σπίτι τους και να αποστέλλουν ταχυδρομικά το δείγμα τους στα εργαστήρια για ανάλυση.

Η εξέταση στοχεύει στη διάγνωση προκαρκινικών καταστάσεων που μπορούν να αντιμετωπισθούν, αποτρέποντας την εμφάνιση καρκίνου. Όλες οι γυναίκες ηλικίας 25 έως 64 ετών καλούνται κάθε χρόνο από τις βρετανικές υγειονομικές αρχές να υποβληθούν σε τεστ Παπανικολάου. Ωστόσο, όπως δείχνουν πρόσφατα στατιστικά στοιχεία, η μία στις τέσσερις Βρετανίδες δεν προσέρχεται να εξεταστεί, κάτι που, σύμφωνα με τους επιστήμονες, αποδίδεται στην ντροπή που νιώθουν οι γυναίκες, στην έλλειψη ενημέρωσης ή απλώς στην αναβλητικότητα.

Η νέα εξέταση (S5) μετρά τις χημικές μεταβολές που ανιχνεύονται στα ούρα ή στο δείγμα κοιλιακού υγρού, που συγκεντρώνει η ίδια η γυναίκα, προκειμένου να υπολογίσει τον κίνδυνο καρκινογένεσης. Το υψηλό αποτέλεσμα υποδεικνύει ότι η γυναίκα διατρέχει αυξημένο κίνδυνο να έχει προκαρκινικές αλλοιώσεις.

Όπως διαπιστώθηκε κατά τη μελέτη, το νέο τεστ μπορούσε να διακρίνει τις γυναίκες που είχαν προκαρκινικές αλλοιώσεις, οι οποίες είχαν διαγνωστεί συμβατικά.

Η δρ Μπελίντια Νεντζάι, που συντόνισε την έρευνα, τόνισε ότι η ακρίβεια της εξέτασης S5 θα ενισχυθεί στο μέλλον και δεν αποκλείεται να κυκλοφορεί στο εμπόριο σε πέντε χρόνια.

Το άτμισμα δεν καταστρέφει μόνο τις κυψελίδες των πνευμόνων, αλλά και τους αεραγωγούς.

Πνευμονική βλάβη εξαιτίας του ατμίσματος

Το μυστήριο μιας νέας μορφής πνευμονικής βλάβης εξαιτίας ατμίσματος προσαθούν να επιλύσουν Καναδοί ερευνητές. Σήμερα, πιστεύουν ότι συνδέεται με τα πρόσθετα αρωματικά χημικά που υπάρχουν στα ηλεκτρονικά τσιγάρα.

Η σχετική μελέτη, που δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση Canadian Medical Association Journal, εστιάστηκε σε έναν 17χρονο, ο οποίος εμφάνισε ένα είδος βρογχιολιτίδας, μια σοβαρή και μη αναστρέψιμη πάθηση των πνευμόνων, που προκαλείται από την έκθεση σε χημικά και ειδικότερα στο diacetyl, το οποίο αποτελεί γνωστή αιτία της πάθησης.

Ο νεαρός Καναδός, που χρησιμοποιούσε τόσο ηλεκτρονικά τσιγάρα με χημικά πρόσθετα και νικοτίνη, όσο και THC (η ψυχοδραστική ουσία στη μαριχουάνα), διακομίστηκε σε νοσοκομείο του Οντάριο, με έντονο βήχα, την περασμένη άνοιξη. Διαγνώστηκε με πνευμονία και του χορηγήθηκε αντιβίωση. Πέντε ημέρες αργότερα, επέστρεψε με βαρύτερα συμπτώματα και εισήχθη στο νοσοκομείο για ενδοφλέβια αντιβιοτικά. Η κατάστασή του συνέχισε να επιδεινώνεται, οπότε οι γιατροί του τοποθέτησαν ένα βοηθητικό μηχανικό σύστημα αερισμού, το οποίο, ωστόσο, δεν βελτίωσε την κατάσταση του. Στη συνέχεια διακομίστηκε στο Κέντρο Επιστημών Υγείας του Οντάριο, όπου συνδέθηκε με τεχνητό πνεύμονα. Αυτό σταθεροποίησε την κατάστασή του, αλλά δεν την ανέστρεψε.

«Ανυσυχούσα ότι οι πνευμονές του δεν θα επανέλθουν ποτέ, ώστε να τον αποσυνδέσουμε από τον τεχνητό πνεύμονα», δήλωσε η Κάρεν Μπόρμα, επιστήμονας εντατικής φροντίδας στο Κέντρο Επιστημών Υγείας και συντάκτρια της μελέτης. Με τον φόβο ότι θα χρειαζόταν μεταμόσχευση πνεύμονα, η ομάδα τον μετέφερε σε ένα τοπικό κέντρο μεταμοσχεύσεων, στο Τορόντο. Από τη στιγμή που διαπιστώθηκε η ύπαρξη κάποιας λοίμωξης, οι γιατροί αποφάσισαν να του χορηγήσουν υψηλές δόσεις στεροειδών, οι οποίες όντως βοήθησαν.

Η ιδιομορφία της περίπτωσης του νεαρού έγκειται στο ότι το άτμισμα δεν είχε καταστρέψει τις κυψελίδες των πνευμόνων, αλλά τους αεραγωγούς, κάτι που, σύμφωνα με τους ειδικούς, προκλήθηκε από χημικές ουσίες.

Η νίκη στο Λουξεμβούργο χάρισε στον ΑΠΟΕΛ 570.000. Το συνολικό ποσό από την φετινή ευρωπαϊκή πορεία, μέχρι τώρα, είναι 12.607.190.

Συνεχίζει το... βιολί του

Ο ΑΠΟΕΛ προκρίθηκε για 3η φορά στη νοκ άουτ φάση ευρωπαϊκής διοργάνωσης

Στην τελευταία δεκαετία, ο ΑΠΟΕΛ κυριάρχησε στο κυπριακό ποδόσφαιρο (μετρά 7 συνεχόμενες κατακτήσεις του πρωταθλήματος) ενώ φτάνει και σε πολύ μεγάλες επιτυχίες στις δύο μεγάλες διοργανώσεις της UEFA, το χρυσόφορο Champions League και το αναβαθμισμένο Europa League.

Την περασμένη Πέμπτη (28 Νοεμβρίου), ο ΑΠΟΕΛ νίκησε εκτός έδρας τη Ντουντελάντς και εξασφάλισε, μια αγωνιστική πριν το τέλος της φάσης των ομίλων, την πρόκρισή του στους «32» του Europa League, για δεύτερη φορά στην ιστορία του.

Αυτή θα είναι η τρίτη φορά στα τελευταία εννιά χρόνια που οι «γαλαζοκίτρινοι» θα παίξουν Ευρώπη και από τον Φεβρουάριο, παίρνοντας την πρόκριση από την φάση των ομίλων. Το έκαναν και το 2011 στο Champions League.

Ένα στοιχείο που δείχνει την ευρωπαϊκή καταξίωση του θρύλου είναι πως και τις τρεις φορές, κατάφερε να εξασφαλίσει την πρόκριση πριν το φινάλε του ομίλου στον οποίο συμμετείχε. Τα πανηγύρια για όλο το οικοδόμημα ξεκινούσαν πάντα στα τέλη Νοεμβρίου, μετά το τέλος της πέμπτης αγωνιστικής! Την πρώτη φορά ο ΑΠΟΕΛ πανηγύρισε στη Ρωσία με τη Ζενίτ το 2011. Η επόμενη πρόκρισή του στη νοκ άουτ φάση ήρθε στο Καζακστάν με την Αστάνα το 2016 και τώρα στο Λουξεμβούργο με την Ντουντελάντς το 2019. Πώς λοιπόν να μην νιώθουν περήφανοι οι χιλιάδες ΑΠΟΕΛίστες;

Αξίζει να αναφερθεί ότι στις δύο προηγούμενες παρουσίες του

Φεβρουαρίου, ο ΑΠΟΕΛ δεν έμεινε στο πρώτο νοκ άουτ και πήγε στο δεύτερο. Το 2011 απέκλεισε την Λιόν στην φάση των «16» του Champions League και το 2016 απέκλεισε την Αθλέτικ Μπιλπάο στους «32» του Europa League. Για να δούμε φέτος, πόσο μακριά μπορεί να φτάσει ο καλύτερος εκπρόσωπος του ποδοσφαίρου μας στις ευρωπαϊκές, διασυλλογικές, διοργανώσεις.

Οι πιθανοί αντίπαλοι του

Στις 16 του Δεκέμβρη ο διευθυντής του ΑΠΟΕΛ θα βρεθεί στην Νιόν, όπου θα πραγματοποιηθεί η κλήρωση για την φάση των «32». Ο θρύλος των γηπέδων μας, στη δεύτερη συμμετοχή του στη νοκ-άουτ φάση της δεύτερης τη τάξει διοργάνωσης της UEFA, θα τοποθετηθεί στο γκρουπ των αδύναμων μαζί με άλλες 15 ομάδες και ο αντίπαλός του στους «32» της διοργάνωσης θα προκύψει από το γκρουπ των ισχυρών, όπου θα μπουν 16 ομάδες.

Οι 12 πρώτες των ομίλων του Europa League και οι τέσσερις πιο ισχυρές με βάση τη βαθμολογία της UEFA από τις οκτώ τρίτες των ομίλων του Champions League. Από τις 16 ομάδες αφαιρείται ως πιθανός αντίπαλος η Σεβίλλη με την οποία είναι στον ίδιο όμιλο και δεν μπορεί να παίξει στην επόμενη φάση.

Μέχρι στιγμής και μετά τα αποτελέσματα της 5ης αγωνιστικής των ομίλων, πέραν της Σεβίλλης, μόνο η Σέλτικ και η Εσπανιόλ έχουν «κλειδώσει» την 1η θέση στον όμιλό τους. Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ, Βασιλεία, Λαοκ, Γάνδη, Σπόρτινγκ, Βόλφσμπουργκ,

Μπράγκα, Γουλβς και Αλκμάαρ έχουν εξασφαλίσει πρόκριση, αλλά δεν είναι ξεκάθαρη η θέση που θα τερματίσουν.

Πρέπει λοιπόν να κάνουμε υπομονή μέχρι τη διεξαγωγή της τελευταίας αγωνιστικής των ομίλων για να μάθουμε ποιοι θα είναι οι υποψήφιοι αντίπαλοί του. Αξίζει να σημειώσουμε πως ο Ολυμπιακός Πειραιώς δεν είναι ανάμεσα στους πιθανούς αντιπάλους του ΑΠΟΕΛ, καθώς και να καταφέρει

Ενα στοιχείο που δείχνει την ευρωπαϊκή καταξίωση του θρύλου είναι πως και τις τρεις φορές κατάφερε να εξασφαλίσει την πρόκριση πριν το φινάλε του ομίλου.

να περάσει, κερδίζοντας τον Ερ. Αστέρα, δε γίνεται να βρεθεί στους πρώτους τέσσερις τρίτους, από όλους τους ομίλους.

Το πρώτο παιχνίδι για την φάση των «32» θα λάβει χώρα στις 20 Φεβρουαρίου ενώ μια εβδομάδα αργότερα, στις 27 Φεβρουαρίου δηλαδή θα πραγματοποιηθεί ο επαναληπτικός.

Πολύ μεγάλα έσοδα

Μεγάλα οικονομικά οφέλη έφερε για τον ΑΠΟΕΛ η νίκη του με 2-0 στο Λουξεμβούργο επί της Ντουντελάντς και η πρόκρισή του στους «32» του Europa League.

Η νίκη στο «Γιοσί Μπαρτέλ» χαρίζει στον ΑΠΟΕΛ 570.000 ευρώ

έτσι οι «γαλαζοκίτρινοι» έφτασαν, στις 5 αγωνιστικές του Α' ομίλου στα 1.330.000 ευρώ από την συγκομιδή βαθμών. Επίσης ο πρωταθλητής μας «κλείδωσε» το βράδυ της Πέμπτης, ακόμα 1.000.000 ευρώ, καθώς η ΟΥΕΦΑ ανταμείβει τις ομάδες που προκρίνονται ως δεύτερες από κάθε όμιλο με 500.000, ενώ η πρόκριση στη φάση των «32» αποφέρει σε κάθε ομάδα επιπλέον μισό εκατομμύριο ευρώ.

Ο ΑΠΟΕΛ έχει ήδη εξασφαλίσει έσοδα 5.000.000 ευρώ από τη συμμετοχή στα πλέι οφ του Champions League, μπόνους 2.920.000 ευρώ από τη συμμετοχή στους ομίλους του Europa League και 2.367.190 ευρώ (33 πακέτα) από τη 10ετή κατάταξη της UEFA.

Το συνολικό ποσό μέχρι τώρα για τους «γαλαζοκίτρινους» είναι 12.607.190 ευρώ! Αναλυτικά τα έσοδα του ΑΠΟΕΛ από το φετινό Ευρωπαϊκό του ταξίδι:

- Μπόνους από τη 10ετη κατάταξη της UEFA: 2.357.190 ευρώ (33 πακέτα).
- Συμμετοχή στα πλέι οφ του CL: 5.000.000 ευρώ
- Συμμετοχή στους ομίλους του UEL: 2.920.000 ευρώ
- Βαθμολογική συγκομιδή: 1.330.000 ευρώ

Το πολύ μεγάλο αυτό ποσό θα βοηθήσει την διοίκηση της εταιρείας «ΑΠΟΕΛ Ποδόσφαιρο» να αντεπεξέλθει στις ανάγκες που απαιτεί ο πολύ ψηλός προϋπολογισμός, προκειμένου η ομάδα να παραμείνει ισχυρή και ικανή να συνεχίσει την κυριαρχία της στο νησί μας και να φέρνει παράλληλα, νέες διακρίσεις στην Ευρώπη.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Απόκρυψη των γεγονότων

Του
**ΧΡΙΣΤΟΥ
ΖΑΒΟΥ**

διαμνύουν επίσημα, την προστασία του αθλήματος και την αποτροπή της οποιας δημόσιας συζήτησης. Το σκεπτικό της εν λόγω απόφασης ως προς το πρώτο σκέλος δεν μοιάζει και πολύ λογικό νοούμενου ότι οι άλλες δύο πλατφόρμες του ποδοσφαιρικού τηλεοπτικού χάρτη, μεταδίδουν όλες τις φάσεις χωρίς ομολογούμενως να προκαλούν και μεγάλη ζημιά στο ποδόσφαιρο.

Ως προς την ομαλοποίηση της κουβέντας που συνήθως γίνεται μετά τα ματς, μάλλον δεν πολύ- παρακολουθούν τις συζητήσεις μεταξύ φιλάθλων αλλά και παραγόντων γιατί ακριβώς η εν λόγω πολιτική δεν αποτρέπει κανένα μα κανένα από το να διεκδικήσει το δικαίο της ομάδας του ή την εύνοια των αντιπάλων. Ακριβώς δε, η αφαίρεση των αμφισβητούμενων φάσεων δημιουργεί ακόμη μεγαλύτερο χάος ή μπάχαλο, αφού υπολείπεται κανείς το τεκμήριο για να στοιχειοθετήσει το οποίο ουσιώδες ή ανούσιο επιχείρημά του. Ως προς την επιπλέον

δικαιολογία που δίνουν σχετικά με το ποιος καθορίζει ποια είναι ή δεν είναι αμφισβητούμενη φάση, η εν λόγω τηλεοπτική πλατφόρμα με τα τόσα χρόνια εμπειρίας της στα ποδοσφαιρικά γήπεδα, όφειλε να διαθέτει το αντικειμενικό κριτήριο. Αν όχι τότε η δημοσιογραφική της ομάδα θα μπορούσε να επιληφθεί του θέματος. Επί τούτου θα μπορούσαν να τεθούν κάποια κριτήρια για το ποιες φάσεις αξίζουν ή όχι να περιληφθούν στα στιγμιότυπα.

Από την άλλη, δεν θα μπορούσε να αγνοηθεί από την κουβέντα το γεγονός ότι η ίδια η ΚΟΠ έχει ανάμειξη αφού είναι υπεύθυνη για τις ζωντανές μεταδόσεις. Ακριβώς επί τούτου, μπορεί κανείς εύκολα να κάνει διάφορους συνειρμούς ως προς το ότι η Ομοσπονδία επιθυμεί και μόνο, να προστατεύσει τους διαιτητές ή οτιδήποτε άλλο σχετίζεται με αυτούς και γενικότερα με το πρόβλημα της. Η πλατφόρμα όμως ως δημοσιογραφικός φορέας που είναι μεταδίδοντας ζωντανά γεγονότα με την βοήθεια μεγάλης δημοσιογραφικής ομάδας αντιτίθεται στην θεμελιώδη αρχή του επαγγέλματος, που καθήκον έχει την προβολή των γεγονότων και όχι στην απόκρυψη της πραγματικότητας. Και μόνο απ' αυτό έχει καθήκον να επαναπροσδιορίσει τη θέση της και να επιστρέψει στην μεριά της πραγματικότητας και όχι στην απόκρυψή της.

Ντέρμπι ξανά!

Του
**ΓΙΩΡΓΟΥ
ΛΟΓΙΑΔΗ**

ση δεν έχει με αυτά των τελευταίων χρόνων. Και η πρώτη σημαντική διαφοροποίηση, έχει να κάνει με το σκηνικό πριν το πρώτο σφύριγμα του διαιτητή.

Πάει καιρός και πολλά τέτοια ντέρμπι, με την αγωνία να μεγαλώνει όσο πλησιάζει η μέρα διεξαγωγής του. Έχουν διεξαχθεί πολλά ντέρμπι Ομόνοιας – ΑΠΟΕΛ τα τελευταία χρόνια, για τα οποία η συντριπτική πλειοψηφία των φιλάθλων και των δύο ομάδων, πολύ λίγο ασχολήθηκε και μόνο κατά τη διάρκεια της ημέρας διεξαγωγής τους. Και ίσως το πιο σημαντικό, για την αίσλη της συγκεκριμένης αναμέτρησης, πάνε πολλά χρόνια από την τελευταία φορά που... τόλμψαν κάποιοι να ποντάρουν σε επιτυχία της Ομόνοιας.

Αν αύριο βράδυ υπάρξει νικητής και αυτός θα είναι η ομάδα του ΑΠΟΕΛ, πολλοί θα μιλήσουν για... μία από τα ίδια, για υπερβολικές εκτιμήσεις, ως προς τη φετινή Ομόνοια, κάποιοι ίσως προχωρήσουν και ένα βήμα παρακάτω, προεξοφλώντας μία ακόμη αποτυχημένη χρονιά. Συμπέρασμα υπερβολικό

και λανθασμένο. Τίποτα δεν κρίνεται από ένα ντέρμπι και σαφώς ένα αποτέλεσμα δεν μπορεί να αλλάξει μια εκτίμηση, βασιζόμενη σ' ένα δείγμα δέκα αγώνων, ως προς τη φετινή Ομόνοια και το θετικό πρόσημο της μέχρι τώρα παρουσίας, πάντα σε σχέση με τον ρεαλιστικό στόχο που έχει τηθεί και σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια.

Λάθος και ο ενδεχόμενος υπέρμετρος ενθουσιασμός σε περίπτωση επιτυχίας της Ομόνοιας. Έχει δρόμο ακόμη το φετινό πρωτάθλημα και ντέρμπι πολλά θα ακολουθήσουν. Και ζημιά μπορεί να προκληθεί από ενδεχόμενα... παρέκκλιση από τον αρχικό στόχο. Διαφορετικά τα δεδομένα στην περίπτωση του ΑΠΟΕΛ και αναλόγως του οποίου αποτελέσματος. Αυτό, ωστόσο, που μπορεί να λησθεί, είναι η διαφορετική και πολύ πιο μεγάλη σημασία που θα δοθεί, στην αξιολόγηση του οποίου αποτελέσματος και σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια.

Τι κρατάμε και μάλιστα πριν από την όποια εξέλιξη και αποτέλεσμα του αυριανού ντέρμπι; Πως μετά από χρόνια έχει όλα εκείνα τα στοιχεία που συνοδεύουν ένα ντέρμπι, με τεράστια ιστορία στο κυπριακό ποδόσφαιρο, πως μετά από χρόνια προκαλεί τεράστιο ενδιαφέρον η παρακολούθηση ενός ντέρμπι Ομόνοιας – ΑΠΟΕΛ, τόσο από τους υποστηρικτές των δύο ομάδων όσο και από ουδέτερους.

Τα υπόλοιπα από αύριο το βράδυ...

GO FOR GREAT

LIFE IS SWEATY.
NOT YOU.

GIANNIS ANTETOKOUNMPO

MVP
NBA MOST VALUABLE PLAYER

2019

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
1,34%

Χ.Α.
2,15%

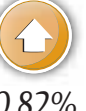
Dow Jones
0,63%

Nasdaq
1,71%

Nikkei
0,90%

Dax
0,82%

FTSE 100
2,46%

ΔΙΕΘΝΗ
Κίνδυνος
για τους
καταθέτες
σε Ταμεία
συντάξεως
Σελ. 10

Πετρέλαιο
-1,09%

€/ \$
-0,11%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΛΛΑΔΑ

Κίνητρα για την αγορά ηλεκτρικών οχημάτων

Κίνητρα για την απόκτηση ηλεκτρικών Ι.Χ., όπως επιδότηση αγοράς, ελεύθερη είσοδος στον δακτύλιο, δωρεάν χρήση χώρων ελεγχόμενης στάθμευσης, ακόμα και μειωμένα ακτοπλοϊκά εισιτήρια, εξετάζει η ελληνική κυβέρνηση, σύμφωνα με το εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα. **Σελ. 8**

ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Το δικό τους κεραμίδι αναζητούν οι Έλληνες

Το όνειρο απόκτησης νεόδμητης κατοικίας απομακρύνεται, ξανά, για την πλειονότητα των ελληνικών νοικοκυριών. Η αξία ενός νεόδμητου -ανεξαρτήτως περιοχής- προσεγγίζει τις 200.000 ευρώ. Ελπίδες από την αύξηση των στεγαστικών δανείων, αλλά και πάλι οι τιμές είναι πολύ υψηλές. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,56%	-0,03%
Γερμανία	-0,36%	0,03%
Γαλλία	-0,05%	0,03%
Ιταλία	1,23%	0,06%
Ισπανία	0,40%	0,04%
Ιρλανδία	0,04%	-0,04%
Ελλάδα	1,39%	0,02%
Ην. Βασίλειο	0,67%	-0,08%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Σταθερά τα νέα τουριστικά βήματα

Σ. Περδίας: Στα φετινά επίπεδα ο τουρισμός του 2020 - Στόχος η ανεξάρτηση από παραδοσιακές αγορές

Την εκτίμηση ότι οι τουριστικές αφίξεις το 2019 θα παραμείνουν στα ίδια επίπεδα με τις περσινές διατυπώνει ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίας. Επισημαίνει ότι αυτό αποτιμάται θετικά καθώς υπήρξαν πολλές αρνητι-

κές συγκυρίες. «Παρά τις δυσκολίες, η Κύπρος κατάφερε να διατηρήσει τα κεκτημένα που ήταν ο στόχος της φετινής χρονιάς του Υφυπουργείου», πρόσθεσε. Σε συνέντευξη στην «Κ» ο κ. Περδίας εκτιμά ότι η ίδια εικόνα

αναμένεται και για το 2020. Έχοντας διασφαλίσει την αύξηση του 20% από την Γερμανία, το Υφυπουργείο στοχεύει στην ανάπτυξη νέων αγορών και έχει βλέψει και για Αμερική. Τονίζει ακόμα ότι έχουν επουλωθεί οι

πληγές στον τουρισμό από την κατάρρευση της Thomas Cook και ότι πέντε εταιρείες κάλυψαν ήδη το κενό που παρουσιάστηκε, κυρίως για τις αφίξεις από τη Βρετανία. Εσωτερικά, προετοιμάζεται για την νέα στρατηγική

για τον τουρισμό, την οποία θα παρουσιάσει τον Ιανουάριο και για τις νέες αρμοδιότητες που θα φέρει η νέα νομοθεσία για τα AirBnB και τα κέντρα αναψυχής, οι οποίες ανοίγουν θέμα στελέχωσης του. **Σελ. 6**

Αυξήσεις μισθών εισηγούνται οι επενδυτικές του City

Τολμηρή παρέμβαση του κόσμου του κεφαλαίου υπέρ του κόσμου της εργασίας αποτελεί η πρωτοβουλία που έλαβαν μεγάλες επενδυτικές του City του Λονδίνου με άθροισμα περιουσιακών στοιχείων ύψους 2 τρις. στερλινών, ποσό αντίστοιχο των 2,345τρισ. ευρώ. Με επιστολή τους προς τους διευθύνοντες συμβούλους των μεγαλύτερων εταιρειών της Βρετανίας, τις κάλεσαν να μειώσουν τους υπαλλήλους τους με μισθούς που τους επιτρέπουν μια αξιοπρεπή ζωή και βέβαια είναι υψηλότεροι από τον εθνικό βασικό μισθό της χώρας. **Σελ. 9**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **FERGAL O' BRIEN** και **ANDREW ATKINSON / BLOOMBERG**

Ανεφάρμοστα τα προγράμματα Συντηρητικών και Εργατικών

Ενα από τα κορυφαία βρετανικά think tanks ανέλυσε τις προεκλογικές υποσχέσεις των Συντηρητικών και των Εργατικών και κατέληξε σε καταδικαστικά συμπεράσματα, προειδοποιώντας τους ψηφοφόρους να περιμένουν υψηλότερους φόρους απ' αυτούς που προβλέπει κάθε κόμμα. Προχωρώντας σε μια ωμή αξιολόγηση των δύο προγραμμάτων, το Institute for Fiscal Studies αναφέρει ότι «κανένα δεν παρουσιάζει αρκούτως αξιόπιστη προοπτική». Ο πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον των Συντηρητικών και ο Τζέρεμι Κόρμπιν των Εργατικών έχουν παρουσιάσει τελείως διαφορετικά προγράμματα στους ψηφοφόρους. Ενώ ο Κόρμπιν υπόσχεται τη μεγαλύτερη αλλαγή στις δημόσιες δαπάνες εδώ και μία γενιά μαζί

με σαρωτικά σχέδια εθνικοποίησης, το κυβερνών κόμμα παρουσίασε μια πιο συγκρατημένη προσέγγιση, εμφανίζοντας εαυτών ως την υπεύθυνη εναλλακτική επιλογή απέναντι στις ριζοσπαστικές ιδέες των Εργατικών. Το IFS εντοπίζει προβλήματα και στα δύο μανιφέστα. Κατά την αξιολόγησή του, οι Τόρις θα καταλήξουν να αυξήσουν τις δαπάνες περισσότερο απ' όσο έχουν σχεδιάσει, οπότε θα αναγκαστούν να αυξήσουν τους φόρους ή να αυξήσουν τον δανεισμό. Οι δε Εργατικοί δεν θα καταφέρουν να υλοποιήσουν τα επενδυτικά τους σχέδια στην κλίμακα που φαντάζονται. Μακροπρόθεσμα και οι Εργατικοί θα χρειαστεί να αυξήσουν τον δανεισμό, ενώ κατά το IFS θα αναγκαστούν να αυξή-

«Κανένα δεν παρουσιάζει αρκούτως αξιόπιστη προοπτική», εκτιμά το Institute for Fiscal Studies.

σουν τη φορολογία πέραν του 5% των φορολογουμένων με τα υψηλότερα εισοδήματα. Σχολιάζοντας την ανάλυση του IFS, ο σκιώδης υπουργός Οικονομικών των Εργατικών Τζον Μακ Ντόνελ είπε ότι οι Εργατικοί είναι υπερήφανοι που χαρακτηρίζεται το σχέδιό τους υπερβολικά φιλόδοξο. «Είμαστε φιλόδοξοι για τη χώρα μας και θα επενδύσουμε στην κλίμακα που απαιτείται ώστε να δώσουμε

τέλος στη λιτότητα, να αντιμετωπίσουμε την κλιματική αλλαγή και να οικοδομήσουμε το μέλλον της χώρας μας». Ο υπουργός Οικονομικών Σατζίντ Τζαβίντ είπε πως έχει εμπιστοσύνη στις οικονομικές εκτιμήσεις που περιλαμβάνει το πρόγραμμα των Συντηρητικών.

Πολλά από όσα περιλαμβάνονται στα δύο προγράμματα και η επίπτωση που θα έχουν στα δημόσια οικονομικά θα εξαρτηθούν από την πορεία της βρετανικής οικονομίας. Το Brexit αποτελεί πολύ σημαντικό παράγοντα στην εξίσωση και το IFS σημειώνει πως αν διατηρηθούν οι Συντηρητικοί στην εξουσία και προχωρήσουν σε έξοδο από την Ε.Ε. στα τέλη Ιανουαρίου, εξακολουθεί να υπάρχει το πολύ δύσκολο έργο της δια-

πραγμάτευσης μιας συμφωνίας μέχρι το τέλος του 2020. Ενδεχόμενη αποτυχία θα μπορούσε να οδηγήσει σε άνοδο του δημοσιονομικού ελλείμματος στο 4% του ΑΕΠ και ο λόγος του χρέους «θα άρχιζε για ακόμη μία φορά να αυξάνεται έντονα». Κατά τον Καρλ Εμερσον, υποδιευθυντή του IFS, το πρόγραμμα των Συντηρητικών θα οδηγήσει σε δανεισμό λίγο πάνω από το 2% του ΑΕΠ, με το δημόσιο χρέος να παραμένει σταθερό. Το μανιφέστο των Εργατικών θα οδηγήσει σε δανεισμό ύψους 3,5% του ΑΕΠ και σε αύξηση του χρέους. Ωστόσο, οι Συντηρητικοί ενδέχεται να προκαλέσουν δυνητικά μεγαλύτερη ζημία στα δημόσια οικονομικά, καθώς είναι πιο πιθανό να υπάρξει Brexit χωρίς συμφωνία.

ΑΝΑΛΥΣΗ Του ΑΝΤΩΝΗ ΖΑΪΡΗ*

Κατανάλωση και δυναμική ανάπτυξης

Η κατανάλωση των νοικοκυριών συνιστά βασικό πυλώνα ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και μεγέθυνσης του ΑΕΠ της, αφού η τελευταία συμμετοχή της στο ΑΕΠ ανέρχεται σε ποσοστό πάνω από 75%. Ως εκ τούτου η στρατηγική που θα εκπονηθεί από πλευράς πολιτείας αλλά και επιχειρήσεων είναι απαραίτητο όχι να προκαλέσει φοβικές και κατασταλτικές παρεμβάσεις μείωσης της, αλλά αντίθετα να ενισχύσει τους μηχανισμούς μεταστροφής της εσωστρεφούς κατανάλωσης εισαγόμενων ειδών σε προϊόντα κατανάλωσης εγχωρίως παραγόμενα με υψηλή προστιθέμενη αξία και πλεονεκτήματα ικανά να αναμετρηθούν με αντίστοιχα τους στις διεθνείς αγορές. Με άλλα λόγια, ο εξαγωγικός προσανατολισμός της οικονομίας στην πράξη προϋποθέτει αγαθά και υπηρεσίες με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που συμμετέχουν επί ίσοις όροις ποιοτικής και τιμολογιακής ανταγωνιστικότητας στον διεθνή καταμερισμό προϊόντων και εργασίας. Η πορεία της κατανάλωσης βεβαίως συναρτάται με τη γενικότερη εικόνα της διεθνούς οικονομίας αλλά και του επιπέδου μισθών της. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μέχρι σήμερα δυναμική της ελληνικής οικονομίας δεν επιτρέπει, λόγω της ισχυρότητας της, να επαυθλούμε σε συνθήκες απασχόλησης και επίθεδο αμοιβών που προϋπάρχαν της κρίσης. Και απ'ότι φαίνεται θα πάρει αρκετό χρόνο. Αν συγκρίνουμε για παράδειγμα την καταναλωτική δαπάνη των ελληνικών και ισπανικών νοικοκυριών, μιας άλλης χώρας του Νότου, θα διαπιστώσουμε τόσο συγκλίσεις όσο και αποκλίσεις. Μία από τις συγκλίσεις είναι ότι μεγάλο μέρος των δαπανών τους προορίζεται σε έξοδα για είδη διατροφής και στέγασης. Μία επίσης από τις αποκλίσεις είναι ότι τα ισπανικά νοικοκυριά έχουν επανέλθει σε επίπεδο δαπανών στα προ κρίσης επίπεδα. Προφανώς και στις δύο χώρες τυχόν κυβερνητικές αποφάσεις για αυξήσεις κατώτατου μισθού, μείωση φορολογίας και ΦΠΑ σχετίζονται με την ενδυνάμωση του αγοραστικού διαθέσιμου εισοδήματος αλλά και με το συνολικό επίπεδο κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας.

Στη χώρα μας η μηνιαία δαπάνη νοικοκυριών για το 2018 ανήλθε στα περίπου 1.441 ευρώ, μικρή αύξηση

της τάξης του 2% σε σχέση με το 2017, ενώ στην Ισπανία στα περίπου 2.490 ευρώ, που σημαίνει αύξηση 2,34% σε σχέση με το 2017. Στα προ κρίσης επίπεδα η μεν Ελλάδα εμφάνιζε δαπάνη 2.120 ευρώ, ενώ η Ισπανία 2.648 ευρώ. (Instituto Nacional de Estadística, πρεσβεία Μαδρίτης - Γραφείο ΟΕΥ, εννημερωτικά σημειώματα.) Όσον αφορά την κατανομή στις τρεις βασικές κατηγορίες αυτών της δαπάνης για μεν τα ελληνικά νοικοκυριά τα είδη διατροφής αντιπροσωπεύουν 20,2%, η στέγαση 14,1% και οι μεταφορές 13%, ξενοδοχεία, καφερεία και εστιατόρια 10,8% (Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία), ενώ αντίστοιχα για τα ισπανικά νοικοκυριά τα τρόφιμα και ποτά 14,4%, η κατοικία, νερό, ηλεκτρισμός, αέριο 30,73%, οι μεταφορές 12,69% και τα ξενοδοχεία, καφερεία, εστιατόρια 9,87%.

Όσον αφορά τη μακροοικονομική εξέλιξη των μεγεθών της οικονομίας μεταξύ των δύο χωρών, έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής: Με βάση επίσημα στοιχεία του εννεαμήνου 2019 ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας κυμάνθηκε στο 1,5%, ενώ στο δεύτερο τρίμηνο άγγιξε το 1,9% σε ετήσια βάση. Οι ακαθάρσιες από την άλλη επενδύσεις παγίου κεφαλαίου το δεύτερο τρίμηνο 2019 εμφάνισαν μείωση κατά 5,8%, συγκρινόμενες με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2018.

Ενώ στις ίδιες συγκρίσεις τριμήνων οι εξαγωγές βελτιώθηκαν κατά 5,4%, ταυτόχρονα ωστόσο υπήρξε και αύξηση των εισαγωγών στο 3,9% των αγαθών και στο 2,8% των υπηρεσιών. Από την άλλη, το Γενικό Συμβούλιο Οικονομολόγων στην Ισπανία επαναπροθετήθηκε σχετικά με τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας από το 2,2% στο 1,9% για το 2019, αλλά και η Κεντρική Ισπανική Τράπεζα επαναπροσδιόρισε τη στάση της με πρόβλεψη για την οικονομική ανάπτυξη από το 2,4% στο 2%. Ταυτόσημα με τη χώρα μας οι ευεργετικές επιπτώσεις της ιδιωτικής κατανάλωσης έχουν σημαντική συνδρομή στη μεγέθυνση του ΑΕΠ.

* Ο κ. Αντώνης Ζαΐρης είναι αναπληρωτής αντιπρόεδρος ΣΕΛΠΕ, μέλος της Ένωσης Αμερικανών Οικονομολόγων (ΑΕΑ) και της Αμερικανικής Φιλοσοφικής Εταιρείας (ΑΡΑ).

ΔΗΚΤΗΣ

Τραπεζική διάκριση

Για δεύτερη θητεία στη θέση του αντιπροέδρου της Επιτροπής Κοινωνικού Διαλόγου της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, θα βρίσκεται ο Γενικός Διευθυντής του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου, Μιχάλης Καμμάς. Σε αρχαιρεσίες που πραγματοποιήθηκαν στις Βρυξέλλες την περασμένη Πέμπτη ο κ. Καμμάς έλαβε εκ νέου ψήφο εμπιστοσύνης για άλλη μια τριετή θητεία στην Επιτροπή, της οποίας προεδρεύει ο Γερμανός Γενς Τάουν. Σημειώνεται παράλληλα ότι ο ΓΔ του Συνδέσμου Τραπεζών έχει πολύχρονη εμπειρία στο ευρωπαϊκό τραπεζικό πεδίο έχοντας μάλιστα την καθοριστική σημασία Προεδρία της Επιτροπής Ελέγχου της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας. Η δράση και οι θέσεις που υπηρετεί ο πρόεδρος του συνδέσμου τραπεζών έχουν σημασία για την Κύπρο και τον τραπεζικό τομέα της χώρας, αφού οι μεγάλες χώρες καταλαμβάνουν συνήθως τις θέσεις προέδρου και αντιπροέδρου στις Επιτροπές του μεγαλύτερου εκφραστή του τραπεζικού τομέα σε όλη την Ευρώπη. Για την ιστορία, η Επιτροπή είναι η «Κοινωνικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας (ΕΤΟ)», η οποία μεταξύ άλλων βρίσκεται σε θεσμοθετημένο διάλογο με σημαντική συνεργασία και αποτελέσματα με τις μεγαλύτερες συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων στον τραπεζικό τομέα της Ευρώπης.

• • • • •

Μπαράζ αξιολογήσεων

Τρεις αξιολογήσεις τραπεζών μεγάλων τραπεζών την Παρασκευή. Στο «B+» επιβεβαίωσε ο οίκος Fitch την μακροπρόθεσμη αξιολόγηση της Ελληνικής Τράπεζας, διατηρώντας σταθερές τις προοπτικές. Παράλληλα, ο οίκος διατήρησε στο «b+» την αξιολόγηση βιωσιμότητας της τράπεζας. Στο «B-» επιβεβαίωσε την μακροπρόθεσμη αξιολόγηση της Τράπεζας Κύπρου ο οίκος Fitch Ratings, διατηρώντας σε θετικό ορίζοντα τις προοπτικές της τράπεζας. Παράλληλα, ο διεθνής οίκος επιβεβαίωσε την αξιολόγηση βιωσιμότητας (VR) της τράπεζας στο «b-». Ο διεθνής οίκος αξιολόγησης Moody's δημοσιοποίησε την επικαιροποιημένη ανάλυσή του για την RCB Bank, υπογραμμίζοντας την υψηλή κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας και το χαμηλό δείκτη Μν Εξυπηρευόμενων Χορηγήσεων. Σύμφωνα με ανακοίνωση της RCB Bank, η αξιολόγηση της Τράπεζας παρέμεινε αμετάβλητη σε B1, με σταθερές προοπτικές, που αποτελεί την υψηλότερη αξιολόγηση μεταξύ των κυπριακών τραπεζών. Το 2017 ο Moody's προκώρησε σε αναβάθμιση της αξιολόγησης καταθέσεων της RCB Bank σε B1 από B3 και της βασικής πιστοληπτικής αξιολόγησης σε B2 από B3 (BCA).

• • • • •

Όταν ο Καδής μιλούσε για προώθηση της έξυπνης γεωργίας, μάλλον το νέο διπλοκάμπινο της TESLA θα σκεφτόταν.

Στα αζήτητα το Παρίσι

Άλλαξε γνώμη τελικά η Cyprus Airways για το δρομολόγιο από και προς το Παρίσι και ενώ προγραμμάτιζε πτήσεις για το Orly, τελικά ανακοίνωσε πτητικό πρόγραμμα χωρίς αυτό. Όπως

πληροφορείται ο ΔΗΚΤΗΣ, δεν υπήρχε αρκετό ενδιαφέρον ούτε από τους Κύπριους ούτε από Γάλλους και η ιδέα εγκαταλείφθηκε. Τελικά στη θέση του Παρισιού μπήκε η Βερόνα και η Γενεύη.

• • • • •

Η σκέψη που έγινε πράξη

Την προηγούμενη εβδομάδα η σπύλη έγραφε για σκέψεις του Επιτρόπου Ανάπτυξης των ορεινών κοινοτήτων για παραίτηση. Τελικά οι σκέψεις έγιναν πράξη για λόγους ευθιξίας και δηλώνει έτοιμος να παρουσιάσει τα αληθή στοιχεία σε όσα του καταλογίστηκαν το τελευταίο διάστημα. Το θέμα που προκύπτει τώρα είναι άλλο. Ποιος θα αναλάβει πλέον την θέση. Απαιτείται προσόντα η γνώση των θεμάτων της περιοχής ενώ επιπρόσθετο προσόν θα θεωρηθεί προηγούμενη εμπειρία.

• • • • •

Black Friday α λα κυπριακά

Την είδαν Αμερικανάκια οι Κύπριοι και αποφάσισαν ότι αν δεν στηθούν έξω από το Public και τον Stephanis πριν αλέκτορα φωνήσαι, και αν δεν κάνουν πως τρέχουν για να πάρουν την αγαπημένη τους Smart tv, Black Friday δεν μυρίζει. Τουλάχιστον δεν είχαμε φέτος εικόνες με αντίσκηνα, αλλά ακόμα και χωρίς αυτά, η μόδα της Black Friday φαίνεται ότι ήρθε για να μείνει.

Κλιματική αλλαγή το 630 π.Χ.

Η νεοασσυριακή αυτοκρατορία ήταν η ισχυρή υπερδύναμη που διαφέντευε τη Μέση Ανατολή επί 300 χρόνια, πριν από τη δραματική κατάρρευσή της. Αναδύθηκε περίπου το 912 π.Χ. και επεκτάθηκε από τη Μεσόγειο Θάλασσα μέχρι την Αίγυπτο και τον Περσικό Κόλπο. Λίγο μετά τον θάνατο του βασιλιά Ασουρμπαπινιάλ, περί το 630 π.Χ., η αυτοκρατορία άρχισε να κλυδωνίζεται και να καταρρέει, ενώ η μεγάλη πόλη της Νινευή καταστράφηκε το 612 π.Χ. Στα τέλη του 7ου αιώνα π.Χ. η κατάρρευση της αυτοκρατορίας είχε ολοκληρωθεί. Τώρα, Αμερικανοί ερευνητές προτείνουν μια νέα ερμηνεία για το αδόκητο τέλος, που το αποδίδουν στη δραματική αλλαγή των μετεωρολογικών συνθηκών, από το υγρό στο ξηρό κλίμα. Προφανώς αυτή συνέβαλε στην κατάρρευση μιας αυτοκρατορίας που βασιζόταν κατά κύριο λόγο στις καλλιέργειές της. «Δύο αιώνες έντονων βροχοπτώσεων και αυξημένης γεωργικής παραγωγής ενθάρρυναν την αστυφιλία και την αυτοκρατορική επέκταση, η οποία, ωστόσο, δεν ήταν βιώσιμη μετά την αλλαγή του κλίματος σε συνθήκες μεγάλης ξηρασίας, κατά τον 7ο αιώνα π.Χ.», επισημαίνουν οι συντάκτες της μελέτης.

Αυτό που θέλουν να πουν είναι ότι αν και ο εμφύλιος πόλεμος, η υπερβολική επέκταση και οι στρατιωτικές ήττες ασφαλώς διαδραμάτισαν κάποιο ρόλο στην κατάρρευση της αυτοκρατορίας, η βασική αιτία της καταστροφής ήταν οι ισχυρές οσδείες που προκάλεσαν την οικονομική της κατάρρευση και επέφεραν πολιτικές ταραχές και συρράξεις.

Ο καθηγητής Νίκολας Πόστγκεϊτ, ειδικός στην Ασσυρία, του Πανεπιστημίου του Κέμπριτζ, που δεν μετείχε στη μελέτη, επισημαίνει ότι η κλιματική αλλαγή πιθανώς να ήταν ο παράγοντας που έδωσε το καίριο, τελειωτικό χτύπημα στην αυτοκρατορία. Προκειμένου να καταλήξουν σε αυτό το συμπέρασμα,

Αμύθητους θησαυρούς άφησε πίσω της η νεοασσυριακή αυτοκρατορία, η οποία κατέρρευσε κυρίως λόγω της μεγάλης ξηρασίας στην περιοχή.

οι ερευνητές ανέλυσαν δύο σταλαγμίτες από το σπήλαιο Κούνα Μπα, του βορείου Ιράκ, μελετώντας στα ορυκτά ιζημάτα δύο διαφορετικούς τύπους ατόμων οξυγόνου. Η αναλογία των ατόμων δείχνει τα επίπεδα της βροχοπτώσεως. Στη συνέχεια, χρονολόγησαν τα ευρήματα με θόριο -230 και διαπίστωσαν ότι μεταξύ 925 π.Χ. και 550 π.Χ. υπήρξαν δύο διακριτές κλιματικές φάσεις. Η πρώτη, μέχρι το 725 π.Χ., χαρακτηρίστηκε από πιο υγρές κλιματικές συνθήκες. Μάλιστα, οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι επρόκειτο για την πιο υγρή περίοδο των 4 χιλιάδων ετών, που μπόρεσαν να μελετήσουν στον σταλαγμίτη. Αυτή η περίοδος συνδέεται με την επέκταση και την άνθηση της νεοασσυριακής αυτοκρατορίας. Η δεύτερη φάση, μεταξύ 675 π.Χ. και 550 π.Χ., χαρακτηρίζεται από έντονη ξηρασία και συμπίπτει με την κατάρρευση της αυτοκρατορίας. Όπως οι Αμερικανοί επιστήμονες του πολιτικού πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας γράφουν στη μελέτη τους στην επιθεώρηση Science Advances, η κλιματική αλλαγή και η υπερβολική ξηρασία προφανώς είχαν καταστροφικές συνέπειες για την κοινωνία της εποχής.

Νέο ρεκόρ στις τιμές αερίων το 2018

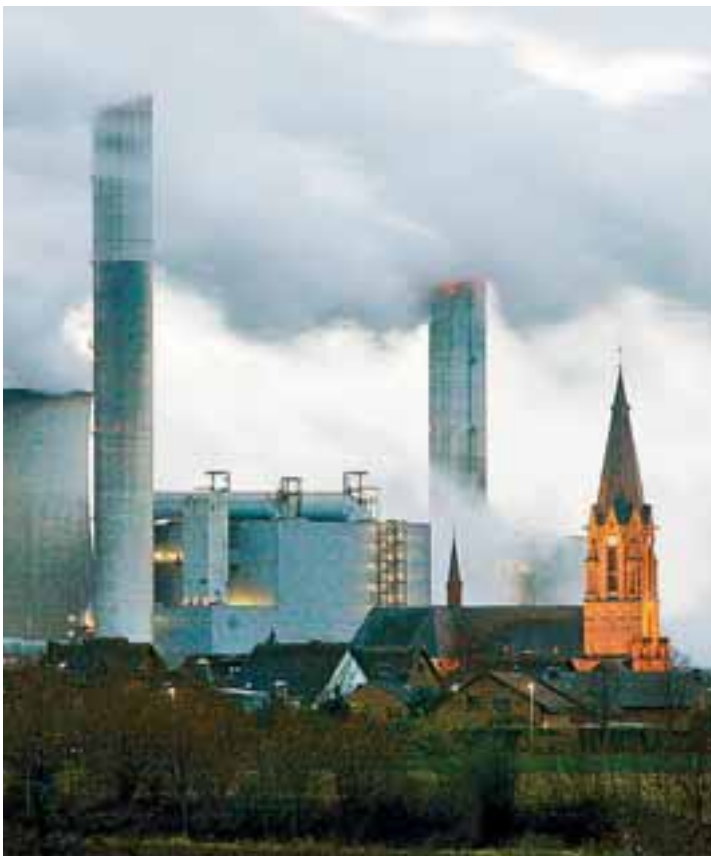
Ο,τι επιχειρείται, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η κλιματική κρίση, δεν αποδίδει

Κάθε προηγούμενο ρεκόρ έσπασαν το 2018 οι συγκεντρώσεις των αερίων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου και την υπερθέρμανση του πλανήτη, σύμφωνα με έρευνα που έδωσε στη δημοσιότητα ο Παγκόσμιος Μετεωρολογικός Οργανισμός του ΟΗΕ.

Οι κατακόρυφες αυξήσεις των τριών η νεοασσυριακή αυτοκρατορία, η οποία κατέρρευσε κυρίως λόγω της μεγάλης ξηρασίας στην περιοχή.

Η τελευταία φορά που η Γη βίωσε παρόμοιες συγκεντρώσεις διοξειδίου του άνθρακα ήταν πριν από 3-5 εκατομμύρια χρόνια.

στερο και διαρκώς μεγαλώνει. Η αύξηση των συγκεντρώσεων των αερίων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου προκαλείται από τις διαρκώς αυξανόμενες παγκόσμιες εκπομπές, πραγματικότητα που είχε χαρακτηριστεί «ζοφερή» το 2018. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των επιστημόνων, οι εκπομπές αερίων

Οι εκπομπές αερίων πρέπει να περιοριστούν κατά 50% έως το 2030, προκειμένου να συγκρατηθεί η υπερθέρμανση του πλανήτη στον 1,5 βαθμό Κελσίου.

πρέπει να περιοριστούν κατά 50% μέχρι το 2030 προκειμένου να συγκρατηθεί η υπερθέρμανση του πλανήτη στον 1,5 βαθμό Κελσίου. Πάνω από αυτό το όριο, εκατομμύρια άνθρωποι θα βρεθούν αντιμέτωποι με καύσωνες, περιόδους ξηρασίας, πλημμύρες και ένδεια.

Ο Πέτερ Τσαλός, γενικός γραμ-

ματέας του Παγκόσμιου Μετεωρολογικού Οργανισμού του ΟΗΕ, δήλωσε ότι δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να υποδεικνύει επιβράδυνση του φαινομένου, δηλαδή της αύξησης των αερίων ρύπων, πολλά δε άλλων ύφεσή του, παρά τις δεσμεύσεις των κυβερνήσεων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, όπως

ορίζονται από τη Συνθήκη του Παρισιού. «Οφείλουμε να ενισχύσουμε το επίπεδο των φιλοδοξιών μας για το καλό του μέλλοντος της ανθρωπότητας», τόνισε ο Τααλός, σημειώνοντας ότι «η τελευταία φορά που η Γη βίωσε παρόμοιες συγκεντρώσεις διοξειδίου του άνθρακα ήταν πριν από 3-5 εκατομμύρια χρόνια. Τότε οι θερμοκρασίες ήταν αυξημένες κατά 2 ή 3 βαθμούς Κελσίου και η στάθμη των θαλάσσιων υδάτων 10 έως 20 μέτρα υψηλότερη».

Κάθε χρόνο και χειρότερα

Σύμφωνα με την έκθεση του Παγκόσμιου Μετεωρολογικού Οργανισμού, η μέση παγκόσμια συγκεντρώση διοξειδίου του άνθρακα έφθασε το 2018 στα 407,8 μέρη ανά εκατομμύριο, ενώ, αντιστοίχως, την προηγούμενη χρονιά (2017) κυμάνθηκε στα 405,5 μέρη ανά εκατομμύριο. Σήμερα, δηλαδή, έχει αυξηθεί κατά 50% συγκριτικά με τα επίπεδα του 1750, πριν από τη βιομηχανική επανάσταση, η οποία πυροδότησε την ευρεία καύση άνθρακα, πετρελαίου και φυσικού αερίου.

Το 2018, επίσης, καταγράφηκαν σημαντικές αυξήσεις στις συγκεντρώσεις μονοξειδίου του αζώτου (κατά 23% υψηλότερες συγκριτικά με το 1750).

Το μονοξείδιο του αζώτου γεννιέται από την αποτέφρωση των δασών και την ευρεία χρήση λιπασμάτων. Οι συγκεντρώσεις μεθάνου επίσης αυξήθηκαν και είναι σήμερα διπλάσιες από εκείνες του 1750, ενώ ευθύνονται κατά 17% για την υπερθέρμανση του πλανήτη.

Συνέντευξη με τον κ. Παντελή Λεπτό Αναπληρωτή Πρόεδρο του Ομίλου Εταιρειών Λεπτός.

Κύριε Λεπτέ μπορείτε να μας δώσετε περαιτέρω λεπτομέρειες για τις επενδύσεις σας, το όραμα σας και τα σχέδια σας για τη Λεμεσό;

Ο Όμιλος Εταιρειών Λεπτός, αφού ανέπτυξε με έργα και υποδομές την πόλη και επαρχία της Πάφου, μπαίνει πλέον πολύ δυναμικά και στην πόλη και επαρχία της Λεμεσού.

Τα υπό ανάπτυξη έργα της εταιρείας στη Λεμεσό θα δημιουργήσουν μέχρι και 1000 θέσεις εργασίας κατά την διάρκεια της κατασκευής τους όπως επίσης και πάνω από 200 μόνιμες θέσεις με την αποπεράτωση των έργων, χωρίς να υπολογίζονται οι πολλαπλασιαστικές επιδράσεις τους στην αγορά.

Το όραμα της εταιρείας για έργα ορόσημα για την πόλη της Λεμεσού συνάδει πλήρως με το όραμα των αρχών που θέλουν τη Λεμεσό μια πόλη κομβικής σημασίας στην περιοχή τόσο στο επιχειρείν όσο και στον τομέα του τουρισμού και ψυχαγωγίας, μια πόλη πόλο έλξης για επιχειρηματίες αλλά και τουρίστες υψηλής εισοδηματικής τάξης.

Ήσασταν από τους πρώτους που πιστέψατε στο όραμα των τοπικών αρχών, τοιμήσατε να επενδύσετε στο κέντρο της πόλης προς Δυτική Λεμεσό στο λεγόμενο Καρνάγιο και σήμερα φαίνεται να δικαιώνεστε. Πείτε μας λίγα λόγια περισσότερα.

Το 2008 ο Όμιλος εταιρειών Λεπτός, βλέποντας την παγκόσμια τάση για ανάπλαση (gentrification) των κέντρων των πόλεων, όπως για παράδειγμα το Λονδίνο, την Μόσχα, την Βαρκελώνη κλπ., υπολογίσαμε ότι αργά η γρήγορα το ίδιο θα γινόταν και στην Κύπρο.

Ταυτόχρονα διαπιστώσαμε και την πρόθεση των τοπικών αρχών της Λεμεσού για αναζωογόνηση του κέντρου της πόλης αφού μόλις είχε λειπουρήσει το ΤΕΠΑΚ, προχωρόρσε η ανάπτυξη της Μαρίνας Λεμεσού, η ανάπλαση του πολύ-λειτουργικού θαλάσσιου πάρκου στον Μόλο και της πλατείας του Κάστρου και

γίνονταν επίσης και οι πρώτες σκέψεις για την Ακταία Οδό.

Με αυτά τα δεδομένα και λαμβάνοντας υπόψη την συνεχή αναβάθμιση της πόλης ως διεθνείς επιχειρηματικό κέντρο με αυξανόμενες οικιστικές αλλά και εμπορικές ανάγκες, οραματιζόμενη την Λεμεσό του 2025 επενδύσαμε στην περιοχή.

Σήμερα εταιρείες μεγαθήρια από όλη την υψήλιο έχουν επενδύσει και έχουν οικονομικά συμφέροντα, στο κέντρο και την δυτική Λεμεσό, εδραιώνοντας την περιοχή ως την ατμοσφαιρική της Κυπριακής οικονομίας.

Ενδεικτικά αναφέρω την ΜΕΛΚΟ από το Hong Kong στο Καζίνο θέρετρο, με την μεγαλύτερη επένδυση που έγινε ποτέ στην Κύπρο, τους επενδυτές στο Λιμάνι της Λεμεσού από το Ντουμπάι αλλά και την Γερμανία και τις εταιρείες εξόρυξης υδρογονανθράκων από Αμερική Ευρώπη Ισραήλ και Κατάρ που δραστηριοποιούνται από το Λιμάνι της Λεμεσού. Επίσης δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η περιοχή είναι σήμερα ένας διεθνής επιχειρηματικός κόμβος για τις ναυτιλιακές, τις εταιρείες πληροφορικής, τις εταιρείες fintech κλπ που έχουν τα γραφεία τους στην Κύπρο.

Πείτε μας δυο λόγια για την καινούργια σας επένδυση στη Λεμεσό το Limassol Blu Marine.

Το Limassol Blu Marine χωροθετείται πάνω στην θάλασσα, στην καρδιά της πόλης της Λεμεσού. Στα ανατολικά του έργου και μόλις 330 μέτρα από το Blu Marine, κάποιος θα μπορεί να φτάσει σε πέντε λεπτά περπατητός την Μαρίνα Λεμεσού, το Παλιό Λιμάνι το Κάστρο, και το πολύ-λειτουργικό παραθαλάσσιο πάρκο όπου θα βρει δεκάδες επιλογές εστιατορίων, καφετεριών, γραφείων διεθνών εταιρειών, καταστημάτων κλπ. Στα δυτικά του έργου μέσω της Ακταίας Οδού που θα κατασκευαστεί και που θα αποτελεί προέκταση του υφιστάμενου πολύ-λειτουργικού πάρκου ως και το Λιμάνι, κάποιος θα μπορεί να φτάσει σε 2 λεπτά με το αυτοκίνητο στον σταθμό των

κρουαζιερόπλοιων και σε 5 λεπτά στα θέρετρα του Καζίνο και του νέου Γκολφ καθώς και το My Mall.

Ο συνωστισμός επενδύσεων δισεκατομμυρίων τόσο από τον δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα σε μια πολύ μικρή περιοχή πάνω στην θάλασσα από το κέντρο της πόλης και προς την Δυτική Λεμεσό δημιουργά τεράστιες προϋποθέσεις ανάπτυξης και συνιστά αυτό που εμείς ονομάσαμε Europe's New Riviera, αφού:

1. Διαμορφώνεται αυτό ακριβώς που λείπει από την Κύπρο, ψυχαγωγία (εστιατόρια υψηλού επιπέδου, μαρίνα, καζίνο, γκολφ, καταστήματα διεθνών οίκων, γραφειακοί χώροι) που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και εμπειρίες πελατών υψηλής εισοδηματικής τάξης.

2. Διαμορφώνεται μια μοναδική παραλιακή γειτονιά, μια νέα πόλη εντός της πόλης όπως λέει χαρακτηριστικά και ο κ. Νικολαΐδης με καινούργιες υποδομές, ομοιόμορφη οργανωμένη ανάπτυξη, έμφαση στο πράσινο και άπλετους ανοιχτούς χώρους ψυχαγωγίας.

3. Αναμένονται τουλάχιστον 300,000+ νέοι τουρίστες μόνο από το καζίνο και συνεπακόλουθα ραγδαία ανάπτυξη πληθυσμού και θέσεων εργασίας, περίπου 20,000 και 14,000 αντίστοιχα βάση της μελέτης του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας για την πόλη.

Για να μιλήσουμε και λίγο για το έργο τώρα, το Blu Marine, αποτελείται από 4 κτίρια, 33, 29 και 5 ορόφων (οικιστική ανάπτυξη) συν 8 ορόφους γραφεία.

Ο αρχιτεκτονικός και μηχανικός σχεδιασμός του έργου έχουν γίνει από τα παγκοσμίου φήμης αγγλικά γραφεία Benoy και Burroharold Engineering αντίστοιχα σε συνεργασία με τοπικούς συνεργάτες όπως τα αρχιτεκτονικά γραφεία Ιωακείμ και Λοιζιάς και Αρμευτς & Συνεργατες. Επιπλέον η ομάδα του έργου απαρτίζεται από προσωπικό με διεθνείς εμπειρίες σε παρόμοια έργα σε θέματα σχεδιασμού και κατασκευής καθώς και διαχείριση οικιστικών συμπλεγμάτων πολυτελείας.

Όλα τα οικιστικά κτίρια έχουν οροθετηθεί παράλληλα με την ακτογραμμή έτσι ώστε όλα τα διαμερίσματα 1,2,3 και 4 υπνοδωματίων όσο και τα οροφοδιαμερίσματα Duplex να προσφέρουν απρόσκοπτη θέα προς την θάλασσα και να επωφελούνται από τον μεσογειακό ήλιο καθ' όλη την διάρκεια της ημέρας αφού έχουν νότιο προσανατολισμό.

Λαμβάνοντας υπόψη τις επερχόμενες αναπτύξεις στην περιοχή που θα δημιουργήσουν ανάγκες στέγασης για προσωπικό υψηλού επιπέδου διεθνών εταιρειών αλλά και φιλοξενίας τουριστών υψηλής εισοδηματικής τάξης αφού δεν υπάρχουν άλλα ξενοδοχεία στην περιοχή δώσαμε ιδιαίτερη έμφαση στις υπηρεσίες καθώς και στις εγκαταστάσεις οι οποίες

υπερτερούν ακόμα και ξενοδοχεία πέντε αστέρων. Το έργο διαθέτει άπλετους χώρους ευεξίας 1150 τ.μ., ανοιχτούς χώρους πρασίνου, εξωτερική ποίνα 50 μέτρων με απρόσκοπτη θέα θάλασσα, εσωτερική ποίνα 25 μέτρων, 24 ώρες υπηρεσίες υποδοχής, γυμναστήριο 200 μέτρων, εστιατόριο, μπιστρό, και παιδότοπους.

Λόγω της τοποθεσίας του αλλά και του σχεδιασμού του το Blu Marine αποτελεί σήμερα την καλύτερη επένδυση αφού μπορεί να εξυπηρετήσει τόσο τις οικιστικές όσο και τις επερχόμενες τουριστικές ανάγκες της περιοχής.

Αξίζει επίσης να αναφέρουμε ότι ένα από τα μεγάλα πλεονεκτήματα του έργου είναι ότι ολόκληρη η περιοχή θα παρουσιάζει μια ομοιογένεια και ομοιομορφία με μόνο νέα κτίρια και μοντέρνες υποδομές που δεν την συναντάς σε άλλες περιοχές.

Οι προπωλήσεις για το έργο έχουν ξεκινήσει εδώ και τέσσερις μήνες και έχουν ήδη πωληθεί τα γραφεία καθώς επίσης και ένα μεγάλο μέρος του πρώτου πύργου αφού οι τιμές είναι οι πιο ανταγωνιστικές της αγοράς για έργα ανάλογης εμβέλειας. Η εργασία για την κατασκευή αναμένεται να αρχίσουν εντός του επόμενου μήνα και αναμένεται να ολοκληρωθούν σε 3 χρόνια για την πρώτη φάση.

Τα άλλα 3 έργα του Ομίλου στην Λεμεσό συμπεριλαμβάνουν:

Το υπερπολυτελές Limassol Del Mar το οποίο έχει εν προκειμένω πωληθεί, το Limassol Park, σε μικρή απόσταση από τα θέρετρα του γκόλφ και του καζίνο όπου κτιζουμε 128 διαμερίσματα σε 8 κτίρια με μεγάλους κήπους, 2 ποiskίνες, γυμναστήριο, χώρους ευεξίας, εστιατόρια και υπηρεσίες υποδοχής και ακόμα 2 έργα 300 περίπου κατοικιών στην περιοχή Σούνι / Ζανατζιά.

μεγαλύτερο οικιστικό – παραθεριστικό έργο στην Κύπρο με πάνω από 1200 επαύλεις.

Στρατηγική επιλογή και επιβεβαίωση της πρωτοπαρίας και των νέων δρόμων που ανοίγει ο Όμιλος «Λεπτός», είναι τα Μεγάλα Έργα. Το πρώτο και πιο φιλόδοξο από αυτά, βρίσκεται στην περιοχή της Πάφου και καταλαμβάνει έκταση 111 εκταρίων. Ονομάζεται «Nearpolis» και δημιουργεί μια νέα πολιτεία μέσα στην πόλη της Πάφου. Αυτή περιλαμβάνει ανάμεσα στα άλλα, υπερσύγχρονο νοσοκομείο, πανεπιστήμιο και πανεπιστημιούπολη, κέντρο έρευνας, εμπορικό κέντρο, πολιτιστικό κέντρο, κατοικίες και μεγάλα πάρκα. Το έργο «Nearpolis» δημιουργεί χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας, τονώνει την οικονομία της περιοχής και αποτελεί τη μεγαλύτερη κατασκευαστική πρόκληση στο χώρο της Μεσογείου.

Επιπλέον ο όμιλος δραστηριοποιείται στους τομείς των ξενοδοχείων και τουρισμού μέσω της Calypso Hotels & Resorts, της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης μέσω του πανεπιστημίου Νεάπολης και της υγείας μέσω του νοσοκομείου Ιασις.

Διαχρονική αρχή του ομίλου είναι πως η επιχειρηματική δημιουργία είναι στενά συνδεδεμένη με την κοινωνική προσφορά. Έτσι ο Όμιλος «Λεπτός», στα πλαίσια της εταιρικής κοινωνικής του ευθύνης, συμμετέχει ενεργά και πολύπλευρα και στηρίζει τον αθλητισμό, τον πολιτισμό και τις πιυχές της κοινωνίας που έχουν ανάγκη.

Η ηγετική θέση του ομίλου στηρίζεται σε γερές βάσεις: το όραμα του ιδρυτή του, το μεράκι και τον επαγγελματισμό των ανθρώπων του, το διεθνές δίκτυο πωλήσεων, τα μεγάλα αποθέματα γης εντός ζωνών ανάπτυξης, τη μεγάλη και μακρά εμπειρία του από τα πολλαπλά έργα σε διάφορους τομείς και την ολοκληρωμένη παροχή υπηρεσιών υποστήριξης.

Η κυριότερη όμως δύναμη του Ομίλου «Λεπτός» είναι η συνολική του αντίληψη για τον ευρύ επιχειρηματικό χώρο στον οποίο κινείται. Η διαρκής αναζήτηση νέων προοπτικών. Ο συνεχής επαναπροσδιορισμός του όρου «ανάπτυξη γης» με σεβασμό στο περιβάλλον.

8000 07 07
+357 25 873 233

LIMASSOLBLUMARINE.COM

Γιατί το Black Friday κέρδισε τους Κύπριους

Πέντε λόγοι που μετέτρεψαν τον ξενόφερτο θεσμό μέσα σε μερικά χρόνια σε συνήθεια για το κυπριακό κοινό

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Ο θεσμός του Black Friday έφτασε στην Κύπρο την τελευταία πενταετία. Πολύ γρήγορα άρχισε να κερδίζει έδαφος στις τάξεις των καταναλωτών με αποκορύφωμα το 2017, χρόνια κατά την οποία καταγράφηκε ρεκόρ επισκεψιμότητας, αγορών και τζίρου μετατρέποντας την τελευταία Παρασκευή του Νοέμβρη, ως μια από τις πιο επικερδείς μέρες του χρόνου για το λιανικό. Ως αποκορύφωμα, βλέπουμε τα δύο τελευταία χρόνια εικόνες πρωτόγνωρες για τα κυπριακά δεδομένα, με τις ουρές καταναλωτών να περιμένουν καρτερικά έξω από μεγάλα καταστήματα ειδών τεχνολογίας για μια τηλεόραση, ή να

Ο θεσμός του Black Friday ενισχύει την τάση των καταναλωτών προς τα κλειστά εμπορικά κέντρα τα οποία κάθε χρόνο τέτοια μέρα καταγράφουν νέα επίπεδα ρεκόρ.

τρέχουν μόλις ανοίξει η πόρτα του καταστήματος για να προλάβουν να αγοράσουν πρώτοι το είδος πολυτελείας όπως είναι η τηλεόραση και που μετατράπηκε ως απαραίτητο στην συνείδηση τους. Πώς όμως η Black Friday κατάφερε να εισχωρήσει μέσα στο DNA των Κυπριων καταναλωτών; Τα αίτια έχουν κοινωνιολογικές και ψυχολογικές ρίζες υποστηρίζει ο κοινωνιολόγος Αντώνης Ράφτης, ο οποίος επικρίνησε να εξηγήσει το φαινόμενο

Οι εικόνες από την φετινή Black Friday στην Κύπρο ήταν οι αναμενόμενες. Περισσότεροι κατά 5% σε σχέση με το 2018 οι καταναλωτές που επισκέφθηκαν το Mall της Λεμεσού, το οποίο αποτελεί βαρόμετρο για τις επιδόσεις του θεσμού κάθε χρόνο.

της φρενιτίδας των καταναλωτών στην Κύπρο την συγκεκριμένη μέρα. Θεωρείται επίσης ότι η κατάναλωση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την δυνατότητα πρόσβασης στην πληροφορηση που έχει ο καταναλωτής αλλά παράλληλα και της τεχνολογίας. Η τεχνολογία έφερε πιο κοντά αυτό το έθιμο μετατρέποντας το πιο οικείο. Όσο περισσότερο εξελίσσεται η τεχνολογία, τόσες περισσότερες διαφημίσεις δέχεται ο καταναλωτής στο

κινητό, στον υπολογιστή, στην τηλεόραση στο τάμπλετ και στην ουσία δεν έχει τρόπο διαφυγής. Την ίδια ώρα το μάρκετινγκ απευθυνόμενο στο σύνολο των καταναλωτών, μπορεί να μεταφέρει την αίσθηση της ίσης συμμετοχής των καταναλωτών, και του ανήκειν. Από την άλλη η τεχνολογία επιτρέπει ψώνια χωρίς να απαιτείται η φυσική επίσκεψη του καταναλωτή στο κατάστημα, ή έστω την φυσική παρουσία ενός καταστή-

ματος, ενώ η αγορά προσωπικών προϊόντων θεωρείται ότι δίνει την ψευδαίσθηση της αυτοεκπλήρωσης.

Πέντε λόγοι

Ο θεσμός της Black Friday είναι ξενόφερτος και αμερικανικής προέλευσης. Έχει παρατηρηθεί ότι είναι στον χαρακτήρα του μέσου καταναλωτή να υιοθετεί οτιδήποτε ξενόφερτο το οποίο έχει υπερπροβολή, σχολιάζει ο κ. Ράφτης. Εν-

τοπίζει στην ουσία πέντε λόγους οι οποίοι οδηγούν στον καταναλωτισμό και μπορούν να δικαιολογήσουν παράλληλα και την τάση για το Black Friday. Ένας από τους λόγους θεωρείται ο μιμητισμός, ή αλλιώς η υιοθέτηση ξένης συμπεριφοράς που δεν είναι αποτέλεσμα κριτικής επεξεργασίας. Αναφέρεται επίσης σε σύνδρομα στέρσης προηγούμενων γενιών σε καταναλωτικά αγαθά τα οποία έχουν περάσει στις πιο σύγχρονες, ψυχολογικά

κενά, και τρόπους εκτόνωσης μέσω των αγορών. Αν για παράδειγμα κάποιος έχει ταυτίσει την καλή του ψυχολογία με τα ψώνια, τότε μπορεί να φτάσει στο σημείο να αγοράσει προϊόντα τα οποία δεν έχει ανάγκη και ίσως δεν θα χρησιμοποιήσει ποτέ. «Συνήθως οι αγορές μπορούν να προσφέρουν στον καταναλωτή πρόσκαιρη αίσθηση ικανοποίησης. Αυτή η ικανοποίηση όμως, δεν διαρκεί πολύ και ο τρόπος εκτόνωσης συνήθως δεν είναι και ο πιο υγιής», σχολιάζει ο κ. Ράφτης.

Άλλος παράγοντας θεωρείται και ο καθολικός χαρακτήρας του θεσμού της Black Friday. Μέσα από τις προσφορές και τις εκπτώσεις σε ευρεία γκάμα προϊόντων και brands, ο θεσμός απευθύνεται σε όλες τις κοινωνικές τάξεις, σε όλες τις ηλικίες αλλά και στα δύο φύλα, κάτι που ενισχύει την αίσθηση του ανήκειν, αφού ο καθένας στο δικό του μέτρο και τις δικές του οικονομικές δυνατότητες μπορεί να συμμετέχει στο Black Friday.

Τα εμπορικά κέντρα

Τα τελευταία χρόνια οι καταναλωτές στρέφονται περισσότερο προς τα κλειστά εμπορικά κέντρα, στα οποία αναζητούν ευκαιρία και για αγορές αλλά και για ψυχαγωγία. Από την άλλη ο θεσμός του Black Friday, φαίνεται ότι ενισχύει αυτή την τάση, καθότι οι αριθμοί από τους συνδέσμους λιανικού στην Κύπρο αλλά και τα στοιχεία των βασικών παικτών του εμπορίου, δείχνουν ότι η Black Friday έχει περισσότερη απήχηση στα πολυκαταστήματα και στα mall παρά σε μεμονωμένα καταστήματα τα οποία έχουν ίσως και πιο τοπικό χαρακτήρα.

Θεωρείται ότι η μέρα του Black Friday είναι γιορτή για τα εμπορικά κέντρα αφού υπάρχει η εκτίμηση από πλευράς καταναλωτών ότι εκεί υπάρχει πληθώρα επιλογών και ο καθένας ανάλογα με την οικονομική του δυνατότητα μπορεί να επιλέξει το προϊόν για το οποίο μπορεί να διαθέσει.

Από την άλλη τα εμπορικά κέντρα συγκεντρώνουν εκ των πραγμάτων περισσότερη μάζα καταναλωτών, κάτι που ενισχύει το σύνδρομο της μαζικότητας. «Αυτό σημαίνει ότι όσο πιο πολλούς κόσμος υπάρχει τόσο πιο πολύ διασκεδαστικό γίνεται κάτι. Όσο περισσότεροι είναι ο κόσμος, τόσες περισσότερες είναι και οι αγορές». Συχνά οι αγορές την μέρα της Black Friday είναι από κοινωνιολογικής ανάλυσης αποτέλεσμα της ανασφάλειας του ατόμου, της έλλξης προς την δύναμη της μάζας, του brand και του μιμητισμού.

Περισσότερο ψυχολογικά και κοινωνιολογικά τα αίτια που οι καταναλωτές έχουν αγκαλιάσει τον θεσμό του Black Friday, και όχι τόσο η εμπορική χρησιμότητα του θεσμού σύμφωνα με τον κοινωνιολόγο Αντώνη Ράφτη.

Διπλάσιοι οι καταναλωτές

Σύμφωνα με τα στοιχεία του My Mall Limassol οι καταναλωτές οι οποίοι επισκέφθηκαν φέτος το εμπορικό κέντρο ήταν 5% περισσότεροι σε σχέση με το 2018. Το 2018 ήταν αυξημένο κατά 4% σε σχέση με το 2017, το οποίο με τη σειρά του ήταν αυξημένο κατά 52% σε σχέση με το 2016. Σε πραγματικούς αριθμούς φέτος οι επισκέπτες του εμπορικού κέντρου της Λεμεσού ανήλθαν στις 30 χιλιάδες. Ο αριθμός μπορεί να μην λέει πολλά, αν δεν συγκριθεί με τα επίπεδα επισκεπτών που προσελκύει στο mall οποιαδήποτε άλλη Παρασκευή του χρόνου. Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία πρόκειται για περίπου 9 χιλιάδες επισκέπτες. Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι οι Παρασκευές δεν είναι παραδοσιακά

οι πιο δυνατές μέρες για τα εμπορικά κέντρα, συγκρινόμενες με το Σάββατο και την Κυριακή ωστόσο φαίνεται ότι η εμπορικότητα της Black Friday, έχει ξεπεράσει αυτά τα καταναλωτικά στερεότυπα. Φυσικά οι αριθμοί των επισκεπτών δεν μεταφράζονται αυτόματα και σε αριθμό αγορών, δείχνουν ωστόσο την δυναμική που αναπτύσσει ο θεσμός. Μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν στοιχεία για τον φετινό τζίρο της Black Friday. Οι μετρήσεις επισκεψιμότητας στα εμπορικά κέντρα προηγούμενων χρόνων κάνουν λόγο για αύξηση 40% από το 2016 και 10,2 εκατομμύρια, σε σχέση με τα 14 εκατομμύρια ευρώ της αξίας των αγορών που έγιναν μέσω JCC την Μαύρη Παρασκευή του 2017.

Με 26 εμπορικά ακίνητα η εταιρεία Prodea στην Κύπρο

Συνολικά, 373 εμπορικά ακίνητα έχει στην κατοχή της η Prodea (πρώην Παναγία) συνολικής εκμισθώσιμης επιφάνειας 1.317 χιλ. τ.μ., με τα 26 εξ αυτών να βρίσκονται στην Κύπρο. Υπενθυμίζεται πως 21 από τα 26 απέκτησε από την Remu της Τράπεζας Κύπρου, ως πακέτο, με την ονομασία Cyreit. Οι συνολικές εισπράξεις από την πώληση του Cyreit ανήλθαν σε 160 εκατ. ευρώ. Από τα 373 ακίνητα,

τα 329 βρίσκονται στην Ελλάδα, 14 ακίνητα στην Ιταλία, δύο στη Βουλγαρία και 2 στη Ρουμανία. Η εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα της Prodea στο εννεάμηνο του 2019 ανερχόταν 2,17 δισ. ευρώ, έναντι 349 εμπορικών ακινήτων αξίας 1,77 δισ. ευρώ που είχε στα τέλη του 2018. Η Εσωτερική Αξία της Prodea στο εννιάμηνο ανήλθε σε 1.328,6 εκατ. ή 5,20 ευρώ ανά μετοχή, έναντι 1.286,6 εκατ. ευρώ

Τα κέρδη της εταιρείας αυξήθηκαν κατά 60% για το εννεάμηνο του 2019 και ανήλθαν σε 127,5 εκατ.

και 5,04 ευρώ ανά μετοχή στα τέλη του 2018. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα που παρουσίασε η εταιρεία, ο κύκλος εργασιών της για το εννεάμηνο του 2019 αυξήθηκε κατά 44,2% και ανήλθε σε 131,1 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 90,9 εκατ. ευρώ το εννεάμηνο του 2018. Η αύξηση, σύμφωνα με την εταιρεία οφείλεται κυρίως στην αυξημένη επενδυτική δραστηριότητά της κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2018

και το εννεάμηνο του 2019. Τα κέρδη περιόδου της εταιρείας για το εννεάμηνο του 2019 ανήλθαν σε 127,5 εκατ. ευρώ, έναντι κερδών 79,5 εκατ. το εννεάμηνο του 2018, καταγράφοντας δηλαδή αύξηση 60,3%.

Η Cyreit, η οποία είχε συσταθεί ως Οργανισμός Εναλλακτικών Επενδύσεων (ΟΕΕ), είχε στην κατοχή της μέσω θυγατρικών εταιρειών, 21 εμπορικά ακίνητα (ενδεικτικά:

γραφεία, καταστήματα, bigboxes, ξενοδοχειακά μονάδα), με συνολική μεκτική επιφάνεια που ξεπερνά τα 120 χιλ. τ.μ., στην Κύπρο (Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα και Πάφος). Η CY-REIT εποπτεύεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου και οι επενδυτικές μετοχές της είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (στην Αγορά Μν Διαπραγματούσιμων Επενδυτικών Σχεδίων).

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Can advanced technologies help auditors make the hard-to-see easier to see?

ey.com #BetterQuestions

EY
Building a better working world

...
The better the question. The better the answer. The better the world we live in.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019

Γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

Ο ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΟΣ ΜΑΓΕΙΡΕΥΕΙ
ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ

+
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ 2019

**ΓΕΜΙΣΤΗ ΓΑΛΟΠΟΥΛΑ
ΚΟΥΡΑΜΠΙΕΔΕΣ**
από την Αθηνά Λοιζίδου

**ΒΟΔΙΝΟ ΣΤΙΦΑΔΟ
CHRISTMAS CAKE**
από τη Μαριλένα Ιωαννίδου

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εμπειρία

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στα φετινὰ επίπεδα ο τουρισμός του 2020

Επουλώθηκαν οι πληγές της Thomas Cook, το στοίχημα με την γερμανική αγορά, στο βάθος και η αμερικανική αγορά

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Νέες εταιρείες κάλυψαν ήδη το κενό της Thomas Cook, και κρατούν σταθερές τις επιδόσεις της βρετανικής αγοράς τόσο για το 2019 όσο και για το 2020, αναφέρει ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίδος. Στα ίδια επίπεδα θα παραμείνουν συνολικά οι τουριστικές αφίξεις, κάτι που αποτιμάται θετικά εν μέσω σειράς αρνητικών συγκυριών. Έχοντας διασφαλίσει την αύξηση του 20% από την Γερμανία, το Υφυπουργείο στοχεύει στην ανάπτυξη νέων αγορών και έχει βλέψεις και για Αμερική. Εσωτερικά, προετοιμάζεται για την νέα στρατηγική για τον τουρισμό, την οποία θα παρουσιάσει τον Γενάρη και για τις νέες αρμοδιότητες που θα φέρει η νέα νομοθεσία για τα AirBnb και τα κέντρα αναψυχής, οι οποίες ανοίγουν θέμα στελέχωσης του.

-Μόλις επιστρέψατε από την τουριστική έκθεση του Λονδίνου. Τι νέα φέρνετε μαζί σας;
- Κατ' αρχάς μας ικανοποίησε

Το κόστος της εθνικής στρατηγικής από το 2021 θα περάσει από τον εξονυχιστικό έλεγχο της περιβαλλοντικής μελέτης και της μελέτης φέρουσας ικανότητας.

το γεγονός ότι το κενό της Thomas Cook θα έχει καλυφθεί για του χρόνου. Είδαμε ότι έδρασε άμεσα η TUI, όπως και η JET2 και η Easyjet και βλέπουμε επίσης με ικανοποίηση να αναπτύσσονται δύο νέοι παίκτες, η Love Holidays και η OnThe Beach. Πρόκειται για εταιρείες οι οποίες δεν είναι παραδοσιακός τουριστικός πράκτορας, ωστόσο έχουν συμβάλει στο να καλυφθεί το κενό της Thomas Cook. Αξιολογώντας τα δεδομένα από την βρετανική αγορά και λαμβάνοντας υπόψη τον αστάθμητο παράγοντα του Brexit, αναμένουμε ότι το 2020 θα είμαστε στα ίδια φετινά επίπεδα. Δεν αναμένουμε δηλαδή αύξηση από την Βρετανία, την οποία ωστόσο είχαμε τα τελευταία χρόνια έτσι ακόμα και το να κρατήσουμε τα ίδια επίπεδα, το θεωρώ μεγάλη επιτυχία. Δεν είναι εξάλλου το ευκολότερο πράγμα να αναπτύξουμε περισσότερο τις βασικές μας αγορές, ειδικά από την στιγμή που υπάρχει ανταγωνισμός από Τουρκία, Αίγυπτο και Τυνησία. Αυτός είναι ο λόγος που η στρατηγική μας επικεντρώνεται σε πιο στοχευμένο κοινό, σε άλλες εθνικότητες, διαφορετικές αγορές και ηλικίες. Τα αποτελέσματα θα ξεκινήσουν να φαίνονται τον επόμενο χρόνο.

-Κλείνουμε όμως με θετικό πρόσημο το 2019;
-Είτε θετικό είτε αρνητικό, θα είναι πολύ κοντά στο 0%, με από-

Πέντε εταιρείες κάλυψαν το κενό της Thomas Cook και η βρετανική αγορά θα παραμείνει φέτος σταθερή, αναφέρει ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίδος.

κλιση συν/πλυν 0,5%, κάτι που δεν έχει ουσιαστική σημασία. Εμείς αυτό που κρατούμε είναι ότι σε μια πολύ δύσκολη χρονιά για τον τουρισμό μας, η Κύπρος κατάφερε να διατηρήσει τα κεκτημένα που ήταν ο στόχος της φετινής χρονιάς του Υφυπουργείου. Εξάλλου περάσαμε από μια αρνητική σειρά γεγονότων με την κρεωκοπία των Cobalt, Air Berlin, Germania, Thomas Cook, το Brexit, την πτώση του ρουβλιού, τα προβλήματα της γερμανικής αγοράς γενικότερα, αλλά και το άνοιγμα της Τουρκίας, της Τυνησίας και της Αιγύπτου. Όταν προσμετρήσεις όλα αυτά γίνεται αντιληπτό το τρομερό επίτευγμα που πέτυχε η Κύπρος ως τώρα. Ήδη η Hermes μας ενημέρωσε ότι έχουμε αύξηση σε διαθέσιμες αεροπορικές θέσεις τον χειμώνα 300 χιλιάδες, κάτι που σημαίνει ότι εδραιώνεται η Κύπρος ως τουριστικός προορισμός και ίσως ξεκίνησε γυρίζει ο τροχός γι' αυτό το στοίχημα που λέμε χειμερινός τουρισμός.

-Για το 2020 ποιος είναι ο στόχος του Υφυπουργείου;
-Λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν αναμένουμε αύξηση από τις βασικές μας αγορές, Βρετανία και Ρωσία, εγώ θεωρώ ότι και για του χρόνου θα είναι πολύ καλό να είμαστε στα ίδια φετινά επίπεδα, θα είναι επιτυχία. Αν και έχουμε ενδείξεις ότι κάποιες καλές αγορές θα έχουν αύξηση του χρόνου. Όπως η Γερμανία

από την οποία αναμένουμε μια αύξηση του 20% με τις οκτώ εβδομαδιαίες πτήσεις από την Condor προς την Πάφο. Η Πάφος ως προορισμός μπορεί να προσελκύσει τουρισμό και ολόχρονα άρα οι πτήσεις θα ισχύσουν μέχρι τέλος Νοεμβρίου του 2020 με πολύ ανοικτό το ενδεχόμενο να τις συνεχίσουμε από εκεί και πέρα.

-Καλύπτουμε λοιπόν τον στόχο μας για την γερμανική αγορά;
-Το σίγουρο είναι ότι υπερκαλύπτουμε το τι κάσαμε από την Germania. Για μένα αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Το ότι κατάφερε η Κύπρος μέσα σε ένα χρόνο να ξαναβάλει αυτές τις πτήσεις ήταν σημαντικό διότι σημαίνει ότι διατηρούμε το ενδιαφέρον της γερμανικής αγοράς για την Κύπρο και ότι θα μπορέσουμε να κτίσουμε και για το 2021-2022. Να αναφέρω επίσης ότι δύο πτήσεις θα έχει το καλοκαίρι η TUI. Από την πλευρά μας εμείς θα συνεχίσουμε τις προσπάθειες μας με την Lufthansa και την Eurowings, άρα εκτιμούμε ότι θα έχουμε αύξηση στην γερμανική αγορά.

-Από ποιες αγορές σημειώνονται αυξήσεις;
-Πολύ καλά πάει η ουκρανική αγορά, αφού έχουμε ήδη 30% αύξηση και θεωρείται ανερχόμενη δύναμη. Το ίδιο καλά πάει η αγορά του Ισραήλ, που ήδη έχει καταγράψει αύξηση 25% και φαίνεται ότι

η στοχευσή μας είναι σωστή προς αυτή την αγορά. Φυσικά πρόκειται για αυξήσεις που σε αριθμούς δεν θα κάνουν ακόμα την διαφορά. Αυτό που έχει πολύ μεγάλη σημασία είναι να ξεκινήσει σιγά σιγά να φαίνεται η ανάπτυξη νέων αγορών, και να μειώνεται η εξάρτηση από τις δύο βασικές αγορές.

-Άρα θα έρθει η στιγμή που δεν θα εξαρτιόμαστε από Ρωσία και Βρετανία.
- Σίγουρα όχι από το 2020, αλλά έχει ξεκινήσει να φαίνεται η δουλειά για ανεξάρτηση από τις δύο αγορές. Εγώ θεωρώ ότι σε πέντε χρόνια και σε πορεία δεκαετίας, όταν θα έχει ολοκληρωθεί το στρατηγικό μας πλάνο θα μπορούμε να μιλούμε για επιτυχή ανεξάρτηση της Κύπρου από αυτές τις αγορές.

-Βλέπουμε ότι τα δεδομένα για τον τουρισμό μας είναι καλά. Γιατί επιμένετε να κρατάτε μικρό καλάθι;
- Διότι υπάρχουν αστάθμητοι παράγοντες, όπως το Brexit. Δεν μπορούμε επίσης να ελέγξουμε πώς θα αντιδράσει η Τουρκία, η Αίγυπτος ή η Ισπανία ή η Ελλάδα, λόγω της Thomas Cook. Εμείς καλύψαμε το κενό μας από την Thomas Cook. Αν όμως αυτοί δεν έχουν καλύψει το κενό τους και θα χρειαστεί να ρίξουν τις τιμές τους, τότε αυτό σημαίνει άλλο ένα παράγοντα τον οποίο δεν μπορούμε να ελέγξουμε. Και είναι γι' αυτό που δεν

μπορούμε να εκφράσουμε εκτίμηση με σιγουριά.

-Θα έχουμε άλλες εκπλήξεις ανάλογες της Thomas Cook;
-Για να είμαι ειλικρινής αυτή την στιγμή δεν ακούγεται στην αγορά κάτι για νέες πτωχεύσεις. Ξέρουμε όμως ότι υπάρχει μεγάλος ανταγωνισμός στον τομέα των αερομεταφορών. Δεν είναι τυχαία που έκλεισαν 15 αεροπορικές εταιρείες την τελευταία διετία στην Ευρώπη, ίσως και λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης των εταιρειών χαμηλού κόστους. Δεν θα με εξέπλησσε αν αυτός ο ανταγωνισμός αποδειχτεί ότι δυσκολεύει κι άλλες αεροπορικές εταιρείες, χωρίς να υπάρχουν ενδείξεις αυτή την στιγμή. Υπάρχει όμως γενικά τάση στην Ευρώπη για συγχώνευση αεροπορικών εταιρειών, έτσι θεωρώ ότι τα επόμενα χρόνια θα μειωθεί ο αριθμός τους.

-Πλέον ρωτάμε για αεροπορικές το Υφυπουργείο σας. Υπάρχει ενδεχόμενο μετάθεσης αρμοδιοτήτων;
- Όχι δεν υπάρχει μετάθεση αρμοδιοτήτων. Αυτό που υπάρχει είναι η διυπουργική επιτροπή για την ανάπτυξη τουριστικών πτήσεων προς την Κύπρο (Υπουργείο Οικονομικών, Μεταφορών και Υφυπουργείο Τουρισμού) της οποίας ζητήσαμε και εγκρίθηκε, να είμαστε οι συντονιστές της. Το ζητήσαμε διότι είδαμε φέτος ότι το 50% των

επισκέψεων μας για προώθηση της Κύπρου συμπεριλάμβαναν συναντήσεις με αεροπορικές εταιρείες. Αυτή η εξέλιξη δείχνει ομαδική δουλειά στο θέμα των εταιρειών και θέλουμε να την κάνουμε.

Πιο κοντά η Αμερική
-Σε ποιες αγορές θέλουμε να επικεντρωθούμε;

- Σε Ισραήλ, Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Βέλγιο και Σκανδιναβικές χώρες. Πέραν αυτών, η χώρα η οποία είναι ώριμη και έτοιμη να μας δεχτεί άμεσα είναι η Αμερική μέσω του Ισραήλ. Οι επαφές μας με το Ισραήλ σε πολιτικό επίπεδο είναι σε προχωρημένο σημείο για τα κοινά πακέτα. Το πιο σημαντικό είναι ότι η αεροπορική εταιρεία ELAL, επέδειξε τεράστιο ενδιαφέρον για τα κοινά πακέτα τα οποία περιλαμβάνουν το Ισραήλ και για τις περισσότερες πτήσεις μεταξύ Ισραήλ και Κύπρου τις οποίες θα βάλουν. Επίσης μας είπαν ότι προσφέρουν πενήντα πτήσεις την εβδομάδα από την Αμερική. Άρα την συνδεσιμότητα που ψάχνουμε

«Στην Ευρώπη υπάρχει τάση για συγχώνευση αεροπορικών εταιρειών έτσι θεωρώ ότι τα επόμενα χρόνια θα μειωθεί αισθητά ο αριθμός τους».

προς την Αμερική προτίθενται να μας την παρέχουν αυτοί. Έχουν ήδη επαφές με τουριστικούς πράκτορες στην Αμερική οπότε το προσφέρουν και αυτό.

-Τι θα κερδίσουν οι Ισραηλινοί από αυτή την συνεργασία;

-Η οποιαδήποτε αεροπορική εταιρεία έχει πρώτο γνώμονα το κέρδος. Έτσι και η ELAL βλέπει στο πρόσωπο της Κύπρου, ένα σύμμαχο σταθερό ο οποίος θα την βοηθήσει μέσω των κοινών πακέτων να απεξαρτηθεί από ενδεχόμενο σκαμπανέβασμα της ισραηλιτικής αγοράς.

-Με την αγορά της Κίνας τι γίνεται; Πώς θα αυξηθούν οι μνηδαμινές τουριστικές ροές;

-Την Κίνα επίσης θα την δούμε με τον ίδιο τρόπο που βλέπουμε την Αμερική, απλά πρέπει να διαχωρίσουμε τις δύο αγορές ως εξής. Η Αμερική επειδή είναι προηγμένη χώρα, έχει περάσει ήδη από τα primary destinations, στα secondary destinations και πλέον ανακαλύπτουν τα niche destinations. Εδώ έρχεται η Κύπρος. Η Κίνα βρίσκεται ακόμα στο δεύτερο στάδιο που θα ταξιδεύσουν πλέον στην Ελλάδα και τα επόμενα χρόνια θα ξεκινήσουν το κομμάτι του niche τουρισμού για να έρθουν στην Κύπρο. Άρα είναι πολύ μεγαλύτερη η προοπτική της Αμερικής από την Κίνα και το μειονέκτημα της Κίνας είναι ότι απαιτείται ακόμα η έκδοση βίζας.

Βασικός στόχος είναι οπωσδήποτε η αλλαγή της εικόνας της Κύπρου στο εξωτερικό ως προορισμός.

Παρουσιάζεται η νέα στρατηγική το 2020

-Πότε θα είστε έτοιμοι για να παρουσιάσετε την στρατηγική;
-Θα παρουσιαστεί στις 14 Ιανουαρίου αν και ήδη πολλά πράγματα έχουν ανακοινωθεί διότι επιλέξαμε σταδιακά να ενημερώνουμε τον κόσμο για τις δράσεις μας όσον αφορά την στρατηγική.

-Με ποια σειρά προτεραιότητας θα ξεκινήσετε τις δράσεις σας;

-Ο βασικός στόχος είναι οπωσδήποτε η αλλαγή της εικόνας της Κύπρου στο εξωτερικό ως προορισμός και σε αυτό στοχεύει το μάρκετινγκ μας. Το θέμα του branding μας θα είναι έτοιμο τον Μάρτιο. Κατά δεύτερο, θα επικεντρωθούμε στο θέμα που είναι η συνδεσιμότητα της χώρας με το εξωτερικό και τρίτο στην αναβάθμιση του εγκρίσιμου τουριστικού προϊόντος, όπως παραλίες, ναυαγοσώστες, την πώληση αλκοόλ σε περίπτωση, αέριο γέλιο, πορτύπανς. Όλα αυτά είναι αναπόσπαστο κομμάτι

Οι αυξημένες αρμοδιότητες του Υφυπουργείου δικαιολογούν αποπαγοποίηση 14 θέσεων, μέσα στο 2020.

της στρατηγικής μας και πρέπει να τα λύσουμε.

-Ποια περιοχή μας είναι η πιο ευαίσθητη σε αυτά τα ζητήματα;
-Πρέπει να είμαστε προσεκτικοί. Δεν φταίει η περιοχή, απλά τυχάνει να έχει τις πιο ωραίες παραλίες, άρα προσελκύει τον περισσότερο τουρισμό και Κύπριους τουρίστες και αυτή η πολυκοσμία είναι αυτό που κάνει την περιοχή ευαίσθητη σε αυτά τα προβλήματα. Αναφέρομαι στην περιοχή της ελεύθερης Αμμοχώστου. Αν άλλες περιοχές δεν είναι επιρρεπείς σε αυτά τα

προβλήματα είναι διότι προσελκύουν λιγότερο κόσμο και νεαρούς.

-Θα έχει λοιπόν ειδική μεταχείριση η συγκεκριμένη περιοχή;
-Όχι, ό, τι κάνουμε θα είναι για όλη την Κύπρο.

-Υπάρχει προϋπολογισμός για την στρατηγική;
-Δεν έχουμε λάβει κάτι παραπάνω απ' ό,τι παίρναμε άλλες χρονιές, ο προϋπολογισμός για το 2020 είναι ο ίδιος με τον φετινό. Τον πρώτο χρόνο υλοποίησης της στρατηγικής, δηλαδή το 2020, οι δράσεις μας είναι αυτές. Το κόστος της εθνικής στρατηγικής από το 2021 και μετά θα περάσει κάτω από τον εξονυχιστικό έλεγχο της περιβαλλοντικής μελέτης και της μελέτης φέρουσας ικανότητας. Έτσι ο φορολογούμενος δεν θα επηρεαστεί ακόμα κοστολογικά από την εθνική στρατηγική.

-Οι νέες προτεραιότητες συνοδεύονται και με περισσότερες ανάγκες σε προσωπικό;

-Η δεύτερη μελέτη με την οποία θα ασχοληθούμε εντός του 2020 είναι η μελέτη στελέχωσης του Υπουργείου. Έχοντας κάνει δομικές αλλαγές εσωτερικά, και έχοντας χάσει 40 άτομα από το σχέδιο εθελούσιας αποχώρησης, νιώθουμε ότι υπάρχουν κάποιες ανάγκες επιπλέον αλλά δεν μπορούμε να πάρουμε εμείς την απόφαση. Έχουμε όμως το δικαίωμα να αποπαγοποιήσουμε 14 νέες θέσεις και προαγωγές λειτουργών το οποίο και θα γίνει. Το έχουμε ζητήσει ήδη αφού οι αρμοδιότητες μας έχουν αυξηθεί. Τα μεγάλα έργα των μαρίνων και του καζίνο είναι υπό την δική μας εποπτεία, τα AirBnb, η επικείμενη νομοθεσία για τα κέντρα αναψυχής. Σίγουρα στο κομμάτι των επιθεωρητών θα θέλουμε οπωσδήποτε στελέχωση, αλλά αν δεν προηγηθεί μελέτη στελέχωσης του Υφυπουργείου, δεν μπορεί να γίνει τίποτα περισσότερο από εμάς.

Το έβδομο μεγαλύτερο κόστος στην Ε.Ε. έχουν οι κυπριακές τράπεζες

Στο 62,2% ο λόγος του κόστους προς τα έσοδα από Τρ. Κύπρου, Ελληνική, Alpha, Astobank και Eurobank

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Το έβδομο μεγαλύτερο τραπεζικό κόστος έχουν οι τράπεζες στην Κύπρο σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Λαμβάνοντας δείγμα από πέντε τράπεζες του νησιού με τους περισσότερους υπαλλήλους, προκύπτει πως το κόστος προς τα έσοδα των κυπριακών τραπεζών ανέρχεται στο 62,2%. Πρωταθλήτης στο κόστος προς τα έσοδα είναι οι γερμανικές τράπεζες, με ποσοστό 81,8%, ακολουθούν οι γαλλικές με 73,4%, ενώ την τριάδα συμπληρώνουν οι τράπεζες του Ηνωμένου Βασιλείου, με κόστος στο 64,8%. Την τέταρτη θέση καταλαμβάνουν οι ιταλικές τράπεζες με κόστος 64,2%, στην πέμπτη θέση βρίσκουμε τις αυστριακές με ποσοστό 62,8% και στην έκτη θέση είναι οι ιρλανδικές με ποσοστό 62,7%. Τα στοιχεία σύγκρισης προέρχονται από το statista.com, το οποίο και παρουσιάζει το κόστος των ευρωπαϊκών τραπεζών σύμφωνα με τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα του 2018. Οι υπολογισμοί της «Κ» σπριζονται στα τελευταία διαθέσιμα οικονομικά αποτελέσματα των: Τράπεζα Κύπρου, Ελληνική Τράπεζα, AlphaBank, Astrobank, Eurobank. Οι συγκεκριμένες τράπεζες καλύπτουν τη μεγαλύτερη πύτα της κυπριακής αγοράς, συν τοις άλλοις όμως έχουν τους περισσότερους

υπαλλήλους και καταστήματα που επηρεάζουν αναπόφευκτα το κόστος προς τα έσοδα. Ξεκινώντας με φθίνουσα σειρά, πρωταθλήτρια στο κόστος προς τα έσοδα είναι η Alpha Bank Κύπρου, με κόστος προς έσοδα στο 80% σύμφωνα με τα αποτελέσματα του 2018. Τη δεύτερη χειρότερη επίδοση έχει η Ελληνική Τράπεζα, με τα αποτελέσματα του εξα-

Πολύ κοστοβόρες αποδεικνύονται οι γερμανικές τράπεζες, με το δείκτη να φτάνει στο 81,8%.

μήνου του 2019 να δείχνουν ποσοστό στο 65%. Στην τρίτη θέση βρίσκουμε την Astrobank, που αν και έριξε κατά πολύ το κόστος προς τα έσοδα από το 2018, στο εξάμηνο του 2019 ανέρχονται στο 63,5%. Το πρώτο εξάμηνο του 2018 ανερχόταν στο 74% το κόστος προς τα έσοδα της Astrobank. Πολύ κοντά είναι και η Τράπεζα Κύπρου, αφού στο εννιάμηνο του 2019 παρουσίασε δείκτη κόστους προς τα έσοδα στο 62%. Τέλος, η Eurobank Κύπρου, αν και έχει σεβαστό αριθμό καταστημάτων, όπως και υπαλλήλων,

παρουσίασε στο εξάμηνο του 2019 κόστος προς έσοδα στο χαμηλό 33%. Είναι και η τράπεζα που «κατεβάζει» το μέσο όρο.

Γιατί όμως επιλέχθηκαν αυτές οι τράπεζες; Η Τράπεζα Κύπρου έχει πάνω από 100 καταστήματα και μετά το Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης γύρω στους 3.500 υπαλλήλους. Η Ελληνική έχει και αυτή λίγο πάνω από 100 καταστήματα και 2.800 υπαλλήλους. Όσον αφορά για την Alpha Bank Κύπρου, στοιχεία που απορρέουν από το Σύνδεσμο Τραπεζών παρουσιάζεται να έχει 22 καταστήματα και 682 υπαλλήλους και η Eurobank Κύπρου να έχει 8 καταστήματα και 376 υπαλλήλους. Η Astrobank από την άλλη, παρουσιάζεται να έχει 303 υπαλλήλους και 13 καταστήματα. Με την τελευταία εξέλιξη όμως της απόκτησης της Εθνικής Τράπεζας οι υπάλληλοι θα αυξηθούν κατά 242, αλλά θα λάβει και 9 καταστήματα.

Ποιες ακολουθούν

Οι ολλανδικές τράπεζες έχουν κόστος προς έσοδα στο 59,5%, οι πορτογαλικές στο 59% και οι δανικές συμπληρώνουν την δεκάδα με ποσοστό στο 57,8%. Οι άλλες χώρες ακολουθούν ως εξής: Ουγγαρία (57,2%), Ελλάδα (53,9%), Φινλανδία (53,1%), Ισπανία (52,4%), Πολωνία (50,4%), Ρουμανία (49,9%), Τσεχία

Πάγια θέση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είναι πως η κερδοφορία του τραπεζικού τομέα εξακολουθεί να είναι επίμονα χαμηλή και η Κύπρος δεν αποτελεί εξαίρεση.

(46,3%), Σουηδία (44,4%), Νορβηγία (42,9%), Βέλγιο (38,1%).

Πάγια θέση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, αλλά συγχρόνως και θέση που εκφράστηκε κατά την συνέντευξη του Προέδρου του Εποπτικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, Antrea Enria στην «Κ», στην Ευρώπη η κερδοφορία του τραπεζικού τομέα εξακολουθεί να είναι επίμονα χαμηλή και η Κύπρος δεν αποτελεί εξαίρεση. Είχε τονίσει πως οι κυπριακές τράπεζες έχουν ήδη καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για να μειώσουν το πλεονάζον προσωπικό και το μέγεθος του δικτύου των υποκαταστημάτων τους, χρειάζονται όμως και άλλες προσπάθειες προκειμένου

να επιλυθεί πλήρως το ζήτημα του πλεονάζοντος δυναμικού. «Η αντιμετώπιση των πιέσεων στα περιθώρια κέρδους θα απαιτήσει τη συνεχή μείωση του κόστους (μεταξύ άλλων, μέσω της προσαρμογής των επιχειρηματικών μοντέλων), την αναθεώρηση των οργανωτικών δομών και την ταχεία υιοθέτηση νέων τεχνολογιών. Θα ήθελα να τονίσω ότι οι πιο κερδοφόρες τράπεζες στην Ευρώπη έχουν δύο κοινά χαρακτηριστικά: πρώτον, υψηλή αποδοτικότητα ως προς το κόστος και δεύτερον, εντατική χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας. Αν και δεν υπάρχει μία στρατηγική που να ταιριάζει σε όλες τις περιπτώσεις, αυτά τα χαρακτι-

ριστικά υποδεικνύουν τους παράγοντες που λειτουργούν ως καταλύτες αλλαγής», είχε σημειώσει χαρακτηριστικά.

Αναφορικά με την ψηφιοποίησή τους, είχε υπογραμμίσει πως η ψηφιοποίηση θα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά τόσο στην ενίσχυση της αποδοτικότητας και, συνεπώς, της κερδοφορίας των τραπεζών όσο και στη μείωση του πλεονάζοντος δυναμικού. «Οι επενδύσεις σε πληροφοριακά συστήματα και στην ψηφιοποίηση είναι αναγκαία για τη βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών και την παροχή ευνοϊκότερου περιβάλλοντος αλληλεπίδρασης με τους πελάτες», είχε καταλήξει.

Altamira: Επενδυτικές ευκαιρίες με υψηλές αποδόσεις

Εμπορικά κτήρια σε Λεμεσό και Λευκωσία με αποδόσεις που φθάνουν το 6.5%, αποφέροντας άμεσα εισοδήματα στους ιδιοκτήτες

Ιδιαίτερα ελκυστικές επενδυτικές ευκαιρίες διαθέτει η Altamira Asset Management Cyprus (Altamira), με αποδόσεις που αγγίζουν μέχρι και το 6.5%. Πρόκειται για μία ξεχωριστή κατηγορία ακινήτων, η αγορά των οποίων εξασφαλίζει υψηλή επενδυτική απόδοση στον εν δυνάμει ιδιοκτήτη, παρέχοντάς του παράλληλα, άμεσα εισόδημα από την πρώτη κιόλας μέρα της αγοράς του ακινήτου.

Συγκεκριμένα, τρία εμπορικά κτήρια στη Λευκωσία και μία βιομηχανική αποθηκευτική μονάδα στη Λεμεσό, διατίθενται άμεσα προς πώληση μέσα από την ηλεκτρονική πλατφόρμα της Altamira: www.altamirarealestate.com.cy. Και στα τέσσερα ακίνητα υπάρχουν μονάδες που είναι ήδη ενοικιαζόμενες, γεγονός που μεταφράζεται σε άμεση πηγή εισοδήματος, ενώ παράλληλα διαθέτουν επιπλέον χώρους προς ενοίκιαση, αυξάνοντας κατ' επέκταση την απόδοση του ακινήτου.

1. Εμπορικό κτήριο στον Στρόβολο με ζητούμενη τιμή €1.775.000

Κτισμένο σε προνομιακή θέση επί της Λεωφόρου Στροβόλου, μία από τις πιο πολυσύχναστες και βασικές οδικές αρτηρίες της Λευκωσίας, διατίθεται προς πώληση τριώροφο κτήριο, το οποίο περιλαμβάνει κατάσταση και γραφειακούς χώρους, αποτελώντας μοναδική επενδυτική επιλογή.

Το κτήριο αποτελεί το βόρειο μισό του τεμαχίου του οποίου αναλογεί εμβαδόν γης περί τα 1.238 τ.μ.. Αποτελείται από κατάσταση στο ισόγειο με μεσοπάτωμα και γραφειακούς χώρους στους δύο ορόφους. Το εμβαδόν του καταστήματος ανέρχεται στα 475 τ.μ. περίπου, με μεσοπάτωμα 237 τ.μ., ενώ ο κάθε όροφος είναι περί τα 447 τ.μ.. Το κτήριο διαθέτει επίσης υπόγειο με χώρο στάθμευσης και αποθηκευτικούς χώρους.

Απόδοση πέραν του 6.5%

Το κατάστημα και ο δεύτερος όροφος ήδη ενοικιάζονται, με το υφιστάμενο ενοίκιο να μεταφράζεται σε απόδοση 5%. Με την ενοίκιαση του πρώτου ορόφου με αγοραίο ενοίκιο, η απόδοση μπορεί να ξεπεράσει το 6.5%. Το κτήριο είναι ηλικίας περίπου 20 χρόνων και βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση. Η Altamira, όπως και σε άλλες περιπτώσεις, προχώρησε σε εργασίες συντήρησης και ανακαίνισης του εν λόγω κτηρίου,

καθώς και σε διαδικασία για έκδοση ξεχωριστού τίτλου ιδιοκτησίας, η οποία βρίσκεται στο τελικό στάδιο. Το ακίνητο επωφελείται από διπλή πρόσψη ενώ έχει ανεγερθεί με συμβατικό τρόπο κατασκευής, με σκελετό από οπλισμένο σκυρόδεμα και πλάκα οροφής από μπετόν.

2. Ακίνητο στην Αγλαντζιά με εξασφαλισμένη απόδοση πέραν του 5%

Στην καρδιά του Δήμου Αγλαντζιάς, εντοπίζεται ακόμα μία μεγάλη επενδυτική ευκαιρία, με εξασφαλισμένη απόδοση 5%. Με ζητούμενη τιμή €680.000, το κτήριο αποτελείται από κατάσταση στο ισόγειο 262 τ.μ., μεσοπάτωμα 135 τ.μ. και υπόγειο 260 τ.μ.. Το ακίνητο βρίσκεται πολύ κοντά στο Πάρκο Ακαδημίας και μόλις 2 χλμ από την Πανεπιστημιούπολη. Η ευρύτερη

περιοχή χαρακτηρίζεται από μείγμα χρήσεων, ενώ στην άμεση περιοχή υπάρχει υπεραγορά, αρτοποιείο, πρατήριο βενζίνης, πάρκο, γραφεία και διαμερίσματα.

Το κτήριο έχει ανεγερθεί πριν από περίπου 20 χρόνια και βρίσκεται σε καλή κατάσταση συντήρησης. Επίσης, σύμφωνα με πρόσφατη αρχιτεκτονική μελέτη, η οποία έχει διενεργηθεί από εξειδικευμένους συνεργάτες της Altamira, υπάρχει ανεξάντλητος συντελεστής δόμησης ο οποίος, αν αξιοποιηθεί, επιτρέπει την ανέγερση δύο επιπρόσθετων ορόφων, γεγονός που θα αυξήσει σημαντικά την απόδοση του ακινήτου.

3. Ισόγειο κτήριο στον Αστρομερίτη με ενοικιαζόμενα καταστήματα

Με ζητούμενη τιμή €400.000, το ακίνητο διαθέτει ενοικιαζόμενα καταστήματα, προσφέ-

ροντας απόδοση πέραν του 5.5%.

Συγκεκριμένα, το κτήριο βρίσκεται κατά μήκος της Λεωφόρου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' στον Αστρομερίτη, μία πολυσύχναστη οδική αρτηρία η οποία οδηγεί προς την οροσειρά του Τροόδους καθώς και προς το οδόφραγμα της περιοχής. Πρόκειται για περιοχή που χαρακτηρίζεται από εμπορική κυρίως ανάπτυξη, με μεγάλο αριθμό καταστημάτων, εστιατορίων και αρτοποιείων ενώ υπάρχουν και ορισμένες κατοικίες.

Το κτήριο, το οποίο ανεγέρθηκε το 2000, αποτελείται από τρία καταστήματα με μεσοπάτωμα, ενώ στη νότια πλευρά του αποτελείται από πωλητή, η οποία χρησιμοποιείται ως χώρος στάθμευσης. Έχει εμβαδόν περίπου 370 τ.μ. κλειστό χώρο στο ισόγειο, γύρω στα 170 τ.μ. μεσοπάτωμα ενώ το τεμάχιο έχει συνολικό εμ-

βαδόν 1.487 τ.μ. Αξίζει να σημειωθεί πως τα καταστήματα ενοικιάζονται σε τραπεζικό ίδρυμα, αρτοποιείο και μίνι μάρκετ (περίτερο).

4. Αποθήκη στον Ύψωνα με απόδοση

Μία μοντέρνα βιομηχανική αποθήκη στη βιοτεχνική ζώνη στην περιοχή Αγίου Σύλα στον Ύψωνα, διατίθεται προς πώληση με ζητούμενη τιμή €4.840.000.

Το ακίνητο διαθέτει 16 ξεχωριστές μονάδες εκ των οποίων οι 13 ενοικιάζονται από ένα ευρύ φάσμα επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται, μεταξύ άλλων, στους τομείς των logistics, της αποθήκευσης προϊόντων και εμπορευμάτων και άλλων. Το ποσό που προκύπτει από τις ενοικιαζόμενες μονάδες μεταφράζεται σε απόδοση 3.5%, ενώ με την ενοίκιαση των υπολοίπων μονάδων, η απόδοση μπορεί να ξεπεράσει το 5%. Την ίδια ώρα, το κτήριο δεν εμπίπτει στις πρόνοιες του Περί Ενοικιοσασίου Νόμου και ως εκ τούτου δεν τίθεται ζήτημα θέρμινων ενοικιαστών.

Κατασκευασμένη πριν από εφτά χρόνια με άριστης ποιότητας οικοδομικά υλικά, η αποθήκη πληροί όλες τις προδιαγραφές μιας σύγχρονης και προσεκτικά σχεδιασμένης βιομηχανικής/αποθηκευτικής μονάδας. Συγκεκριμένα, ο σχεδιασμός του κτηρίου έχει εκπονηθεί σύμφωνα με τους αντισεισμικούς κώδικες και τις ευρωπαϊκές προδιαγραφές κατασκευής.

Το ακίνητο περιλαμβάνει αποθηκευτικούς χώρους με εμβαδόν περί τα 5.000 τ.μ. και πέραν των 1.000 τ.μ. γραφειακών/βοηθητικών χώρων. Οι κενές αποθήκες έχουν εμβαδόν περί τα 1.700 τ.μ. Το εμβαδόν των μονάδων είναι ιδανικό για μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Επιπρόσθετα, η περιοχή στην οποία βρίσκεται το ακίνητο διαθέτει άριστη πρόσβαση στον αυτοκινητόδρομο, στις βιομηχανικές περιοχές Αγίου Σύλα και Ύψωνα καθώς και στο λιμάνι Λεμεσού.

Εξειδικευμένο δίκτυο συμβούλων

Με 70 εξειδικευμένα στελέχη να αποτελούν την ομάδα Real Estate και ένα ευρύ δίκτυο συνεργατών και αντιπροσώπων ανά το παγκύριο, η Altamira μπορεί να καθοδηγήσει αποτελεσματικά κάθε ενδιαφερόμενο επενδυτή, σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, βοηθώντας τον να αποκτήσει το ακίνητο που ανταποκρίνεται στις εξατομικευμένες ανάγκες του.

Ανεβαίνει ο πήχυς για την πράσινη ενέργεια

Στόχος να φθάσει στο 35% η συμμετοχή των ΑΠΕ στην ενεργειακή παραγωγή της χώρας έως τα τέλη του 2030

Το νέο, φιλόδοξο εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ) παρουσίασε η κυβερνήση. Το σχέδιο προβλέπει έως το 2030 ακόμη μεγαλύτερη συμμετοχή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) στην ενεργειακή παραγωγή της χώρας και περαιτέρω μείωση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας. Για να συμβεί αυτό, όπως αναφέρεται στο αναθεωρημένο ΕΣΕΚ, θα πρέπει να μειωθεί το ενεργειακό αποτύπωμα κτιρίων και οχημάτων. Επίσης, θα πρέπει να μεταβληθεί δραστηρικά η παραγωγή ενέργειας, αυξάνοντας την απόδοση και μειώνοντας τους ρύπους.

Απολιγνιτοποίηση

Το νέο σχέδιο, που παρουσιάστηκε στο υπουργικό συμβούλιο, αναθεωρεί εκείνο που είχε καταθέσει η προηγούμενη κυβέρνηση τον Ιανουάριο του 2019. Περιλαμβάνει πιο φιλόδοξους στόχους, ενώ κεντρικός άξονάς του είναι η πρωθυπουργική δέσμευση για την απολιγνιτοποίηση της παραγωγής ενέργειας στη χώρα μας. Αυτό, όπως είπε χθες ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κωστής Χατζηδάκης, θα γίνει με κοινωνική δικαιοσύνη για τις περιοχές που θα επηρεαστούν από το μέτρο.

Ειδικότερα, το νέο ΕΣΕΚ προβλέπει ότι έως το τέλος του 2030: 1. Το μερίδιο των ΑΠΕ θα ανέλθει σε περισσότερο από 35% της τελικής κατανάλωσης της ενέργειας (31% προβλεπόταν στο αρχικό σχέδιο). Ο εθνικός στόχος ξεπερνά ακόμη και τον κεντρικό ευρωπαϊκό, που ανέρχεται στο 32%. 2. Το μερίδιο των ΑΠΕ θα ξεπεράσει το 61% της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας (56% προβλεπόταν στο αρχικό σχέδιο). 3. Η τελική κατανάλωση ενέργειας θα ανέλθει σε περίπου 16,3 εκατ. τόνους ισοδύναμου πετρελαίου (16,3 Μtoe) έναντι

18,1 Μtoe που προέβλεπε το αρχικό σχέδιο. Αν αυτό επιτευχθεί, η χώρα θα βελτιώσει την ενεργειακή απόδοση τουλάχιστον κατά 38%, έναντι 32,5% που είναι ο ευρωπαϊκός κεντρικός στόχος. 4. Το μερίδιο του λιγνίτη στην ηλεκτροπαραγωγή θα περιέλθει στο 0% (16,5% αρχικά). Ο πρωθυπουργός και η κυβέρνηση έχουν ήδη δεσμευθεί ότι ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί πριν από το 2030 και συγκεκριμένα το 2028. 5. Τα αέρια του θερμοκηπίου θα μειωθούν περισσότερο από 42% σε σχέση με τις εκπομπές του 1990 και πάνω από 55% σε σχέση με τις εκπομπές του 2028.

Τι περιλαμβάνει το εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα – Το ποσοστό του λιγνίτη στην ηλεκτροπαραγωγή θα περιέλθει στο 0% το 2028.

ση με τις εκπομπές του 2005. Οι στόχοι αυτοί είναι υψηλότεροι από το αρχικό ΕΣΕΚ (μείωση 32% συγκριτικά με το 1990 και κατά 48% συγκριτικά με το 2005), αλλά ταυτίζονται με τους κεντρικούς στόχους της Ε.Ε.

Για να επιτευχθούν τα προαναφερόμενα, η χώρα θα πρέπει σχεδόν να διπλασιάσει στα επόμενα δέκα χρόνια την εγκατεστημένη ισχύ των ΑΠΕ. Από 10,2 GW σήμερα πρέπει να ανέλθει στα 19,1 GW. Ο διπλασιασμός αυτός θα προέλθει από τον υπερδιπλασιασμό της εγκατεστημένης ισχύος των αιολικών και φωτοβολταϊκών πάρκων. Από 6,6 GW σήμερα, σύμφωνα με τους σχεδιασμούς, η εγκατεστημένη ισχύς

θα ξεπεράσει τα 14,7 GW στο τέλος της επόμενης δεκαετίας. Ποσοτικός στόχος τίθεται ακόμη και στα συστήματα διεσπαρμένης αυτοπαραγωγής ενέργειας, όπου η εγκατεστημένη ισχύς πρέπει να ξεπεράσει το 1 GW.

Η κυβέρνηση εκτιμά ότι στην επόμενη δεκαετία θα επενδυθούν περίπου 43,8 δισ. ευρώ προκειμένου να υλοποιηθεί το νέο ΕΣΕΚ. Από αυτά, τα περισσότερα θα επενδυθούν στην ενεργειακή απόδοση (11 δισ. ευρώ), στην παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ (9 δισ. ευρώ), σε υποδομές ηλεκτρικού συστήματος (5,5 δισ. ευρώ) κ.ά.

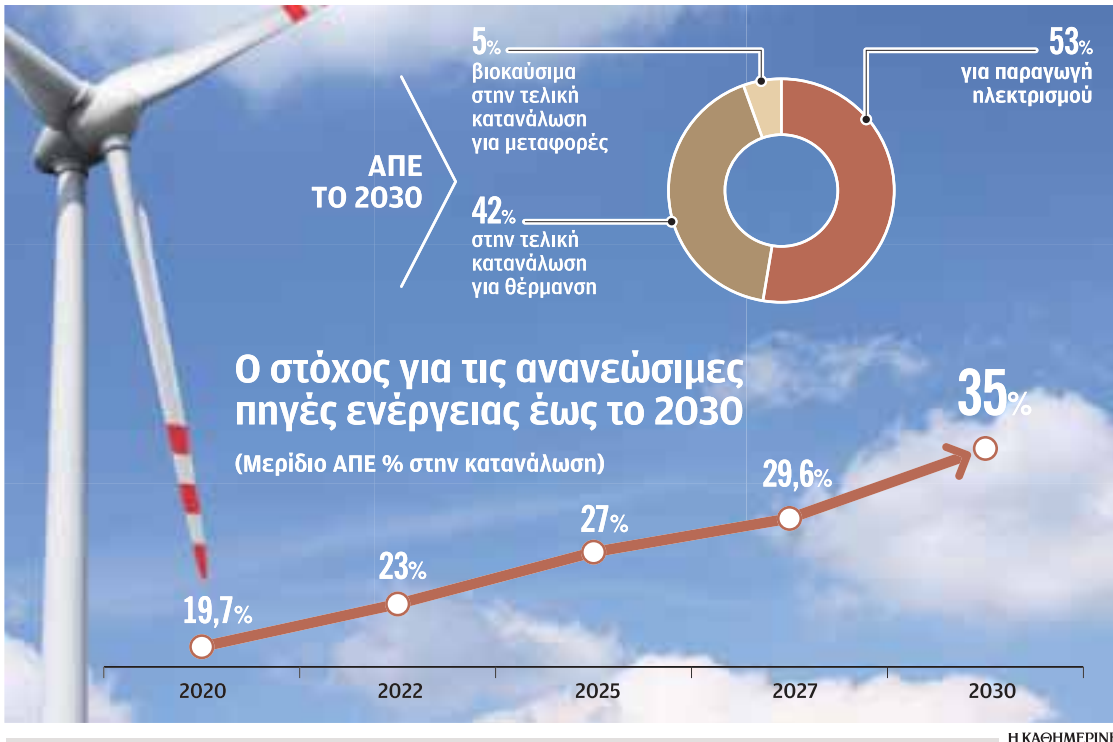
Για την υλοποίηση του νέου ΕΣΕΚ, σύμφωνα με τον υπουργό Περιβάλλοντος κ. Χατζηδάκη, η κυβέρνηση θα φέρει μέσα στο 2020 νέο θεσμικό πλαίσιο για την αδειοδότηση πάρκων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και νέο πλαίσιο για την αποθήκευση ενέργειας (κυρίως μέσω της αντλιοσταμείωσης).

Επίσης, αναμένεται η δημιουργία του ταμείου ενεργειακής απόδοσης (πράσινο ταμείο) και σχεδίου ανακούφισης των περιοχών που θα πληγούν από το μέτρο της απολιγνιτοποίησης της παραγωγής ενέργειας (Δυτ. Μακεδονία, Μεγαλόπολη). Το σχέδιο αυτό η κυβέρνηση ονομάζει σχέδιο δικαίως αναπτυξιακής μετάβασης και θα παρουσιαστεί στα μέσα του επόμενου έτους.

Μηχανισμός ελέγχου

Τέλος, η κυβέρνηση προαναγγέλλεται στη δημιουργία του μηχανισμού παρακολούθησης του ΕΣΕΚ, που θα επιτρέπει τον έλεγχο και κυρίως τη δημιουργία των διορθωτικών παρεμβάσεων που θα απαιτηθούν στην υλοποίηση των προαναφερόμενων στόχων έως το 2030.

Το σχέδιο θα παραμείνει σε δημόσια διαβούλευση μέχρι τις 16 Δεκεμβρίου.

Κίνητρα για αγορά ηλεκτροκίνητων Ι.Χ.

Επιδοτήσεις στην τιμή αγοράς, ελεύθερη είσοδο στον δακτύλιο, μειωμένα διόδια, ακόμη και δωρεάν στάθμευση στους χώρους ελεγχόμενης στάθμευσης, είναι μερικά από τα κίνητρα που σχεδιάζει να δώσει η κυβέρνηση για την αγορά ηλεκτροκίνητων επιβατικών αυτοκινήτων. Επιπλέον, εξετάζονται το μειωμένο τέλος ταξινόμησης, τα μειωμένα ασφάλιστρα και οι εκπτώσεις σε ακτοπολιτικά εισιτήρια. Τα κίνητρα αυτά θα διαφοροποιούνται ανάλογα με το αν παρέχονται σε ιδιωτικές χρήσεις οχήματα, ταξί ή κρατικά οχήματα. Στόχος της κυβέρνησης, όπως αναφέρθηκε χθες στη συνέντευξη Τύπου, είναι μέχρι το 2030 πάνω από το 30% των νέων ταξινόμησης επιβατικών οχημάτων να αφορά σε ηλεκτροκίνητα οχήματα. Το μερίδιο αυτό είναι 100 φορές με-

γαλύτερο από το υφιστάμενο, αφού σήμερα μόλις το 0,3% των ταξινομήσεων αφορούν σε ηλεκτροκίνητα οχήματα. Επιδίωξη της κυβέρνησης το πενιχρό αυτό μερίδιο ν' αυξηθεί σταδιακά σε 6,6% μέχρι το 2024 και ν' απογειωθεί –όπως αναφέρθηκε χαρακτηριστικά– μετά το 2027. Τη χρονιά εκείνη εκτιμάται ότι θα ταξινομηθούν 275.000 οχήματα, εκ των οποίων οι 82.000 με μηδενικές εκπομπές ρύπων.

Δίκτυα επαναφόρτισης

Για την τεράστια αυτή διεύρυνση της ηλεκτροκίνησης στη χώρα μας, η κυβέρνηση υποσχετεί ότι θα υποστηρίξει πρωτοβουλίες δημιουργίας δικτύων επαναφόρτισης των μπαταριών των οχημάτων.

Εξίσου σημαντικός πυλώνας στο νέο ΕΣΕΚ είναι η ενεργειακή από-

δοση των κτιρίων. Προς την κατεύθυνση αυτή, επιδίωξη της κυβέρνησης είναι να υπάρξει συνδυασμός κανονιστικών παρεμβάσεων και χρηματοδοτικών εργαλείων, ώστε η τελική κατανάλωση ενέργειας το 2030 να περιοριστεί στα επίπεδα του 2017. Ετσι θα επιτευχθεί βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης της τάξεως του 38%. Για να επιτευχθεί αυτό σχεδιάζονται ειδικά μέτρα για τον κτιριακό τομέα, τόσο για τα δημόσια κτίρια όσο και για τα ιδιωτικά. Βασική επιδίωξη είναι μέχρι το 2030 η ανακαίνιση και αντικατάσταση του 12-15% του αποθέματος των κτιρίων κατοικίας με νέα, σχεδόν μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης. Για να επιτευχθεί αυτό, κάθε χρόνο στην επόμενη δεκαετία θα αναβαθμίζονται ενεργειακά κατά μέσον όρο 60.000 κτίρια.

Ρεκόρ τουριστικών αφίξεων τον Οκτώβριο στην Αθήνα, αλλά μείωση τιμών στα ξενοδοχεία

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Συνεχίζεται με ραγδαίους ρυθμούς η ανάπτυξη της Αθήνας ως αυτοτελούς τουριστικού προορισμού. Παράλληλα, αυξάνεται και το ποσοστό των ξένων ταξιδιωτών που φιλοξενούνται σε ακίνητα βραχυχρόνιων μισθώσεων.

Οι διεθνείς αφίξεις κατοίκων εξωτερικού στην Αθήνα που καταγράφησαν τον Οκτώβριο ήταν, σύμφωνα με το μηνιαίο στατιστικό δελτίο του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ), αυξημένες σε σύγκριση με τον περυσινό Οκτώβριο κατά 9,6% ή 49.000 άτομα, φτάνοντας τους 563.580 ταξιδιώτες, επίπεδο που είναι και το υψηλότερο γι' αυτόν τον μήνα, τονίζουν παράγοντες του κλάδου.

Η ανάδειξη της Αθήνας σε κορυφαίο προορισμό για city break με βασικά χαρακτηριστικά τον καλό καιρό, τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία, αλλά και την άριστη φιλοξενία, όπως δείχνουν όλες οι στατιστικές ικανοποίησης των επισκεπτών, την έχει τοποθετήσει μεταξύ των διακεκριμένων πόλεων της Ευρώπης για τουρισμό καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς, αναφέρουν οι ειδικοί.

Σε αυτό βοηθά και η ανταγωνιστική τιμολογιακή θέση της, καθώς παραμένει σημαντικά φθηνότερη από άλλες συγκρίσιμες πόλεις και ειδικότερα την Βαρκελώνη και τη Ρώμη. Για ολόκληρο το δεκάμηνο (περίοδος Ιανουαρίου - Οκτωβρίου του 2019) στην Αθήνα καταγράφονται 5,7 εκατ. διεθνείς αφίξεις κατοίκων εξωτερικού, δηλαδή (+11,6%) συγκριτικά με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο (+593.000 ταξιδιώτες). Είναι χαρακτηριστικό πως στην εξαετία

Στην εξαετία 2012-2018 οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Αθήνα υπερδιπλασιάστηκαν από 2,5 εκατ. το 2012 σε 5,7 εκατ. το 2018. Οι ΗΠΑ αποτελούν μακράν την κύρια αγορά προέλευσης ταξιδιωτών αναψυχής στην Αθήνα.

Ξεπέρασαν τις 500.000 οι ταξιδιώτες - Κερδίζουν έδαφος οι βραχυχρόνιες μισθώσεις, τύπου Airbnb.

2012-2018 οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Αθήνα υπερδιπλασιάστηκαν από 2,5 εκατ. το 2012 σε 5,7 εκατ. το 2018.

Τον Οκτώβριο, όμως, καταγράφηκε μείωση τιμών στην Αθήνα σε όλες τις κατηγορίες ξενοδοχείων, εξαίρωντας την κατηγορία 3 αστέρων, την ώρα που σημειώθηκε αύξηση σε όλες τις κατηγορίες ξενοδοχείων στη Βαρκελώνη, στην Κωνσταντινούπολη και στη

Ρώμη. Μείωση παρουσίασε μόνο η Ρώμη στην κατηγορία 5 αστέρων. Η υψηλότερη τιμή κράτησης στα ξενοδοχεία 5 αστέρων καταγράφηκε στη Βαρκελώνη, στα 325 ευρώ, και ακολούθησε η Ρώμη που κατέγραψε μείωση στα 318 ευρώ. Στην Αθήνα η τιμή μειώθηκε στα 219 ευρώ (από 222 ευρώ) ενώ στην Κωνσταντινούπολη η τιμή αυξήθηκε στα 121 ευρώ.

Οι ΗΠΑ αποτελούν μακράν την κύρια αγορά προέλευσης ταξιδιωτών αναψυχής στην Αθήνα και ακολουθούν η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία και η Ιταλία, σύμφωνα με άλλη μελέτη, της Ένωσης Ξενοδόχων Αθηνών - Αττικής και Αργοσαρωνικού (ΕΞΑΑΑ).

Ο συνολικός αριθμός δωματίων 4 και 5 αστέρων την περίοδο 2015-2019 στην Αθήνα αυξήθηκε κατά 24% και 3%, αλλά τα επίπεδα πληρότητας μειώθηκαν κατά

2,4% ενώ οι τιμές δωματίων αυξήθηκαν μόλις κατά 1,2%. Τι συμβαίνει λοιπόν και ενώ αυξάνονται οι ταξιδιώτες που επισκέπτονται την Αθήνα, δεν ακολουθεί η πληρότητα των ξενοδοχείων; Η απάντηση είναι απλή: Οι πλατφόρμες βραχυχρόνιων μισθώσεων αποσπούν ολοένα και μεγαλύτερο μερίδιο από την αγορά φιλοξενίας. Από τα 91.200 ελληνικά ακίνητα της Airbnb στις αρχές του 2019 οι 10.400 βρίσκονται στην Αθήνα.

Μάλιστα, τα ακίνητα της Airbnb στην πρωτεύουσα εμφανίζονται αυξημένα κατά 22% έναντι του προηγούμενου έτους. Σε κάθε περίπτωση, οι επενδύσεις σε νέα ξενοδοχεία και σε αγορές και ανακαινίσεις διαμερισμάτων που προορίζονται για βραχυχρόνιες μισθώσεις συνεχίζονται, καθώς ολοένα και περισσότεροι επιχειρούν να επωφεληθούν από την τουριστική άνθηση της Αθήνας.

Στη διανομή μερίσματος ύψους 65 εκατ. προχωρεί ο Αερολιμένας Αθηνών

Του **ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Στη διανομή μερίσματος ύψους 65 εκατ. ευρώ προχωρεί ο Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών (ΔΑΑ). Η διανομή αφορά σε κέρδη παρελθουσών χρήσεων και αναμένεται να υλοποιηθεί τις επόμενες ημέρες, δεδομένου ότι η σχετική απόφαση έχει ήδη εγκριθεί από τους μετόχους της εταιρείας. Συγκεκριμένα, την Τετάρτη πραγματοποιήθηκε η έκτακτη γενική συνέλευση των μετόχων, η οποία και ενέκρινε τις αποφάσεις της διοίκησης. Η συνέλευση συγκλήθηκε με μοναδικό θέμα τη διανομή του μερίσματος.

Να σημειωθεί πως ο ΔΑΑ δεν είχε διανείμει μερίσμα ούτε το 2019 για τα αποτελέσματα της χρήσης του 2018, όσο και πέρυσι για τα αποτελέσματα της οικονομικής χρήσης του 2017. Η τελευταία φορά που είχε διανεμηθεί μερίσμα, ύψους 40,5 εκατ. ευρώ, ήταν την άνοιξη του 2017, για τα κέρδη της χρήσης του 2016.

Η περιορισμένη αυτή μερισματική πολιτική επιβλήθηκε από τις υψηλές ανάγκες σε ρευστότητα, που θα χρηματοδοτούσε την 20ετή επέκταση ισχύος της σύμβασης παραχώρησης. Υπενθυμίζεται ότι πριν ανοίξει το θέμα της παράτασης ισχύος της σύμβασης παραχώρησης του αερολιμένα των Σπάτων, ο ΔΑΑ διένειμε στους μετόχους του κάθε χρόνο περίπου 100 εκατ. ευρώ από τα ετήσια κέρδη του. Το 2016 το μερίσμα είχε ανέλθει σε 114,6 εκατ. ευρώ, ενώ ένα χρόνο πιο πριν είχε διανεμηθεί μερίσμα 87,3 εκατ. ευρώ.

Παράλληλα, προχωρεί το σχέδιο δανειακής σύμβασης με επιπλέον 600 εκατ. ευρώ, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η νέα επέκταση

του αερολιμένα. Ο ΔΑΑ, σύμφωνα με τη Σύμβαση Ανάπτυξης Αεροδρομίου του 1995, έχει υποβάλει τα σχέδια επέκτασης του αερολιμένα στην Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ) προκειμένου η τελευταία να τα εγκρίνει.

Στόχος αυτή τη φορά, με δεδομένο ότι επιτεύχθηκε το ορόσημο των 26 εκατ. επιβατών, είναι η δημιουργία των σχετικών υποδομών που θα καλύψουν τις ανάγκες για το επόμενο ορόσημο επιβατικής κίνησης που είναι τα 33 εκατ. επιβάτες. Σημειώνεται ότι ο ΔΑΑ έχει υπογράψει μέχρι σήμερα δανειακές συμβάσεις ύψους 750 εκατ. ευρώ, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η 20ετής επέκταση της ισχύος της

Υλοποιείται το σχέδιο δανειακής σύμβασης 600 εκατ. για να χρηματοδοτηθεί η νέα επέκταση του ΔΑΑ.

σύμβασης παραχώρησης, αλλά και επιμέρους έργα επέκτασης του αερολιμένα (satellite terminal κ.ά.).

Η επιχείρηση στις αρχές του έτους έλαβε δάνεια ύψους 650 εκατ. ευρώ, ενώ πρόσφατα ολοκληρώθηκε επέκταση του δανείου με επιπλέον 100 εκατ. ευρώ.

Ο ΔΑΑ στους πρώτους 10 μήνες του έτους σημείωσε επιβατική κίνηση 22,2 εκατ. επιβατών, ενώ σε 12μηνιαίο (τελευταίοι 12 μήνες) ξεπέρασε τα 25,4 εκατ. επιβάτες. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, μέχρι το 2022 η επιβατική κίνηση θα ξεπεράσει τα 30 εκατ. επιβάτες που θα προκαλέσουν το επόμενο κύμα επενδύσεων.

Αυξήσεις μισθών συστήνουν οι επενδυτικές του Λονδίνου

Εστειλαν επιστολή στους επικεφαλής των ισχυρότερων εταιρειών της Βρετανίας

Τολμηρή παρέμβαση του κόσμου του κεφαλαίου υπέρ του κόσμου της εργασίας αποτελεί η πρωτοβουλία που έλαβαν μεγάλες επενδυτικές του City του Λονδίνου με άθροισμα περιουσιακών στοιχείων ύψους 2 τρισ. στερλινών, ποσό αντίστοιχο των 2,345 τρισ. ευρώ. Με επιστολή τους προς τους διευθύνοντες συμβούλους των μεγαλύτερων εταιρειών της Βρετανίας, τις

Προτείνουν αποδοχές από 10 έως 12,6 ευρώ την ώρα, όταν το βασικό ωρομίσθιο ανέρχεται σε 9,62 ευρώ.

κάλεσαν να αμείβουν τους υπαλλήλους τους με μισθούς που τους επιτρέπουν μια αξιοπρεπή ζωή και βέβαια είναι υψηλότεροι από τον εθνικό βασικό μισθό της χώρας. Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ της βρετανικής εφημερίδας The Guardian, η πρωτοβουλία ανήκει στους σημαντικότερους διαχειριστές κεφαλαίων της Βρετανίας, μεταξύ των οποίων οι Legal & General Investment Management, Candriam Investors Group, BMO

Global Asset Management και η Hermes EOS, που προωθεί τις λεγόμενες υπεύθυνες επενδύσεις. Στις συστάσεις τους προς τα υψηλόβαθμα στελέχη, οι εν λόγω επενδυτικές επικαλούνται το ύψος μισθού που έχει ορίσει το βρετανικό ίδρυμα για έναν μισθό αξιοπρεπούς ζωής (Living Wage Foundation) ως αναγκαίο «για να καλύψει τις ανάγκες διαβίωσης μιας οικογένειας». Αυτό ανέρχεται σε περίπου 10 ευρώ την ώρα για την επικράτεια της Βρετανίας εκτός Λονδίνου, ενώ για το ακριβό Λονδίνο σε 12,6 ευρώ την ώρα. Όπως υπογραμμίζει η βρετανική εφημερίδα, πρόκειται για αποδοχές σαφώς υψηλότερες από εκείνες του βασικού μισθού. Στη Βρετανία ο βασικός μισθός ανέρχεται σε 9,62 ευρώ την ώρα για όσους είναι άνω των 25 ετών, ενώ είναι κατώτερος ο βασικός μισθός για τους κάτω των 25 ετών και δεν υπερβαίνει τα 9,03 ευρώ την ώρα. Η κίνηση των επενδυτικών του City εντάσσεται στον ευρύτερο προβληματισμό που έχει εκδηλωθεί μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και αφορά τις χαμηλές αποδοχές των εργαζομένων και τη διεύρυνση του χάσματος της εισοδηματικής ανισότητας. Κι αυτό γιατί, όσον αφορά την πραγ-

Η πρωτοβουλία για αυξήσεις μισθών ανήκει στους σημαντικότερους διαχειριστές κεφαλαίων του Λονδίνου, μεταξύ των οποίων οι Legal & General Investment Management, Candriam Investors Group, BMO Global Asset Management και Hermes EOS, με άθροισμα περιουσιακών στοιχείων ύψους 2 τρισ. στερλινών.

ματική αύξηση των αποδοχών των Βρετανών εργαζομένων, η τελευταία δεκαετία ήταν η χειρότερη από την εποχή των Ναπολεόντειων Πολέμων και συγκεκριμένα το χρονικό διάστημα από το 1803 έως το 1815. Και, βέβαια, στο ίδιο χρο-

νικό διάστημα έχουν αυξηθεί θεματικά οι αποδοχές των υψηλόβαθμων στελεχών. Στο πλαίσιο της γενικότερης ευαισθητοποίησης για τη διευρυνόμενη ανισότητα και τις χαμηλές αποδοχές, περισσότερες από 5.500

βρετανικές επιχειρήσεις έχουν αυξήσει τους μισθούς και έχουν αναγνωριστεί από το Ίδρυμα για τον Βασικό Μισθό. Πρόκειται για ίδρυμα που ασκεί πιέσεις στις βρετανικές επιχειρήσεις για να αμείβουν το προσω-

Ποιες εταιρείες έλαβαν επιστολή

Ανάμεσα στις εταιρείες που έλαβαν τη σχετική επιστολή ήταν και η Royal Mail, της οποίας οι εργαζόμενοι έχουν προσφύγει στη Δικαιοσύνη για να κατοχυρώσουν το δικαίωμα να απεργήσουν την περίοδο των Χριστουγέννων. Εκπρόσωπός της δήλωσε πως «η μεγάλη πλειονότητα» των υπαλλήλων της αμείβεται με αποδοχές υψηλότερες του βασικού μισθού. Κατηγορηματική ήταν και η British Airways, καθώς υποστήριξε πως όλοι οι υπάλληλοί της αμείβονται με αποδοχές μεγαλύτερες του βασικού μισθού, όπως επίσης οι United Utilities και Just Eat. Η Rentokil υποστήριξε ότι μόνο μια μικρή μειονότητα του προσωπικού της όταν αρχίσει να εργάζεται αμείβεται με μισθό κατώτερο εκείνου που προτείνουν οι μεγάλες επενδυτικές. Και η κατασκευαστική British Land τόνισε πως όσοι είναι σε άμεση σχέση εξαρτημένης εργασίας στο μισθολόγιο της αμείβονται με τον μισθό που υποδεικνύουν οι επενδυτικές. Πρόσθεσε, πάντως, πως δεν μπορεί να εγγυηθεί τι ύψος αποδοχών δίνουν στο προσωπικό τους οι υπεργολάβοι που αναλαμβάνουν επιμέρους καθήκοντα, όπως, για παράδειγμα, στο προσωπικό καθαριότητας.

πικό τους περισσότερο από όσο προβλέπει ο θεσμοθετημένος βασικός μισθός. Ανάμεσα στις 5.500 επιχειρήσεις, πάντως, συγκαταλέγονται μόλις 38 εταιρείες του δείκτη FTSE-100, που είναι οι μεγαλύτερες της Βρετανίας.

Κυριακή 15.12. 19

στο Χαρουπάμιλο Λανάη

11:00 - 13:00

ημερα ανοιχτε παιδιου

Ο Δρ. Νίκος Ζαμπόγλου

Καθηγητής – Ογκολόγος

ΘΑ ΞΥΡΙΣΕΙ ΤΟ ΜΟΥΣΤΑΚΙ ΤΟΥ

ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΟΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΜΕ ΒΙΟΛΙΑ, ΛΑΟΥΤΑ, ΤΣΙΑΤΤΙΣΤΑ ΚΑΙ ΧΟΡΟΥΣ

Όλα τα έσοδα θα δοθούν στο Ίδρυμα "Ταμείο Ημέρας Αγάπης Παιδιού"

Διοργανωτές

Μεγάλος Χορηγός

ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ THE WINERY

Our Firm

BDO LIMITED is amongst the largest professional services firms in Cyprus employing over 120 professionals providing audit, tax, accounting, global compliance and advisory services predominantly to International clients in all areas of business activity. We are a member of BDO INTERNATIONAL since 2006. BDO's global network provides advisory services in 162 territories, with over 80, 000 people working out of more than 1, 591 offices worldwide.

Due to our sustainable growth, we are looking for high caliber candidates to join our dynamic and rapidly expanding Audit teams in both Limassol and Nicosia.

Audit Trainees

The Requirements

- Graduated with a Bachelor degree of at least 7.5 or 2.1 or equivalent
- Excellent command of the English language
- Sound computer skills

The Role

- Basic aspects of running and delivering client audit projects of small sized companies, including:
- Understanding client's business
- Assisting in identifying risk matters and planning the audit work required on assignments based on the software used
- Execution and finalization of audit work
- Assistance in completing client tax returns

Audit Semi-Senior

Is fully capable of fulfilling all requirements of Audit Elementary role. Shows an awareness of the role of a senior and supervisor

The Requirements

- Partly qualified ACA/ACCA
- Experienced in a related field; preferably Audit
- Excellent command of the English language
- Sound computer skills

The Role

- Basic aspects of running and delivering client audit projects of small, medium and large sized companies, including:
- Involvement in client acceptance procedures
- Understanding client's business
- Assisting in identifying risk matters and planning the audit work required on assignments based on

the software used

- Execution and finalization of audit work
- Demonstrates a basic understanding of tax issues; assistance in completing client tax returns
- Mainly reports to supervisors and managers

Audit Senior

Is fully capable of fulfilling all requirements of Audit Intermediate role. Shows an awareness of the role of a supervisor

The Requirements

- Partly or newly qualified ACA/ACCA
- Experienced in Audit
- Excellent command of the English language
- Sound computer skills
- Strong interpersonal and professional skills
- Ability to work as a team member
- Has leadership skills and is able to train staff

The Role

All aspects of running and delivering client audit projects including:

- Involvement in client acceptance procedures
- Understanding client's business
- Identifying risk matters
- Planning the audit work required on assignments
- Execution and finalization of audit work
- Demonstrates a basic understanding of tax issues; assistance in completing client tax returns
- Assistance on audit work for larger clients
- Involvement in supervision of more junior staff; reviews junior staff work.
- Monitoring of budgets and cost controls
- Mainly reports to managers and partners

The Package

An attractive and competitive remuneration package will be offered to the successful candidate based on qualifications and experience including medical scheme, provident fund, training contracts.

Applications

If you would like to be part of our excellent working environment or learn about our current and future positions you can submit your CV at careers@bdo.com.cy, by 1st of December 2019. All applications will be treated as strictly confidential.

www.bdo.com.cy

Συνταξιοδοτικά ταμεία σε κρίση αναζητούν θετικές αποδόσεις

Έχουν περιοριστεί οι επενδυτικές τους επιλογές εξαιτίας των αρνητικών επιτοκίων

Ενα από τα μεγαλύτερα συνταξιοδοτικά ταμεία της Σκανδιναβίας αντιμετωπίζει τις συνέπειες των αρνητικών επιτοκίων και εκφράζει έντονο προβληματισμό για το τι έπεται στο μέλλον. Ιδιαίτερος μετά την περαιτέρω μείωση των επιτοκίων του ευρώ βαθύτερα σε αρνητικό έδαφος, οι επενδυτικές επιλογές του έχουν αναγκαστικά περιοριστεί σε περιουσιακά στοιχεία που μπορεί να μη ρευστοποιούνται εύκολα όταν κριθεί σκόπιμο.

Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ του Bloomberg, ο προβληματισμός είναι έντονος στο συνταξιοδοτικό ταμείο της Φινλανδίας, Ilmarinen Mutual Pension Insurance. Σε συνέντευξη που παραχώρησε στο Ελσίνκι ο Μίκο Μουρσούλα, υπεύθυνος επενδύσεων του εν λόγω ταμείου, τόνισε πως όλος ο κλάδος των συνταξιοδοτικών ταμείων «μόλις που άρχισε να βλέπει τι είδους νέες προκλήσεις θα προκαλέσουν τα αρνητικά επιτόκια». Όπως υπογραμμίζει ο ίδιος, το ταμείο μόλις που άρχισε να κάνει τα πρώτα βήματα για την κατάλληλη προσαρμογή του χαρτοφυλακίου του καθώς άρχισε να αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα μετά το τέλος του καλοκαιριού. Ο λόγος είναι ότι τους τελευταίους μήνες είναι ουσιαστικά αδύνατον να βρει σε όλη την Ευρώζωνη κρατικά

ομόλογα που να έχουν θετικές αποδόσεις. Δεδομένου, άλλωστε, ότι η ΕΚΤ ενδέχεται να αγοράσει και πάλι κρατικά ομόλογα των χωρών της Ευρωζώνης, ο κ. Μουρσούλα διαβλέπει τον κίνδυνο «να μην υπάρχουν πλέον αρκετά ομόλογα του γερμανικού δημοσίου διαθέσιμα για να αγοράσει κανείς».

Το εν λόγω συνταξιοδοτικό ταμείο της Φινλανδίας έχει αναγκαστεί να εγκαταλείψει τα κρατικά ομόλογα, αλλά και τα ομόλογα με υψηλές βαθμολογίες. Αναζητώντας εναλλακτικές επενδυτικές επιλογές, έχει στραφεί αναγκαστικά σε περιουσιακά στοιχεία που δεν είναι εύκολο να ρευστοποιηθούν, όπως τα ακίνητα και οι υποδομές. Η ρευστότητα μοιάζει πλέον με πολυτέλεια μιας άλλης εποχής. Με τις τοποθετήσεις αυτές κατορθώνει μεν να διασφαλίσει κάποιες αποδόσεις, αλλά μπορεί να αντιμετωπίσει μεγάλες δυσκολίες όταν θα θελήσει να ρευστοποιήσει. Τον Αύγουστο, η αξία των ομολόγων με αρνητικά επιτόκια έφτασε σε παγκόσμιο επίπεδα τα 17 τρισ. δολάρια. Εκτοτε έχει μειωθεί στα 12 τρισ. δολάρια. Στη Φινλανδία, ειδικότερα, στις 18 Νοεμβρίου τα ομόλογα με αρνητικές αποδόσεις έφταναν τα 131 δισ. δολάρια έχοντας υποχωρήσει από τα 178,9 δισ. δολάρια στα οποία είχαν εκτι-

Οι διαχειριστές των ασφαλιστικών ταμείων τους τελευταίους μήνες είναι αδύνατον να βρουν στην Ευρωζώνη κρατικά ομόλογα με θετικές αποδόσεις.

Σκανδιναβικά ταμεία στράφηκαν σε περιουσιακά στοιχεία που δεν είναι εύκολο να ρευστοποιηθούν, όπως ακίνητα.

ναχθεί τον Αύγουστο. Στην πλειονότητά τους είναι ομόλογα που έχει εκδώσει η φινλανδική κυβέρνηση.

Ο προβληματισμός εντείνεται, όμως, καθώς όλα δείχνουν πως τα αρνητικά επιτόκια αποτελούν πλέον την νέα κανονικότητα. Το αντισυμβατικό μέτρο των αρνητικών επιτοκίων αποτελούσε στο παρελθόν λύση εκτάκτου ανάγκης. Στην Ευρωζώνη έχουν επιβληθεί από το 2014, δύο χρόνια μετά τη Δανία που έχει αρνητικά επιτόκια περισσότερα χρόνια από οποιαδήποτε άλλη χώρα. Η Σουηδία έχει αρνητικά επιτόκια από το 2015. Σύμφωνα

δε με την ΕΚΤ, είναι ακόμη αναγκαία η άκρως αναπτυξιακή αυτή νομισματική πολιτική καθώς επιβραδύνεται η ανάπτυξη.

Έτσι, μετά μια πενταετία αρνητικών επιτοκίων, αρχίζει να επικρατεί όλο και περισσότερο η πεποίθηση πως είναι πολύ μακριά η ημέρα που η Ευρώπη θα αφήσει πίσω την εποχή των επιτοκίων κάτω του μηδενός. Στη διάρκεια του καλοκαιριού, άλλωστε, το πλουσιότερο κρατικό επενδυτικό ταμείο του κόσμου, το νορβηγικό Norges Bank Investment Management, ανακοίνωσε ότι δεν στοιχηματίζει πλέον στην αύξηση των αποδόσεων αλλά στην υποχώρησή τους. Ο διοικητής της Τράπεζας της Δανίας, Λαρς Ρόντε, εκτιμά πως τα επιτόκια δεν πρόκειται να αυξηθούν για αρκετά χρόνια ακόμη. Μιλώντας στην οικονομική εφημερίδα Borsen, ο κ. Ρόντε τόνισε πως «τίποτε δεν δείχνει πως θα αλλάξουν τα πράγματα μέσα σε χρονικό ορίζοντα πέντε με δέκα ετών».

Κίνδυνος για καταθέτες

Τα αρνητικά επιτόκια αποτελούν πρόβλημα και για τις καταθέσεις των Ευρωπαίων. Ο ευρωπαϊκός τραπεζικός απέφυγαν μέχρι προσφάτως να μεταβιβάσουν το κόστος των αρνητικών επιτοκίων στους πελάτες τους. Τους τελευταίους μήνες, όμως, άρχισαν πολύ προσεκτικά να επιβάλλουν χρεώσεις στις πολύ μεγάλες καταθέσεις και στους λογαριασμούς που διατηρούν επιχειρήσεις στα ταμεία τους. Σε πρόσφατη έρευνα μεταξύ 223 γερμανικών τραπεζών, το 58% δήλωσε ότι επιβάλλει αρνητικά επιτόκια στις καταθέσεις των επιχειρήσεων και το 20% ότι επιβάλλει και σε ιδιώτες αλλά μόνο σε μεγάλους λογαριασμούς, τουλάχιστον άνω των 100.000 ευρώ. Έχουν προηγηθεί στη διάρκεια του καλοκαιριού τράπεζες της Δανίας αλλά και της Ελβετίας, ορισμένες από τις οποίες επιβάλλουν αρνητικά επιτόκια σε λογαριασμούς που υπερβαίνουν το 1 εκατ. ευρώ και άλλες

σε λογαριασμούς άνω των 100.000 ευρώ. Σύμφωνα με τη FinansWatch, εταιρεία ερευνών για τον τραπεζικό κλάδο, ανάμεσά τους είναι οι τράπεζες Ringkjøbing Landobank και Sparekassen Sjælland-Fyn που έχουν ήδη επιβάλει ένα είδος φυλάκτρων σε όσους πελάτες τους έχουν λογαριασμούς με μεγάλα ποσά. Απαιτώντας τον προβληματισμό του κλάδου, ο επικεφαλής της ένωσης τραπεζιτών της Δανίας, Ούρλικ Νόντγκααρντ, τόνισε προσφάτως πως όσο οι τράπεζες προστατεύουν τους καταθέτες από το κόστος των αρνητικών επιτοκίων «πουλάνε τα προϊόντα τους σε τιμές κάτω του κόστους και αυτό αποτελεί σαφώς πρόβλημα». Τελευταία το ταμείο φαίνεται να σπάει και στις ιαπωνικές τράπεζες, με πρώτη την Banco Sabadell, που έχει εκφράσει την πρόθεση να προχωρήσει σύντομα στην επιβολή αρνητικών επιτοκίων σε μεγάλους λογαριασμούς.

Πρόβλεψη για ανάπτυξη 0,7% στη Γερμανία το 2020

Η βελτίωση της επιχειρηματικής εμπιστοσύνης στη Γερμανία τον Νοέμβριο ενισχύει τις προσδοκίες ότι πλησιάζει στο τέλος της η φάση επιβράδυνσης της μεγαλύτερης οικονομίας της Ευρώπης.

Ωστόσο, η γερμανική οικονομία θα αναπτυχθεί με αναιμικό ρυθμό το τέταρτο τρίμηνο, έχοντας απορροφήσει μόλις μετά βίας την τεχνική ύφεση το προηγούμενο τρίμηνο.

Σύμφωνα με τον δείκτη επιχειρηματικής εμπιστοσύνης των γερμανικού οικονομικού ινστιτούτου Ifo, οι προοπτικές των γερμανικών επιχειρήσεων ενισχύθηκαν στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων τεσσάρων μηνών τον Νοέμβριο. Παρ' όλα αυτά, η ενίσχυση ήταν χαμηλότερη από τη μέση πρόβλεψη των οικονομολόγων.

Οι οικονομολόγοι του Ifo προβλέπουν ότι με βάση αυτά τα δεδομένα η γερμανική οικονομία θα αναπτυχθεί με ρυθμό 0,2% το διάστημα Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου

Το ινστιτούτο Ifo εκτιμά πως πλησιάζει στο τέλος της η επιβράδυνση της γερμανικής οικονομίας.

σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο, οπότε είχε αναπτυχθεί με τριμηνιαίο ρυθμό 0,1%.

«Τα σημερινά δεδομένα του Ifo ενισχύουν τις ενδείξεις ότι έχει φτάσει στο ναδίρ της η επιβράδυνση της γερμανικής οικονομίας. Οι έρευνες μεταξύ των επιχειρήσεων εξακολουθούν να δείχνουν ότι το ΑΕΠ θα αναπτυχθεί με πολύ υποτονικό ρυθμό το τέταρτο τρίμηνο, αν και έχουν βελτιωθεί οι προοπτικές για το πρώτο τρίμηνο του 2020», σχολιάζει ο Τζέιμι Ρας, οικονομολόγος του Bloomberg Intelligence. Η έκθεση του Ifo δεν ενθου-

Αύξηση του γερμανικού ΑΕΠ κατά 0,2% το διάστημα Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου προβλέπει το Ifo.

σίασε τους επενδυτές, με αποτέλεσμα το ευρώ να χάσει τα κέρδη που κατέγραφε μέχρι εκείνη την ώρα έναντι του αμερικανι-

κού δολαρίου. Τα υψηλόβαθμα στελέχη των γερμανικών επιχειρήσεων που πήραν μέρος στην έρευνα του Ifo θεωρούν πως η κατάσταση στην οποία βρίσκεται οι επιχειρήσεις τους σήμερα είναι ελαφρώς βελτιωμένη, ενώ οι εταιρείες λιανικών πωλήσεων προβλέπουν πολύ καλή εορταστική περίοδο.

Όμως, δεν πρέπει να ξεχνάει κανείς ότι στον γερμανικό κλάδο της μεταποίησης εξακολουθεί να συρρικνώνεται η οικονομική δραστηριότητα. Κατά τις νέες προβλέψεις των οικονομολόγων του Ifo, το 2020 η γερμανική οικονομία προβλέπεται ότι θα καταγράψει ετήσιο ρυθμό μεταβολής μόλις κατά 0,7%.

Για το τρέχον έτος η ανάπτυξη προβλέπεται να διαμορφωθεί ακόμη χαμηλότερα, στο 0,5%, γεγονός που σημαίνει ότι, εφόσον επιβεβαιωθεί, θα είναι ο χαμηλότερος ρυθμός ανάπτυξης της γερμανικής οικονομίας από το 2013. BLOOMBERG

Νέα μέτρα στήριξης εξετάζει η Ιαπωνία

Το πράσινο φως έδωσε το ΔΝΤ στην Ιαπωνία για διοχέτευση περισσότερου χρήματος στην οικονομία, προκειμένου να ενισχυθούν η ανάπτυξη και ο πληθωρισμός. Αναθεωρώντας για τρίτη φορά επί τα κείρω τις προβλέψεις του 2019 για την ιαπωνική οικονομία, το ΔΝΤ συνέστησε παράλληλα στην κεντρική τράπεζα της Ιαπωνίας (BOJ) να εφαρμόσει βιώσιμες πολιτικές, καθώς ο πληθωρισμός παραμένει μακριά από τον στόχο του 2%.

Μετάφω άλλων, προτείνει στην BOJ να εστιάσει στα ομόλογα με μικρότερη διάρκεια και προς το παρόν να μη θέτει ως στόχο την απόδοση 0% των 10ετών ομολόγων. Σύμφωνα με το ΔΝΤ, ορισμένα μέτρα, όπως οι εκπτώσεις στις αγορές μέσω καρτών, καθώς και οι φοροαπαλλαγές στην αγορά κατοικιών και αυτοκινήτων, έχουν ήδη ενισχύσει την εγχώρια κατανάλωση. Ο πρωθυπουργός της Ιαπωνίας, Σίνζο Αμπε, προετοιμάζε-

ται για την εφαρμογή νέων μέτρων στήριξης, καθώς η οικονομία της χώρας έχει πληγεί από την πρόσφατη αύξηση στον φόρο κατανάλωσης, από τις καταστροφές των επικίνδυνων καιρικών φαινομένων και από τη γενικότερη επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας.

Η κεντρική τράπεζα οφείλει να συνεχίσει το πρόγραμμα επεκτατικής πολιτικής, ωστόσο πρέπει να βρει παράλληλα τρόπους προκειμένου να μετριάσει το συνεχώς αυξανόμενο κόστος που προκύπτει από τα παρατεταμένας διάρκειας μέτρα στήριξης, όπως υπογράμμισε το ΔΝΤ. Η επικεφαλής του ΔΝΤ, Κρισταλίνα Γκεοργκιέβα, σχολίασε ότι αυτή τη στιγμή η Ιαπωνία έχει επεκτείνει σε τέτοιο βαθμό τη δημοσιονομική και τη νομισματική πολιτική, ώστε σε περίπτωση που συμβεί κάποιο απρόβλεπτο γεγονός, η χώρα θα έχει περιορισμένη ευελιξία και δεν θα μπορεί να αντεπεξέλθει.

Αυστηρές ποινές για κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας επιβάλλει το Πεκίνο

Ωθηση στις διαπραγματεύσεις της Ουάσιγκτον με το Πεκίνο για τη σύναψη εμπορικής συμφωνίας ενδέχεται να δώσει η απόφαση της Κίνας να επιβάλει αυστηρότερους κανόνες για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας. Πρόκειται για ένα από τα πλέον ακανθώδη ζητήματα ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες, με την Ουάσιγκτον να ασκεί διαρκώς πιέσεις στο Πεκίνο για το θέμα.

Όπως ανακοίνωσε, το Πεκίνο προτίθεται να επιβάλει σκληρότερες κυρώσεις σε κάθε παραβίαση των πνευματικών δικαιωμάτων και στην κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας.

Δεν διευκρίνισε, πάντως, σε ποιες ακριβώς κινήσεις θα προχωρήσει. Πάγιο αίτημα της Ουάσιγκτον είναι να πατάξει το Πεκίνο την κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας. Προπαντός, όμως, η Ουά-

Πρόκειται για κίνηση καλής θελήσεως προς τις ΗΠΑ, που πιέζουν για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας.

σιγκτον ζητάει από την κινεζική ηγεσία να μην αναγκάζει πλέον τις αμερικανικές επιχειρήσεις να εκχωρούν τεχνολογία και εμπορικά μυστικά τους στις κινεζικές. Το αίτημα αφορά την πολιτική του Πεκίνου, που για να δώσει άδεια λειτουργίας σε ξένη επιχείρηση της θέτει όρο να συνάψει κοινοπραξία με εγχώρια ομόλογή της. Με τον τρόπο αυτόν, υποκλέπτει τεχνολογία και εμπορικά μυστικά από τις αμερικανικές επιχει-

Η κινεζική κυβέρνηση δεσμεύθηκε να διευκολύνει την αποζημίωση όσων έχουν πληγεί από κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας.

ρήσεις. Επιχειρώντας, έτσι, να ανταποκριθεί στο αίτημα της Ουάσιγκτον και να διευκολύνει την προσέγγιση ανάμεσα στις δύο πλευρές, το Πεκίνο ανακοίνωσε ότι θα έχει περιορίσει τις κλοπές πνευματικής ιδιοκτησίας μέχρι το 2022 και ότι θα διευκολύνει την αποζημίωση όσων έχουν πληγεί από κλοπή πνευματικής τους ιδιοκτησίας.

Έχει προηγηθεί την περασμένη εβδομάδα δήλωση του επικεφαλής της κινεζικής διαπραγματευτικής ομάδας για το εμπόριο ότι το Πεκίνο θα προχωρήσει σε μεταρρυθμίσεις των κρατικών επιχειρήσεων. Τόνισε επίσης ότι θα ανοίξει τον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στον ανταγωνισμό και θα επιβάλει σεβασμό των πνευματικών δικαιωμάτων.

Την περασμένη εβδομάδα, άλλωστε, ο Κινέζος πρόεδρος, Σι Τζιν-

πίνγκ, εξέφρασε την πρόθεση να εργαστεί από κοινού με την Ουάσιγκτον ώστε οι δύο πλευρές να καταλήξουν στην πρώτη φάση μιας εμπορικής συμφωνίας που θα βασίζεται μερικώς στην «ισότητα».

Λίγες ώρες αργότερα, πάντως, ο Αμερικανός πρόεδρος δήλωσε πως δεν συμμερίζεται τη θέση του Κινέζου ομολόγου του, καθώς «οι ΗΠΑ ξεκινούν από το πάτωμα ενώ η Κίνα βρίσκεται ήδη στο ταβάνι». Οι διαπραγματευτικές ομάδες των δύο πλευρών έχουν τακτικές επαφές σε μια προσπάθεια να γεφυρώσουν τις υφιστάμενες διαφορές, ανάμεσα στις οποίες συγκαταλέγονται η πολιτική της Κίνας στο θέμα των πνευματικών δικαιωμάτων, η πρόσβαση των ξένων εταιρειών στην κινεζική αγορά και η δέσμευσή της να εισάγει περισσότερα αγροτικά προϊόντα από τις ΗΠΑ.

Αύξηση ελάχιστης κεφαλαιακής επάρκειας για UBS, Credit Suisse

Θα πρέπει να «βάλουν στην άκρη» 21,8 δισ. ευρώ μέσα στην επόμενη πενταετία

Επιπλέον 21,8 δισ. ευρώ (24 δισ. ελβετικά φράγκα) θα πρέπει να βάλουν στην άκρη την επόμενη πενταετία οι ελβετικές τράπεζες UBS και Credit Suisse, μετά την απόφαση της ελβετικής κυβέρνησης να αυξήσει τα ελάχιστα όρια κεφαλαιακής επάρκειας για τις δύο μεγαλύτερες τράπεζες της χώρας. Πρόκειται για διεθνή τάση που καταγράφεται ιδιαίτερα μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και αποσκοπεί στο να περιοριστούν οι διασώσεις τραπεζών με χρήματα των φορολογουμένων.

Η ελβετική κυβέρνηση αναθεώρησε τους κανόνες για την κεφαλαιακή επάρκεια, ώστε να εξασφαλίσει ότι οι μνημονιακές εταιρείες των δύο συστημικών τραπεζών της είναι επαρκώς κεφαλαιοποιημένες στην περίπτωση που ξεσπάσει νέα κρίση, σύμφωνα με δήλωση εκπροσώπου Τύπου της ελβετικής κυβέρνησης. Η Βέρνη προχώρησε στην αύξηση των ελάχιστων ορίων κεφαλαιακής επάρκειας για τις UBS και Credit Suisse, διότι αντισυμμετρεί ότι στην περίπτωση νέας χρηματοπιστωτικής κρίσης μεγάλο μέρος των κεφαλαίων τους ενδέχεται να δεσμευθεί για την κάλυψη ζημιών από τις δραστηριότητες των δύο τραπεζών σε ΗΠΑ και Βρετανία.

Εκπρόσωπος Τύπου της UBS δήλωσε ότι η τράπεζα λαμβάνει υπόψη της την εξέλιξη και ότι αυτή έχει ήδη περιληφθεί στα σχέδιά της για αύξηση των κεφαλαίων της. Η Credit Suisse ανακοίνωσε πως η εξέλιξη για αύξηση της ελάχιστης κεφαλα-

Τόσο η UBS όσο και η Credit Suisse με ανακοινώσεις τους τονίζουν ότι η αύξηση της ελάχιστης κεφαλαιακής επάρκειας «δεν αποτέλεσε έκπληξη» και ότι έχει ήδη περιληφθεί στον σχεδιασμό τους. Εκτιμάται, πάντως, ότι η εξέλιξη θα αυξήσει το κόστος των δανείων προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις.

ακής επάρκειας «δεν αποτέλεσε έκπληξη» και ότι έχει ήδη περιληφθεί στον σχεδιασμό της.

Η Βασιλεία III

Οι τράπεζες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναμένεται να χρειαστεί να συγκεντρώσουν επιπλέον κεφάλαια ύψους 400 δισ. ευρώ ώστε να συμμορφωθούν με τον νέο κανονισμό Βασιλεία III, σύμφωνα με μελέτη της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας (EBF) που είχε δοθεί στη δημοσιότητα στις 21 Νοεμβρίου. Το νέο κανονιστικό πλαίσιο Βασιλεία III, το οποίο διαπραγματεύθηκε η Ευρωπαϊκή

Οι τράπεζες της Ε.Ε. χρειάζεται να αυξήσουν τα κεφάλαιά τους κατά 400 δισ. ευρώ στο πλαίσιο της Βασιλείας III.

Ένωση με τις ΗΠΑ, έχει στόχο να ενισχύσει τη δυνατότητα των τραπεζών να απορροφούν δυνητικές ζημιές χωρίς να απειλούν την ευστάθεια του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Τον Ιούλιο η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή (ΕΒΑ) είχε δημοσιεύσει μελέτη σύμφωνα με την οποία οι μεγαλύτερες τράπεζες της Ε.Ε. θα πρέπει να αυξήσουν τα κεφάλαιά τους κατά περίπου 25% ή κατά 135 δισ. ευρώ.

Σύμφωνα με την ΕΒΦ, η αύξηση των ελάχιστων ορίων κεφαλαιακής επάρκειας στο πλαίσιο του κανονισμού Βασιλεία III θα οδηγήσει σε αύξηση του κόστους δανεισμού για νοικοκυριά και επιχειρήσεις.

Παράλληλα, σύμφωνα με τη μελέτη, ακόμη και αν ληφθεί υπόψη το κέρδος για την ανάπτυξη λόγω της ενίσχυσης της ασφάλειας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η ρύθμιση θα οδηγήσει σε μείωση των επενδύσεων και τελικά σε απώλεια ανάπτυξης ίση με το 0,4% το ευρωπαϊκό ΑΕΠ. Ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρμόδιος για χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, Βάλντις Ντομπρόβσκις, είχε δηλώσει στις 12 Νοεμβρίου πως παρ' όλο που οι νέες απαιτήσεις επιβαρύνουν ιδιαίτερα τις ευρωπαϊκές τράπεζες, η Ε.Ε. «δεσμεύεται να εφαρμόσει πιστά τις τελικές μεταρρυθμίσεις της Βασιλείας III». Η Κομισιόν θα ετοιμάσει νομοθετική πρόταση για την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της Βασιλείας III μέχρι το τέλος του 2020, είχε πει ο κ. Ντομπρόβσκις, προσθέτοντας ότι η Ευρώπη θα εξαντλήσει ολόκληρη τη μεταβατική περίοδο, δηλαδή μέχρι το τέλος του 2026, που προβλέπεται από το νέο κανονιστικό πλαίσιο.

BLOOMBERG, REUTERS

Πρόταση για «κούρεμα» σε ομολογιούχους από τον όμιλο Tewoo

Η Kiva βρίσκεται αντιμέτωπη με τη σημαντικότερη χρεοκοπία κρατικής εταιρείας των τελευταίων 20 ετών, σημάδι ότι το Πεκίνο είναι διατεθειμένο να επιτρέψει στις δυνάμεις της αγοράς να λειτουργήσουν ακόμη και στην περίπτωση κρατικών εταιρειών. Ο όμιλος Tewoo, που δραστηριοποιείται στην εμπορία πρώτων υλών και στις υποδομές, με ετήσια έσοδα ύψους 66,6 δισ. δολαρίων, έχει προτείνει στους κατόχους ομολόγων που έχει εκδώσει σε δολάριο είτε να αποδεχθούν μεγάλη μείωση του κεφαλαίου τους είτε να τα ανταλλάξουν με νέα ομόλογα που έχουν πολύ χαμηλότερη απόδοση.

Ο όμιλος Tewoo ήταν το 2018 η 132η μεγαλύτερη εταιρεία στον πλανήτη, σύμφωνα με τον σχετικό κατάλογο του περιοδικού Fortune. Το 2018 είχε ετήσια έσοδα 66,6 δισ. δολάρια, κέρδη περίπου 122 εκατ. δολάρια, περιουσιακά στοιχεία ύψους 38,3 δισ. δολαρίων και απασχολούσε περισσότερους από 17.000 υπαλλήλους το 2017.

Δραστηριοποιείται πέραν της εμπορίας πρώτων υλών σε έργα υποδομών, στις μεταφορές, στην εκμετάλλευση λιμένων κ.ά. Έχει επίσης παρουσία σε αρκετές χώρες, περιλαμβανομένων των ΗΠΑ, Γερμανίας, Ιαπωνίας και Σιγκαπούρης.

Ο όμιλος Tewoo είναι πολύ πιθανό να μην εξυπηρετήσει ομόλογο σε δολάριο ύψους 300 εκατ. το οποίο ωριμάζει στις 16 Δεκεμβρίου, σύμφωνα με το Bloomberg. Έχει προτείνει στους πιστωτές του ανταλλαγή ή πώληση τριών ομολόγων σε δολάριο που ωριμάζουν την επόμε-

νη τριετία, μεταξύ των οποίων και το ομόλογο των 300 εκατ. δολαρίων.

Σύμφωνα με πληροφορίες του Bloomberg, οι πιστωτές του Tewoo έχουν περιθώριο λίγο μεγαλύτερο των δύο εβδομάδων προκειμένου να αποφασίσουν αν θα δεχθούν «κούρεμα» του κεφαλαίου τους μέχρι και κατά 64%.

Δεύτερη επιλογή που τους προσφέρεται είναι να ανταλλάξουν τα παλιά ομόλογα ύψους 1,25 δισ. δολαρίων με νέα, που όμως θα έχουν μεγαλύτερη περίοδο ωρίμανσης και πολύ χαμηλότερο κουπόνι.

Πρόκειται για τη μεγαλύτερη κρατική κινεζική εταιρεία στο εμπόριο πρώτων υλών, που εμφανίζει ετήσιο τζίρο 66,6 δισ. δολ.

Οι οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο όμιλος Tewoo είχαν αποκαλυφθεί τον περασμένο Απρίλιο, όταν είχε ζητήσει από τους πιστωτές του επιμήκυνση των δανείων του και είχε πουλήσει χαλκό σε τιμές χαμηλότερες από αυτές της αγοράς, καθώς βρισκόταν αντιμέτωπος με οξεία έλλειψη ρευστότητας.

Εκείνο τον μήνα ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Fitch είχε υποβάλει στην αξιολόγηση του ομίλου Tewoo κατά έξι βαθμίδες σε Β- ώστε να συμβαδίσει με την περιορισμένη ρευστότητα και τον υψηλότερο από το αναμενόμενο δανεισμό του.

Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2018, Ν.127(Ι)/2018 - Άρθρο 27

ΕΝΤΥΠΟ 14

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΓΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗ ΜΕΕΠ

Δίδεται ειδοποίηση σύμφωνα με το άρθρο 27 του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμου του 2018, ότι στις 22 Νοεμβρίου 2019 υποβλήθηκε στο Τμήμα Περιβάλλοντος, του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, «Μελέτη Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον σχετικά με την Αξιοποίηση Νικελιούχων Μεταλλευμάτων στην Μεταλλευτική Μίσθωση της Σκουριώτισσας – Διαχείριση των Εξορυκτικών Αποβλήτων», Επαρχίας Λευκωσίας από την εταιρεία Hellenic Minerals Mining Ltd.

Η μελέτη μπορεί να τύχει επιθεώρησης μεταξύ Δευτέρας και Παρασκευής από τις 8.00 π.μ. - 3.00 μ.μ. στα γραφεία του Τμήματος Περιβάλλοντος (28ης Οκτωβρίου 20- 22, Έγκλημ Λευκωσία) ή στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος στο σύνδεσμο <http://www.moa.gov.cy/environment>. Η Μελέτη μπορεί επίσης να τύχει επιθεώρησης στα γραφεία της Υπηρεσίας Μεταλλείων (Λεύκωνος 1, 2064 Στρόβολος).

Οποιοδήποτε πρόσωπο μπορεί να υποβάλει στο Τμήμα Περιβάλλοντος, σε διάστημα 30 ημερών από την ημερομηνία δημοσίευσης της Γνωστοποίησης αυτής, απόψεις ή παραστάσεις αναφορικά με το περιεχόμενο της μελέτης ή τις επιπτώσεις που η εκτέλεση ή λειτουργία του έργου ενδέχεται να επιφέρει στο περιβάλλον.

ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ Η ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ, ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΕΣΧΩΝ ΜΕ ΤΟΝ ΝΕΟ ΝΟΜΟ

Λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2019 η προθεσμία για τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων και άλλα Συναφή Θέματα Νόμου του 2017 (Ν.104(Ι)/2017, 76(Ι) του 2018). Σωματεία, Ιδρύματα ή Λέσχες που δεν θα έχουν προχωρήσει σε τροποποίηση του καταστατικού τους ή οποιαδήποτε άλλη ενέργεια απαιτείται το αργότερο μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2019 θα διαγράφονται από το αντίστοιχο Μητρώο και θα χάνουν τη νομική τους προσωπικότητα και ενδεχόμενη οικονομική στήριξη.

Σημειώνεται ότι όσον αφορά στις Λέσχες, η πιο πάνω αναφορά καλύπτει εκείνες που είχαν ανανεωμένη την εγγραφή τους ως Λέσχη μέχρι 30/6/2018.

Για εγγραφές ή άλλα ζητήματα οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να αποστεινούνται στην οικεία Επαρχιακή Διοίκηση, με βάση την έδρα τους.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις αλλαγές που επιφέρει ο νέος Νόμος και πρότυπο καταστατικό έχουν αναρτηθεί στον ιστότοπο του Γραφείου του Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (www.volunteercommissioner.gov.cy/).

Όταν σε δικαιώνει η ιστορία

Άρθρο του Δημάρχου Αγίας Νάπας, **Γιάννη Καρούσου**

Μετά την τουρκική εισβολή, η Αγία Νάπα, επιλέχθηκε από την τότε Κυβέρνηση ως μια από τις περιοχές που θα μπορούσε να αναπτυχθεί ο τουρισμός, με στόχο την επανεκκίνηση της οικονομίας.

Η τουριστική ανάπτυξη στη Αγία Νάπα ήταν άνευ προηγουμένου και οι κλίσεις αυξήθηκαν από 300 το 1977 σε 10.000 το 1986 και το 1992 ξεπέρασαν τις 16.000. Ταυτόχρονα, ξεκίνησε η δημιουργία ενός brand, το οποίο έκανε την Κύπρο γνωστή σε ολόκληρο τον κόσμο. Η απόφαση της Κυβέρνησης να επενδύσει στην Αγία Νάπα απέφερε καρπούς και η ιστορία δικαίωσε αυτούς που πήραν την απόφαση.

Η Αγία Νάπα το 1992, τότε με 1795 κατοίκους, φιλοξενούσε πέραν των 400.000 τουριστών και αποτελούσε τη ναυαρχίδα του κυπριακού τουρισμού, με σημαντική συνεισφορά στην οικονομία της Κύπρου. Το γεγονός όμως ότι η Αγία Νάπα ήταν κοινότητα, αποτελούσε τροχοπέδη στην περαιτέρω ανάπτυξη της αφού ήταν υπό την επαρχιακή διοίκηση με όλα τα μειονεκτήματα για τη λειτουργία και ανάπτυξη της. Η Αγία Νάπα, δεν ήταν πλέον κοινότητα αλλά ένα τεράστιο τουριστικό θέρετρο που φιλοξενούσε 400.000 αφίξεις με ισοδύναμο πληθυσμό με πάνω από 20.000 και προϋπολογισμό που ξεπερνούσε αυτών αρκετών δήμων.

Η Κυβέρνηση και η νομοθετική εξουσία κατανόησαν την ιδιαιτερότητα της Αγίας Νάπας όπως και τα προβλήματα που υπήρχαν, γιατί λειτουργούσε σαν κοινότητα και έκριναν ότι για λόγους δημοσίου συμφέροντος θα έπρεπε να μετατραπεί σε δήμο. Μέχρι τότε, για μετατροπή μιας κοινότητας σε δήμο έπρεπε να έχει πληθυσμό 5.000, κάτι που δεν ίσχυε για την Αγία Νάπα, γ' αυτό και η κυβέρνηση σε συνεργασία με τη νομοθετική εξουσία το 1992 συμπεριέλαβαν στον περί Δήμου Νόμο σχετικό άρθρο για τη δημιουργία δήμων στη βάση των οικονομικών τους.

Έτσι, η Αγία Νάπα μετατράπηκε σε Δήμο και σήμερα αποτελεί τη Μητρόπολη του Κυπριακού Τουρισμού, με 35.000 τουριστικές κλίνες, προϋπολογισμό 20 εκατομ., 800 εκατομ. ετήσια συνεισφορά στο ΑΕΠ και ισοδύναμο πληθυσμό

36.000 με ένα brand που αξίζει δισεκατομμύρια για την Κύπρο το οποίο η εθνική στρατηγική τουρισμού της Κύπρου θέτει ως όραμα μέχρι το 2030 να μετατραπεί σε έναν από τους τρεις καλύτερους τουριστικούς προορισμούς της Ευρώπης.

Σήμερα, στα πλαίσια των συνενομένων Δήμων, Κυβέρνηση και Βουλή θα κληθούν να λάβουν αποφάσεις σχετικά με τη συνένωση της Αγίας Νάπας. Όπως τότε, έτσι και σήμερα, οι ιδιαιτερότητες της Αγίας Νάπας πρέπει να ληφθούν υπόψη. Η απόφαση θα πρέπει να προστατέψει το brand, να ενισχύσει την Αγία Νάπα και όχι να την απορροφήσει και να δημιουργήσει περαιτέρω προοπτικές ανάπτυξης, γ' αυτό και προτείνουμε τη συνένωση Αγίας Νάπας-Σωτήρας-Λιοπετρίου.

Η ιστορία δικαίωσε αυτούς που το 1974, έλαβαν την απόφαση δημιουργίας του τουριστικού θέρετρου της Αγίας Νάπας. Κατά τον ίδιο τρόπο, δικαίωσε και εκείνους που το 1992 αναγνώρισαν τη σημασία της, τις ιδιαιτερότητές της και τις προοπτικές της και την μετέτρεψαν σε Δήμο.

Σήμερα, κατά τον ίδιο τρόπο με το 1974 και 1992, οφείλουν Κυβέρνηση και Βουλή να λάβουν τις ανάλογες αποφάσεις ούτως ώστε η ιστορία να τους δικαιώσει όπως ακριβώς κι' εκείνους που ενίσχυσαν την Αγία Νάπα, τον τουρισμό και την οικονομία της Κύπρου αρκετά χρόνια πριν και όχι σαν αυτούς που θα διαλύσουν το καλύτερο τουριστικό brand της Κύπρου.

Επιμένει στο δικό του κεραμίδι ο Έλληνας

Αναθερμαίνεται η αγορά στεγαστικών δανείων – Ακίνητο παλαιό έως 150.000 αναζητούν τα νοικοκυριά – Σε ποιες περιοχές αγοράζουν

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Κατοικίες αξίας έως 150.000 ευρώ και ποσοστό τραπεζικής χρηματοδότησης της τάξεως του 70%-80% είναι ο «χρυσός κανόνας» με τον οποίο «βαδίζει» εν έτει 2019 η ελληνική αγορά ακινήτων. Ωστόσο, σε αντίθεση με τα προηγούμενα χρόνια, το αγοραστικό ενδιαφέρον είναι σαφώς αυξημένο, έστω κι αν επί του παρόντος, ο διαθέσιμος προϋπολογισμός των ενδιαφερομένων είναι σαφώς χαμηλότερος σε σχέση με τα χρόνια που προηγήθηκαν της οικονομικής κρίσης, όταν μεγάλο μέρος της ζήτησης αφορούσε νεόδμητες κατασκευές κόστους της τάξεως των 250.000-300.000 ευρώ.

Με βάση τα στοιχεία της IMS (Individual Mortgage Solutions), εταιρεία η οποία δραστηριοποιείται στην αγορά στεγαστικής πίστης, έχοντας σημαντικό μερίδιο, κατά τη διάρκεια του 2019, κατά μέσον όρο εκταμιεύονται 40-50 στεγαστικά δάνεια μηνιαίως.

Σύμφωνα με τον κ. Γιώργο Γκιόκα, διευθυντή πωλήσεων και συνιδρυτή της IMS, «το 2018 εξασφαλίσαμε εγκρίσεις για περίπου 30-35 στεγαστικά δάνεια μηνιαίως, ενώ το 2017 ακόμα λιγότερα σχεδόν τα μισά απ' ό,τι σήμερα, επομένως είναι σαφές ότι έχουν αυξηθεί οι αγοραστές ακινήτων».

Αντίστοιχα, η μέση αξία των στεγαστικών δανείων που εκταμιεύονται για την αγορά κατοικίας ανήλθε σε σχεδόν 100.000 ευρώ, σημειώνοντας αύξηση της τάξεως του 20% σε σχέση με το 2018, όταν η αντίστοιχη αξία ανά δάνειο δεν ξεπερνούσε τις 80.000 ευρώ. Οσον αφορά τα προς χρηματοδότηση ακίνητα, η μέση αξία τους διαμορφώνεται φέτος σε 140.000 ευρώ, από 118.000 ευρώ το 2018.

Κατά τον κ. Γκιόκα, «η αγορά ακινήτου είναι βαθιά ριζωμένη στην ελληνική κουλτούρα, ακόμα και σήμερα. Αυτό όμως που έχει διαφοροποιηθεί σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, είναι το γεγονός ότι οι σπιμερινοί δανειολήπτες είναι συνειδητοποιημένοι και απαιτούν υψηλή επίπεδο υπηρεσιών και σωστή ενημέρωση». Αυτό, πάντως, που απο-

τελεί βεβαιότητα είναι ότι η ζήτηση είναι αυξημένη σε σχέση με πριν από 1-2 χρόνια. Ωστόσο, εκ των πραγμάτων, οι οικονομικές δυνατότητες των περισσότερων νοικοκυριών παραμένουν περιορισμένες και σίγουρα καθιστούν πρακτικά απαγορευτική την απόκτηση νεόδμητου ακινήτου, καθώς σε μια τέτοια περίπτωση το κόστος ξεπερνά εύκολα τις 200.000 ευρώ, ανεξάρτητα από την περιοχή.

Δόση 450 ευρώ

Για να λάβει κανείς (άγαμος 30 ετών) ένα στεγαστικό δάνειο κυμαινόμενο επιτοκίου, ύψους 100.000 ευρώ και διάρκειας 30 ετών (εφόσον δεν έχει κάποιο άλλο δάνειο), χρειάζεται να διαθέτει ετήσιο καθαρό εισόδημα της τάξεως των 15.000 ευρώ. Αν όμως διαθέτει παιδί/παιδιά,

Κατά τη διάρκεια του 2019, κατά μέσον όρο εκταμιεύονται 40-50 στεγαστικά δάνεια μηνιαίως.

το ελάχιστο απαιτούμενο ποσό αυξάνεται. Πάντως, συνηθέστερα, σε ένα στεγαστικό δάνειο εμπλέκονται τουλάχιστον δύο φυσικά πρόσωπα σήμερα, είτε ζευγάρι, είτε τέκνο με γγγυητή τον γονιό. Ένα τέτοιο δάνειο απαιτεί περίπου 450 ευρώ μηνιαίας δόσης για να εξυπηρετηθεί, ποσό που είναι αρκετά χαμηλότερο από το ενοίκιο, που θα πλήρωνε ο ενδιαφερόμενος για ένα ακίνητο αντίστοιχων προδιαγραφών και στην ίδια περιοχή, μετά την πρόσφατη εκτίναξη των ζητούμενων ενοικίων.

Ασφαλώς, αυξήσεις έχουν σημειωθεί και στις τιμές πώλησης, με τον κ. Γκιόκα να επισημαίνει ότι σε ορισμένες περιοχές, ιδίως στα νότια προάστια, όπου εντοπίζεται μεγάλο μέρος της ζήτησης, οι αξίες έχουν αυξηθεί έως 30%-35% σε σχέση με πριν από δύο χρόνια. Με δεδομένο, μάλιστα, ότι οι αξίες των περισσότερων ακινήτων, π.χ. στη Γλυφάδα, στο Ελληνικό, ή στη Βούλα κινούνται

εκτός του προϋπολογισμού των Ελλήνων αγοραστών, οι περισσότεροι στρέφονται σε όμορες περιοχές, όπως για παράδειγμα σε Ηλιούπολη, Αργυρούπολη, Αγίο Δημήτριο, Μοσχάτο και Ν. Φάληρο. «Επίσης, παρατηρούμε ότι όλο και μεγαλύτερο μέρος της ζήτησης στρέφεται στα βόρεια προάστια, όπως σε Πεύκη, Μαρούσι, Χαλάνδρι, Ν. Ψυχικό και Βριλήσσια, όπου με το ίδιο κόστος, είναι εφικτή η απόκτηση κατοικιών μεγαλύτερης επιφάνειας, σε σχέση με τα νότια προάστια», αναφέρει ο κ. Γκιόκας. Σε κάθε περίπτωση, τα νότια και τα βόρεια προάστια εξακολουθούν να αποτελούν τις περιοχές πρώτης προτίμησης για οικογένειες με παιδιά, που αναζητούν ακίνητα έως 100 τ.μ. και ηλικίας έως 20 ετών.

Ανάλογα όμως με την περιοχή, το αγοραστικό ενδιαφέρον ενδέχεται να στραφεί και σε νεόδμητες κατασκευές. Για παράδειγμα, σε ορισμένα προάστια της Αττικής Ριβιέρας, λόγω υψηλής ζήτησης από το εξωτερικό, ένα ακίνητο 10ετίας δεν έχει μεγάλη απόκλιση σε κόστος σε σχέση με ένα νεόδημο, με αποτέλεσμα, κάποιιο αγοραστής να προτιμήσει ασφαλώς τη νέα κατοικία, ιδίως εφόσον μπορούν να τη δεσμεύσουν από τα αρχικά στάδια της κατασκευής, γεγονός που εξασφαλίζει και χαμηλότερο κόστος.

Στο κέντρο

Αναφορικά με το κέντρο της Αθήνας, ένα μέρος της ζήτησης προέρχεται από ξένους επενδυτές, οι οποίοι ούτως ή άλλως δεν δανειοδοτούνται από εγκώριες τράπεζες, αλλά και δεν αναζητούν κάποιον δανεισμό. Ειδικότερα, τα ακίνητα που είναι περισσότερο εμπορεύσιμα, είναι κτίσματα άνω των 40 ετών, τα οποία είναι συνήθως χαμηλής αξίας, με αποτέλεσμα η πλειονότητα των συναλλαγών να γίνεται με μετρητά. Εναλλακτικά, ενδιαφέρον μπορεί να προκύψει και από Έλληνες, νεαρά ζευγάρια ή εργενήδες, που όμως αποφεύγουν τα ακίνητα που βρίσκονται κοντά σε τουριστικά αξιοθέατα και κινούνται σε γειτονικά σημεία, π.χ. στον Νέο Κόσμο, αντί για το Κουκάκι.

Η μέση αξία των στεγαστικών δανείων που εκταμιεύονται για την αγορά κατοικίας ανήλθε σε σχεδόν 100.000 ευρώ, σημειώνοντας αύξηση της τάξεως του 20% σε σχέση με το 2018, όταν η αντίστοιχη αξία ανά δάνειο δεν ξεπερνούσε τις 80.000 ευρώ.

Σύμβουλοι για ενδιαφερόμενους δανειολήπτες

Η IMS λειτουργεί ως σύμβουλος για τους ενδιαφερόμενους δανειολήπτες, αναλαμβάνοντας όλες τις σχετικές διαδικασίες, έχοντας συνάψει συνεργασίες με τις μεγαλύτερες τράπεζες της χώρας, από τις οποίες και αμειβεται, εφόσον εγκριθεί το στεγαστικό δάνειο. Μάλιστα, έχει κατορθώσει να κατέχει σημαντικό μερίδιο της αγοράς στεγαστικής πίστης, καθώς μέσω αυτής εκταμιεύεται περίπου το 10% της αξίας των στεγαστικών δανείων πανελλαδικά.

Επιπλέον, σύμφωνα με τον κ. Γκιόκα, «χάρη στη γνώση της πολιτικής έγκρισης της κάθε τράπεζας, το ποσοστό των αιτημάτων που έχουν θετική κατάληξη ξε-

περνά το 93%. Μέσω της επεξεργασίας του προφίλ του πελάτη βρίσκουμε την τράπεζα που ανταποκρίνεται στις ανάγκες και στο προφίλ του, αλλά και για την κάθε τράπεζα γνωρίζουμε αντίστοιχα το προφίλ των πελατών που αναζητά και δύναται να χρηματοδοτήσει», σημειώνει χαρακτηριστικά.

Παράλληλα, η εταιρεία προσφέρει και υπηρεσίες μετά την πώληση, π.χ. σε περίπτωση που ο πελάτης επιθυμεί να αλλάξει τους όρους του δανείου του, ενώ ανάλογα με την περίπτωση μπορεί να προσφέρει και αποκλειστικά τραπεζικά προϊόντα και εκπτώσεις για ειδικές ομάδες δανειοληπτών (π.χ. ενστόλους), στο πλαίσιο ει-

δικών συνεργασιών με τις τράπεζες.

Επίσης είναι σημαντικό το γεγονός ότι πολλοί ενδιαφερόμενοι πρώτα ενημερώνονται για το δάνειο που μπορούν να εξασφαλίσουν, ώστε να έχουν σαφή εικόνα και του προϋπολογισμού τους και στη συνέχεια προχωρούν σε αναζήτηση και εύρεση του ακινήτου τους. Σε αυτήν την περίπτωση βέβαια συστήνεται να έχει γίνει μια προεργασία, ώστε να έχει δοθεί κάποια προέγκριση δανείου, προκειμένου οι ενδιαφερόμενοι να μπορέσουν να ενεργήσουν με ταχύτητα όταν εντοπίσουν το ακίνητο που καλύπτει τις ανάγκες τους.

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Επιτέλους σύγχρονη αδειοδότηση

Είναι με ιδιαίτερη χαρά που διαβάσαμε πως αλλάζει όρβην το σκηνικό του πλαισίου αδειοδότησης και ελέγχου στον κατασκευαστικό κλάδο. Ένα καθολικό αίτημα, επί σειρά ετών, όλων των επαγγελματιών του κλάδου, καθώς και όλων όσοι ασχολούνται ευρύτερα με τον τομέα με τελικό αποδέκτη τον αγοραστή και επενδυτή.

Το μέχρι τώρα σύστημά μας προσομοιάζει της κατάστασης του να θέλεις να τρέξεις σε ράλλυ σύγχρονου αγωνιστικού αυτοκινήτου κι εσύ να συμμετέχεις με ένα Ford Escort του 1970. Ακόμη χειρότερα, να θέλεις να τρέξεις το τελευταίο λογισμικό των Windows της Microsoft με ένα κομπιούτερ Amiga του 1985. Απλά δεν γίνεται. Δεν μπορεί να θέλεις να ανταγωνίζεσαι στο διεθνές real estate και να έχεις νομοθεσίες, κανονισμούς, υπουργικές εντολές, διαδικασίες και δε συμμαζεύεται, τι, που για να αδειοδοτήσεις την κατοικία σου ή έστω και μια περιήραξη σε οικόπεδο να σου βγαίνει το λάδι από την καρτούρα, το πηγαίνει – έλα και τον χρόνο που απαιτείται μέχρι να σου την εκδώσουν.

Για να μην επεκταθώ στα πιο «σύνθετα» έργα εκείνα που τρως κάποια χρόνια να βγάλεις πολεοδομικά άδεια, μετά κάποια άλλα χρόνια μέχρι να βγάλεις άδεια οικοδομής και μέχρι να βγει η τελευταία, έχει λήξει η πρώτη! Και που στο μεταξύ τρέχουν δάνεια, αγοραστές μένουν

χωρίς τίτλους επειδή η «τελική έγκριση» είναι αδύνατο να εκδοθεί, στο μεταξύ σε κατηγορούν όλοι στο εξωτερικό, κρεοκοπείς σαν developer, μετατρέπεις σε εγκλωβισμένο αγοραστή, πας σε μη εξυπηρετούμενο στάτους, αλλά και να μην είσαι εσύ μη εξυπηρετούμενου στάτους, ο developer είναι και το έχει όλο υποθηκευμένο 3-4 φορές όποταν η τράπεζα πάει να σου το βγάλει στο σφυρί ούτως ή άλλως. Τι να συζητάς;

Μέσα σε 30 χρόνια πρωταθλητισμού του κυπριακού real estate στην οικονομία και τι δεν είδαμε. Τα πιο πάνω αποτελούν σταγόνες στον ωκεανό μιας πραγματικότητας που είδαμε που κατέληξε σήμερα.

Λέμε πολλές φορές πως ο υπερδανεισμός έχει δημιουργήσει όλα αυτά τα προβλήματα. Αν το ψάξει κανείς στην ολότητα του αλλά έστω και διεικταλπητικά, θα διαπιστώσει πως το σύστημα αδειοδότησης ίσως έχει δημιουργήσει περισσότερο κακό σε όλο αυτό παρά οτιδήποτε άλλο. Σκεφτείτε μόνο το να είναι δεδομένο για όλους τους συνδαιτυμόνες πως για να κτίσεις το σιδηποτε χρειάζεσαι τουλάχιστον μια περίοδο 18-24 μηνών να είσαι ΟΚ με τις άδειες (πολεοδομική και άδεια οικοδομής), ο νόμος και οι κανονισμοί να είναι ξεκάθαροι πως απαγορεύεται η έναρξη κατασκευαστικών εργασιών, αν δεν έχεις εξασφαλισμένες όλες τις άδειες, αλλά παράλληλα να

Το νέο σύστημα πολεοδόμησης στοχεύει στο να συντηθεί ο χρόνος αδειοδότησης σε βαθμό που να εκδίδονται άδειες μέχρι και σε μια μέρα.

Οταν η ευθύνη βαραινει τους μελετητές και τους ελεγκτές και επικρέμεται η άδεια εξασκήσεως του επαγγέλματός τους αλλά και η υστεροφημία τους, και έργα θα σχεδιάζονται σωστά, αλλά πιο σημαντικό, θα εκτελούνται σωστά.

γνωρίζουν και όλοι πως ο έλεγχος επί εδάφους είναι σχεδόν ανύπαρκτος.

Σχεδιάζεις, υποβάλλεις σχέδια για πολεοδομική άδεια και κάπου εκεί στην αναμονή, πιεσμένος από τον χρόνο καθώς τρέχουν οι τόκοι, πιέζει η τράπεζα για πωλήσεις κλπ, ξεκινάς να κτίζεις. Δεν υπάρχει κανένας να σε σταματήσει, στην πορεία κάνεις και κάποιες αλλαγές επειδή έχεις feedback από την αγορά και λες, «ας το κάνω και παίρνω τροποποιητική καλυπτική άδεια στο τέλος»... Στον ένα χρόνο εκδίδεται η πολεοδομική άδεια με τα αρχικά σχέδια, επιτόπου όμως ήδη έκτισες το 80% των αναθεωρημένων μη αδειοδοτημένων σχεδίων. Υποβάλλεις τα στατικά και άλλα σχέδια που απαιτούνται για την άδεια οικοδομής τα οποία όμως βασίζονται πάνω στα σχέδια της αρχικής πολεοδομικής άδειας έτσι ώστε να μπορεί να εκδοθεί η άδεια οικοδομής, ενώ στο εργοτάξιο κυκλοφορούν τροποποιημένα κατασκευαστικά σχέδια που δεν πέρασαν ακόμη από κανένα επίσημο έλεγχο και μέχρι να εκδοθεί η άδεια οικοδομής, εσύ έχεις ήδη κτίσει και πωλήσει το συγκρότημα. Όταν στο τέλος εξασφάλισες τις άδειες, καμία δεν ισχύει επειδή έκτισες κάτι άλλο. Σε αυτή την φάση υποβάλλεις ξανά τροποποιημένα σχέδια και αναμένεις ξανά. Αν ανακαλυφθεί κάποιο πρόβλημα με τα νέα σχέδια, τότε το πρόβλημα με-

γεθύνεται επειδή μπορεί να πάρει κάποια χρόνια μέχρι να επιλυθεί – αν επιλυθεί.

Στο μεταξύ, δεν μπορεί να εκδοθεί Πιστοποιητικό Τελικής Έγκρισης που αποτελεί την «απόδειξη» ότι έκτισες όπως προνοούσαν οι άδειες και αποτελεί τη βάση εκκίνησης της τοπογραφικής εργασίας (οριζόντιου και κάθετου διαχωρισμού) έτσι ώστε να εκδοθούν οι ξεχωριστοί τίτλοι ιδιοκτησίας και να γίνουν οι μεταβιβάσεις στους νόμιμους δικαιούχους.

Και όλοι αναμένουν και αναμένουν και αναμένουν και έρχεται η στιγμή που το Κτηματολόγιο έχει δεκάδες χιλιάδες τίτλους ιδιοκτησίας να εκδώσει, οι καθυστερήσεις στην έκδοση τίτλων αποτελούν σοβαρή παθογένηση στο να δημιουργούνται μεταξύ πολλών άλλων μη εξυπηρετούμενα δάνεια με αποτέλεσμα μια γενετική δυσλειτουργία ενός πεπαιδαιωμένου συστήματος πολεοδόμησης να καταλήγει σε τραπεζικό και οικονομικό πρόβλημα μικροοικονομικών και μακροοικονομικών μεγεθών, αλλά συνάμα και κοινωνικό και εθνικό ζήτημα.

Το νέο σύστημα πολεοδόμησης στοχεύει στο να συντηθεί ο χρόνος αδειοδότησης σε βαθμό που να εκδίδονται άδειες μέχρι και σε μια μέρα. Και αυτό μέσω της μεταφοράς της ευθύνης στους ιδιώτες μελετητές. Επιπλέον, αυτοί θα υπόκεινται σε συνεχή έλεγχο είτε τυχαία ή άλλως

πως τόσο από άλλους ιδιώτες ελεγκτές που θα είναι εξουσιοδοτημένοι για κάτι τέτοιο, όσο και από τις Πολεοδομικές Αρχές. Το ωραίο με αυτό το σύστημα, είναι πως όταν η ευθύνη βαραινεί τους μελετητές και τους ελεγκτές και επικρέμεται η άδεια εξασκήσεως του επαγγέλματος τους αλλά και η υστεροφημία τους, και έργα θα σχεδιάζονται σωστά, αλλά πιο σημαντικό, θα εκτελούνται σωστά.

Αντί δηλαδή να έχουμε ένα σύστημα όπου (θεωρητικά) δίνεται τεράστια σημασία σε τεχνικά θέματα σχεδιασμού – που ο Θεός να τα κάνει τέτοια – μέσα στα γραφεία των πολεοδομικών αρχών και σχεδόν μηδέν εποπτικό έλεγχο στα εργοτάξια, θα μεταβούμε σε μια εντελώς διαφορετική κατάσταση όπου ο μελετητής θα αυτοελέγχεται αλλά και θα ελέγχεται από τρίτους, τόσο στα σχέδια του όσο και στα εργοτάξια του.

Η σύντηψη του χρόνου αδειοδότησης και η αλλαγή του τρόπου έκδοσης Πιστοποιητικών Τελικής Έγκρισης θα επιφέρει και σύντηψη του χρόνου έκδοσης Τίτλων Ιδιοκτησίας. Αυτό με τη σειρά του θα δημιουργήσει συνθήκες χαμηλότερου επενδυτικού ρίσκου στα ακίνητα και πολλαπλασιαστική μεγεθών στην οικονομία.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Μου άρεσε να πηγαίνω κόντρα στα στερεότυπα

Ο τραγουδοποιός Νίκος Πορτοκάλογλου μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στη **ΓΙΩΤΑ ΣΥΚΚΑ**

Με τον **Λαυρέντη Μαχαιρίτσα** βρίσκονταν σε κοινές συναυλίες με τους «Φατμέ» και τους «Τερμίτες», βάζιζαν επί σαράντα χρόνια παράλληλα, χωρίς να συναντιούνται ουσιαστικά. Μόλις την περασμένη χρονιά αντάμωσαν. «Ήταν μαγικό το τι μας συνέβη τότε, ανακαλύψαμε διαρκώς κοινούς τόπους», λέει σήμερα ο Νίκος Πορτοκάλογλου. «Στα πολιτικά διαφωνούσαμε σχεδόν σε όλα, αλλά, αυτό ήταν το μαγικό και έδωσε και ένα μήνυμα στον κόσμο». Έκαναν σχέδια να συνεχίσουν τον χειμώνα, ετοιμάζαν το Jukebox: «Η γενιά μας έχει μνήμες από ατελείωτα jukebox, κάτι σαν το φορτωμένο με τραγούδια σημερινό USB. Είπαμε να διαλέξουμε κομμάτια με τα οποία συνδεόμαστε βιωματικά. Τα πρώτα που χορεύαμε στα πάρτι, αυτά με τα οποία μάθαμε κιθάρα, όπως το “The house of the rising sun” ή το “Without you” με τον Χάρη Νίλσον, τραγούδι που ανυπομονούσαμε να ακουστεί στα πάρτι για να χορέψουμε με το κορίτσι που μας άρεσε».

Η παράσταση που ξεκινάει στις 7/12 στο Γυάλινο Μουσικό Θέατρο είναι αφιερωμένη στη μνήμη του Λαυρέντη Μαχαιρίτσα. «Ήταν μεγάλο σοκ στην αρχή. Είπα να μη δουλέψω, έπειτα θυμώθουν διαρκώς την αγαπημένη του ατάκα: the show must go on. Ετσι προχώρησε η συνεργασία με τους συναδέλφους, τους Μπίλε και τα Κίτρινα Ποδήλατα. Σκέφτηκα να καλέσω και τον Στάθη Δρογώση, τραγουδοποιοί όλοι μιας νεότερης γενιάς που έχουν κάνει εξαιρετικά πράγματα».

Το Jukebox θα θυμίζει και διλήμματα μιας άλλης εποχής: Μπίτλς ή Στόουνς, Τσιτσάνης ή Βαμβακάρης, Θεοδωράκης ή Χατζιδάκις, ροκάδες ή καρεκλάδες. «Αυτό που είναι ο καθένας μας σήμερα δεν είναι μόνο οι δίσκοι που αγοράσαμε, αλλά και το τι έπαιζαν τα τρανζίστοράκια. Θυμάμαι τον αδελφό μου που είναι τέσσερα χρόνια μεγαλύτερος, να ακούει ραδιόφωνο πριν κοιμηθεί. Ακόμη και τη βραδιά που ο Νίκος Μαστοράκης παρυσίασε το “Lady Madonna” των Μπίτλς θυμάμαι να με μαγεύει. Οι δίσκοι που έφερε σπίτι, ήταν σαν από άλλο πλανήτη: Χέντριξ, Ντίλαν, Σαβ-βόπουλος, Μπίτλς. Των γονιών μου ήταν, Χατζιδάκι, Θεοδωράκη, Ξαρχά-

κου, κάποια λαϊκά, κάποια άλμπουμ του Σινάτρα, λίγοι δίσκοι κλασικής. Ο πατέρας μου ήταν γεννημένος στη Σμύρνη αλλά μεγάλωσε στον Βόλο, εγώ γεννήθηκα στον Βόλο αλλά μεγάλωσα στη Νέα Σμύρνη. Μαζί μας έμενε και η γιαγιά η Σμυρνιά, η οποία παρότι μεγάλωσε με πιάνο και γαλλικά, και δεν άκουγε αμανέδες αλλά ευρωπαϊκά, μετά την προσφυγιά αγόραζε δισκάκια του Νίκου Ξανθόπουλου. Ετσι κι εγώ: Ήμουν αμετανόητος ροκάς κι όταν πήγα στις Βρυξέλλες να σπουδάσω, ανακάλυψα τον Τσιτσάνη, τον Καλδάρη, αργότερα τον Ακη Πάνου».

Στο σπίτι του κολλητού του φί-

“

Συγχρονίστηκε με την εποχή μου στην έκρηξη του πανκ και του νιου γουέιβ με τους Clash και τους Talking Heads. Σίγουρα, δεν αντιμετωπίζα τη μουσική σαν ιδεολογικό εργαλείο.

λου από τη Γ’ Δημοτικού, Γιώργου Φιλιππάκη, αργότερα («Χάνομαι γιατί ρεμβάζω»), μαζεύονταν η παρέα. «Κουβαλούσαμε τα Σαββατόβραδα τους δίσκους που αγοράζαμε με το χαρτζιλίκι μας από το δισκάδικο της πλατείας που είχε ο μπαμπάς της Χιλτιάδας Παπαδημητρίου. Σβήναμε τα φώτα, βάζαμε τον δίσκο στο πικάπ και ακούγαμε μουσική στο σκοτάδι. Μετά άρχιζαν τα σχόλια και οι τσακωμοί, ενώ ο δίσκος έλιωνε από το παιχνίδι. Αργότερα, ολόκληρες παρέες 10-15 φίλων, νοικιάζαμε παλιές μοτονοκατοικίες. Εμείς θέλαμε ένα στούντιο, άλλοι ένα σκοτεινό θάλαμο για τις φωτογραφίες που έβγαζαν, άλλοι ένα τόπο ερωτικών συναντήσεων. Τα καλοκαίρια ξενυχτούσαμε στην πλατεία μιλώντας για μουσική, πολιτική, ερωτικά...».

— Αυτή η ανάγκη να γνωρίζετε και να αγαπάτε πράγματα σε διαφορετικές όψεις καθόρισε την ταυτότητά σας;

— Σίγουρα, αλλά ήταν ασυνείδητο, με οδηγούσε η ίδια η μουσική και η αγάπη γι’ αυτή. Αργότερα έγινε συνειδητό, η σύνθεση ανάμεσα στις αντιθέσεις, την ανατολή και τη δύση, το παλιό και το νεωτερικό. Μου άρεσε να πηγαίνω κόντρα στα στερεότυπα, είτε επρόκειτο για πολιτική, είτε για τέχνη. Ημασταν μια παρέα που άκουγε τα αριστουργήματα του ‘60 αναδρομικά. Τότε έκανα τα ωραία του ο Μπόουι, αλλά δεν τον άκουγα γιατί ήμουν κολλημένοι στους προηγούμενους. Εβλεπα κάποιες φωτογραφίες του με τους κοθόρνους και τις φούστες και δεν καταλάβαινα, τον ανακάλυψα εκ των υστέρων. Συγχρονίστηκε με την εποχή μου στην έκρηξη του πανκ και του νιου γουέιβ με τους Clash και τους Talking Heads. Σίγουρα, δεν αντιμετωπίζα τη μουσική σαν ιδεολογικό εργαλείο.

— Το να μην ταυτιζόσαστε με κάποιο στερεότυπο είναι και κάτι που πληρώσατε;

— Έχει ένα κόστος. Οι «Φατμέ» ήταν απροσδιόριστοι όταν ξεκινήσαμε. Δυσκολεύονταν να μας κατατάξουν. Γιατί τραγουδάτε ελληνικά αφού είστε ένα ροκ συγκρότημα, ρωτούσαν. Υπήρχε μια καχυποψία, έπρεπε κάτι να είσαι.

— Από την Πάτρα της δεκαετίας του ‘80 που σας πέταξαν αυγά σε μια συναυλία των «Φατμέ» όταν παίζατε το «Μετρίως μετρημένος» μέχρι το 2015, που το τραγούδι σας «Θα περάσει κι αυτό» θεωρήθηκε, ούτε λίγο ούτε πολύ, δούρειος ίππος του μνημονίου, τι άλλαξε;

— Τότε ήμασταν με τον Παύλο Σιδηρόπουλο. Ήταν πολύ προστατευτικός μαζί μας, παρότι ήταν πιο ροκ, έβλεπε όμως, κάτι σε εμάς. Φύλακας άγγελός μας ήταν ο Τάσος Φαλνρέας και του χρωστάμε ότι μπήκαμε στο στούντιο. Δεν είχα στρωτή διαδρομή. Δύσκολα, στην αρχή, μετά αποδοχή μετά πάλι δύσκολα, επιτυχίες, έπειτα μια εποχή ύφεσης. Τα πρώτα χρόνια ήμουν φοβικός με τη σκηνή. Επίσης, δεν είχα σφραγίδα πολιτική και ήταν επιλογή μου. Οποτε έγγραφα τραγούδια που αφορούσαν το ευρύ κοινό υπήρχε

«**Αν εμείς** περνάμε δύσκολα, τι να πουν οι γονείς και οι παππούδες μας, που πέρασαν εμφύλιο, εξορίες, χούντα. Τι γιαγιά μου τη Σμυρνιά δεν τη θυμάμαι να γκρινιάζει», λέει ο Νίκος Πορτοκάλογλου.

ένα άνοιγμα, όποτε περνούσα τις πιο κλειστές μου γράφοντας πιο ενδοσκοπικά, το κοινό μικραίνει. Επειτα ήρθε η κρίση. Δύο πράγματα με ταρακούνησαν περισσότερο και μίλησα: Το ένα ήταν ο δικασμός και το μίσος που ένιωσα να δηλητηριάζει την κοινωνία γύρω μου και εμένα προσωπικά. Το άλλο ήταν το αίσθημα της αγανάκτησης και της διάθεσης να αντιδράσουμε σε όσα δυσάρεστα μας συνέβαιναν. Η απόφαση να φύγουμε από την Ευρώπη μου φαινόταν εφιαλτικό σενάριο. Η αντίδραση υπήρξε τέτοια που ήταν σαν να μου ζητούσαν πιστοποιητικό κοινωνικών φρονημάτων. Μου θύμιζε τη χειρότερη πρώτη πλευρά της μεταπολίτευσης, το «εμείς και εσείς». Τότε δούλευα καθαρίστας σε νυχτερινά μαγαζιά κι άλλοτε έκανα μαθήματα κιθάρας σε παιδιάκια, ταυτόχρονα έγγραφα τραγούδια και σκεπάζονταν να φτιάξω ένα συγκρότημα. Αυτά με απασχολούσαν και δεχόμουν μπουλίνγκ από τους

φίλους μου: «εδώ ετοιμάζουμε την επανάσταση και συ κάθεται και κάνει πρόβες;». Καλοκαίρι του 1976, με καύσωνα, κάναμε πρόβα σε ένα από αυτά τα σπίτια που νοικιάζαμε στη Νέα Σμύρνη, στη «βίλα των κύκνων» όπως την είχαμε ονομάσει. Ημασταν με τον Γιώργο Φιλιππάκη και τον Χάρη Καβαλιεράτο, στο ντυμένο με αυγοθήκες—για πχομόνωση—στούντιόκι που είχαμε φτιάξει. Επειτα από έξι ώρες, με θερμοκρασία να έχει ξεπεράσει κατά πολύ τους 40 βαθμούς, βγήκαμε κατάκοποι να ανασάνουμε, όταν είδαμε στον πίνακα που είχαμε στον διάδρομο, μια ανακοίνωση - λιβέλο που έγγραφαν άλλοι της παρέας. Mas κατηγορούσαν ότι ασχολούμασταν με την τέχνη για την τέχνη, κι όχι με το λαϊκό μέτωπο και την επανάσταση. Θυμάμαι ακόμη την εικόνα μας, ήταν λες και μας μάλωσε ο γυμνασιάρχης μας. Γι’ αυτό έγγραψα το «Υπάρχει λόγος σοβαρός/που ήμουν νέος χλιαρός». Αυτή την αφ’ υψη-

λού ματιά, την ξαναθυμήθηκα στα χρόνια της κρίσης.

Μόνο το χιπ κοπ λέει κάτι
— Το ελληνικό τραγούδι που βαδίζει σήμερα;

— Δεν καταλαβαίνω πού πηγαίνει τα τελευταία χρόνια. Νομίζω ότι το μόνο πράγμα που έχει σφρίγος και λέει κάτι με έναν καινούργιο τρόπο, είναι το χιπ κοπ, το οποίο δεν έχω παρακολουθήσει πολύ. Οτιδήποτε άλλο ακούω που μοιάζει με τη γνωστή φόρμα του τραγουδιού, μου φαίνεται παλιό και χωρίς φρεσκάδα. Είναι μια ανακίκλωση του έντεχνου ακόμη πιο θλιβερό. Απορώ γιατί δεν ενέπνευσε η κρίση τους δημιουργούς. Σε κάθε νέα δεκαετία εμφανίζονται μια νέα φουρνιά δημιουργών. Την τελευταία δεκαετία ήταν δύσκολα χρόνια, με αντιπαλότητες που νόμιζα ότι θα εμπνεύσουν μια νέα γενιά να τη διηγηθεί. Ή δεν το έχω αντιληφθεί ή δεν έχει συμβεί πραγματικά, δεν καταλαβαίνω.

Ελπίζω ότι «νικητές και νικημένοι» θα κερδίσουμε όλοι μαζί

— Χάσατε φίλους;

— Ναι, απομακρυνθήκαμε με φίλους και το θεωρώ τεράστιο ήττα. Από τον πατέρα μου είχα πολύ ψηλά την έννοια της δημοκρατίας. Θεωρώ ύψιστο αγαθό να μπορείς να ζεις με αυτούς που διαφωνείς, εκφράζοντας τις θέσεις σου. Άλλο πράγμα η διαφωνία και άλλο η αλληλοεξόφτωση. Λένε πως υπάρχουν τέσσερις φάσεις στην αντιμετώπιση μιας σοβαρής αρρώστιας ή στο πένθος για μια απώλεια: Αρνούν, θυμός, θλίψη και, τέλος, η αποδοχή. Νομίζω πως όλη αυτή την τελευταία δεκαετία ζήσαμε όλες τις φάσεις του πένθους για ένα είδος ζωής που χάθηκε ανεπιστρεπτή. Εκεί, μεταξύ 2012-2015, νομίζω ότι βρισκόμασταν στη φάση του θυμού, που έφερε τον δικασμό και τη μισαλλοδοξία. Μετά ήρθε η ανώμαλη προσγγείωση: η διάψευση και η ομολογία της αποτυχίας. Δηλαδή, η θλίψη. Και τώρα είμαστε στην αποδοχή. Αισθάνομαι πως η πλειονότητα της κοινω-

“

Δεν μπορεί να μη μιλήσεις για τον αγώνα των καθημερινών ανθρώπων, που, για να έχουν μια αξιοπρεπή ζωή, κάνουν τη δουλειά τους καλά.

νίας έχει κουραστεί αφόρητα από τη στείρα πόλωση και έχει αλλάξει πίστα. Κοιτάζει μπροστά και κάνει ξανά σχέδια. Μέσα σε πολύ δύσκολες συνθήκες βέβαια ακόμη, αλλά δεν το βάζει κάτω. Εξάλλου, καλό κάνει να θυμόμαστε και λίγο τους γονείς μας και τους παππούδες μας. Αν εμείς περνάμε δύσκολα, αυτοί τι να πουν που πέρασαν Εμφύλιο, εξορίες, χούντα κ.λπ. Κι όμως έζησαν

Ο Νίκος Πορτοκάλογλου με τον Λαυρέντη Μαχαιρίτσα, στη μνήμη του οποίου είναι αφιερωμένη η παράσταση «Jukebox», που ξεκινάει στις 7 Δεκεμβρίου στο Γυάλινο Μουσικό Θέατρο.

και έδωσαν τον αγώνα τους και δημιουργήσαν και μεγάλωσαν παιδιά και εγγόνια. Και τη γιαγιά μου τη Σμυρνιά, που τα πέρασε όλα αυτά, δεν τη θυμάμαι να γκρινιάζει. Τη

θυμάμαι παραδόξως να γελάει και να τραγουδάει. Και όταν εγώ ζορίζομαι και τα έβαφα μαύρα, να μου λέει «θα περάσει και αυτό».

— Πιστεύετε ότι έκλεισε ο κύ-

κλος της εχθρότητας και από τις δύο πλευρές;

— Νομίζω ότι υπάρχει μια διάθεση να συνθέσουμε κάπως τις διαφορές μας. Στο τραγούδι τότε, έλεγα «νικητές και νικημένοι – όλοι χάσαμε μαζί». Ελπίζω ότι νικητές και νικημένοι θα κερδίσουμε όλοι μαζί.

— Στο μαγαζί θα καπνίζετε;

— Οχι. Παρότι είμαι καπνιστής, είμαι πανευτυχής. Για εμάς που τραγουδάμε, τον κόσμο που δουλεύει στον χώρο, αλλά και τους πελάτες, είναι σωτήριο. Από τα σωτήρια που ισχύουν σε όλη την Ευρώπη, αλλά εμείς θεωρούμε το τσιγάρο μετερίζι της επανάστασης.

— Όταν δεν τραγουδάτε, τι κάνετε;

— Βλέπω Netflix, το «Breaking Bad» μέχρι σειρές όπως το «Daredevil» που μου το κόλλησε ο γιος μου, ο οποίος έχει πάθος με τους υπερήρωες. Τώρα βλέπω μια αμερικανική κοινωνική σειρά, το «Antipikal», που δείχνει τον αγώνα των απλών ανθρώπων. Με συγκινεί αυτό. Στην Ελλάδα, τόσο στο

σινεμά όπως στη λογοτεχνία και στο τραγούδι, έχουμε μια τάση να μιλάμε ή για ήρωες ή για θύματα. Δεν λέω ότι δεν είναι οπουδαια πράγματα, είναι. Αλλά δεν μπορεί να μη μιλήσεις για τον αγώνα των καθημερινών ανθρώπων, που, για να έχουν μια αξιοπρεπή ζωή, κάνουν τη δουλειά τους καλά. Αν δεν μιλήσεις και γι’ αυτούς τους πρωταγωνιστές, θα είναι λειψό το έργο. Υπάρχει μια τάση να μιλάμε για περιθωριακούς τύπους, γιατί μέσα απ’ αυτό δείχνουμε πόσο προχωρημένοι και εναλλακτικοί είμαστε. Τι, θα μιλήσουμε για τους νοικοκυραίους που μεγαλώνουν τα παιδιά τους; Οι ήρωες της καθημερινότητας ήταν πάντα η δικιά μου έμπνευση. Η τομή που έφερε η γενιά μου (Κατσιμικαίοι, Λαυρέντης, Ξυδάκης, Ρασούλης, Γερμανός) τη δεκαετία του ‘80 ήταν κάτι πιο μίνιμαλ στο τραγούδι. Διαπροσωπικές σχέσεις. Μια προσγγείωση στην πραγματικότητα. Αυτό μου λείπει σήμερα στο τραγούδι και στην τέχνη γενικότερα.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

1.12.19 - 7.12.19

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
art@kathimerini.com.cy
kouroupakis@kathimerini.com.cy

ΟΜΙΛΙΑ

Πρωτοπόρες του κυπριακού θεάτρου

Η συνάντηση «Πρωτοπόρες του κυπριακού θεάτρου» θα επιχειρήσει μια συνολική τοποθέτηση του θέματος της γυναικείας παρουσίας στο ελληνόφωνο θέατρο της Κύπρου. Οι ομιλήτριες Ελένη Ευαγγέλου, Ελένη Αναστασίου, Κική Αργυρού και Άντρη Χ. Κωνσταντίνου θα παρουσιάσουν τις τολμηρές αυτές καλλιτέχνιδες, από το τέλος του 19ου αιώνα έως σήμερα, το έργο τους, το πώς διακρίθηκαν στο πεδίο της τέχνης του θεάτρου. Θέατρο Χώρα, Τρίτη 10 Δεκεμβρίου, ώρα 6:30, Κοραή 1, Λευκωσία. **Πληροφορίες** **τηλέφωνο 99602428, 96500767, <https://project-season.org/>**

ΘΕΑΤΡΟ

«Αγαπητή Ελένα» από το Θέατρο Σκάλα

Ένα έργο με τις γενιές σε θέση σύγκρουσης, σε σκηνοθεσία Νίκου Νικολαΐδη από το ΘΕΑΤΡΟ Σκάλα. Το Θέατρο Σκάλα κλείνει το 2019, προτείνοντας ένα από τα πιο δυνατά και σύγχρονα κλασικά έργα, το «Αγαπητή Ελένα» της ρωσίδας θεατρικής συγγραφέως Λουντμίλα Ραζουμόβσκαγια. Πρόκειται για ένα ρεαλιστικό έργο κοινωνικού, πολιτικού και υπαρξιακού προβληματισμού, με εύστοχο χειρισμό των δυνατοτήτων

του ψυχολογικού θεάτρου, με βασικό άξονα το χάσμα γενεών και τη συνεχή ανατροπή των ισορροπιών στη σύγκρουση των πρώων. Η Ραζουμόβσκαγια θίγει θέματα διαχρονικά όπως είναι η σύγκρουση παλαιών και νέων αξιών, ο ρόλος του εκπαιδευτικού συστήματος ως μέσου εκπολιτισμού, η ευνοιοκρατία, η βία, η δυνατότητα διάκρισης μεταξύ ηθικής και ανηθικότητας. Τους ρόλους ερμηνεύουν: Μόνικα Μελέκη, Ηλίας Αν-

δρέου, Αντρέας Δανιήλ, Ηλιάνα Νικολαΐδου και Φώτης Φωτίου. Παραστάσεις κάθε Παρασκευή και Σάββατο, ώρα 8:30 μ.μ. και κάθε Κυριακή, ώρα 6:30 μ.μ., μέχρι 22 Δεκεμβρίου 2019 στο Πατίτσιο Θέατρο Σκάλα, Κυριάκου Μάτση 5, Λάρνακα, Τηλέφωνο 24 652800. Στη Λευκωσία από τις 4-6 Δεκεμβρίου στα 8:30 μ.μ. στο Θέατρο Δέντρο, Ενότπος 44, Λευκωσία. **Πληροφορίες** **τηλέφωνο 99384606.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

«Hypersurfacing» στο NIMAC

Το NIMAC (Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας, Συνεργασία: Ίδρυμα Πιερίδη) οργανώνει και παρουσιάζει το πρότζεκτ «hypersurfacing» σε επιμέλεια της Μαρίας Χριστοδουλίδου. Ειδικά σχεδιασμένο για την 25η επέτειο του NiMAC, το πρότζεκτ επιδιώκει να παρουσιάσει την πληθώρα των πρακτικών των σύγχρονων Κύπριων καλλιτεχνών και θα εξελιχθεί μέσα από δύο πλατφόρμες: μιας έκθεσης και ενός φόρουμ. Η έκθεση πραγματοποιείται την έννοια της επιφάνειας, όπως αυτή ενυπάρχει στα έργα των καλλιτεχνών. Έκθεση θα διαρκέσει από τις 29 Νοέμβριου 2019 - 29 Φεβρουάριου 2020. Εγκαίνια Παρασκευή 29 Νοέμβριου, ώρα 7:00 μ.μ. Τρίτη - Σάββατο, 10:00 π.μ. - 9:00 μ.μ. Δημοτικό Κέντρο Τεχνών, Παλιάς Ηλεκτρικής 19, Λευκωσία. **Πληροφορίες** **τηλέφωνο 22 797400.**

Τέχνης Διάτοπος, Κρήτης 11, Λευκωσία. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 21 Δεκεμβρίου. Τρίτη - Παρασκευή 5:00 μ.μ. - 7:30 μ.μ., Σάββατο 11:00 π.μ. - 1:00 μ.μ. **Πληροφορίες** **τηλέφωνο 22766117.**

ΧΟΡΟΣ

Fountains of Mojitos στο Θέατρο Δέντρο

Η ομάδα Εν δράσει παρουσιάζει την παράσταση Fountains of Mojitos σε δημιουργία Εύης Δημητρίου στο Θέατρο Δέντρο, στη Λευκωσία και στο Θέατρο Ριάλτο, στη Λεμεσό. Συμμετέχουν οι χορεύτριες: Ράνια Γλυμίτσα, Μιλένα Ούγκρεν Κούλας, Julia Brendle και Ελευθερία Σωκράτους. Η Εύη Δημητρίου στη νέα ομαδική χορογραφική δουλειά της φέρνει γύρω της τέσσερις χορεύτριες, τέσσερις γυναίκες, τέσσερις φίλες, τέσσερις μητέρες και μέσα από την οικειότητα που προκύπτει μεταξύ τους εξερευνούν το πώς βιώνουν την σεξουαλικότητα τους, την εγκυμοσύνη τους, τα αλλαγμένα σώματά τους και τα διάφορα συναισθήματα που δημιουργούνται, από την ντροπή μέχρι την ευχαρίστηση, από την σιωπηλή αμηχανία στα γέλια, από την ντροπαλή αυτο-εξερεύνηση αισθησιακών ή δυναμικών συναντήσεων σε ενθουσιώδεις συναντήσεις συνύπαρξης. Παραστάσεις: Θέατρο Ριάλτο, Ανδρέα Δρουσιώτη 19, Λεμεσός. Τετάρτη 4 Δεκεμβρίου & Πέμπτη 5 Δεκεμβρίου 2019 στις 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες** **τηλέφωνο 7777745.**

ΕΚΘΕΣΗ

«Applied Aesthetics» στην Alpha C.K. Art Gallery

Η Alpha C.K. Art Gallery παρουσιάζει μία διαφορετική και ενδιαφέρουσα έκθεση χειροποίητων παπλωμάτων (quilts) της Ευαγγελίας Σιμποπούλου. Η έκθεση με τίτλο «Applied Aesthetics». Η ιστορία της συρραφίας ακολουθεί τα γεγονότα της εποχής, της τοποθεσίας και του στυλ ζωής του καλλιτέχνη και αποκαλύπτει μια ιστορία που γράφεται στα περισσότερα μοτίβα παπλωμάτων ή οποιαδήποτε έργα συρραφίας. Για μεγάλο μέρος της ιστορίας του, η συρραφία ήταν κυρίως μια πρακτική τεχνική για την παροχή φυσικής προστασίας και μόνωσης, ωστόσο, έχουν εξελιχθεί σε διακοσμητικά στοιχεία, και με τα χειροποίητα παπλώματα να είναι τώρα κυρίως κομμάτια τέχνης.

Εγκαίνια Τετάρτη 4 Δεκεμβρίου, ώρα 7:00 μ.μ. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 7 Δεκεμβρίου. Τρίτη - Παρασκευή 10:00-1:00 μ.μ. & 4:00 μ.μ. - 6:30 μ.μ. και Σάββατο 10:00 π.μ. - 1:00 μ.μ.. Alpha C.K. Art Gallery, Παπανικολή 3, Λευκωσία. **Πληροφορίες** **τηλέφωνο 22 751325, www.ackgallery.com**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

«Carry me home»

Στην πέμπτη ατομική του έκθεση, ο εικαστικός PASHIAS προτείνει για πρώτη φορά στο Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Διάτοπος ένα σύνολο γλυπτών, βίντεο και φωτογραφικών έργων, μετά από δέκα χρόνια αξιόλογων συνεργασιών και παρουσιάσεων στο εξωτερικό. Καταφέροντας να εξισώσει το όνομά του με τη τέχνη του performance και την κατοχύρωση της πρακτικής αυτής ως «ζωντανή δημιουργία», ο PASHIAS μεταφέρει το κοινό του μέσα από την έκθεση «Carry me home» σε ένα τόπο και χρόνο όπου η παρουσία του κάθε σώματος έχει ακόμη ραξιά, σημασία και βάρος. Τα εγκαίνια θα γίνουν την Παρασκευή 6 Δεκεμβρίου 2019 στις 8:00 μ.μ. Κέντρο Σύγχρονης

MISE EN PLACE | Της ΓΙΟΥΛΙΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

Αλλη χώρα

Λαδόδικα Θεσσαλονίκης σε ροκ μπαρ-ποτάδικο παλαιάς κοπής πριν από λίγες μέρες. Ωραίες μουσικές, αν και η ένταση δεν επέτρεπε πολλές συζητήσεις, ωραίος κόσμος, καθαρά ποτά. Μπήκαμε γύρω στις 10.30 το βράδυ και κατά τις 12 και, αποχωρήσαμε. Όλη αυτή την ώρα δεν είδα κανέναν να καπνίζει. Ήταν σαν να βρισκόμουν σε άλλη πόλη, σε άλλη χώρα, σε άλλο πλανήτη.

Το περασμένο Σάββατο, σε ταβέρνα του Πειραιά. Έχει περάσει η ώρα, και στον εξωτερικό, κλεισμένο με πλαστικό χώρο, έχουμε μείνει δύο παρέες. «Κώστα, ν' ανάψω ένα τσιγάρο», ρωτάει τον ιδιοκτήτη ένας τακτικός όπως φάνηκε πελάτης. «Οχι, ούτε να το συζητάς», ήταν η απάντηση που πήρε. «Ασε μην έχω τίποτα τρεχάματα...».

Σκεφτόμουν αυτή την εντυπωσιακή μετάλλαξη. Είναι δυνατόν εμείς οι Θεσσαλονικείς να συμμορφωθήκαμε μέσα σε λίγες μέρες; Δέκα χρόνια ισχύει ο αντικαπνιστικός νόμος και οι πάντες σχεδόν τον αγνοούσαν. Απολάμβανες το δείπνο σου σ' ένα εστιατόριο και ξαφνικά ο δι-

Ακούω από πολλούς για μειωμένη πελατεία λόγω του αντικαπνιστικού νόμου. Αν πράγματι ισχύει, είναι συγκυριακό. Δεν θα σταματήσουμε να βγαίνουμε και να διασκεδάσουμε. Θα προσαρμολογούμε.

πλανός σου άναβε τσιγάρο. Σπανίως σε ρωτούσαν αν σε πειράζει. Αφού έδινε το πράσινο φως ο ιδιοκτήτης, εσύ, ο άκαπνος πελάτης, ήσουν αδράτος, μόνο οι καπνίζοντες ήταν ορατοί.

Αλλά τώρα... οι καπνιστές έγιναν καπνός! Μόλις 11 πολίτες με τσιγάρο στο χέρι ξετρώπυσαν οι ελεγκτικές αρχές σε 603 υγειονομικού ενδιαφέροντος καταστήματα που επισκέφθηκαν στην Αθή-

να και στον Πειραιά, στις Σέρρες, στη Λάρισα, στην Πάτρα, στο Ρέθυμνο και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας. Είναι τα υψηλά πρόστιμα που φοβούνται πελάτες και ιδιοκτήτες; Ή μήπως η ποιινή αφαίρεσης άδειας σε περιπτώσεις επαναλαμβανόμενων παραβάσεων; Δεν είναι ούτε το ένα ούτε το άλλο. Δεν είναι ούτε η τηλεφωνική γραμμή που λειτουργεί όπου κάποιος μπορεί να καταγγείλει παραβάσεις. Το πιο σημαντικό απ' όλα, το πιο κρίσιμο για τη μεταστροφή που παρατηρείται σε ποσοστό το οποίο αγγίζει σχεδόν το 85% στα καταστήματα, είναι ότι υπήρξε ισχυρή πολιτική βούληση η οποία εκφράστηκε σε όλους τους τόνους και χωρίς παραφωνίες. Ήταν θέμα κεντρικής απόφασης και γι' αυτό συμμορφωθήκαμε.

Ακούω από πολλούς για πτώση της κατανάλωσης και μειωμένη πελατεία λόγω του αντικαπνιστικού. Αν πράγματι ισχύει κάτι τέτοιο, είναι συγκυριακό. Δεν θα σταματήσουμε να βγαίνουμε, να διασκεδάσουμε, να καταναλώνουμε. Θα προσαρμολογούμε.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Οι «νέοι κόσμοι που έρχονται»

Στο μακρύ ταξίδι της επιστροφής από την Ιαπωνία εκτός από τις ώρες που κοιμόμουν κατάκοπη, τις υπόλοιπες χαμογελούσα. Ανακαλούσα στιγμές και διαλόγους, κοιτούσα τις φωτογραφίες στο κινητό μου, ψιθύριζα σχόλια, σχεδόν μονολογούσα. Επέλεξα να ξαναδώ στη διάρκεια της πτήσης, στην οθόνη της θέσης μου, την ταινία της Σοφίας Κόπολα «Χαμένοι στη μετάφραση». Για τη μεταμορφωτική επίδραση της Ιαπωνίας πάνω σε έναν μεσέλικα δημοφιλή Αμερικανό ηθοποιό (Μπιλ Μάρεϊ) που γυρίζει εκεί ένα διαφημιστικό για ούισκι και σε μια νέα κοπέλα (Σκάρλετ Γιόχανσον), που συνοδεύει τον εργασιομανή φωτογράφο σύζυγό της στο Τόκιο. Δεν ήταν μόνο σενάριο μιας χιουμοριστικής ρομαντικής κομεντί αλλά και η ενέργεια και το μυστήριο που εκλύεται από το άγνωστο και ακατανόητο της πόλης, για τον δυτικό επισκέπτη.

Από την πρώτη κιόλας επαφή, ο επισκέπτης υποβάλλεται σε έναν οπτικό κλονισμό από μια άγνωστη «γλώσσα», από την παντοδυναμία των κωδικών που υπερσχύουν της συνομιλίας· από τις λεπτές κινήσεις και αποχρώσεις που επικυρώνουν τις συναντήσεις. Παράδειγμα: δε νοείται ραντεβού χωρίς ο Ιάπωνας να δώσει την επαγγελματική κάρτα του (carte de visite). Την παραδίδει, μάλιστα, όπως πρόσεξα, κρατώντας τη με τα δάκτυλα και των δύο χεριών του, και συνοδεύοντας τη σύσταση από την, απαραίτητη, υπόκλιση. Υπάρχει πάντα κάτι αδιαπέραστο στην επικοινωνία, μια απόσταση που δεν πρέπει κανείς να καλύψει. Ένα όριο, μαζί με την κίνηση που ποτέ δεν «ανοίγεται», παραμένει αθόρυβη, σε να φοράει ένα αδράτο γάντι.

Σε αυτήν την οκταήμερη παραμονή μου στο Τόκιο κυρίως, λίγες ώρες στο Κιότο και δύο ημέρες, περίπου, στην Οσάκα, με πρόσκληση του ιαπωνικού υπουργείου Εξωτερικών μέσω της ιαπωνικής πρεσβείας στην Αθήνα, αντιλήφθηκα πώς ο σεβασμός για τον «ξένο» φιλοξενοούμενο μπορεί να εκφράζεται χαμηλότατα, χωρίς μεγαλοστομίες, ότι για τη γνώριμία με τον ελληνικό πολιτισμό, τον οποίο οι Ιάπωνες υπολήπτονται, χρειάζεται προσπάθεια και συμμετοχή και από τη δική μας πλευρά. Σε αυτήν την επαφή με τις πολλές όψεις μιας πόλης - οικοδόσποινας των Ολυμπιακών Αγώνων του 2020, η πραγματικότητα εμφανίστηκε σα βεντάλια που κερδίζει το βλέμμα με την αρτιότητα των σχεδίων και της τεχνικής της. Δεν καλύπτει ούτε προστατεύει. Κινείται με γνώση, πειθαρχία, άσκηση σε έναν επαγγελματισμό που δύσκολα ανταλαμβάνεται ο δυτικός άνθρωπος. Οχι γιατί δεν εργάζεται κι εκείνος, αλλά γιατί δεν εργάζεται με τον ίδιο τρόπο.

Στην οκταήμερη δική μας περιπλάνηση σε πρόσωπα και τόπους, καθοριστικό ρόλο έπαιξαν: η λεπτότητα και η καλλιέργεια της διευθύντριας του Εθνικού Μουσείου Δυτικής Τέχνης Ακίκο Μαμπούτσι· η γενναιοδωρία και η ανεξάντλητη αγάπη για την Ελλάδα της καθηγήτριας του ιστορίας της τέχνης και πολιτισμού Μάσαο Κιντο· οι επίμονες προσπάθειες των επικεφαλής του συνδέσμου ελληνόιαπωνικής φιλίας να ενδυναμώσουν τη σχέση ανάμεσα στις δύο χώρες (με μικρή μάλλον ανταπόκριση από την ελληνική πλευρά). Όλοι και όλα, στα οποία θα αναφερθούμε εκτενώς στο προσεχές διάστημα, ήταν κρίκοι στην αλυσίδα μιας μοναδικής εμπειρίας. Με μία από τις κορυφαίες στιγμές της, την επίσκεψη στο δημοτικό σχολείο και στο δημαρχείο της πόλης Μισάτο, η οποία θα φιλοξενήσει, για τις προπονήσεις της, την ελληνική ολυμπιακή ομάδα. Εκεί όπου 200 περίπου παιδιά δημοτικού, μας υποδέχθηκαν κρατώντας και ανεμίζοντας ελληνικές σημαίες, φωνάζοντας εν χορώ την ελληνική λέξη που είχαν διδαχθεί: «Χαιρετέ». Την τόνιζαν στο «ε» και την πρόφεραν με μεγάλη χαρά και ενθουσιασμό.

Σε κάθε βήμα αυτού του ταξιδιού ήταν παρών και ένας χαρακτηριστικός συνοδός και μεταφραστής (από τα ιαπωνικά στα αγγλικά και αντίστροφα) ο Ατσούσι, πολύγλωσσος, ευρηματής και ακαταπόνητος.

Η προσπάθεια μιας χώρας αρκετά απομονωμένης επί χρόνια να ανοίξει στον κόσμο, με αφορμή και τους Ολυμπιακούς, μοιάζει με τελετουργία τσαγιού: προσεκτική, μεθοδευμένη, στοχευμένη, ξεδιπλώνει έναν πολιτισμό αιώνων που τρέφει μεγάλο σεβασμό για το παρελθόν και τους προγόνους, χωρίς να φοβάται το μέλλον. Όπως συνόψιζε και ένας από τους τίτλους των έργων στη μεγάλη έκθεση για το «Μέλλον και τις τέχνες» στο Mori Art Museum. Η ρομποτική, η αρχιτεκτονική, οι επιστήμες και οι πόλεις, συνθέταν την εικόνα των «νέων κόσμων που έρχονται».

Πετρούνια, θα μπορούσαμε να είμαστε όλοι

Η Teona Mitevska, σκηνοθέτρια της νικήτριας ταινίας «Υπάρχει Θεός, το όνομά της είναι Πετρούνια» των Lux μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η ταινία «Υπάρχει Θεός, το όνομά της είναι Πετρούνια» της Teona Mitevska (συμπαράγωγή Βόρειας Μακεδονίας, Βελγίου, Σλοβενίας, Κροατίας και Γαλλίας) είναι η νικήτρια ταινία των Κινηματογραφικών Βραβείων Lux, τα οποία απονέμονται για 13η χρονιά από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από ψηφοφορία των ευρωβουλευτών. Η ταινία αφηγείται την ιστορία μιας νεαρής άνεργης που πιάνει πρώτη τον σταυρό στα Θεοφάνεια, αποκτώντας ξαφνικά πρόσβαση σε μια θρησκευτική παράδοση που αφορούσε αποκλειστικά τους άντρες. Η σκηνοθέτρια της ταινίας Teona Mitevska, την οποία συνάντησα στο Στρασβούργο, μου είπε ότι δυστυχώς έχουμε λίγοι άνθρωποι στον κόσμο, όπως η Πετρούνια, η οποία αποφάσισε να παλέψει για την απελευθέρωσή της ουσιαστικά από τα δεσμά της υποτιθέμενης παράδοσης. Η σκηνοθέτρια δίνει μεγάλη σημασία στην αλληλεγγύη και τονίζει ότι από το κίνημα #MeToo τουλάχιστον μάθαμε ότι όλοι μαζί μπορούμε να τα καταφέρουμε καλύτερα.

Τα άλλα δύο υποψήφια φιλμ που έφτασαν στην τελική φάση το 2019 ήταν το ντοκιμαντέρ «Cold Case Hammarskjöld», του Δανού σκηνοθέτη Mads Brügger σε συμπαράγωγή Δανίας, Νορβηγίας, Σουηδίας, Βελγίου, και «Ο έκπτωτος» του Rodrigo Sorogoyen, μια γαλλο-ισπανική συμπαράγωγή.

–Υπάρχουν πολλές γυναίκες στην πατρίδας σας, όπως η ηρωίδα της

Πολλοί δεν συμφωνούν με το κίνημα #MeToo, ίσως επειδή δεν είναι αρκετά φιλοσοφικό, αλλά όλοι νομίζω ότι όλοι πρέπει να συμφωνήσουμε ότι μάθαμε κάτι από αυτό και αυτό είναι ότι όλοι μαζί είμαστε δυνατοί.

ταινίας σας, Πετρούνια;

–Δυστυχώς, δεν υπάρχουν πολλές. Βέβαια, δεν χρειάζεται να είναι μόνο γυναίκες, μπορεί να είναι άντρες, παιδιά. Γενικά, οποιοσδήποτε ψάχνει για δικαιοσύνη, διαμαρτύρεται για την αδικία, πολεμάει. Αυτό που αισθάνεται βαθιά η Πετρούνια δεν είναι τίποτα άλλο από το αίσθημα της αδικίας και πολεμάει για να βρει τη θέση της στην κοινωνία.

–**Η γυναικεία ανεργία και η πατριαρχία, πώς επιρεάζει την κοινωνία σας;**

–Πολύ ενδιαφέρουσα η ερώτησή σου. Στην ταινία μου υπάρχει μία σκηνή που παραπέμπει στο κίνημα #MeToo, αυτή η σκηνή που ο υπεύθυνος του εργοστασίου θωπεύει την Πετρούνια, που δείχνει την κουλτούρα των Βαλκανίων πάνω στο ζήτημα της σεξουαλικής παρενόχλησης. Το μήνυμά της σκηνής είναι ότι δεν πρέπει να υποκύψεις στις απαιτήσεις του κατεστημένου για να πετύχεις κάτι. Η Πετρούνια κάνει αυτό που νομίζει ότι χρειάζεται να γίνει για να πάρει τη δουλειά, επιτρέπει

Πώς θα φτιάξουμε για όλους ένα καλύτερο μέλλον αν δεν γνωρίζουμε ποιο είμαστε, από πού ερχόμαστε και πού θέλουμε να πάμε;, λέει η Teona Mitevska, σκηνοθέτρια της νικήτριας ταινίας των Lux 2019 στην «Κ».

δηλαδή στον προϊστάμενο, προς στιγμή τουλάχιστον, να την παρενοχλήσει. Ξέρεις, ακόμα και αν κάποια γυναίκα βρει δουλειά είναι πολύ δύσκολο να εξελιχθεί, ακόμα και ως πολιτικός ή στη βιομηχανία του σινεμά. Αυτό είναι ένα διεθνές πρόβλημα και φυσικά υπάρχει και στη χώρα μου, και μάλιστα κυρίως μεταξύ των νέων γενεών. Ειδικά εάν έχεις σπουδάσει κάτι διαφορετικό, ανεξαρτήτως φύλου, πέραν του μάρκετινγκ και των οικονομικών.

Κάτι που είναι τρομερό και δείχνει τον κόσμο που ζούμε. Πού είναι η φιλοσοφία, η κοινωνιολογία, η ιστορία. Πώς θα φτιάξουμε

για όλους ένα καλύτερο μέλλον αν δεν γνωρίζουμε ποιο είμαστε, από πού ερχόμαστε και πού θέλουμε να πάμε;

–**Αντιμετωπίζεται;**

–Αυτό είναι κάτι που πρέπει να συζητηθεί αρκετά διεξοδικά, και πρέπει να το αντιμετωπίσουμε βέβαια. Δυστυχώς, η ανθράπινη φύση κλίνει προς τον κομφορμισμό, δυσκολεύεται στο να επαναστατήσει, δυσκολεύομαστε πολλές φορές να διαφοροποιηθούμε από αυτό που μας έμαθε η κοινωνία να θέλουμε.

–**Στην ταινία σας είδα, εκτός από την Πετρούνια ακόμη τρεις χαρακτήρες και μοιάζει με κοινωνιολογικό πείραμα η ταινία σας. Σκιαγραφήσατε την κοινωνία της Βόρειας Μακεδονίας;**

–Είναι έτσι, ναι. Η Πετρούνια, έχοντας τη δύναμη της γνώσης, σπούδασε ιστορικός, τολμάει και τα βάζει με το σύστημα. Η μητέρα της Πετρούνια είναι εκείνη η γενιά γυναικών που έμαθε να αντιμετωπίζει τα πράγματα με έναν συγκεκριμένο τρόπο τα πράγματα, όπως έμαθε, δεν αμφισβητεί το σύστημα.

Η δημοσιογράφος μπήκε στην ιστορία πολύ σκόπιμα, είναι η γυναίκα που συνεχώς στην ταινία καθοδηγεί την Πετρούνια για το τι πρέπει να κάνει, ενόσω κρατείται στο αστυνομικό τμήμα, θέλω να δείξω την αλληλεγγύη που πρέπει να υπάρχει και τι μπορούμε να κάνουμε μαζί. Ξέρεις, Πολλοί δεν συμφωνούν με το κίνημα #MeToo, ίσως επειδή δεν είναι αρκετά φιλοσοφικό, αλλά όλοι νομίζω ότι όλοι πρέπει να συμφωνήσουμε ότι μάθαμε κάτι από αυτό

και αυτό είναι ότι όλοι μαζί είμαστε δυνατοί. Από την άλλη έχουμε και τη φίλη της που ακολουθεί το σύστημα, γιατί τη βολεύει. Είναι διαφορετικές γυναίκες με διαφορετικές ιστορίες και βλέψεις.

–**Ωστόσο, η οικογένεια της Πετρούνια, όπως τη δείχνετε στην ταινία σας, δεν είναι η τυπική βαλκανική πατριαρχική οικογένεια.**

–Η πατριαρχία υπάρχει όχι μόνο γιατί υπάρχουν οι άνδρες, αλλά δυστυχώς και οι γυναίκες πολλές φορές την τροφοδοτούν. Και η επιρροή του πατέρα της Πετρούνια φαίνεται ότι τη βοηθάει να απελευθερωθεί. Θεωρώ ότι ο φεμινισμός δεν μπορεί να υπάρχει χωρίς τη συνεργασία και των ανδρών. Ο φεμινισμός είναι για εμένα τουλάχιστον δικαιοσύνη και ισότητα για όλους. Ένας καλύτερος κόσμος για όλους.

–**Υπονοείται στην ταινία σας και το ζήτημα του εθνικισμού...**

–Ναι, αυτό το έκανα γιατί τα τελευταία δέκα χρόνια η κυβέρνηση μας μας δηλητηρίαζε με την ιστορία και με διάφορες ιστορικές ανοησίες. Η ιστορία θα πρέπει να χρησιμοποιείται όχι ως πολιτικό εργαλείο, αλλά με παραγωγικό τρόπο. Δεν κατάλαβα ποτέ γιατί η χώρα μου και η Ελλάδα έχασαν τόσα πολλά χρόνια. Να σου πω ότι αγαπώ πάρα πολύ την ιστορία.

–**Είναι η Πετρούνια μία κατά τύχη ηρωίδα;**

–Τίποτε δεν γίνεται τυχαία. Η Πετρούνια επέλεξε την ιστορία, ίσως να περίμενε την ευκαιρία της για να βρει τον αληθινό εαυτό της, να πει ποια είναι, και να αναζητήσει την αλήθεια της.

TO BEAUTIFUL PEOPLE RAPTOZIZAI

ΕΥΡΗΚΑ
Μακεδονίας

The Charity Show

5000€

10 κυρίες περπατούν για το «Κέντρο Προληπτικής Παιδιατρικής»

ΤΕΤΑΡΤΗ 4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
ΣΤΙΣ 20:00 ΣΤΟ RESIDENCE BY OCCHIO

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ
ANTREA KYRIAKOU | MARIA KORTZIA

CATWALKS BY
MARIA ARISTIDOU | ADRIANA PATSALOU | CHARIS TOPSHOP | ATTRATTIVO | SOHO AM PM BOUTIQUE

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΣΤΗΝ ΤΙΜΗ ΤΩΝ 20€
ΓΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ SPFMEDIA
ΤΗΛ: 22472472 ΚΑΙ TICKETHOUR.COM.CY

ΧΟΡΗΓΟΙ

Ο «πόλεμος στις πλατφόρμες» μόλις άρχισε

Πώς διαμορφώνεται ο χάρτης της νέας διαδικτυακής τηλεόρασης, ποιοι είναι οι βασικοί παίκτες, πώς θα επηρεαστεί το κοινό

Των **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**
και **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Τι κοινό έχουν οι εταιρείες που εμπορεύονται ρούχα και παπούτσια, κινητά τηλέφωνα και κινούμενα σχέδια; Θέλουν όλες να φτιάξουν ταινίες και σειρές. Μοιάζει με ανέκδοτο, αλλά τα τελευταία πέντε χρόνια τα χρήματα που έχουν επενδυθεί στην Αμερική σε εξαγορές και παραγωγή περιεχομένου ανέρχονται σε 650 δισεκατομμύρια δολάρια, σύμφωνα με τον Economist. Κανείς δεν γελάει τώρα.

Πριν από λίγες ημέρες, η Disney λάνσαρε τη νέα της υπη-

ρεσία, την πλατφόρμα Disney+, που μέσω streaming παρέχει πρόσβαση στη μεγάλη ψηφιακή βιβλιοθήκη της, από τον «Βασιλιά των λιονταριών» μέχρι τους «X-Men», τους «Σίμπσονς» αλλά και το «Mandalorian», μια νέα σειρά από τη saga του «Star Wars». Όλα αυτά στην (χαμηλή) τιμή των 6,99 δολαρίων, με παροχές οι οποίες ανταγωνίζονται ευθέως τα πακέτα που προσφέρει το Netflix.

Την πρωτοκαθεδρία της πλατφόρμας που προκάλεσε επανάσταση το 2011 απειλεί επίσης η υπηρεσία AppleTV+, ενώ στην αρένα του streaming έχουν πάρει θέση κι άλλοι παίκτες, όπως η AT&T με το HBO Max –την ακριβότερη πλατφόρμα μέχρι στιγμής–, η Amazon με το Prime και το CBS με το All

“
Το Netflix ξοδεύει κατά μέσον όρο 3 δισ. δολάρια τον χρόνο για πρόγραμμα και παραγωγές προκειμένου να προσελκύει συνδρομητές, ηθοποιούς και σκηνοθέτες.

Access. Ποιος θα αντέξει; Μέχρι τώρα το Netflix έπαιζε σε διπλό ταμπλό: αγόραζε τα δικαιώματα δημοφιλών σειρών και ταινιών και χρηματοδοτούσε δικές

του παραγωγές. Σταδιακά, όμως, οι παραγωγές με το λογότυπό του αυξάνονται, γίνονται διεθνείς και με οσκαρικές αξιώσεις. Η πλατφόρμα ξοδεύει κατά μέσον όρο περίπου 3 δισ. δολάρια τον χρόνο σε πρόγραμμα και ανάπτυξη προκειμένου να προσελκύει συνδρομητές, γνωστούς ηθοποιούς και σκηνοθέτες.

Ωστόσο, όπως αποκάλυψε τον περασμένο Οκτώβριο ο οικονομικός σύμβουλος και media strategist του Netflix, Σκοτ Λάζερσον, σε συνέδριο της Wall Street Journal, τα δύο πιο δημοφιλή προγράμματα της πλατφόρμας είναι «Τα Φιλαράκια» και το «The Office», τα οποία θα επιστρέψουν στο σπίτι τους, στο HBO Max και στη streaming υπηρεσία του NBC. Το ίδιο έγινε και με ταινίες που ανήκαν στην Disney.

Στην Ελλάδα, μόνο η Cosmote TV ετοιμάζεται να προσφέρει παρόμοιες υπηρεσίες («Κ», 22/11/2019), με το πρωτότυπο περιεχόμενό της να πωλείται με τον μήνα, την ημέρα ή τη θέαση μιας σειράς ή ενός αγώνα.

Είναι μάλλον βέβαιο ότι θα υπάρξει μια κινητικότητα στους συνδρομητές, που είναι το «άγιο δισκοπότηρο» για τις πλατφόρμες. Πόσοι, όμως, είναι αυτοί; Υπάρχει ένα ζήτημα εδώ, καθώς οι εταιρείες δεν τα πάνε και τόσο καλά με τη δημοσίευση στοιχείων και στατιστικών, όπως θα διαβάσετε παρακάτω.

Μέχρι τώρα, πάντως, οι χρήστες απολαμβάνουν ένα αρκετά καλό περιεχόμενο με ένα μικρό αντίτιμο. Ο ανταγωνισμός τους ευνοεί, αλλά ο κίνδυνος παραμο-

νεύει. Τα επόμενα χρόνια οι αδύναμοι κρίκοι θα απορροφηθούν από τους πιο δυνατούς και συνήθως τότε οι τιμές παίρνουν την ανιούσα. Θα μπορούν οι χρήστες να διακόψουν ή να μετακινούνται εύκολα ή θα δεσμεύονται οικονομικά, όπως γίνεται με τις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας;

Λέμε ότι το τοπίο στην οικιακή ψυχαγωγία άλλαξε, αλλά αυτό που περιγράφουμε είναι μόνο η αρχή. Όταν η ταχύτητα του Ιντερνετ αυξηθεί κι άλλο, τι εμποδίζει τα σπορ και τους αθλητικούς αγώνες να μεταπηδήσουν σε μια τέτοια πλατφόρμα; Το παιχνίδι τώρα αρχίζει.

NETFLIX

Παραμένει ο κυρίαρχος

Η πρώτη και απόλυτα κυρίαρχη διαδικτυακή πλατφόρμα είναι de facto το βαρύ πυροβολικό του streaming πολέμου. Με εκατοντάδες εκατομμύρια συνδρομητές σε ολόκληρο τον κόσμο και –το κυριότερο– μια πελώρια βάση πρωτότυπου υλικού, το Netflix υπολογίζεται πως δύσκολα θα χάσει την πρωτοκαθεδρία, ό,τι κι αν κάνουν οι υπόλοιποι. Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει πως θα μείνει άπραγο. Ήδη μέσα στον Νοέμβριο, μήνα... εγκαινίων για Apple TV+ και Disney+, το Netflix απάντησε, δόλου τυχαία, με μερικά δυνατά χαρτιά, όπως η νέα σεζόν του δημοφιλούς «The Crown» αλλά και ο πολυαναμενόμενος «Ιρλανδός» του Μάρτιν Σκορσέζε. Γενικότερα, από όσα προαναγγέλλονται περιμένουμε χιονοστιβάδα ορίτζιναλ υλικού μέσα στα επόμενα δύο χρόνια, με σκοπό κυρίως να καλυφθεί η απόλεια δημοφιλών σειρών (π.χ. «Friends», «The Office») που φεύγουν για άλλες πολιτείες.

Το τωρινό μεγάλο στοίχημα του Netflix, πάντως, δείχνει να είναι η καταξίωση στον χώρο της κινηματογραφικής βιομηχανίας-κοινωνίας. Από τον ονομιπισμό με τον οποίο το παραδοσιακό σινεμά αντιμετώπισε την πλατφόρμα τα πρώτα χρόνια, πέρυσι με το «Roma» έφτασε να διεκδικεί και να κάνει στο νήμα το Οσκαρ Καλύτερης Ταινίας. Το ίδιο θα επιχειρήσει να κάνει και φέτος με τον «Ιρλανδό», για τον οποίο μάλιστα λέγεται πως διέθεσε ένα πελώριο μπάτζετ και απόλυτη ελευθερία στον Μ. Σκορσέζε. Σε κάθε περίπτωση, το Netflix είναι εδώ για να μείνει. Προφανώς οι τελευταίες εξελίξεις θα του στερήσουν το (σχεδόν) μονοπώλιο που απολάμβανε τα τελευταία χρόνια, όμως το προβάδισμα που απέκτησε θα συνεχίσει να εξαργυρώνεται για καιρό ακόμη.

AMAZON PRIME

Το μεγάλο ποντάρισμα

Ο δεύτερος «παίκτης» που αντίληφθηκε επίσης νωρίς τη σημασία του streaming ήταν ο κολοσσός της Amazon. Η δική της πλατφόρμα δεν απέκτησε ποτέ την έκταση και την ποικιλία του μεγάλου ανταγωνιστή, ωστόσο έχει αρκετά εκατομμύρια συνδρομητών, κυρίως στην Αμερική. Μέσα στην τελευταία πενταετία έχει χρηματοδοτήσει αξιόλογες ταινίες, ωστόσο πλέον το αναμενόμενο περιεχόμενό της μπορεί να συνοψισθεί σε έναν μόνο τίτλο: «The Lord of the Rings». Ο κινηματογραφικά επιτυχημένος κόσμος του Τόλκιν μεταφέρεται στην τηλεόραση με πλουσιότατη παραγωγή, η οποία ξεκινά σύντομα γυρίσματα στη Νέα Ζηλανδία. Η ιστορία θα εξελισσεται αιώνες πριν από τα γεγονότα του «Αρχοντα», με τη γνώριμη όμως ατμόσφαιρα και τους κώδικες που αγάπησε το κοινό.

Όπως έγινε πρόσφατα γνωστό, μάλιστα, το Amazon Prime έδωσε ήδη το πράσινο φως για τη δημιουργία και δεύτερου κύκλου της σειράς, ο οποίος πιθανότατα θα ξεκινήσει να ετοιμάζεται ταυτόχρονα με τον πρώτο. Είναι εμφανές πως η πλατφόρμα έχει ποντάρει όλες τις μάρκες σε ένα μόνο σόου, με σκοπό να δημιουργήσει ένα φαινόμενο τύπου «Game of Thrones» που θα κυριαρχήσει τα επόμενα χρόνια. Αν, βέβαια, παρ' ελπίδα το σχέδιο αποτύχει, τότε μάλλον πάμε για φούντο...

HBO MAX

Λίγα, αλλά βαριά χαρτιά

Το κανάλι που μας έχει χαρίσει μερικά από τα ποιοτικότερα προγράμματα των τελευταίων δεκαετιών μπαίνει στη μάχη με σχετικά λίγα, αλλά πολύ δυνατά όπλα.

Ο Ντενί Βιλνέβ αναλαμβάνει να μεταφέρει στην οθόνη το θρυλικό «Dune», ένα πρίκουελ του «Game of Thrones» («House of Dragon») βρίσκεται ήδη στα σκαριά, ενώ σε κάποιες παραγωγές εμπλέκεται και ο Τζ. Τζ. Αμπραμς.

Αυτά μόνο για το ορίτζιναλ υλικό, στο οποίο θα πρέπει να προστεθεί και ο σπουδαίος κατάλογος που περιλαμβάνει τα «The Wire», «Big Bang Theory», «Φιλαράκια», «South Park», «The Sopranos» κ.ά.

Διόλου απίθανο το HBO Max να διεκδικήσει πραγματικά μεγάλο μερίδιο από την πίτα, ιδιαίτερα στην Αμερική. Η υπηρεσία ξεκινά τον προσεχή Μάιο.

CBS ALL ACCESS

Στροφή στο μέλλον

Το πρώτο από τα (πολύ) μεγάλα αμερικανικά δίκτυα που μπαίνει στον κόσμο της ιντερνετικής πλατφόρμας είναι το CBS. Καταλήγοντας προφανώς πως το μέλλον της οικιακής ψυχαγωγίας-ενημέρωσης βρίσκεται στο Διαδίκτυο, οι υπεύθυνοι του καναλιού αποφάσισαν να κάνουν το άνοιγμα, προσφέροντας ουσιαστικά όλες τις τηλεοπτικές εκπομπές, πλην κάποιων αθλητικών γεγονότων. Βασικό όπλο του CBS All Access θεωρείται η τηλεοπτική και κινηματογραφική ταινιοθήκη του «Star Trek», η οποία διατίθεται ολόκληρη με την προσθήκη και του καινούργιου «Star Trek: Discovery» αποκλειστικά για την πλατφόρμα. Το CBS, σε αντίθεση με άλλους, έχει συμπεριλάβει και διαφημίσεις στο βασικό του πακέτο, τις οποίες μπορείς βέβαια να ξεφορτωθείς με το ανάλογο αντίτιμο.

DISNEY+

Ποντάροντας στη νοσταλγία

Η πιο ισχυρή, μακράν, κινηματογραφική παραγωγός του κόσμου φιλοδοξεί να σκοράρει εξίσου και στο Διαδίκτυο. Θέλοντας (αρχικά) να ανταγωνιστεί την επίσης νεοφερμένη Apple, η Disney βασίζεται στο προφανές: την τεράστια βάση υλικού που διαθέτει έπειτα από δεκαετίες σινεμά. Κλασικά κινούμενα σχέδια, νέα ριμέικ αλλά και η μαγική τριπλέτα Marvel-Pixar-Star Wars αποτελούν περιπου χέγγυα επιτυχίας, μιας και ο συναισθηματικός τους δεσμός με το κοινό είναι ήδη πολύ γερά θεμελιωμένος.

Ειδικότερα για τον «Πόλεμο των Αστρων», η πλατφόρμα συμπεριλαμβάνει και την ολοκλήρωση σειρά «The Mandalorian», η οποία αποτελεί συνδυασμό κρίκο ανάμεσα στην ιστορία ενός κυνηγού κεφαλών, με όμορφα νοσταλγικό τρόπο που θυμίζει έντονα τις πιο κλασικές στιγμές του franchise.

Κλασικές είναι φυσικά και όλες οι σεζόν των αγαπημένων «Simpsons», οι οποίοι είναι μάλλον και ό,τι πιο... ακατάλληλο σε μια πλατφόρμα που απευθύνεται στα παιδιά. Η Disney έχει ήδη ξεκινήσει να προετοιμάζει ένα νέο πακέτο στο πιο νεανικό κοινό. Αυτό το τελευταίο, πάντως, περιμένει πως και πως το δεύτερο κύμα σειρών, που περιλαμβάνουν (προφανώς) νέες υπερηρωικές περιπέτειες.

APPLE TV+

Το πρώτο δείγμα είναι θετικό

Η τεχνολογική υπερδύναμη είναι ίσως η πιο αναπάντεχη προσθήκη στη λίστα των διαγωνιζόμενων για την προτίμηση του διαδικτυακού κοινού. Δίχως να έχει ουσιαστικά καμία εμπειρία στην παραγωγή πρωτότυπου περιεχομένου, ούτε ήδη υπάρχον υλικό, η Apple κλήθηκε να αγοράσει τα πάντα, επομένως χρειάστηκε προσεκτικές επιλογές. Μια τέτοια ήταν, από ό,τι δείχνει, αυτή του «The Morning Show», της τηλεοπτικής σειράς με πρωταγωνιστές τους Τζένιφερ Άνιστον, Ρίς Γουίδερσον και Στιβ Καρέλ, η οποία αποτελεί προμετωπίδα της νέας πλατφόρμας. Το καλογραμμένο σενάριο και ο πολύ σύγχρονος χαρακτήρας είναι στα υπέρ ενός σόου που μας ξενάγει στον πολυτάραχο χώρο των μίντια, αλλά και των κοινωνικών εξελίξεων του #MeToo, της κλιματικής αλλαγής κ.ο.κ. Δεν είναι, όμως, μόνο αυτό. Το λιγότερο προβεβλημένο αλλά αρκετά ενδιαφέρον «See» μάς ταξιδεύει σε ένα φανταστικό μέλλον, όπου η ανθρωπότητα έχει αποδεκατιστεί λόγω ενός τρομακτικού ιού. Αιώνες μετά, οι απόγονοι των επιζώντων είναι πια ολότελα τυφλοί, ενώ πολιτισμικά έχουμε επιστρέψει σε βάρβαρες εποχές. Ο Τζέισον Μορόα («Game of Thrones») πρωταγωνιστεί σε μια υποσχόμενη σειρά, η οποία μένει να δούμε τι μονοπάτια θα ακολουθήσει. Λέμε μένει, διότι τόσο το Apple TV+ όσο και το Disney+ μοιάζουν να μην υιοθετούν την τακτική του Netflix με την κυκλοφορία ολόκληρων τηλεοπτικών κύκλων μονομιάς. Αντιθέτως, προτιμούν μια ενδιάμεση μέθοδο διαθέτοντας αρχικά τα πρώτα 3-4 επεισόδια των νέων σειρών και συνεχίζοντας με το παραδοσιακό μοντέλο της εβδομαδιαίας κυκλοφορίας, που βοηθά στη δημιουργία περισσότερων κουβέντας γύρω τους.

Μουσική και χορός ξορκίζουν την ασκήμια

Ο Δημήτρης Φανής και μια επίλεκτη ομάδα μουσικών και χορευτών παρουσιάζουν την παράσταση «Το χαμόγελο της θλίψης»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Δημήτρης Φανής με επιλεκτική ομάδα μουσικών και χορευτών παρουσιάζουν μια πρωτότυπη παράσταση με «Το χαμόγελο» της Θάλινης. Στην παράσταση ο Δημήτρης θα φέρει κοντά δύο εντελώς διαφορετικά είδη μουσικής, που εμφανίστηκαν σχεδόν συγχρόνως στα τέλη του 19ου αιώνα με δύο διαφορετικές ορχήστρες, οι οποίες θα μας μεταφέρουν νοερά στον χρόνο και τους χώρους που γεννήθηκαν το ρεμπέτικο και το ταγκό. Ο Δημήτρης λέει για τα δύο αυτά είδη ότι τόσο το ρεμπέτικο όσο και το ταγκό γεννήθηκαν για να εκφράσουν τα απειλημένα αισθήματα των απόκληρων της κοινωνίας, «Η μουσική και ο χορός ανέκαθεν αποτελούσε αυτή τη στιγμιαία ανάσωση ευτυχίας. Η ομορφιά που ξεριζώνει την ασχήμια».

–Δημήτρη, πώς συνταιριάζεις το ταγκό με το ρεμπέτικο;

—Είναι ξεκάθαρο ότι μιλάμε για δύο ετερόκλητες μουσικές, οι οποίες δεν έχουν καμία σχέση μεταξύ τους, τουλάχιστον μουσικολογικά. Από την άλλη, μελετώντας τα δύο αυτά μουσικά είδη αντιλαμβανόμαστε ότι υπάρχει μια πανομοιότυπη κοινωνιολογική βάση. Το ρεμπέτικο και το ταγκό δημιουργήθηκαν από μετανάστες και πρόσφυγες, οι οποίοι κατοικούσαν γύρω από τα δύο μεγάλα λιμάνια. του Πειραιά και του Μπουένος Άιρες αντίστοιχα, αναζητώντας μια καλύτερη τύχη. Περιφρονημένοι, κυνηγημένοι, φτωχοί, ακαδημαϊκά αμόρφωτοι, ενίοτε παράνομοι άνθρωποι, μονίμως μπλεγγόμενοι

Στόχος σε κάθε περίπτωση είναι παρουσιάζουμε παραστάσεις ολοκληρωμένες και καλαίσθητες χωρίς εκπτώσεις και συμβιβασμούς.

με τα ναρκωτικά, τα στοιχήματα, τους φόνους και την πορνεία. Επιπλέον η νέα διαβολική τύχη, θέλει και τις δύο μουσικές να ξεκινούν την ίδια χρονική περίοδο. Μιλάμε δηλαδή για τα τέλη του 19ου αιώνα. Όλα αυτά αποτέλεσαν το κίνητρο για να ασχοληθώ και να αποτομμήσω αυτό το πολύ ενδιαφέρον μουσικό πάντρεμα.

–Το ταγκό μοιάζει να είναι κάτι
το εκλεπτυσμένο, σε αντίθεση με
τον τραχύ ήχο του ρεμπέτικου:

—Αυτό είναι σωστό! Αν και κα-
λό είναι να γνωρίζουμε ότι το τα-
κό στην πρώτη του περίοδο δεν
είχε αυτόν τον έντονο ερωτισμό
που όλοι γνωρίζουμε. Αυτό γιατί
απορρέει κυρίως από ζευγάρια
αυθεντά. Οι κοινωνικές συμβάσεις
της εποχής αλλά και ο αντρικός
υπερηλπιτισμός δεν επέτρεπαν
στη γυναίκα να συμμετέχει στον
χορό. Η χορογραφία έμοιαζε πε-
ρισσότερο με μονομαχία μεταξύ
δύο ανδρών, η οποία συνήθως τε-
λείωνε με έναν συμβολικό θάνατο,
για τα μάτια μιας γυναίκας. Αργό-
τερα βεβαίως αυτή η παραξενιά
διορθώθηκε.

—«Το χαμόγελο της θλίψης», μοιάζει τίτλος ποιητικής συλλογής, πώς τον εμπνεύστηκες;

—Τόσο το ρεμπέτικο όσο και το ταγκό γεννήθηκαν για να εκφρά-

«Η μουσική και ο χορός ανέκαθεν αποτελούσε αυτή τη στιγμιαία ανάσα ευτυχίας. Η ομορφιά που ξορκίζει την ασκήμια», λέει ο Δημήτρης Φανής.

σουν τα απελπισμένα αισθήματα των απόκληρων της κοινωνίας. Μέσα απ' αυτή τη λυτρωτική διαδικασία οι άνθρωποι κατάφεραν να παραμείνουν αισιόδοξοι, πως η ζωή τους θα γίνει καλύτερη. Η μουσική και ο χορός ανέκαθεν αποτελούσε αυτή τη στιγμιαία ανάσα ευτυχίας. Η ομορφιά που ξερχίζει την ασκίμα.

—Στην παράσταση θα συνυπάρξουν δύο διαφορετικές ορχή-

στρες, για ακόμη μία φορά κυβερνάς μεγάλη καράβια. Δεν σε φοβίζουν τέτοια ταξίδια;

—Οι ναυτικοί γοντεύονται από τη μαγευτική ομορφιά και την απεραντότητα της θάλασσας. Δεν μπορείς να τη δαμάσεις, αγναντεύοντάς την από τη στεριά. Πρέπει να αναμετρηθείς μαζί της, να παλέξεις με τα θεριά της. Σ' αυτή τη λογική κινούμαι και λειτουργώ. Στόχος σε κάθε

περίπτωση είναι παρουσιάζουμε παραστάσεις ολοκληρωμένες και καλίσθηντες χωρίς εκπτώσεις και συμβιβασμούς.

–Γιατί νομίζεις ότι το ρεμπέτικο σήμερα γοντεύει ακόμα;

–Τι να 'ναι άραγε αυτό που μεταμορφώνει τη θλίψη σε χαρά κάθε φορά που αντιλαμβάνω γλυκόχαρα του μπουζουκιού τα τέλια; Γιατί στο κάλεσμα του ήκου αυτού σώματα και ψυχές αναρριγούνται και συγκλονίζονται; Το ρεμπέτικο είναι συγχρόνως η ιστορία και τα μέλλον του λαού μας. Είναι το ιερό κομμάτι της ψυχής μας. Και κάθε φορά που φέρνουμε μια βόλτα υπό τους ήχους ενός ρεμπέτικου τραγουδιού αισθανόμαστε ότι ζαναγεννιόμαστε. Αψιφούμε κάθε σύμβαση, κάθε περιορισμό, κάθε συνθήκη. Είμαστε ελεύθεροι.

—Συνεργάζεσαι και πάλι με νέους καλλιτέχνες, τι παίρνεις από αυτές τις συνεργασίες;

—Το βέβαιον είναι ότι πρόκειται για μια σχέση δούλου και λαβειν. Κάτι θα κερδίσω από τη συνεργασία μου μ' αυτούς και αντίστοιχα αυτοί κάτι θα αποκομίσουν από την επαφή τους με τη δική μου δουλειά. Κυρίως, όμως, ισχύει ότι οι νεότεροι άνθρωποι κουβαλούν έναν ζήλευτο αυθορμητισμό και μια διάθεση να δοκιμάσουν και να δοκιμαστούν, καμιά φορά αφηφώντας το ρίσκο που μπορεί να εμπεριέχεται σ' ένα εγχείρημα. Κάτι που οι μεγαλύτεροι σε ηλικία και πιο έμπειροι θέλουν ή προσπαθούν να αποφυγούν. Εγώ, λοιπόν, κρατώ αυτό από τις συνεργασίες μου. Σε τούτο το αέναο κυνήγι της ουτοπίας, χρειάζεται και πρέπει να παραμένουμε αυθόρμητοι και ατρόμητοι. Μόνο έτσι μπορείς

να κερδίσεις τις μάχες και να κατακτήσεις καινούργιες κορυφές.

Έλλειψη οράματος

—Είναι το κοινό σήμερα μουσικά διψασμένο ή αρκείται σε επανεκτελέσεις;

—Ο κόσμος σήμερα δεν θα έλεγε ότι «διψά» για κάτι συγκεκριμένο. Αλλά αν υποθέσουμε ότι έχουμε ένα διψασμένο κοινό, τότε σίγουρα το «νερό» που θα του προσφέρουμε θα πρέπει να είναι καθαρό και κρυστάλλινο και όχι μολυσμένο. Νερό που θα τον ανα-
νεώσει και θα τον βοηθήσει να αναπτύξει το πνεύμα του, την κρίση του, τον πολιτισμό του.

—Τι νιώθεις ότι λείπει σήμερα από τη μουσική; Εγώ θα έλεγα η τόλμη για νέα πράγματα.

—Θα συμφωνήσω και θα προσθέσω την έλλειψη οράματος. Ενός συλλογικού οράματος. Που θα μας βγάλει έξω από την στασιμότητα, την επανδληψη, τον συμβιβασμό και την κακογουστιά. Αυτό που θα σηματοδοτήσει την πρόοδο και την εξέλιξη της μουσικής, αλλά και της τέχνης γενικότερα.

—Το τελευταίο διάστημα ασχολείσαι αρκετά με μουσικο-θεατρικές παραστάσεις, γιατί;

—Είναι μια προσωπική ανάγκη να παραμείνω δημιουργικός μέσα στην τέχνη που υπηρετώ. Είναι μια προσπάθεια να διευρύνω την καλλιτεχνική μου σκέψη και δράση. Είναι εν πάση περιπτώσει μια εξελικτική διαδικασία την οποία αγαπώ γιατί με κάνει καλύτερο.

 «Το χαμόγελο της θλίψης»,
Δημοτικό Θέατρο Λατσιών.
Σάββατο 14 Δεκεμβρίου, 8:30 μ.μ.

must20
TWENTY YEARS OF STYLE

must
2019
THE GOOD,
THE BAD &
THE UGLY
ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ
ANDREW
ΤΑ ΔΡΑΜΑΤΑ
ΚΑΙ Η ΠΙΣΤΗ
ΤΟΜΙΑ
ΣΙΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
MAKEOVER
UNDER €170
6 ΜΟΤΕΣ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΣ ΓΟΡΕΣ
ΔΟΚΙΜΟΥΝΤΕ
ΝΑ ΜΑΝΤΕ
LET'S
FACE IT
ΑΝ ΓΡΗΓΟΡΑ
ΤΑ ΤΕΡΑΤΑ
ΕΡΧΟΝΤΑΙ
ΦΕΤΟΣ Η ΘΑΛΥΚΟΤΗΤΑ
ΚΤΥΠΑ ΚΟΚΚΙΝΟ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019

SPP
MEDIA

f LIKE
t FOLLOW
You Tube WATCH
i FOLLOW

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

Μουσικός θησαυρός

Ενώ το γρηγοριανό μέλος ακούγεται σήμερα στην Ευρώπη μόνο σε μετρημένα στα δάχτυλα καθολικά μοναστήρια, η βυζαντινή μουσική αντίθετα ψάλλεται καθημερινά στους ορθόδοξους ναούς.

«Πατριαρχικά Μουσικά Αρχεία. Ζωντανές ηχογραφήσεις (1956-1966)», ένα εξαιρετικό έργο 15 ψηφιακών δίσκων.

συνεχίζεται αδιάκοπη μέχρι τον τελευταίο Ρωμιο πρωτοψάλτη, για τριάντα ολόκληρα χρόνια, Λεωνίδα Αστέρη (1985-2015), αλλά και, λαβωμένη, μέχρι σήμερα.

Ονομάζουμε όλοι την εκκλησιαστική μουσική μας βυζαντινή και νομίζουν οι περισσότεροι ότι πρόκειται για τη μουσική που έψελναν στην Αγία Σοφία. Η λεγόμενη βυζαντινή μουσική είναι νεοελληνική μουσική. Μεγάλη τομή στην ιστορία της ήταν η μεταρρύθμιση του 1814 με την εισαγωγή της νέας σημειογραφίας και, ταυτόχρονα, μεθόδου διδασκαλίας, έργο των Τριών Δασκάλων, Χρυσάνθου του εκ Μαδύτων, Γρηγορίου Πρωτοψάλτου και Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος.

Χάρis στο έργο τους μπορούμε και ψάλλουμε σήμερα στους ναούς μας όσα ψάλλουμε. Δύο είναι τα κεντρικά σημεία, όπως τονίζει ο Μανόλης Χατζηγιακουμής, της μεγάλης αυτής μεταρρύθμισης: το «Θεωρητικό Μέγα της Μουσικής» του Χρυσάνθου (γράφτηκε μεταξύ 1811 και 1814, αλλά τυπώθηκε το 1832 στην Τεργεστή) και οι μεταγραφές των παλαιών μελών, των γραμμένων δηλαδή στην παλαιά γραφή, από

τον Γρηγόριο και κυρίως από τον Χουρμούζιο στη νέα παρασημαντική. Πρόκειται για χιλιάδες ιδιόγραφες σελίδες μεταγραφών στη Νέα Μέθοδο όλων ουσιαστικά των μελών που είχαν διασωθεί από τους προ της Αλώσεως χρόνους μέχρι τις μέρες τους. Έχει σημασία να τονίσουμε ότι το τεράστιο αυτό μεταρρυθμιστικό έργο υιοθετήθηκε και επιβλήθηκε από το ίδιο το Πατριαρχείο (Προκήρυξη του 1815) και εμπεδώθηκε με την απαρχή λίγο αργότερα (1820) της εκκλησιαστικής μουσικής τυπογραφίας.

Η εκκλησιαστική μουσική μας θεωρείται από τους περισσότερους ανώνυμο οικοδόμημα. Μέγα λάθος: έχει συνθέτες, που άφησαν γραπτό έργο, και που διαμόρφωναν και αναδιαμόρφωναν αυτή τη μουσική παράδοση. Πέρα από τους κορυφαίους Θεοφάνη Καρύκη, Χρυσάφη τον νέο, Γερμανό Νέων Πατράν, Μπαλασίο ιερέα, Πέτρο Μπερεκέτη, Πέτρο Πελοποννήσιο, Ιάκωβο Πρωτοψάλτη, υπήρξαν και δεκάδες άλλοι. Όλοι αυτοί ήταν ψάλτες και συνθέτες. Και οι περισσότεροι άλλωστε πατριαρχικοί ψάλτες που ακούμε στο έργο το οποίο παρουσιάζουμε ήταν οι ίδιοι και συνθέτες, κατεξοχήν ο Πρίγγος. Περιορίζομαστε εδώ στο Πατριαρχείο, αλλά ας μη θεωρηθεί ότι μόνο εκεί υπάρχουν μεγάλοι ψάλτες και μουσικοί: και στον Άγιον Όρος ανθεί η μουσική, κατά την ίδια περίοδο (1453-1820), με κορυφαίο ίσως εκπρόσωπό της, τον Δαμιανό Βατο-

πεινιό (17ος αι.). Οι περισσότεροι από αυτούς τους ψάλτες και συνθέτες ήταν γνώστες και της άλλης μουσικής, της κοσμικής, της «εξωτερικής», όπως την έλεγαν, της ανατολικής εν προκειμένω.

Ο λόγος που γίνεται εδώ για χειρόγραφα και για βιβλία δεν πρέπει να οδηγήσει τον αναγνώστη να παραθεωρήσει ότι πρόκειται για μουσική προφορική. Αυτή ακριβώς η προφορικότητα διέσωσε και τους κύριους άξονες της μουσικής παράδοσης της προγενέστερης από τη μεταρρύθμιση του 1814. Ο τρόπος με τον οποίο ψάλλονται όλα αυτά τα μέλη μαθαίνονται διά της ακοής πάνω στο στασίδι. Οι παιδικές φωνές που ακούμε να κανοναρχούν, να ισοκρατούν, να συμπάλλουν δεν είναι μόνο ένα εξάισιο μουσικό στολίδι στα cd αυτά, αλλά και ζωντανή μαρτυρία για το πού και πώς μαθαίνεται η ψαλτική.

Η βυζαντινή μουσική και το γρηγοριανό μέλος είναι οι δύο μεγάλες λατρευτικές μουσικές δημιουργίες της χριστιανικής Ευρώπης. Ενώ το γρηγοριανό μέλος ακούγεται σήμερα στην Ευρώπη μόνο σε μετρημένα στα δάχτυλα καθολικά μοναστήρια, η βυζαντινή μουσική αντίθετα ψάλλεται καθημερινά στους ορθόδοξους ναούς. Αφησα έξω από τη συζήτηση το κατά πόσον η μουσική αυτή υπηρετεί τη λογική λειτουργία της Εκκλησίας, κυρίως κατά τη θεία λειτουργία, ή αυτονομείται και την επισκιάζει. Ο λόγος σήμερα ήταν μόνο για μουσική.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΟΚΟΤΑ

Η Μαριάννα Κόκοτα γεννήθηκε και ζει στην Αθήνα. Σπούδασε παιδαγωγικά στα Ιωάννινα και στο Λονδίνο. Εξειδικεύθηκε στα ανθρώπινα δικαιώματα και στις κοινωνικές διακρίσεις, καθώς και στο θεατρικό παιχνίδι. «Τα δεδομένα μου» είναι η πρώτη της ποιητική συλλογή και κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Μελάνι.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Τα «Επιστολές στην αδελφή του Ιωάννα, 1934-1939», του Γιώργου Σεφέρη, «Να τελειώνουμε με τον Εντν Μπέλγκελ», του Εντουαρ Λουί, «Αυτό ήταν η ζωή. Τότε άλλη μία φορά», του Ιβριν Γιάλομ, «Πάρα πολλή ευτυχία», της Άλις Μονρόε, «Τα ανείπωτα», της Ελευθερίας Παναγιωτοπούλου.

Ποιος ήρωας/ηρώida λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο Ντιν Μοριάρτι από το «On The Road» του Τζακ Κέρουακ, για την απέραντη περιπλάνηση του και σώματος και την αίσθηση ελευθερίας σπάζοντας τα κοινωνικά ταμπού.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζωντες και τεθνεώτες;
Τον Τίτο Πατρίκιο, τον Κωνσταντίνο Καβάφη, την Μαρία Πολυδούρη και τη Σιλβία Πλαθ. Ο στοχασμός και η εξομολογητική τους γραφή έχουν καταπραΰνει πολλές αγωνίες μου. Τους οφείλω

ένα ωραίο δείπνο σε έναν ήσυχο κήπο.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Ολοκληρώνοντας την τριλογία του Θέμελη, ανακαλύπτω για άλλη μία φορά τον τρόπο που η Ιστορία συνδέεται με τις ατομικές επιλογές. Υπάρχει πλήρης συνάφεια και αυτό σίγουρα παρηγορεί τα «μοιραία» λάθη, μπατώνει όμως την προσωπική προσπάθεια.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Το «Ευτυχισμένες μέρες» του Μπέκετ. Η πραγματικότητα της Γουίνι είναι ο εφιάλτης που με κινητοποιεί να δρω.
Το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Την «Αμοργό» του Νίκου Γκάτσου. Μου υπενθυμίζει τη φευγαλέα όμορφη και μοναδική μας ζωή.

Έχετε Facebook, Twitter κ.τ.λ.; Βοηθάει τη συγγραφή, την προώθηση ενός συγγραφέα;
Για τη συγγραφή προσφέρουν ιδέες και υλικό, ενώ αφαιρούν τον χρόνο και τη συγκέντρωση. Σίγουρα βοηθούν στην προώθηση ενός συγγραφέα και αυτό δικαιώνει την ενασχόλησή μας με αυτά.

Τι θα βρει κανείς στα «Δεδομένα» σας;
Οικειότητα και συμπόνια για όσα βιώνουμε και ντρεπόμαστε να παραδεχθούμε. Αγωνία για τα δεδομένα της ζωής μας, που πλέον δεν είναι σταθερά σε κανένα επίπεδο. Συμφιλίωση με τα όνειρά μας, που δικαιούνται να υπάρχουν σε όποιο ασταθές περιβάλλον.

Στο βιογραφικό σας αναφέρετε ότι υποστηρίζετε «την ωραία εκδοχή των ανθρώπων». Ποια είναι αυτή;
Αυτή που αναδύεται κάθε φορά που το σώμα, το μυαλό και η ψυχή επιλέγουν δυσκολότερα μονοπάτια: προτιμούν να ακούσουν από το να μιλήσουν, προτιμούν να συμφωνήσουν επιμέρους και να γεφυρώσουν δημιουργικά τις διαφωνίες, προτιμούν να συναισθανθούν από το να κρίνουν.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ

Η λογοτεχνία του τραύματος

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΙΤΣΕΤΙΔΗΣ
Μακριά από το ποτάμι
εκδ. Καστανιώτη, σελ. 153

Η διηγηματογραφική συλλογή του Δημήτρη Πίτσετιδη (1940-2017) πρέπει να είναι ένα από τα τελευταία έργα Ελλήνων πεζογράφων που υπήρξαν (έστω και σε παιδική ηλικία) μάρτυρες της απάιας βίας των Γερμανών στην Κατοχή και των συγκρούσεων του ελληνικού εμφυλίου. Την αναπλάθει τουλάχιστον στα μισά από τα 21 διηγήματα της συλλογής που κυκλοφόρησε δύο χρόνια μετά τον θάνατό του. Η Λακωνία, από όπου κατάγεται, υπήρξε θύμα άγριων γερμανικών αντιποιών επί του άμακου πληθυσμού στη διάρκεια του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα και στον Εμφύλιο υπήρξε θέατρο ιδιαίτερα αιματηρών συμπολοκών ανάμεσα στους αριστερούς αντάρτες και στις δυνάμεις του εθνικού στρατού.

Ο Σπαρτιάτης συγγραφέας υπήρξε διηγηματογράφος της χαμηλής φωνής. Με φρόση λιτά και ουδέτερο τόνο, υπό διαρκή συναισθηματικό περιορισμό και αυστηρό συγκινησιακό έλεγχο, υποβάλλει μιαν ένταση, καθώς στις περισσότερες περιπτώσεις ο πρωτοπρόσωπος αφηγητής ανακαλεί αναμνή-

σεις από την παιδική και άγουρη εφηβική ηλικία. Αποθηριωμένοι άνθρωποι, αναιτιοί φόνοι, ύπουλες ενέδρες, προδοτικοί καφιέδες, μαυροσκοιφίδες που επιτίθενται, διαπόμπευση γερμανόφιλων συνεργατών, αντάρτες που δεν παραδίδονται. Και ανάμεσα, δολοφονίες για ξεκαθάρισμα λογαριασμών, τρομοκρατία, βιολογία, έξυλο. Και οι περιπέτειες δεν τελειώνουν. Οι πόλεμοι περνούν, μένει όμως η τρομοκρατία των νικητών μαζί με τη μετανάστευση. Οι άνθρωποι ξεγυμνούνται σε πολύ μακρινούς τόπους –Καναδά, Αμερική, Αυστραλία– και η ελληνική επαρχία θλιβερά ερημώνει.

Ο Δημήτρης Πίτσετιδης υπήρξε ο πρώτος από τους μεταπολιτευτικούς πεζογράφους που επανέφερε στη διάρκεια της δεκαετίας του '80 τη θεματολογία της εμπόλεμης βίας στις διηγηματογραφικές συλλογές «Δώδεκα στο διάγραμμα» (1986) και «Το παιχνίδι» (1991). Ακολούθησαν ο Βασίλης Γκουρογιάννης με το «Ασπινόχορτο ανθίζει» (1992)

και ο Τάσος Χατζητάτσος με τους «Έντεκα σικελικούς εσπερινούς» (1997). Τα έργα τους φάνηκαν τότε κάπως εκτός μόδας. Τι ήθελαν και ζωντανεύαν περιπέτειες που η ελληνική ζωή είχε αφήσει πολλά χρόνια πίσω; Ποιο το νόημα να ξαναθυμόμαστε ιστορίες που έμοιαζαν ξεχασμένες; Η διηγηματογραφία του Δημήτρη Πίτσετιδη ήταν, ωστόσο, εκείνη που εγκαινίασε την πεζογραφία που έμελλε αργότερα να γνωρίσει μεγάλη δόξα στην ευρωπαϊκή ήπειρο ως η «λογοτεχνία του τραύματος».

Διότι στα τέλη του 20ού αιώνα έγινε κατανοητό πως οι πληγές που άφησαν πίσω τους η ευρωπαϊκή και η εθνική βία δεν επούλθηκαν. Και δεν αφορούσε μονάχα όσους έζησαν τα απάια γεγονότα, αλλά και τα παιδιά και τα εγγόνια τους. Διότι, έχοντας αποθηκεύσει στη μνήμη το άγχος και τη θλίψη των γονιών τους, τα παιδιά κατέληξαν να υιοθετήσουν τα συναισθήματά τους. Με αποτέλεσμα οι απόγονοι όσων επέζησαν από τις εξολοθρευτικές

συγκρούσεις και δεν μίλησαν ποτέ γι' αυτές, να συνδέονται τόσο στενά με τις αναμνήσεις θυμάτων και θυτών, ώστε σε ακραίες περιπτώσεις να αποκτούν και οι ίδιοι κάτι σαν μνήμη των απάιασιν συμβάντων. Επρόκειτο για τραυματικές εμπειρίες που προηγήθηκαν της γέννησης, μεταδόθηκαν όμως με τόση ενάργεια και ένταση, ώστε να φαίνονται ως αν πρωτογενείς αναμνήσεις, γι' αυτό και ονομάστηκαν κληροδοτημένη μνήμη, προσθετική μνήμη, απύουσα μνήμη, βηνημένη μνήμη, μνήμη της στάχτης – ή αλλιώς μεταμνήμη. Όμως, δεν ήταν μόνον τα παιδιά των επιζώντων που απέκτησαν κληροδοτημένη μνήμη, αλλά και οι συνομήλικοί τους, καθώς οι καταστροφικές ιστορίες μεταβιβάζονται και μέσω της κουλτούρας, και αναμεταφραζόμενες σε συλλογική εμπειρία μετατρέπονται σε πολιτικό τραύμα. Η ελληνική «λογοτεχνία του τραύματος» άνηψε στις δεκαετίες του 2000 και του 2010 σε πολυάριθμα κείμενα των Δ. Νόλλα, Μ. Δούκα, Ν. Δαβέττα, Β. Τσιαμπούση, Μ. Φάις, Β. Μπούτου, Ελ. Χουζούρη, Μ. Πολιτοπούλου, Ηλ. Μαγκλίνη, Κ. Χαριπαντίδη, Χ.Α. Χωμενίδη, Θ. Σκουρμπέλου, Κ. Καβανόζη, Κ. Ακρίβου, Κ. Βούλγαρη, Λ. Μαυρόπουλου, Μ. Γαβαλά κ.ά.

Πρώτα σε πωλήσεις

Δοκίμια, λευκώματα, βιογραφίες

1 «1940-1941: Ο πόλεμος των Ελλήνων»
του Θάνου Βερέμη (Μεταίχιμο)

2 «20 βήματα μπροστά»
του Χόρχε Μπουκάι (Opera)

3 «Το κλαμπ των 5 π.μ.»
του Ρόμπιν Σάρμα (Διόπτρα)

4 «Η τελευταία μπλόφα»
των Ελένης Βαρβιτσιώτη, Βικτώριας Δενδρινού (Παπαδόπουλος)

5 «Μικροί δρόμοι της Αθήνας»
του Νίκου Βατόπουλου (Μεταίχιμο)

Λογοτεχνία

1 «Είμαι όσα έχω ξεχάσει»
του Ηλία Μαγκλίνη (Μεταίχιμο)

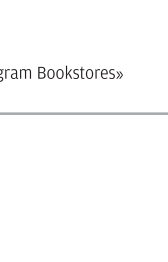
2 «Οι ρετινές του βασιλιά»
του Ισίδωρου Ζουργού (Πατάκης)

3 «Όσοι αγαπιούνται»
της Βικτόρια Χίσλοπ (Ψυχογιός)

4 «13»
του Στιβ Κάβανα (Διόπτρα)

5 «Οι Μάγισσες της Αγίας Πετρούπολης»
της Ιμωγκέν Εντουαρντς - Τζόουνς (Διόπτρα)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία «Monogram Bookstores» (Χολαργός, Μελίσσια, Κηφισιά, Αγία Παρασκευή)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Για την Τζέσι Νόρμαν

Στη Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης έγινε το μουσικό μνημόσυνο για την Τζέσι Νόρμαν, με συμμετοχή φίλων, συγγενών και συναδέλφων που αφηγήθηκαν αναμνήσεις τους. Το μουσικό μνημόσυνο είχε σπιρίτσουαλ και τραγούδια του Γιόχαν Στράους, μια τελετή μνήμης και αγάπης. Ελάχιστοι τυγχάνουν μιας τόσο μεγάλης τιμής. Στο παρελθόν, αντίστοιχα μουσικά μνημόσυνα είχαν γίνει για τον Ενρίκο Καρούζο, τον Λουτσάνο Παβαρότι και την Μπέβερλι Σιλς.

ΒΕΡΟΛΙΝΟ

Φωτογραφίες του Ρίχτερ

Η συλλογή του Τόμας Ολμπριχτ στο Βερολίνο είναι από τις μεγαλύτερες στον κόσμο με έμφαση στη σύγχρονη φωτογραφία. Στεγάζεται σε έναν σχετικά νέο χώρο στο Μίτε του Βερολίνου, σε ένα μουσείο με λευκούς τοίχους που έχει το όνομα με Collectors Room. Εκεί, και έως τα τέλη Ιανουαρίου, παρουσιάζεται μια μεγάλη έκθεση φωτογραφίας του κορυφαίου Γερμανού φωτογράφου Γκέρχαρντ Ρίχτερ. Στη συλλογή Ολμπριχτ υπάρχει το έργο του Ρίχτερ σχεδόν πλήρες.

ΠΑΡΙΣΙ

Το πέρασμα στη νέα τέχνη

Αφιέρωμα στην επίδραση του λογοτέχνη και τεχνοκριτικού μεγάλου επιρροής Ζορίς-Καρλ Ισμάν (1848-1907) οργανώνει το Μουσείο Ορσέ στο Παρίσι με έκθεση έργων τέχνης που συμβολίζουν το πέρασμα από την ακαδημαϊκή στη νέα τέχνη, με έμφαση στα ιμπρεσιονιστικά και μεταϊμπρεσιονιστικά ρεύματα. Ο Ισμάν ήταν πολέμιος της ακαδημαϊκής τέχνης και της εξουσίας των Salons, ανακάλυψε τον Ντεγκά και υποστήριξε πολλούς καλλιτέχνες (στη φωτογραφία, έργο του Τζοβάνι Μπολντίνι).

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Τα σχέδια της Vija Celmins

Στο εντυπωσιακό, μοντέρνο Breuer Building, στη λεωφόρο Μάντινσον, και προτού το Μητροπολιτικό Μουσείο το παραδώσει στη Frick Collection, υπάρχει το δέλεαρ της έκθεσης έργων μιας σπουδαίας καλλιτέχνιδος, της Λετονής Βίγια Τσέλμιν. Είναι αναδρομική έκθεση σε συνεργασία με το Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης του Σαν Φρανσίσκο, που αποκαλύπτει τα εξάιρετα φωτορεαλιστικά σχέδια με μολύβι με ουρανούς και κύματα.

ΝΤΑΚΑΡ

Τοιχογραφίες στη Σενεγάλη

Τρία αφρικανικά αγαλματίδια είναι το θέμα του καλλιτέχνη Ερνέστο Νόβο, ο οποίος ακροβάτησε σε ένα χώρο δίπλα στον ταύρο του οικήματος για να ζωγραφίσει τον εξωτερικό τοίχο, στη Μέδινα, μια γειτονιά του Ντακάρ, της πρωτεύουσας της Σενεγάλης. Σε αυτήν τη φτωχή γειτονιά, κοντά στο κέντρο της πόλης, προσκλήθηκαν καλλιτέχνες του δρόμου από διάφορες χώρες του κόσμου και με διάφορες τεχνολογίες για να συμβάλουν στη δημιουργία ενός εφήμερου «μουσείου του ουρανού».

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

ΙΩΣΦΙΝΑ ΚΟΣΣΙΑ

Η σύγχρονη ελληνική κεραμική στο Παρίσι

ΓΑΛΛΙΑ

Η άνθηση της κεραμικής τέχνης διεθνώς είναι ένα φαινόμενο που φέρνει στο προσκήνιο πολλούς και σημαντικούς καλλιτέχνες από διάφορες παραδόσεις. Η Chris Boicos Fine Arts, με έδρα το Παρίσι, έχει εντάξει στις δραστηριότητές της, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, τη στήριξη και ανάδειξη της σύγχρονης ελληνικής κεραμικής και στο εξωτερικό. Κατά την τελευταία τριετία έχει συστηματικά εστιάσει στην κεραμική και έχει διοργανώ-

σει στους Παξούς, σε συνεργασία με την τοπική κοινωνία, εκθέσεις και δράσεις που προασπίζουν και προωθούν τη δημιουργικότητα Ελλήνων κεραμιστών. Γι' αυτό η νέα πρωτοβουλία της Chris Boicos Fine Arts στο Παρίσι είναι και αυτή προϊόν συστηματικής ενασχόλησης με την κεραμική και αποτελεί καρπό προσπάθειας ετών. Επεκτείνοντας, συνεπώς, την επιτυχία των διοργανώσεων στους Παξούς, η Chris Boicos Fine Arts παρουσιάζει τώρα μια έκθεση —«Πέντε Έλληνες κεραμίστες

στο Παρίσι»— πέντε εκ των πιο αναγνωρισμένων Ελλήνων κεραμιστών που δρουν και εργάζονται στην Ελλάδα. Η έκθεση εγκαταστάθηκε την περασμένη Πέμπτη και θα διαρκέσει έως τις 8 Δεκεμβρίου στο Petit Espace του 10ου διαμερίσματος στο Παρίσι. Τα έργα των Γιώργου Βαβάτση, Χαρούλας Κοροπούλη, Ιωσήφ Κωσμά (στη φωτογραφία), Αγγελικής Παπαδοπούλου και Ηλίας Χριστόπουλου έχουν κατά καιρούς παρουσιαστεί σε πολυάριθμες εκθέσεις στην Ελλάδα, αλλά επίσης

και σε Μεγάλη Βρετανία, Ισπανία, Τουρκία, Κορέα, Κίνα, καθώς και σε πολλές άλλες χώρες, αλλά σχεδόν ποτέ στη Γαλλία, όπως μας ενημερώνει ο Χριστόφορος Μπόικος: «Οι συγκεκριμένοι πέντε κεραμίστες επιλέχθηκαν λόγω των διακριτικών γνωρισμάτων και του αναγνωρίσιμου χαρακτήρα των έργων τους. Στο σύνολό τους αβροιστικά αντιπροσωπεύουν την αυθεντικότητα, την πρωτοτυπία και την ποιότητα των διαφορετικών υφών, τεχνολογιών και καλλιτεχνικών

προσεγγίσεων που συνυπάρχουν στη σύγχρονη ελληνική κεραμική. Κοινό τους στοιχείο, ωστόσο, είναι ο σεβασμός τους στις παραδοσιακές τεχνικές του τροχού και της χειροποίητης φόρμας, όπως και η θεμελιώδης επικέντρωση στη φύση και στη χρήση του πηλού ως βασικού υλικού δημιουργίας. Επιπλέον, μοιράζονται όλοι τους την ίδια αγάπη για το ελληνικό τοπίο, τα βουνά, τη γη, τη θάλασσα και τον ήλιο». Πέντε κεραμίστες υψηλού επιπέδου από την Ελλάδα στο Παρίσι.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Τα ονειρικά κορίτσια του κυρίου Αλμπέρτο Βάργκας

Ήταν μια έκφανση της χαράς της ζωής. Της απόλαυσης του να είσαι ζωντανός. Να αισθάνεσαι, να βλέπεις. Να αγγίζεις, φυσικά. Το κατάλαβε εκείνο το μεσημέρι, στη Νέα Υόρκη του 1920. Βολτάριζε στην Μπρόντγουεϊ και τη 14η Οδό, όταν περικυκλώθηκε από κομψές υπαλλήλους γραφείων, που ξεχύνονταν στους δρόμους για το γεύμα τους. Καταγοπτευμένος, έβαλε σκοπό της ζωής του να αποθεώσει την ομορφιά της Αμερικανίδας.

Ο ίδιος δεν ήταν Αμερικανός. Το όνομά του ήταν Αλμπέρτο Βάργκας και είχε γεννηθεί στο Περού το 1896. Σπούδασε σχέδιο στην Ευρώπη, αλλά λίγο καιρό μετά το ξέσπασμα του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, τον Οκτώβριο του 1916, αποβιβάστηκε γεμάτος όνειρα στο Ellis Αϊλαντ. Εκείνο το μεσημέρι στη λεωφόρο Μπρόντγουεϊ άλλαξε η ζωή του: βρέθηκε να σχεδιάζει για λογαριασμό

Περιτριγυρισμένος από χορεύτριες και θεατρίνες, αισθανόταν τον παλμό της ζωής ολόγυρά του.

των Zigfield Follies και περιτριγυρισμένος από τις χορεύτριες και τις θεατρίνες αισθανόταν τον παλμό της ζωής ολόγυρά του, την ενέργεια, τη δύναμη της κίνησης. Κάποια στιγμή, ξεχώρισε ανάμεσα στα κορίτσια και τον έρωτα της ζωής του. Την έλεγαν Άννα Μεί Κλιφ και με αυτήν πέρασε όλη του τη ζωή στο πλάι της. Ο Βάργκας έγινε διάσημος με τα «Πιν απ Γκερλς» που σχεδίασε και ζωγράφισε. Pin-Up Girls: Υπαρκτά ή ανύπαρκτα, διάσημα ή ανώνυμα κορίτσια με καμπύλες, από αυτά που σήμερα μπορεί να θεωρούνταν «υπέρβαρο» ή, ακόμη χειρότερα, «προσβλητικά»

Ο Αλμπέρτο Βάργκας ποζάρει πλάι σε ένα από τα μοντέλα του με φόντο ένα ημιτελές σχέδιο: η αρχή ενός ακόμη Pin-Up Girl.

(για τα δυσκολία ήθη της πολιτικής ορθότητας).

Το γεγονός-σταθμός στη ζωή του Βάργκας ήρθε το 1940, όταν τον προσέλαβε το περιοδικό Esquire. Μέσα στην επόμενη πενταετία έγινε παγκόσμια γνωστός και περιζήτητος κυρίως γι' αυτά τα μοναδικά σχέδια των φανταστικών κοριτσιών του — αλλά και των σχεδίων φημισμένων σταρ του Χόλιγουντ.

Το 1946 οι δρόμοι του Βάργκας και του Esquire χώρισαν, ο πρώτος άρχισε να σχεδιάζει τα δικά του ημερολόγια, συνεργάστηκε με το Playboy, παρέμεινε ακάματος. Μόνο όταν έχασε τη γυναίκα του, το 1974, ο ζήλος του εξασπίστηκε. Ο ίδιος έφυγε από τη ζωή το 1982. Τα μυριάδες ονειρικά κορίτσια του βρίσκονται σήμερα, στην πλειονότητά τους, στο Spencer Museum of Art, του Πανεπιστημίου του Κάνσας.

Ο Βάργκας παρηγόρησε πολύ κό-

σμο, και σε πολύ δύσκολες στιγμές. Υπάρχει μια φωτογραφία που βρίσκεται στη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου: Αύγουστος 1943 και, μέσα σε ένα αποβατικό σκάφος, Αμερικανοί πεζοναύτες οδεύουν προς την ατόλη Τάραουα, την οποία κατέχουν οι Ιάπωνες, για μία από τις πλέον αιματηρές μάχες του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Λίγα λεπτά μετά τη λήψη της φωτογραφίας, πολλοί από τους στρατιώτες θα είναι νεκροί ή ανάπηροι. Ακόμη και σε μια τόσο οριακή στιγμή ανάμεσα στη ζωή (τη σφιζούσα ζωή νέων, υγιών ανδρών) και στον θάνατο (τον πρόωρο, βίαιο θάνατο ενός νέου άνδρα) υπάρχει χώρος για χαμόγελο: ένας από τους πεζοναύτες δείχνει προς την κάμερα το κεντρικό δισέλιδο, το centerfold, τεύχους του Esquire: είναι η ζωγραφιά ενός ξανθού, λαχταριστού, ζουμερού Pin-Up Girl. Υπογραφή: Αλμπέρτο Βάργκας.

Η εποχή που θα χακάρουν τους ανθρώπους

Ο διάσημος Ισραηλινός στοχαστής και συγγραφέας Γιουβάλ-Νοά Χαράρι μιλάει στην «Κ» για το μέλλον που έρχεται

Συνέντευξη στον **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

Με τα «Είκοσι ένα μαθήματα για τον εικοστό πρώτο αιώνα», το τελευταίο βιβλίο του διάσημου Ισραηλινού στοχαστή και συγγραφέα Γιουβάλ-Νοά Χαράρι (στα ελληνικά κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Αλεξάνδρεια, σε μετάφραση του Μιχάλη Λαλιώτη), μπορεί κάποιος να χάσει τον ύπνο του. Μετά την άτυπη παγκόσμια ιστορία της ανθρωπότητας και το χρονικό του ανθρώπου του μέλλοντος («Homo Sapiens» και «Homo Deus», αμφότερα από τις εκδ. Αλεξάνδρεια), ο σύγχρονος σούπερ σταρ της διεθνούς διανόησης καταπνέεται με προκλήσεις που θα αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα μέσα σε αυτό τον αιώνα: από την τεχνητή νοημοσύνη και τους ευφυείς αλγόριθμους έως τη μεταμόρφωση του ανθρώπινου σώματος και της αγοράς εργασίας, ο Χαράρι μοιάζει να προειδοποιεί αλλά και να προετοιμάζει την ίδια στιγμή.

Όπως έγραφε η Σίσσυ Αλωνιστιώτου σε αυτές τις σελίδες, με αφορμή το άλλο «μελλοντολογικό» βιβλίο του Χαράρι, το «Homo Deus»: «Πού θα φτάσει η τεχνολογία και πώς μπορεί να απειλήσει τον δημιουργό το ίδιο του το επίτευγμα; Ποια είναι τα όνειρα και οι εφιάλτες που προβλέπονται για τον 21ο αιώνα αλλά και μετά; Τι ρόλο θα παίζει ο/η/το... Dataism, δηλαδή η νέα “θρησκεία των Δεδομένων” στις επιλογές και στη συμπεριφορά μας αλλά και ανεξάρτητα – από αυτές; Η πορεία προς την Αθανασία και τη θείκη φύση του ανθρώπου θα οδηγήσει σε ακόμα μεγαλύτερες ανισότητες μεταξύ των πληθυσμών, δημιουργώντας μια κρίσιμη –άχρηστη– για την πορεία της ανθρωπότητας μάζα ανθρώπων;». Χαραριστικός αφηγητής, ο Χαράρι έχει συχνά κατηγορηθεί για διανοητικά πυροτεχνήματα και για την πανίδευσή του στην ευκολία που έχει να στήνει πιθανότητες και σενάρια για το μέλλον. Σε ένα διάλειμμα του διαλογισμού και των διαλέξεών του, είχε την καλοσύνη να μας απαντήσει σε ορισμένες γραπτές ερωτήσεις που του είχαμε αποστείλει.

– Η κόρη μου είναι τεσσάρων ετών. Σε τι κόσμο θα ζει σε λίγες δεκαετίες από σήμερα; Εάν έχει με κάποιο τρόπο αντιμετωπιστεί η κλιματική αλλαγή, θα έχει άραγε ξεπεραστεί και η φιλελεύθερη δημοκρατία που τόσο υπονομεύεται σήμερα; Τι κόσμος μπορεί να είναι αυτός;

– Κανένας δεν ξέρει πώς θα είναι ο κόσμος και η αγορά εργασίας το 2050, δεδομένου ότι κανένας δεν ξέρει ποιες είναι οι δεξιότητες που θα πρέπει να διδαχθούν σήμερα οι νέοι. Η καλύτερη συμβουλή που μπορώ να δώσω είναι να δοθεί έμφαση στην πνευματική διαύγεια

«Στο παρελθόν, η εκπαίδευση έχτιζε ανθρώπινες ταυτότητες όπως χτίζονται τα σπίτια – με βαθιά θεμέλια και στέρεους τοίχους. Τώρα χρειάζεται να χτίζουμε ανθρώπινες ταυτότητες όπως στήνουμε ένα αντίσκηνο, κάτι που μπορείς ανά πάσα στιγμή να ξεστύσεις και μετά να ξαναστύσεις αλλιώς, αλλού», λέει ο Χαράρι.

και στη συναισθηματική νοημοσύνη. Παραδοσιακά, ο άνθρωπος βίος χωριζόταν σε δύο κύριες ενότητες: στην περίοδο της εκμάθησης και στην περίοδο της εργασίας. Στο πρώτο μέρος, χτίζεις μια στέρεη ταυτότητα και αποκτάς προσωπική και επαγγελματική δεξιότητα. Στο δεύτερο μέρος, βασίζεσαι σε αυτή την ταυτότητα και τις δεξιότητες για να κινηθείς μέσα στον κόσμο, να κερδίζεις τα προς το ζην και να συνεισφέρεις στην κοινωνία.

Γύρω στο 2050, αυτό το παραδοσιακό μοντέλο θα έχει εκλείψει και ο μοναδικός τρόπος για να μπορέσει ο άνθρωπος να παραμείνει στο παιχνίδι θα είναι να συνεχίσει να μαθαίνει δια βίου και να επανοεί εκ νέου τον εαυτό του ξανά και ξανά. Αυτό θα έχει τεράστιες ψυχολογικές δυσκολίες. Η αλλαγή είναι πάντοτε στρεσογόνα και η επινόηση του εαυτού στα 40 σου θα είναι πολύ βαριά για τους περισσότερους. Ακόμα και αν το καταφέρεις, θα μπορέσεις να το ξανακάνεις στα 50 σου; Και ακόμα μία φορά στα 60 σου; Τα περισσότερα από τα υπάρχοντα εκπαιδευτικά συστήματα δε προετοιμάζουν τους ανθρώπους για μια ρευστή και αγκωτική ζωή. Το πιο σημαντικό στοιχείο με το οποίο πρέπει να διδάσκουμε τα παιδιά μας είναι να χτίζουν την ταυτότητά τους και την προσωπικότητά τους με τέτοιο τρόπο ώστε να υποδέχονται παρά να αντιστέκονται

– Αποτελεί λύση στα προβλήματά μας η επιστροφή στα έθνη-κράτη και σε πιο στέρεα θρησκευτικά πιστεύω;

– Ούτε ο εθνικισμός ούτε η θρησκεία προσφέρουν λύσεις στα μεγάλα προβλήματα του 21ου αιώνα. Η ανθρωπότητα τώρα αντιμετωπίζει τρεις μεγάλες προκλήσεις: πυρηνικό πόλεμο, κλιματική αλλαγή και η ανατροπή που μπορεί να φέρει η τεχνολογία. Αυτές οι προκλήσεις είναι όλες οικουμενικές από τη φύση τους και δεν μπορούν να επιλυθούν από ένα και μόνον έθνος.

Η κυβέρνηση της Ελλάδας δεν μπορεί να προστατέψει την Ελλάδα κατά του πυρηνικού ολέθρου ή κατά της κλιματικής αλλαγής, εκτός και αν συνεργαστεί με τις κυβερνήσεις της Γερμανίας, της Κίνας, της Αμερικής και άλλες ακόμα χώρες.

Ανάλογα, εάν σε φοβίζουν οι δυνατότητες που ανοίγονται από την τεχνητή νοημοσύνη, τη βιο-

“

Καθώς οι υπολογιστές και τα ρομπότ θα βελτιώνονται, μπορεί να ξεπεράσουν τους ανθρώπους σε όλο και περισσότερα καθήκοντα και να εξωθήσουν εκατομμύρια εκτός αγοράς εργασίας.

“

Ορισμένα εξωτερικά συστήματα μπορεί να σε ξεθωριάσουν τον εαυτό σου.

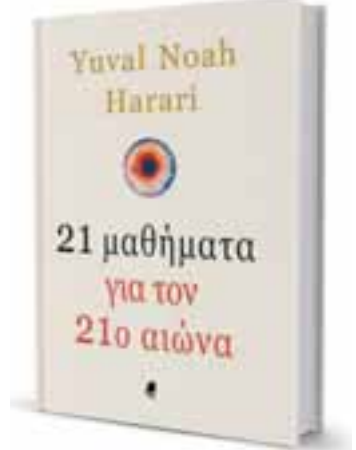
στις μελλοντικές αλλαγές.

Στο παρελθόν, η εκπαίδευση έχτιζε ανθρώπινες ταυτότητες με τον τρόπο που χτίζονται τα σπίτια – με βαθιά θεμέλια και στέρεους τοίχους. Τώρα χρειάζεται να χτίζουμε ανθρώπινες ταυτότητες όπως όταν στήνουμε ένα αντίσκηνο, κάτι που μπορείς ανά πάσα στιγμή να ξεστύσεις και να διπλώσεις και μετά να το ξαναστύσεις αλλιώς, κάπου αλλού. Επιπροσθέτως, πρέπει να γνωρίζουμε σε μεγαλύτερο βάθος τον εαυτό μας. Φυσικά, για χιλιάδες χρόνια, σοφιστές και άγιοι επανειλημμένως προέτρεπαν τους ανθρώπους να «γνωρίζουν τον εαυτό τους». Ωστόσο, στην εποχή του Σωκράτη, δεν υπήρχε πραγματικός ανταγωνισμός. Εάν παρέλειπες να γνωρίσεις τον εαυτό σου, παρέμενες ένα μαύρο κουτί για την υπόλοιπη ανθρωπότητα. Αντίθετα, τώρα έχεις ανταγωνισμό. Καθώς διαβάζετε αυτές τις γραμμές, η Amazon, το Facebook, η ρωσική Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Ασφαλείας και το Κινεζικό Κομμουνιστικό Κόμμα, όλα προσπαθούν να σε χακάρουν. Εάν αυτοί σε γνωρίσουν καλύτερα απ’ ό,τι εσύ ξέρεις τον εαυτό σου, μπορούν να σου πουλήσουν όλα όσα θέλεις – είτε αυτό είναι ένα προϊόν ή ένας πολιτικός. Γίνεται πολλή συζήτηση αυτές τις μέρες σχετικά με το χακάρισμα υπολογιστών, έξυπνων κινητών και τραπεζικών

λογαριασμών, αλλά στην πραγματικότητα μπαίνουμε σε μια εποχή κατά την οποία θα είναι δυνατό να χακάρουμε ανθρώπους.

Στο παρελθόν, κανένας δεν είχε αρκετή βιολογική γνώση και αρκετή ισχύ σε υπολογιστές για να χακάρουν ανθρώπους. Ακόμα και η Κα Γκε Μπε, που σε παρακολουθούσε όλη μέρα, δεν ήξερε τι νιώθεις ή τι σκέφτεσαι. Στο μέλλον, συνδυάζοντας τη διαρκώς αυξανόμενη βιολογική γνώση με προχωρημένη τεχνητή νοημοσύνη, ορισμένα εξωτερικά συστήματα μπορεί να σε ξέρουν καλύτερα απ’ ό,τι εσύ ξέρεις τον εαυτό σου. Τέτοια συστήματα θα μπορούσαν μετά να ελέγχουν και να καθοδηγούν τους ανθρώπους με μια πρωτοφανή αποτελεσματικότητα.

Για να προστατευθούμε από αυτή την εκμετάλλευση και να σώσουμε το δημοκρατικό σύστημα χρειάζεται να μάθουμε καλύτερα τους εαυτούς μας και να μην επιτρέπουμε να μας χρησιμοποιούν. Υπάρχουν πολλοί τρόποι να μάθεις καλύτερα τον εαυτό σου. Προσωπικά ασκώ τον διαλογισμό Βιπάσσανα αλλά υπάρχουν εκατοντάδες τεχνικές διαλογισμού εκεί έξω και πολλά άλλα μονοπάτια για να εξερευνήσεις την αλήθεια για τον εαυτό σου: μέσα από τη θεραπεία, την τέχνη, ακόμα και τον αθλητισμό. Διαφορετικές μέθοδοι ταιριάζουν σε διαφορετικούς ανθρώπους. Ωστόσο,

Το εξώφυλλο του τελευταίου βιβλίου του, που κυκλοφορεί στα ελληνικά από τις εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

όποιο μονοπάτι κι αν σου ταιριάζει, η βασική προϋπόθεση είναι να το επιλέξεις και να το ακολουθήσεις γρήγορα. Εάν καθυστερήσουμε, οι αλγόριθμοι θα μας μάθουν πρώτοι αυτοί προτού κατανοήσουμε τους εαυτούς μας – και τότε θα μας χρησιμοποιούν και θα μας ελέγχουν σε να είμαστε απλές μαριονέτες.

– Τι εννοείτε λέγοντας ότι σήμερα υποφέρουμε όχι από την εκμετάλλευση αλλά από την περιθωριοποίηση;

– Κατά τον εικοστό αιώνα, οι άνθρωποι συχνά έπεφταν θύματα εκμετάλλευσης από εταιρείες και κυβερνήσεις. Οι εταιρείες και οι κυβερνήσεις καθόριζαν τον καθένα για να εργαστεί στα εργοστάσιά τους και να πολεμήσει με τους στρατούς τους. Συχνά όμως αποτύγχαναν να αποζημιώσουν τους εργαζομένους και τους στρατιώτες για τις υπηρεσίες τους και αγνοούσαν τις ανάγκες και τις απόψεις των απλών ανθρώπων. Στον εικοστό πρώτο αιώνα, οι στρατοί βασίζονται πάνω σε ένα μικρό αριθμό επαγγελματιών στρατιωτών και πάνω σε ολοένα αυξανόμενα προχωρημένες τεχνολογίες. Οι περισσότεροι άνθρωποι είναι ήδη άχρηστοι, στρατιωτικά μιλώντας. Το ίδιο μπορεί να συμβεί και στην οικονομία. Καθώς οι υπολογιστές και τα ρομπότ θα βελτιώνονται, μπορεί να ξεπεράσουν τους ανθρώπους σε όλο και περισσότερα καθήκοντα και να εξωθήσουν εκατομμύρια ανθρώπους εκτός της αγοράς εργασίας. Καθώς οι άνθρωποι κάνουν τη στρατιωτική και οικονομική τους σημασία, κινδυνεύουν έτσι να χάσουν και την πολιτική τους δύναμη. Και από τη στιγμή που οι άνθρωποι δεν έχουν οικονομική αξία και καμία πολιτική δύναμη, το κράτος και οι ελίτ μπορεί να χάσουν κάθε κίνητρο στο να επενδύσουν στην εκπαίδευσή τους, στην υγεία και στην πρόνοια. Οπότε αντί να πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης, οι άνθρωποι μπορεί να τεθούν εκτός ενδιαφέροντος, στο περιθώριο. Και αυτό είναι ακόμα πιο δύσκολο να πολεμήσεις από την εκμετάλλευση.

Τεχνητή νοημοσύνη, όσοι μείνουν πίσω δεν θα καλύψουν το κενό

– Οι φιλελεύθεροι νιώθουν συχνά ότι έχουν όλες τις σωστές απαντήσεις. Μήπως αυτό είναι ένα είδος ύβρεως; Με τον τρόπο που μια τέτοια αλαζονεία έχουν και οι μαρξιστές;

– Ο φιλελευθερισμός πράγματι διέπραξε μια ύβρη και τώρα βρίσκεται σε κρίση, αλλά μπορεί να επινοήσει εκ νέου τον εαυτό του και να προσαρμοστεί στις νέες πραγματικότητες του εικοστού πρώτου αιώνα. Το μεγάλο πλεονέκτημα του φιλελευθερισμού πάνω από άλλες ιδεολογίες είναι πως είναι ευέλικτος και μη δογματικός. Ο φιλελευθερισμός έχει ήδη βιώσει κάμποσους κύκλους κρίσεων και αναγεννήσεων κατά τον τελευταίο αιώνα. Έχει επιβιώσει από τρεις μεγάλες κρίσεις – τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, το φασισμό και τον κομμουνισμό. Οπότε μπορεί να υπάρξει μια καλή ευκαιρία ο φιλελευθερισμός να επιστρέψει. Αρκεί να ξέρει πώς να επινοήσει εκ νέου τον εαυτό του.

– Αποτελεί λύση στα προβλήματά μας η επιστροφή στα έθνη-κράτη και σε πιο στέρεα θρησκευτικά πιστεύω;

– Ούτε ο εθνικισμός ούτε η θρησκεία προσφέρουν λύσεις στα μεγάλα προβλήματα του 21ου αιώνα. Η ανθρωπότητα τώρα αντιμετωπίζει τρεις μεγάλες προκλήσεις: πυρηνικό πόλεμο, κλιματική αλλαγή και η ανατροπή που μπορεί να φέρει η τεχνολογία. Αυτές οι προκλήσεις είναι όλες οικουμενικές από τη φύση τους και δεν μπορούν να επιλυθούν από ένα και μόνον έθνος.

Η κυβέρνηση της Ελλάδας δεν μπορεί να προστατέψει την Ελλάδα κατά του πυρηνικού ολέθρου ή κατά της κλιματικής αλλαγής, εκτός και αν συνεργαστεί με τις κυβερνήσεις της Γερμανίας, της Κίνας, της Αμερικής και άλλες ακόμα χώρες.

Ανάλογα, εάν σε φοβίζουν οι δυνατότητες που ανοίγονται από την τεχνητή νοημοσύνη, τη βιο-

«Καθώς διαβάζετε αυτές τις γραμμές, η Amazon, το Facebook, η ρωσική Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Ασφαλείας και το Κινεζικό Κομμουνιστικό Κόμμα, όλα προσπαθούν να σε χακάρουν», τονίζει ο γνωστός συγγραφέας.

“

Ούτε ο εθνικισμός ούτε η θρησκεία προσφέρουν λύσεις στα μεγάλα προβλήματα του 21ου αιώνα.

λογία και τη μηχανική, δεν μπορείς να περιμένεις από την κυβέρνηση της Ελλάδας να ρυθμίσει σε ένα νομοθετικό πλαίσιο αυτές τις τεχνολογίες από μόνη της. Ας υποθέσουμε ότι η Ελλάδα απαγορεύει τα γενετικά επεξεργασμένα έμβρυα. Τι νόημα θα έχει κάτι τέτοιο εφόσον, π.χ., η Κίνα προχωρήσει σε αυτό; Πολύ σύντομα, ακόμα και η Ελλάδα θα μπει στον πειρασμό να το κάνει, για να μη μείνει εκτός.

– Ποιο είναι το μέλλον της Μεσογείου;

– Ο κόσμος της Μεσογείου θα έπρεπε να διδαχθεί από τα μαθήματα της Βιομηχανικής Επανάστασης. Τον 19ο αιώνα, χώρες όπως η Βρετανία, η Γερμανία και οι ΗΠΑ εκβιομηχανοποιήθηκαν πρώτες και προχώρησαν στην εκμετάλλευση του υπόλοιπου κόσμου. Η Κίνα χρειάστηκε 150 χρόνια για να καταφέρει να κλείσει το χάσμα. Άλλες χώρες δεν τα έχουν καταφέρει έως σήμερα. Εάν δεν είμαστε προσεκτικοί, το ίδιο μπορεί να συμβεί και με την τεχνητή νοημοσύνη. Λίγες χώρες –ίσως οι ίδιες όπως και προηγούμενες– θα γνηθούν στην επανάσταση της τεχνητής νοημοσύνης και θα είναι σε θέση να κυριαρχήσουν πάνω στις υπόλοιπες. Και αυτή τη φορά μπορεί να είναι αδύνατον να καλυφθεί το χάσμα. Η δύναμη της τεχνητής νοημοσύνης είναι τόσο μεγάλη που όσοι μείνουν πίσω δεν θα μπορέσουν να καλύψουν το κενό.

Η βιομηχανία των διαζυγίων αποκαλύπτεται

Σκάρλετ Γιόχανσον και Ανταμ Ντράιβερ, θύματα ενός επεισοδιακού χωρισμού

Ιστορία γάμου ★★★★★
ΔΡΑΜΑ (2019)
Σκηνοθεσία: Νόα Μπάουμπαχ
Ερμηνείες: Σκάρλετ Γιόχανσον, Ανταμ Ντράιβερ, Λόρα Ντερν, Ρέι Λιότα

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Από τους πιο ταλαντούχους σύγχρονους δημιουργούς που ξεπήδησαν μέσα από το ανεξάρτητο αμερικανικό σινεμά, ο Νόα Μπάουμπαχ υπογράφει εδώ αδιαμφισβήτητα την καλύτερη, πιο ολοκληρωμένη ταινία του έως τώρα. Ειρωνικά μια, κατά τα φαινόμενα, κλασική ιστορία χωρισμού τιτλοφορείται ως «Ιστορία γάμου», όντας τελικά μάλλον κάτι το ενδιάμεσο.

Οι λαμπεροί Σκάρλετ Γιόχανσον και Ανταμ Ντράιβερ υποδύονται τη Νικόλ και τον Τσάρλι, ένα ζευγάρι καλλιτεχνών, το οποίο βρίσκεται στο κατώφλι του διαζυγίου. Εκείνος είναι διευθυντής ενός θιάσου της Νέας Υόρκης κι εκείνη η σχεδόν μόνιμη πρωταγωνιστριά του· όταν η Νικόλ αποφασίζει να δεχθεί έναν τηλεοπτικό ρόλο και να φύγει για το Λος Άντζελες, στη μέση θα βρεθεί ο μικρός γιος τους και η ένταση θα ανέβει, με αποτέλεσμα στην υπόθεση να μπουν και δύο αδιάστατοι δικηγόροι.

Ο Μπάουμπαχ χειρίζεται με τέτοια μαεστρία και πληρότητα το θέμα του χωρισμού, όπως μόνο ο Ασγκάρ Φαραντί κατάφερε με το δικό του αριστούργημα («Ένας χωρισμός») προ μερικών ετών. Μοιράζοντας τη δράση του ανάμεσα στις δύο σπουδαίες αμερικανικές πόλεις, οι οποίες επίσης με έναν

τρόπο αντιπαράτιθενται, το φιλμ κατασκευάζει συνεχώς αφηγηματικά ζεύγη, επιτυγχάνοντας θαυμαστή ισορροπία. Χαρακτηριστικά η ταινία ξεκινά με τους δύο πρωταγωνιστές να μιλούν για όλα όσα αγαπούν ο ένας στον άλλο. Από εκεί και έπειτα παρακολουθούμε πώς αυτή η πραγματικά τρυφερή σχέση οδηγείται στην παρακμή, στο τέλος, ακόμη και στην καθαρή παράνοια.

Γλυκόπικρο μείγμα

Κι εδώ είναι που μπαίνουν στο παιχνίδι οι δικηγόροι. Η Λόρα Ντερν, πρωτίστως, αλλά και ο Ρέι Λιότα είναι απολαυστικοί ως Καλιφορνέζοι δικηγόροι, οι οποίοι χρεώνουν εξωφρενικά ποσά με σκοπό να ισοπεδώσουν τον αντίπαλο. Είναι πραγματικά αξιοπρόσεκτη όσο και σοκαριστική η σάτιρα μιας ολόκληρης βιομηχανίας, στημένης πάνω σε ένα τόσο ανθρώπινο ζήτημα. Από την άλλη, αυτές οι σκηνές, όπως και αρκετές άλλες, είναι αληθινά ξεκαρδιστικές, σε ένα φιλμ-ορισμό του γλυκόπικρου μείγματος.

Τελευταίους αφήσαμε τους πρωταγωνιστές. Αν και σχεδόν συνομήλικοι, Γιόχανσον και Ντράιβερ βρίσκονται σε αρκετά διαφορετικές φάσεις της καριέρας τους, όμως εδώ συναντιούνται πολύ αρμονικά.

Ειδικά ο δεύτερος έχει και μια-δυο σκηνές φανερά στοχευμένες προς την οσκαρική δόξα, η οποία ωστόσο φέτος είναι αρκετά αμφίβολη λόγω του τρομερού ανταγωνισμού.

Σκάρλετ Γιόχανσον και Ανταμ Ντράιβερ υποδύονται τη Νικόλ και τον Τσάρλι, ένα ζευγάρι καλλιτεχνών το οποίο βρίσκεται στο κατώφλι του διαζυγίου. Στη μέση θα βρεθεί ο μικρός γιος τους και η ένταση θα ανέβει, με αποτέλεσμα στην υπόθεση να μπουν και δύο αδιάστατοι δικηγόροι.

HOME CINEMA

Αξιοπρεπές δωράκι για τους φανατικούς του «Breaking Bad»

Ο **Ααρν Πολ** υποδύεται ξανά τον χαρακτήρα του Τζέσι Πίνγκμαν.

El Camino: μια ταινία του «Breaking Bad» ★★★★★
ΔΡΑΜΑ (2019)
Σκηνοθεσία: Βινς Τζίλιγκαν
Ερμηνείες: Ααρν Πολ, Τζόνθαν Μπανκς, Ματ Τζούνκ

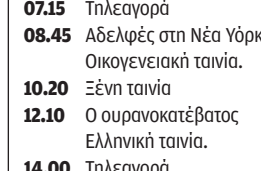
Για τους φανατικούς θαυμαστές της σειράς, οποιαδήποτε σχετική είδηση ή ελπίδα επιστροφής ήταν βέβαιο ότι θα καλωσοριστεί με ενθουσιασμό. Πόσο μάλλον που ο Βινς Τζίλιγκαν, δημιουργός του «Breaking Bad», αποφάσισε, αυτή τη φορά μέσω μιας δώρης τηλεταινίας, να μας δείξει τι συνέβη αμέσως μετά τα συγκλονιστικά γεγονότα που έκλεισαν τον τελευταίο κύκλο του σόου το 2013. Το «El Camino» έχει για πρωταγωνιστή τον γνωστό μας Τζέσι Πίνγκμαν (Ααρν Πολ), ο οποίος, δίχως

πια τον θρυλικό Heisenberg στο πλευρό του, προσπαθεί να διαφύγει στην Αλάσκα, με ολόκληρο το αστυνομικό σώμα στο κατόπι του. Όσα έχει περάσει ωστόσο τα προηγούμενα χρόνια τον στοιχειώνουν –μερικά τα βλέπουμε και σε σύντομα φλας μπακ– κάνοντας ακόμη δυσκολότερα τα πράγματα και ανεβάζοντας τη δραματική ένταση.

Για να λέμε την αλήθεια, το δέλεαρ των χρημάτων του Netflix ήταν προφανώς πολύ μεγάλο για να αρνηθεί ο Βινς Τζίλιγκαν να πραγματοποιήσει το, έστω σύντομο, σίκουελ. Ήταν μία από τις καλύτερες τηλεοπτικές σειρές όλων των εποχών (και) επειδή οι εξαρχές πέντε προγραμματισμένες σεζόν της δεν «ξεχείλωσαν» λόγω της μεγάλης εμπορικής επιτυχί-

ας. Παρ' όλα αυτά, το «El Camino» παραμένει ένα ωραίο δωράκι για τους φίλους του «Breaking Bad». Μπορεί να μην έχει κάποια στιγμή που να σε αφήνει με το στόμα ανοικτό, όπως έκαναν τόσο συχνά το... ορίτζιναλ, όμως διαθέτει την ίδια σκοτεινά παιχνιδιάρικη ατμόσφαιρα και κάποιους από τους γνώριμους κώδικες που μας έκαναν να το ερωτευτούμε.

Ο δε Ααρν Πολ, ο οποίος έγινε γνωστός παγκοσμίως μέσα από τη σειρά, είναι εδώ εξαιρετικός, καταφέρνοντας να θυμίσει σε όλους το φορτίο που κουβαλά ο χαρακτήρας του, που τον έχει αλλάξει για πάντα. Στην ταινία, βλέπουμε μερικούς γνώριμους, όπως ο μελίκιος εκτελεστής Μάικ (Τζόνθαν Μπανκς) ή το ανεκδιήγητο δίδυμο των κολλπτών του Τζέσι.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000	PIK2 ΤΗΛ.: 22862000	OMEGA ΤΗΛ.: 22477777	ANT1 ΤΗΛ.: 22200200	ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100	ALPHA ΤΗΛ.: 22212400	CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577	MOVIES BEST
							
21.30 (500) Days of Summer	19.00 Baywatch	21.00 Το κόκκινο ποτάμι	21.20 The Final Four	21.15 The Voice of Greece	21.15 Soundtrack of Love	07.15 Τηλεαγορά 08.45 Αδελφές στη Νέα Υόρκη Οικονομειακή ταινία. 10.20 Ξένη ταινία 12.10 Ο ουρανοκατέβατος Ελληνική ταινία. 14.00 Τηλεαγορά 15.30 Ό,τι θέλει ο λαός Ελληνική ταινία. 17.00 Τηλεαγορά 19.00 Ξένη ταινία 21.00 Ξένη ταινία 23.05 Ξένη ταινία 01.00 Οι επιζήσαντες (Alive)	21.00 The Chronicles Of Narnia
07.30 Θεία Λειτουργία 10.00 Καμώματα τζι αρώματα, V - (Ε) Κωμική σειρά εποχής. 11.00 Road Trip - (Ε) 11.30 Άκου να δεις - (Ε) Κωμική σειρά. 12.00 Χάλκινα χρόνια, ΙΙΙ - (Ε) 13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης 14.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 14.15 ArtCafe, ΙΙΙ - (Ε) 15.15 Σπίτι στη φύση - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή. 15.45 Τετ - Α - Τετ - (Ε) (8ος κύκλος) 17.00 Μαζί/Birlikte Δικονομική εκπομπή. 18.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (στη νοηματική) 18.20 Πεταλούδα - (Ε) Δραματική σειρά, με τους Σώτο Φιλιππίδη, Πάμπο Χαραλάμπους κ.ά. 18.50 Ο δρόμος έχει τη δική ιστορία - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 19.25 Κάποτε το '80 Κωμική σειρά 20.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 21.00 Αθλητική Κυριακή (500) μέρες με τη Σάμερ (500) Days of Summer). Ρομαντική κωμωδία, με τους Τζόζεφ Γκόρντον Λέβιτ, Ζόι Ντεσάνέλ κ.ά. 23.30 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 23.35 The Graham Norton Show - (Ε) Chat show. 00.30 Μαζί/Birlikte - (Ε) Δικονομική εκπομπή. 01.30 ΕΙΔΗΞΕΙΣ - (Ε) 02.30 Αθλητική Κυριακή - (Ε)	07.30 Παιδική ζώνη Ολίβια Ντετέκτιβ Νόντι Ο ταχυδρόμος Πατ Χάιντι Τα παπούτσια της Φράνι Η Μάρθα μιλά Ο Σούπερ Γουάι Ο Ροζ Πάνθηρας 11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα. 11.30 Παιδική ζώνη - (Ε) 14.35 Παιδική ζώνη-Συνέχεια 16.00 One Strange Rock - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 16.50 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Κλασική οικονομική σειρά. 17.40 Το πλοίο της αγάπης - (Ε) Κλασική οικονομική σειρά, με τους Γκάβιν Μακκλόντ, Μπέρι Κόπελ, κ.ά. 19.00 Baywatch, ΙΙΙ Σειρά περιπέτειας, με τους Ντέιβιντ Χέισελχοφ, Πάρκερ Σ τιβνσον, κ.ά. 17.40 Το πλοίο της αγάπης - (Ε) Κλασική οικονομική σειρά, με τους Γκάβιν Μακκλόντ, Μπέρι Κόπελ, κ.ά. 19.00 Baywatch, ΙΙΙ Σειρά περιπέτειας, με τους Ντέιβιντ Χέισελχοφ, Πάρκερ Σ τιβνσον, κ.ά. 19.45 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (στην Αγγλική) 19.55 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (στην Τουρκική) 20.05 Quest for Knowledge - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 21.05 The Graham Norton Show, XXII - (Ε) 22.15 FIFA Beach Soccer World Cup - Αγώνας για την 3η θέση 00.00 FIFA Beach Soccer World Cup - Ο Τελικός 01.45 ΕΙΔΗΞΕΙΣ - (Ε) 02.00 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ	05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη. 09.45 Έλα χαμογέλα Ψυχαγωγική εκπομπή. 13.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι. 15.00 Greece's Next Top Model - (Best of) Ριάλιτι μόδας. 16.00 ANNITA κοίτα Με την Αννίτα Πάνια. 18.00 OMEGA NEWS 18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Αλέξανδρο Ταραμουντά 19.00 Τροχός της τύχης Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονιδή. 20.10 OMEGA NEWS 21.00 Το κόκκινο ποτάμι Δραματική σειρά εποχής, με τους Ιωάννη Παπαζήση, Αναστασία Παντούση. 22.00 Ένας για όλους (Special Edition) Τηλεπαιχνίδι, με τη Μαρία Μπακοδήμου. 23.00 Η οικογένεια βλάπτει - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Χρύσα Ρώπα, Σάκη Μπουλά, κ.ά. 23.40 Σημεία και τέρατα - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Χρήστο Σιμαρόδη, Μαρία Τζομπανάκη, κ.ά. 00.40 AR3NA - (Ε) Δραματική σειρά. 01.40 Ζωή μου - (Ε) Δραματική σειρά. 02.40 UNA Fatsa - (Ε) 03.50 Ευτυχείτε! Ψυχαγωγική εκπομπή.	06.10 Πρωινή ενημέρωση 06.40 Ο τζίτζικας και ο μέρμηγκας - (Ε) 07.30 Ιδιαίτερα για κλάματα-(Ε) 08.10 Φίλα τον βράτσου σου-(Ε) 09.50 Την πάτσα - (Ε) 10.30 Εσύ... στον κόσμο σου, ΙΙ - (Ε) Σειρά κομεντί. 12.00 Υγεία πάνω απ' όλα 12.50 Αν ήμουν πλούσιος - (Ε) Κωμική σειρά. 14.50 Casa De Mikel - (Ε) 17.20 Πέτα τη φριτζά - (Ε) 18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10΄ 18.10 Συνέχεια της σειράς 18.40 Μην ψαρώνεις, ΙΙ Κωμική σειρά, με τους Μαρία Λεκάκη, Θεοδωρή Αθερίδη, κ.ά. 20.20 Τα νέα του ANT1 21.20 The Final Four Μουσικό talent show. 00.00 Τίτλοι ειδήσεων 00.15 Ε2Κ19 Διαγωνισμός ηλεκτρονικού παιχνιδιού. 01.10 Fargo Μίνι τηλεοπτική σειρά, με τους Μπίλι Μπομπ Θόρτον, Μάρτιν Φρίμαν, κ.ά. 01.10 Bancroft Αστυνομική σειρά. 02.00 Πάνω από τον Νόμο - (Ε) Αστυνομική σειρά. 02.50 Αισθήνα και ο μπάτσος - (Ε) Κωμική σειρά. 03.40 Τα νέα του ANT1 - (Ε) 04.30 Όσο υπάρχει αγάπη - (Ε) Αισθηματική σειρά, με τους Πάνη Βούρο, Ναταλία Δραγούμη, κ.ά.	05.20 Τα χρυσάψαρα - (Ε) 05.50 Οι Τάκκοι - (Ε) Κωμική σειρά. 06.20 Food n' Friends Μαγειρικό show, με τον Δημήτρη Σκαρμούτσο και τον Ηλία Φουντούλη. 07.00 Μαζί σου Με την Τατιάνα Στεφανίδου. 09.00 Βουράτε γεπόντοι - (Ε) Κυριακή κωμική σειρά. 10.30 Θα γίνει της πολυκατοικίας - (Ε) Κωμική σειρά. 11.20 Guess my age - (Ε) Τηλεπαιχνίδι. 12.10 Μαζί σε κάθε φράση - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής, με τον Λευτέρη Λαζάρου. 12.40 Στην υγεία μας ρε παιδί! - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 15.40 Για το καλό σου - (Ε) Ιατρική εκπομπή. 16.40 Άλλα λόγια Θκεί παπά - (Ε) Κωμική σειρά. 17.30 The Voice of Greece - (Ε) Μουσικό talent show. 18.00 Τα γεγονότα σε συντομία 18.10 The Voice of Greece (Συνέχεια) 20.20 Τομές στα γεγονότα 21.15 The Voice of Greece, IV Μουσικό talent show. 00.20 Γεγονότα σε τίτλους 00.30 Άλλα λόγια Θκεί παπά - (Ε) 01.30 Μαζί σου - (Ε) 03.00 Επιστροφή - (Ε) Κοινων. δραματική σειρά, με τους Ηλιάνη Χαλκιά, Γιώργο Ζέλιο, κ.ά.	12.15 Soundtrack of Love 06.00 Έρωτας με επιδότσηn OFA - (Ε) Ελληνική σειρά. 07.00 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 08.00 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Τσιμισέλ, Αθηνά Οικονομάκου, κ.ά. 09.30 Εύκολο και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής με την Αθηνά Λοϊζίδου. 10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή. 13.00 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά. 14.20 Η φαμίλια - (Ε) Κυριακή κωμική σειρά. 15.00 Λούις Night Show - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Λούη Πατσολιδή. 16.50 Σπίτι είναι... Κωμική σειρά, με τους Εβελίνα Παπούλια, Αλέξανδρο Λογοθέτη. 17.50 ΕΙΔΗΞΕΙΣ (στη νοηματική) 18.00 Έλα στη θέση μου, IV Κωμική σειρά. 19.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα, VII Κωμική σειρά. 20.20 ALPHA NEWS 21.15 Soundtrack of Love Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Χριστιάνα Αριστοτέλους. 23.30 Μεσάνυχτα Late night show με την Ελεονώρα Μελέτη. 01.00 World party - (Ε) 02.00 Divided - (Ε) Τηλεπαιχνίδι γνώσεων.	06.50 Παιδική ζώνη 09.30 Cook Eat - (Ε) 11.00 Τηλεαγορά 13.05 Μόνο για σένα - (Ε) 14.40 Travel Guide 15.05 Ταξίδι γεύσεων, ΙΙ 16.00 Τηλεαγορά 18.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 18.30 «Live» 20.00 ΕΙΔΗΞΕΙΣ 20.30 Για πάντα νέοι - (Ε) 21.20 Το ταξίδι της ζωής, ΙΙΙ 22.20 The Sweetest Thing Κωμική ταινία. 00.05 Ξένες σειρές	06.30 Μαρίνα 07.50 Αυτή που δεν λύγισε 09.20 Η γυναίκα μου τρελάθηκε 10.55 7 μέρες ψέματα 12.20 Τα 4 σκαλοπάτια 14.10 Το γέλιο βγήκε απ' τον παράδεισο 15.50 Η Νάνου την ψώνισε 17.10 Ξεριζωμένη γενιά 20.05 Οι κυρίες της αυλής 22.00 Η κόμισσα της Κέρκυρας 23.35 Αναζήτηση 00.00 Ένα ασύλληπτο κορόιδο 01.30 Ο γόης 03.05 Η κόρη του ήλιου 04.45 Ο μεθυστάκας

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΤΙΤΙΝΑ ΧΑΛΜΑΤΖΗ

Γιώργος Χατζηνάσιος, συνθέτης – Αλέκα Κανελλίδου, ερμηνεύτρια

Σήμερα οι στίχοι εξυμνούν την καψούρα, όχι τον έρωτα

Τραγούδια που εξιδανίκευαν την αγάπη ακούγονται σαν παρατράγουδα

Της ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ

Η Αλέκα Κανελλίδου έφτασε πρώτη, από το Μάτι όπου ζει εδώ και χρόνια, στο ραντεβού στο άλσος Παπάγου. Όσο περιμένουμε τον Γιώργο Χατζηνάσιο, θυμάται τη φονική πυρκαγιά του 2018, όσους και όσα χάθηκαν. Επειτα ψυχάζει μιλώντας για την εγγονή της, τη μικρή Αλεξάνδρα. Της έχει πάρει το μυαλό.

Ετσι μας βρήκε ο Γιώργος Χατζηνάσιος στις δύο ακριβώς. «Εχω τρία παιδιά και τρία εγγόνια από τις κόρες μου, ο γιος μου όμως δεν βλέπω να παντρεύεται», παραπονιέται. «Εμείς παντρευόμασταν νέοι, κι εγώ από έρωτα, με τη Μαρία. Σήμερα, νομίζω, δεν φλερτάρουν οι νέοι, είναι όλα στο πάμε». «Είναι πιο ντροπαλοί, κρατημένοι και φοβούνται την απόρριψη», διαφωνεί η Αλέκα Κανελλίδου.

Η συζήτηση περί έρωτος συνεχίζεται, στο κάτω κάτω, εκείνος έγραψε τόσες μελωδίες για kärη του, ενώ εκείνη τον τραγούδνησε αισθαντικά και απόλυτα. «Για τη γενιά μου τα επτά πρώτα χρόνια ήταν τα επικίνδυνα, εκεί δοκιμαζόταν μια σχέση και η φλόγα της όταν έρχονταν τα παιδιά. Το είχα αντιληφθεί γύρω μου κι έτσι έγραψα το τραγούδι “Δεν φταίμε εμείς, φταίει η αγάπη που ξεφτίζει σαν φτερό” το 1978 που είπε η Μαρινέλλα. Με τη γυναίκα μου είμαστε από έφηβοι μαζί. Έχει σημασία να επιμείνεις με τον άνθρωπο που αγαπάς».

«Τι λέει ο άνθρωπος;»

Από τις πιο ερωτικές φωνές, με ένα τζαζ γρέζι, που ακόμη ζηλεύουν ομότεχνές της, η Κανελλίδου τραγούδνησε επί δεκαετίες τον ανεκπλήρωτο έρωτα, κοιτώντας στα μάτια πάντα το κοινό. «Τραγουδάμε τους στίχους που έγραψε ένας άλλος, για την ομορφιά και την ασχήμια μιας σχέσης». Αραγε η αγάπη μπορεί να τραγουδηθεί διαφορετικά; «Τραγούδια που εξιδανίκευαν τον έρωτα», λέει ο Γιώργος Χατζηνάσιος, «σήμερα ακούγονται σαν παρατράγουδα. Το “Θα σ’ αγαπώ όσο η γη να μη γυρίζει πια”, που είπε η Δήμητρα Γαλάνη, ακούγεται αφελές σε μια εποχή που οι σχέσεις είναι διαφορετικές. Ακούγοντάς το ο σημερινός 25άρης θα σου πει “τι λέει ο άνθρωπος;».

Γιατί ζούμε στην εποχή κατά την οποία εξυμνείται κυρίως το πάθος και όσα προκαλεί, παρά ο έρωτας, συμφωνεί η Κανελλίδου. «Οι στίχοι περιγράφουν το αποτέλεσμα της καψούρας. “Θα σε κλείσω έξω από την πόρτα”, “φύγε” και όλα αυτά. Όσο για εκείνο το τραγούδι που σήμερα ακούγεται κάπως αφελές, τότε ήταν υπέροχο».

Οι δυο τους συναντιούνται κάθε Σάββατο και Κυριακή στις “Γραμμές” στον Κεραμεικό, όμως είχαν παίξει μαζί και ως πιτσιρικάδες.

«Εμείς παντρευόμασταν νέοι, κι εγώ από έρωτα, με τη Μαρία. Σήμερα, νομίζω, δεν φλερτάρουν οι νέοι, είναι όλα στο πάμε», λέει ο Γιώργος Χατζηνάσιος. «Είναι πιο ντροπαλοί, κρατημένοι και φοβούνται την απόρριψη», διαφωνεί η Αλέκα Κανελλίδου.

«Η Αλέκα ήταν η τραγουδίστρια κι εγώ ο πιανίστας της ορχήστρας. Παιζαμε και τζαζ πριν αρχίσει ο κόσμος να διασκεδάζει, δηλαδή όταν έτρωγαν και έπειτα στο τέλος... για να τους διώξουμε. Ξέρετε, δεν αρέσει η τζαζ σε όλους, ιδιαίτερα στις γυναίκες. Ακόμη και η δική μου, κάθεται λίγο και μετά φεύγει σαν παιξω στο πιάνο τζαζ κομμάτια».

Κόρη του βιολιστή Γιάννη Κανελλίδη, εκείνη λέει ότι «έπαιξε καταπληκτικά τα τοιγνάμια». Εκείνος γιος του Αγάππου Χατζηνάσιου, καθηγητή ωδείων της Θεσσαλονίκης και από τους καλύτερους σαξοφωνίστες της εποχής του. «Σε μια εποχή κατά την οποία ο μπαμπάς έκανε τα παιδιά του πανομοιότυπα στο επάγγελμα, δεν υπήρχαν επιλογές, ούτε αντιδράσεις», λέει ο συνθέτης. Από έξι χρόνων άρχισε μαθήματα πιάνου, αρχικά στο Μακεδονικό Ωδείο Θεσσαλονίκης.

«Μου είπε μια μέρα ο πατέρας: “Γιώργο θέλω να γίνεις μουσικός, έχεις χάρισμα, αλλά τι όργανο θέλεις να μάθεις, πιάνο ή βιολί;”. Απάντησα αμέσως πιάνο. Γιατί οι μουσικοί που έπαιζαν βιολί και έρχονταν στο σπίτι μας, είχαν ένα τερατώδες, στα παιδικά μου μάτια, σημάδι στο λαιμό, κάτι σαν μελάνωμα. Με τρομοκρατούσε και μόνο που το έβλεπα. Δεν ήθελε να γίνει σολίστας, αυτό σήμαινε έξοδα και σπουδές στο εξωτερικό. Με προόριζε για μουσικό, κυρίως της τζαζ, γιατί με την τζαζ ανοίγει το μυαλό».

Στο Ωδείο, βέβαια, η δασκάλα προειδοποίησε τον ξανθό νεαρό: «Αν παίζεις τζαζ, θα σε διώξω». «Τη θεωρούσαν αιρετική μουσική». Εκείνος έβαζε τους δίσκους

Παπανδρέου, KGB, CIA, όλοι...».

Υπερηφανεύεται ότι καθιέρωσε τους συνθέτες-ντουέτα. «Τότε, πέρα από τον Ζαμπέτα, δεν έβγαιναν στα κέντρα. Εγώ ξεκίνησα τα δύο πιάνο το 1985, με τον Γιάννη Σπανό. Ακολούθησαν πολλοί».

Αν για εκείνον έλεγαν ο «γλυκός», η Κανελλίδου έμοιαζε «απόμακρη». «Πρόσφατα μου είπε κάποιος “είστε εστέτ”. Εστέτ σημαίνει απολαμβάνω το ωραίο, για μένα δεν είναι μομφή».

Όσοι τη γνωρίζουν μιλούν για χαμηλό προφίλ. «Η αιδημοσύνη μου δείχνει στον άνθρωπο ποιό-

“

Στο Ωδείο η δασκάλα με προειδοποίησε: «Αν παίζεις τζαζ, θα σε διώξω». Τη θεωρούσαν αιρετική μουσική. Έβαζε τους δίσκους 45 στροφών να παίζουν στις 33 στροφές για να αντιγράφω τις νότες στο πεντάγραμμο.

“

Το κοινό ανανεώνεται με το Διαδίκτυο, αλλά μη γελιόμαστε: μια καριέρα αναζωπυρώνεται όταν υπάρχει δισκογραφία.

45 στροφών να παίζουν στις 33 στροφές «για να αντιγράφω τις νότες στο πεντάγραμμο. Ετσι μπήκα στη σχολή της τζαζ, κι αυτό με βοήθησε να συνεχίσω με τη σύνθεση».

Στο πατρικό της Κανελλίδου στην Ιλάκα όπου μεγάλωσε, ακουγόταν κυρίως κλασική και ό,τι έπαιζαν οι μουσικοί φίλοι του πατέρα της που πήγαιναν στο σπίτι. Η Αλέκα προτιμούσε τη μουσική της εποχής και βέβαια, τις πρωταγωνίστριες της τζαζ: Έλα Φιτζέραλντ, Σάρα Βον, Μπίλι Χόλιντεϊ, Ντάινα Ουάσιγκτον. «Ο πατέρας με πιέζε, “μάθε ένα όργανο” παραπονιόταν, αλλά ήμουν τεμπέλα. Φίλος του μουσικός του είπε ότι ψάχνει μια κοπέλα να τραγουδάει ξένα κομμάτια, “θα πω στην κόρη μου”, του απάντησε και έτσι από τα θρανία βρέθηκε με ένα μικρόφωνο στα 17 μου, παρότι ονειρευόμουν να σπουδάσω ψυχολογία».

Τα κατάφερε νωρίς. Πόσοι γνωρίζουν ότι το «Crazy Girl» στην ταινία του Γιάννη Δαλιανίδη «Οι θαλασσιές οι χάντρες», που απογειώσε την καριέρα της Ζωής Λάσκαρη, το λέει στην πραγματικότητα η Κανελλίδου;

Το '70 στο Παρίσι

Το Παρίσι της δεκαετίας του '70 είναι ένα ακόμη κοινό σημείο. Ο Χατζηνάσιος πήγε να σπουδάσει διεύθυνση ορχήστρας, αλλά έφυγε δύο χρόνια αργότερα, θέλοντας να βοηθήσει την οικογένειά του. Εκείνη πήγε για τον Βαγγέλη Παπαθανασίου και άλλους φίλους που βρίσκονταν εκεί. «Ηθελα να “μυρίσω” το θέμα του εξωτερικού, είχα άλλωστε κάποιους συγγενείς που

με φιλοξενούσαν. Βρέθηκε και ένας παραγωγός, μου είπε ότι θα κάνουμε συναυλίες στην επαρχία με ένα μεγάλο όνομα, και ότι θα εμφανίζομαι στο τέλος. Εντάξει, θα πάω ένα σύντομο ταξίδι στην Αθήνα και θα επιστρέψω, του υποσχέθηκα. Δεν γύρισα ποτέ. Όλα αυτά μου φαινόταν βαρετά. Ήμουν βλέπετε ερωτευμένη στην Ελλάδα. Ετσι η εμπειρία Παρίσι κράτησε για εμένα μόλις έξι μήνες».

Το τραγούδι «Άσε με να φύγω» των Γ. Μανίκα και Ν. Ελληναίου, με το οποίο διακρίθηκε το 1974 στο Φεστιβάλ Τραγουδιού της Θεσσαλονίκης, ήταν το διαβατήριό της για τον χώρο. Όμως, η δημιουργός που ταυτίστηκε με το αίσθημα της φωνής της ήταν η Νινή Ζαχά.

Τραγούδνησε και άλλους: Γιάννη Σπανό, Μίμη Πλέσσα, Πυθαγόρα, Λευτέρη Παπαδόπουλο, Μάριο Τόκα, Λιάνα Κανέλη, Σπύρο Βλασσόπουλο. «Την εποχή που είχα τα μεγάλα ονόματα του τραγουδιού, άρνησες να μου πεις “έλα να γράψουμε τραγούδια”, τον τσιγκλάει. «Δεν θυμάμαι. Όμως, πάντα σε εκτιμούσα», της απαντά. Η αλήθεια είναι ότι η Κανελλίδου δεν κυνήγησε ποτέ την καριέρα της.

Οι δυο τους δεν ανήκαν σε ένα ρεύμα του τραγουδιού. Ούτε λαϊκό, ούτε έντεχνο, ούτε πολιτικό. Ούτε Χατζιδακιικοί, ούτε Θεοδωρακιικοί. «Ηθελα να αισθάνομαι ελεύθερος μουσικά, να παίζω σε όλα τα πεδία, κι αυτό με βοήθησε ως συνθέτη». Σε ποιους απευθύνονται σήμερα; «Το κοινό ανανεώνεται με το Διαδίκτυο», λέει η Κανελλίδου. «Αλλά μη γελιόμαστε: μια καριέρα αναζωπυρώνεται όταν υπάρχει δισκογραφία».

“

Η συνάντηση

Βρεθήκαμε στο «Piu Verde» στο άλσος Παπάγου. Αρχίσαμε με εσπρέσο, περιμένοντας τον Γιώργο Χατζηνάσιο. Όταν ήρθε, μας εξήγησε ότι παρεκκλίνει από τη μεσημεριανή του συνήθεια, το βραστό μπρόκολο, κάτι που έδωσε στην Αλέκα Κανελλίδου τη δυνατότητα για πολλά πειράγματα. Επειτα, διάλεξε παπαρδέλες με ντομάτα και παρμεζάνα αφού το βράδυ θα έτρωγε αργά, επειδή επρόκειτο να πάμε με τη σύζυγό του στο θέατρο. Οι κυρίες της παρέας διαλέξαμε δύο σαλάτες caesar. Ηπιαμε νερό και κόκα κόλα. Ο λογαριασμός, συνολικά, ήταν 49,60 ευρώ.

Το πιάνο, οι ταινίες και ο χρόνος

Η καθημερινότητα βρίσκει τον Γιώργο Χατζηνάσιο να μελετάει κάθε πρωί πιάνο, ακολουθεί η άσκηση πάνω στον διάδρομο, και το βράδυ ταινίες και ιστορικά ντοκιμαντέρ. «Αν δεν ήμουν μουσικός, θα ήθελα να είμαι αρχειολόγος σε ανασκαφές». Η Αλέκα Κανελλίδου δεν μαγειρεύει συχνά αφού είναι μόνη, «εκτός αν έρθουν ο γιος και η εγγονή μου». Δεν έχει πολλά με τον καλλιτεχνικό κόσμο, λατρεύει τη θρίλερ, σιχάινεται τα ζόμπι, «πλήττω με τις ρομαντικές ταινίες, τρελαίνομαι με τα διαπλανητικά. Σήμερα θα πάω να δω το “Τζόκερ”». Ο συνομιλητής μας ενθουσιάζεται: «Θέλω να το δω, αλλά η γυναίκα μου δεν αντέχει τις σκηνές βίας». «Πάμε μαζί;» τον παρακινεί η Κανελλίδου. Ο επόμενος πεντάλεπτο διαφωνούν αν θα είναι σε πολυσινεμά, βόρεια, ή σε κλασική αίθουσα του κέντρου... «Να μοιράσουμε την απόσταση, και σίγουρα να μην πάρεις αυτοκίνητο» τον προκαλεί η Κανελλίδου. «Ο χρόνος σάς φοβίζει;», τη ρωτώ αργότερα, πριν αποχωρήσουμε μπροστά στο αυτοκίνητό της: «Γερνάς όταν εγκαταλείπεις κάτι, όχι το αντίστροφο».

Το κοινό μας δεν αναζητούσε την παρεκτροπή, την έξαλλη εκτόνωση

Στις δεκαετίες που ακολούθησαν ταυτίστηκαν με στέκια και μικρούς χώρους. Οι μεγάλες πίστες θυμίζουν στην Αλέκα Κανελλίδου τα σημάδια που της έδειξε κάποτε η Δούκισσα στα πόδια της. «Τραγουδούσε σε μεγάλα κέντρα, και τότε τα πιάτα που έσπαγαν δεν ήταν “ψεύτικα”, έκοβαν τα πόδια του καλλιτέχνη».

Το κοινό μας, εξηγεί ο Γιώργος Χατζηνάσιος, έχει ομοιότητες: δεν αναζητούσε την έξαλλη εκτόνωση. «Δεν ήμασταν της παρεκτροπής. Στου “Michel”, στη Φιλελλήνων θυμάμαι είχαν έρθει Καραμανλής,

Παπανδρέου, KGB, CIA, όλοι...».

Υπερηφανεύεται ότι καθιέρωσε τους συνθέτες-ντουέτα. «Τότε, πέρα από τον Ζαμπέτα, δεν έβγαιναν στα κέντρα. Εγώ ξεκίνησα τα δύο πιάνο το 1985, με τον Γιάννη Σπανό. Ακολούθησαν πολλοί».

Αν για εκείνον έλεγαν ο «γλυκός», η Κανελλίδου έμοιαζε «απόμακρη». «Πρόσφατα μου είπε κάποιος “είστε εστέτ”. Εστέτ σημαίνει απολαμβάνω το ωραίο, για μένα δεν είναι μομφή».

Όσοι τη γνωρίζουν μιλούν για χαμηλό προφίλ. «Η αιδημοσύνη μου δείχνει στον άνθρωπο ποιό-

“

Στου «Michel», στη Φιλελλήνων θυμάμαι είχαν έρθει Καραμανλής, Παπανδρέου, KGB, CIA, όλοι...

τητα, και όταν τη δω σε κάποιον μου αρέσει». Η συζήτηση στρέφεται στη δισκογραφία. Ο τελευταίος της δίσκος ήταν το 2008, αν και πρόσφατα ξαναμπήκε στο στούντιο για ένα μόνο τραγούδι, το «Οχι άλλες θάλασσες» που ακούγεται στην παράσταση «Μετά τον βυσσινόκηπο». «Στη δισκογραφία συνήθως ήταν κάποιος τρελός μαζί σου, ή, νομίζω ότι θα σε κάνει όπως αυτός ονειρευόταν. Σκέφτονταν “γιατί να ρίξω χρήματα επάνω της;”. Αυτή λέει ένα είδος, δεν πηγαίνει στην τηλεόραση, δεν είναι επικοινωνιακή».

«Τελευταία φορά», λέει ο Γιώργος Χατζηνάσιος, «πχογράφησα τραγούδια το 1992, με τον Γιάννη Πάριο. Ήταν τότε που μου είπε η εταιρεία “Γιώργο δεν πρέπει να βάζουμε τα ονόματά σας στο εξώφυλλο, αλλά στο οπισθόφυλλο”». Χρόνια μουσικός, ήταν ο «μορφωμένος» που έβρισκε εισαγωγές σε τραγούδια συνθετών της εποχής.

«Σε εκμεταλλεύονται»

Μια μέρα, ο παραγωγός Χρήστος Ράλλης του είπε «σε εκμεταλλεύονται, γιατί δεν γράφεις τα δικά σου;». Ετσι, ο πιανίστας

αποκάλυψε τον συνθέτη από μέσα του. Περίπου 45 δίσκους μετράει με τους: Δήμητρα Γαλάνη, Σταμάτη Κόκοτα, Στράτο Διονυσίου, Βίκυ Μοσχολιού, Χαρούλα Αλεξίου, Δημήτρη Μπτροπάνο, Αλέκα Κανελλίδου, Νάνα Μούσχουρη, Τάνια Τσανακλίδου κ.ά.

Οι νέοι τον ανακαλύπτουν από τα 38 σόουντρακ, όπως: «Γλυκιά Συμμορία», «Νοκ Αουτ», «Πρωινή Περίπολος». Έγραψε πολλά και για θέατρο και συμφωνικά έργα. Είναι κατηγορηματικός: «Δεν μου λείπει το τραγούδι. Αφήστε που δεν βρίσκω πια στίχους».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019

Διαχρονικές εταιρείες

Στηρίζουν την κυπριακή οικονομία

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

ΜΑΖΙ
ΣΥΛΛΕΚΤΙΚΟ,
ΙΣΤΟΡΙΚΟ
ΛΕΥΚΩΜΑ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

